

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ANE - og EFTERSLÆGTS TAVLE

for

skolelærer og kirkesanger
Jürgen Nielsen Kjærbølling * 1776
og hustru Cathrine Marie Lorentzen * 1783
boende i Dynneved på Als

MED BIDRAG TIL:
DEN SØNDERJYSKE DEGNEHISTORIE
OG
ZOOLOGISKE HAVE's HISTORIE

Udarbejdet af:
Gert Ravn Nørgaard - Aal 1986

UDGIVET AF :
LOKALHISTORISK VÆRKSTED®

v/ Gert Ravn Nørgaard
Granvænget 3, Aal
DK - 6840 Oxbøl

ISBN 87-87797-17-8

INDHOLDSFORTEGNELSE.

Indledning til bogen	side	-	4
Læseanvisning til bogen		-	5
Bogindehaverens "egen" anetavle		-	6
Fortegnelse over Sønderjyske degne & skolelærere		-	7
Oversigt over bidrag til Kbhvn's Zoo's historie		-	7
Fortegnelse over detagere i invasionen på Cuba 1898		-	7
Anetavle-oversigt		-	8
FORÆLDRENE, Jørgen Nielsen Kierbølling og hustru	9	-	19
BEDSTEFORÆLDRE	20	-	24
OLDEFORÆLDRE	25	-	32
TIPOLDEFORÆLDRE fra 1 x tip til 7 x tip	33	-	42
Efterslægtstavle-oversigt		-	43
"Niels Kjærboilling og Zoologisk Have" med efterslægt	44	-	77
Nybyggere og udvandre i USA	59	-	71
"Dyneved-linien" med efterslægt	78	-	85
Graasten Palæ		-	85
"Adserballe-linien" med efterslægt	86	-	139
Fortællinger fra krigsårene 1848-50 på Als	88	-	90
Familien i Sydafrika	112	-	113
TINE eller Cathrine Marie Kjærboilling	120	-	123
Dagligliv på "Voxtrupgaard"		-	128
Familien i Sverige	132	-	139
"Tante Grethe fortæller" - slægtstraditioner og sagn	140	-	144
"Søest-linien" med efterslægt	145	-	157
Kjøbecontract i Søes 1850 og aftægtscontract 1880	146	-	147
Legitimationsbevis fra afstemningen i 1920		-	155
Egne tilføjelser og notater	158	-	160

Denne slægtsbog tilhører:

INDLEDNING.

Siden jeg som barn første gang gæstede Københavns Zoolo-
giske Have og hørte om familiens slægtsskab med grundlæggeren
Niels Kjærbølling, der startede med en sæl i en vaskebalje,
har jeg været nysgerrig efter at vide mere om denne gren af
slægten.

Senere kom interessen for Cathrine Marie Kjærbølling, som
forfatteren Herman Bang benyttede til sin model i romanen Tine.

Men også "tante Grethe's" fortællinger om slægtens forhi-
storie, som min oldemor ivrigt genfortalte for mig, med blandt
andet legenden om, - at en af vore aner skulle være et uægte
kongebarn, har optaget mig meget. For måske var der noget om
snakken ?

Alle disse løse tråde og flere til resulterede i studier
i arkiver, i gamle dokumenter og bøger; samt i en mangeårig
korspondance med Eva Kjærbølling Brostrøm i Viborg og slægtens
øvrige medlemmer.

Til kontrol og rådgivning ved udarbejdelsen af anetavlen
her i bogen, er der hentet professionel støtte hos genealogen
Holger Hertzum-Larsen i Fjaltring og hos overbibliotekar Carl
Langholz i Skive.

Gennem udsendte spørgeskemaer til slægtens medlemmer og
officielle myndigheder har det været muligt, at samle og be-
skrive ialt 269 efterkommere, der er opstillet i fem efter-
slægtstavler.

Der er således nu skabt klarhed over, hvordan vi alle
nedstammer fra vore navnkundige stamforældre Jörgen Nielsen
Kierbølling og Cathrine Marie Lorentzen i Dynneved, og hvor-
ledes vi efterkommere indbyrdes er beslægtede.

Det er nu mit håb, at denne slægtsbog må interessere man-
ge, så minderne og traditionerne, som denne slægt er så rig på,
kan bevares for eftertiden.

Gert Ravn Nørgaard,

Aal, juni 1986.

LÆSEANVISNING.

For at få det fulde udbytte af denne slægtsbog, er det nødvendigt, at man gennemlæser efterfølgende læseanvisning.

Bogen tager udgangspunkt i ægteparret Jörgen Nielsen Kjærbølling og Cathrine Marie Lorentzen på side 9; - fra dette ægteskab nedstammer vi alle. - Disse to, deres forældre, bedsteforældre, oldeforældre og så videre, kalder vi for ANER. - Deres fem børn med efterkommere kalder vi for EFTERSLÆGTEN.

Anerne er beskrevet i bogens første del kaldet ANETAVLEN og starter på side 8 med en skematisk oversigt, går derefter tilbage i historien generationvis sluttende på side 42. - Foran alle anerne ses en parentes med et nummer i, som f.eks. "(2)"; ved en fordobling af tallet får man parentesen "(4)", som er den pågældendes far. - "(2)'s" kone har parentesen (3) foran sit navn, og ved en fordobling af (3) finder vi hendes far som er "(6)" ... og sådan fortsætter systemet, der er internationalt anerkendt og benyttet, tilbage generation efter generation.

Efterkommerne er beskrevet i bogens anden del under overskriften EFTERSLÆGTSTAVLEN. - På side 9 nederst ses inddelingen af efterslægten i fem "linier", en for hvert barn med angivelse af sidetal for den pågældende "linie's" start. - Og på side 43 ses en skematisk oversigt over EFTERSLÆGTSTAVLEN's to ældste generationer, hvor efterslægtsnummeret, personens navn og sidetal er oplyst.

Efterslægtsnummeret foran personens navn har to funktioner. Den første er at sikre forbindelsen bagud til forældre, bedsteforældre og så videre. Den anden funktion er at fortælle hvormange led vi er fra vore stamforældre Jörgen Nielsen Kjærbølling og Cathrine Marie Lorentzen.

Som eksempel kan vi tage mit eget efterslægtsnummer, som er III.A.3.b/IV.A. på side 110. - Vi ser der er 6 bogstaver eller tal i nummeret, d.v.s. at jeg hører til 6'te generation efter vore stamforældre J.N.K. & C.M.K. - Tager vi nu bagfra og fjerner "A", så er nummeret der nu er tilbage min mor: III. A.3.b/IV. - Og fjerner vi igen det næste i rækken, nemlig "IV" så har vi nummeret på min mormor øverst på side 107 og så videre til vi ender med "III" på side 86, der jo er J.N.K. & C.M.L.'s tredje barn på side 9.

For at lette adgangen til den "direkte slægtslinie" er der på side 6 en tavle kaldet EGEN TAVLE; på den skriver man sig selv nederst med sidenummer, sine forældre og så videre - og kan med denne hurtigt finde sin egen slægtslinie bagud.

Bagerst i bogen findes der tre blanke sider, hvorpå man kan gøre sine egne tilføjelser, men husk her at skrive såvel slægts- som sidenummer på tilføjelsen.

I bogen er der benyttet nogle FORKORTELSER; forklaring herpå ses herefter:

* = se "rettelser & tilføjelser" i slutningen af hver linie.
 D.v.s. = det vil sige. Bl.a. = blandt andet.
 KB = kirkebog. S.å. = samme år GRN = Cert Ravn Nørgaard
 J.N.K. = Jörgen Nielsen Kjærbølling
 C.m.L. = Cathrine Marie Lorentzen

BOG-INDEHAVERENS "EGEN" ANETAVLE,
(letter fremtidige opslag).

<u>Farfar:</u>				<u>Farmor:</u>				<u>Morfar:</u>				<u>Mormor:</u>			
se side:				se side:				se side:				se side:			
<u>FAR:</u>								<u>MOR:</u>							
se side:								se side:							
<u>Bogindehaven:</u>															
se side:															

FORTEGNELSE OVER
SØNDERJYSKE DEGNE & SKOLELÆRERE
SOM ER BEHANDLET I BOGEN.

Jörgen Nielsen Kierbølling i Dynneved	side	9 - 19
Lauritz Matzen i Sønder Stenderup	--	23 - 24
Lauritz Lauritzen i Øster Lindet	--	37 - 38
Niels Kjærboølling i Ærøskøbing og Marstal	--	44 - 48
Peter Hansen i Dynneved	--	78 - 80
Laurids Georg Hansen i	--	81 - 82
Lauritz Georg Kjærboølling i Adserballe	--	86 - 93
Ernst Kjærboølling i Ødis Bramdrup	--	117 - 118
Margrethe Sofie Catrine Petersen i Slesvig	--	131 - 131
Laurids Georg Hansen Fosholm i Fredericia	--	154 - 155

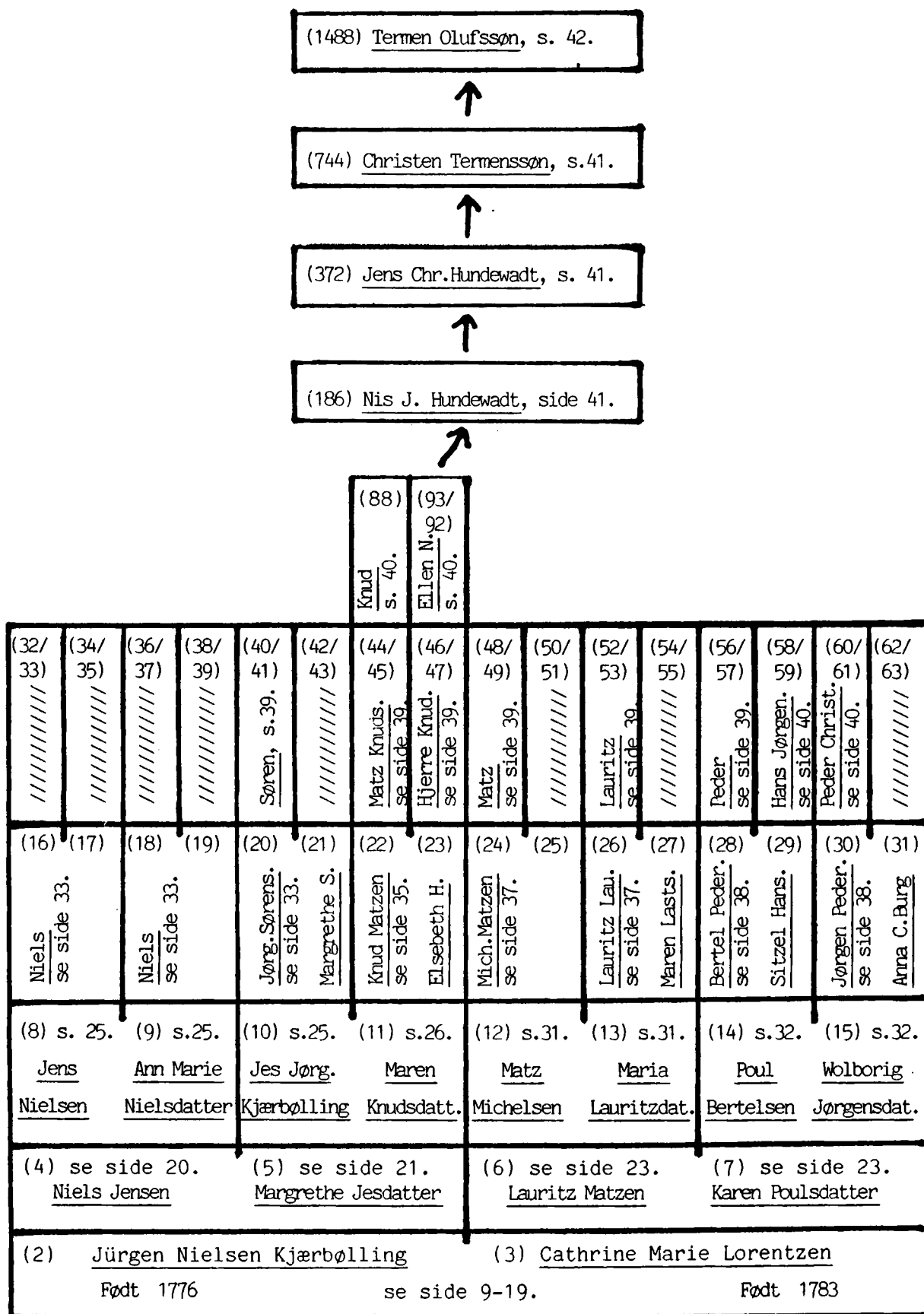
BIDRAG TIL
KØBENHAVNS ZOOLOGISKE HAVE'S HISTORIE
1859 - 1903.

Ansøgning til Kongen 1859	side	55 - 56
Marie Kjærboølling beretter	--	- 56
Placat anno 1859 og anmeldelse i pressen	--	- 57
Buste-afsløringen i 1903	--	- 58
Mindeplade opsættes i Dynneved 1934	--	- 58
Fritz Kjærboølling overtager Zoologisk Have	--	- 72
Zoologisk Have bliver aktieselskab	--	- 72
Litteratur om Zoologisk Have	--	- 77

DELTAGERE I INVASIONEN PÅ CUBA 1898.

Vilhelm Kjærboølling, oberstløjtnant	side	61 - 71
Laurids Georg Kjærboølling, underofficer	--	118 - 119

ANETAVLEN -
EN OVERSIGT OVER SLÆGTENS FÆLLES-ANER.

Forældre.(2) Jörgen Nielsen Kierbølling

er født i "Quistrup" (nuværende Kvistrup) i Øsby sogn, Haderslev Amt den 27.8.1776, døbt i Øsby Kirke 1.9. jævnfør den nedenfor gengivede kopi af dåbsindførslen fra Øsby KB. Han døde som skolelærer og kirkesanger i "Dynnewith" i Egen sogn på Als af Vattersot den 22.11.1834 og begravedes på Egen Kirkegaard den 27.11. s.å. - Se hans forældre (4) & (5) på side 20-22!

27 1. Jörgen Nielsen Kierbølling, født den 27. August 1776 i Quistrup
 og Margrethe Jes Datter af Borch, som ægte-
 Kone (Bertel Petersen af Quistrup
 Jes Pedersen af Quistrup
 Karen Mortens Datter af Quistrup)

Jörgen Nielsen Kierbølling's dåbsindførsel i Øsby Kirkebog 1.9.1776.

Gift i Egen Kirke på Als den 20.7.1805 med pigen:

(3) Cathrine Marie Lorentzen

der var født i "Stenderup Skole" i Sønder Stenderup sogn den 2.3.1783, døbt der 5.3. s.å. Faddere: Jep Hansen, Marie Hansen og Jomfru Biørnsen. - Hun døde på aftægt hos datteren Marie Kjærboilling i "Søes" ved Aabenraa den 25.5.1879 (se side 145) og begravedes på Rise Kirkegaard den 29.5., hvor hendes gravsted fortsat er bevarret her i 1986. Se hendes forældre (6) & (7) på side 23-24!

DERES 5 BØRN ER:

- I. Niels Kjærboilling født 1806, - læs videre om denne med efterslægt under overskriften "Niels Kjærboilling og Zoologisk Have" side 44-77.
- II. Cathrine Marie Kjærboilling født 1808, - læs videre om hende med efterslægt under overskriften "Dynneved-linien" side 78-85.
- III. Lauritz Georg Kjærboilling født 1810, - læs videre om denne med efterslægt under overskriften "Adserballe-linien" side 86-139.
- IV. Margrethe Louise Kjærboilling født 1816, - læs videre om hende der var ugift, under overskriften "Tante Grethe fortæller" side 140-144.
- V. Marie Kjærboilling født 1822, læs videre om hende med efterslægt under overskriften "Søest-linien" side 145-157.

I det efterfølgende vil jeg redegøre for Jörgen Nielsen Kierbølling's liv og levned som skolelærer og kirkesanger, baseret på bevarrede kilder fra "Als Nørre Herreds Provstearkiv" i Landsarkivet i Aabenraa, hvis dokumenter Eva Kjærboilling Brostrøm i Viborg har bearbejdet og overladt mig til brug her.

Blandt kilderne skal dog også nævnes: "Lærerne i Nord-slesvig ca. 1814-1920" af L.S. Ravn, Haderslev 1977; bind I, side 186 (kan hjemlånes gennem bibliotekerne).

Cathrine Marie Lorentzen (3)

Fotograferet i Aabenraa i 1870'erne medens hun boede på aftægt hos hendes datter Marie der var gift med gårdejer Jørgen Hansen i Søest i Rise sogn.

Som nummer otte blev Jørgen Nielsen Kierbølling konfirmeret i Øsby kirke 1791. - Kort efter er han formegentlig rejst til Fredericia, hvor han tjente skolelærer N. Ludevigsen ved Fridericia Danske Skole som underlærer, se anbefalingen senere herfra. - Fra 1793 til 1797 var han lærer i Hammelev medens J. Aagaard var sognepræst der. - Og fra 1797 til 1802 var han hjælper lærer i Sønder Stenderup hos sin senere svigerfar Lauritz Matzen (6).

I 1802 døde skoleholderen Niels Nielsen i Dynneved, embedet blev herefter opslået ledigt, og Jørgen Nielsen Kierbølling ansøgte sammen med tre andre om dette embede. - Til belysning af Jørgen Nielsen Kierbølling's ansættelse gengives følgende herunder fra Als Nørre Herreds Provstearkiv, nemlig:

Gehorsamster Bericht

über diejenigen Subjecte, welche sich zur Besetzung der Dünnewither Schule, in der Gemeinde zu Igen, gemeldet hatten.

An dem S.T. Herrn Kammerherre von Döring
und
Herrn Probsten Fangel.

Durch den Tod des Niels Nielsen in Dünnewith, ist die Schulstelle daselbst vacant geworden. Obgleich dieser Lehreposten erst in der Folge, nach der Niederlegung des hierzigen Diaconals, den allerhöchsten Rescripte gemäs umständig und shicklich seinen Inhaben nähren wird, so haben sich doch mehrere zu dieses Stelle gemeldet, wobei freilich nur nach meiner Meinung; Einer Muth und Zuversicht zu seiner moralisher Kraft hat beweisen können.

Die Namen der sich melderden sind:

1) Jürgen Nielsen aus Elstrup, Hat sich etwas im Schreiben und Rechnen geübt, während er sich Bisher, als Weber, Tagelöhner und Reuter ernähret hat. Sein Wandel ist ohne Tadel.

2) Andreas Jacobsen, von Ullerup, gewesener Brauer, Geselle, und jetzt Bötcher in Dünnewith, Hat sich etwas im Schreiben und Rechnen geübt, Von seinem Betragen ist mir nichts vortheiliges bekant.

3) Niels Nielsen von Jutland, Bisher bei den Bauern dienend, geübt in Rechnen, von Anlage, von einem guten Ruf und Aussern, doch ohne alle Übung in Katechisiren.

Übrigens sind diese drey Menchen schon verheiratet, ein Umstand, der sehr wenig zu den erbärmlichen Revenue dieser Stelle passt. Bei dem allen sind sie schon jetzt Revenue würdig, Bei weitem aber nicht des Schulamts in solchen dreien Dörfern wie Dünnewith, Igen und Stolbroe. Zu diesem Schulamt gehören Kenntnisse und grösten Geschicklichkeiten, so wir, beiden geringen Einkünften, Muth und Resignation Gaben welche ein durch Neben Vorteile des 1/ Webers 2/ Bötchers 3/ Drechers überflüssig gemacht, worden sind.

4) Jürgen Nielsen Kjærbølling von Stenderup in Amt Hadersleben, vorzuglich, in sehr vielen hinsichten, im Schreiben, Rechnen, Religions Kenntnis, aus dem Sitten, so viel als zu einen Land-Schullehrer nötig ist, seit 11 Jahren in Schuldiensten, Er ist Schulmann, aber Gott Lob; für die Schulinteressenten, und Leider für ihm selbst - weder im Schneide oder Bötcher handwerch erfahre Der arme Mann würde gewiss längst eine gute Stelle gehabt haben wenn er Seminaristish nur ausgebildet gewesen, da er jezt nur, aus die zweckmässigste weise von erfahrene Schullehren in Schulen gebildet ist, ohne Blaagaard oder den Kieler Kuhberg gesehen zu haben.

Die Zeugnisse von Pastor Jessen, Aagaard und Probst Strodtmann folge hierbei, als Beilagen.

Den Königl. Gesetz zu folge habe ich hierdurch die Ehr, meinen S.T. Hern Vorgesetzten dieses Verzeichnis derer, die sich gemeldet zu übersenden.

Ich habe die Ehre stets zu seyn Ihr

Gehorsamster Diener

H. Ahlmann

Guderup 4. August 1802.

In 5 Jahren, der gegevärtigen Schulhalter Jürgen Nielsen Kjærbølling in der hiesign Kirchenschule als Unterlehrer bestallet ist, har er sich durch seine Kenntnisse in Schulwissenschaften und durch seine Geschicklickiet zum Jugendunterricht so ausgezeichnet, das ich ihm jedem edlen beförden des Menschen Gluch unter einem sehr guten Kharakter, sicher empfehlen kann.

Stenderup, 1802 April 9.

Johan Chr. Jessen P.

Af den tilstrækkelige Leilighed, som jeg haver havt til at lære at kende Jürgen Nielsen Kjærbøllings udmærkede Kundskaber og Færdigheder som Skolelærer betragtet, er det mig en glæde, at kunde vidne om ham, at han virkeligen

i alle henseender er saa duelig til at forestaa en Skole, som man næsten kunde ønske at noget Subjekt skulde være.

Aller den 12 April 1802

J. Aagaard.

Dem ruhmvollen Zeugnissen der beide abgenante Herren Prediger kan och ich mit vollen überzeugung beistimmen. Der bisher beweisene Fleiss im den gefäl- len die Ihm obliegen, ist mir bei wiederhalten Untersuchung des Schulunter- richt in der Stenderup Schule, zu meiner nicht geringe Freude auch vierder- holt bestätigt worden, und der benante Jörgen Nielsen hat es mir durch uner- kentliche Proben dargethan, da er as eigeth sich als öffentlicher Schulleh- rer angezett zu werden.

Hadersleben den 12 April 1802

A.H. Strodtmann.

Da Hr. Jörgen Nielsen Kierbølling, barnefødt i Haderslevhuus Amt i Øsbye Sogn, har tjent hos mig undertegned, som Underlærer i det mig anbetroede Skole Embe- de i 2'de Aar, nemlig fra Anno 1791-1793, har været dette mit Skudsmaal begie- rende, saa kan jeg paa Sandheds Grund bevidne, ligesom jeg og allerede tilforn haver givet ham det Vidnesbyrd, at han i bemeldte 2'de Aar, har stedse vist en utrættelig Fliid, i hans Undervisning, saa Frugten deraf tydelig har lagt sig for Dagen i Børnenes Fremgang til alle Vedkommendes Fornøielse, ikke at forbi- gaa det eksemplariske Forhold, som han stedse viser i sit Liv og Vandel. Saa jeg bør ønske ham alt godt og paa bedste Maade kunde være for alle recomman- det, og i Særdeleshed for de S.T. Herrer i hvis Evne det staar at befordre hans Lykke, med Forstilling, at høyst samme, vil finde Glæde og Fornøjelse af hans Befordring.

Fredericia Danske Skole den 10'de Apr. 1802

N. Ludevigsen

Skolelærer ved Trinitatis Menighed.

L. S.

Pro Memoria.

Der Erw. Hochwolehrwürden nach Ihrem gefälligen Schreiben vom 12'ten dieses, den Jürgen Nielsen Kierbölling von Øsbye, Amt Hadersleben, alseinzig um erle- digten Schulmeisterdienst in Dünnewith, von den übrigen verzüglich gut quali- ficirdes Subjekt gefunden haben, und selbigen in jeder Hinsicht für den vür- digsten zu dieser Stelle halten.

So habe ich nichts dagegen, dass ihm selbige zu Theil wärde. Daher lege ich dann einer von mir ausgefärtigten und unterschriebenen Annahmungsschein für den erwähnten Kierbölling ein, und ersuche dieselben gantz Dienstlich solchen nach hinzugefügter Mitunterschrift den selben zustellen zu lassen.

Sonderburg Amtshaus den 16'ten August 1802

I.V. Döring

An den Herren Probstes Fangel.

På side 13 ses en af de "anstillede Prøfelses" som Jürgen Nielsen Kierbölling har udført før han blev antaget som skolelæ- rer i Dynneved. - Det formodes, at denne er indgivet samtidig med ansøgningen, idet den ikke er påhæftet med et årstal. - Morsomt er det tillige, at se hvordan hans håndskrift var og hvorledes han staver sit fulde navn.

"Jeg saa et lidet, mig ubekjendt Blad staae hos Stien i en Have, og tænkte: Hvad mon der bliver af saadant lille Blad. Efter nogle Dage saa jeg, at der af samme var udvokset en lille Knop, som viste i Spidsen noget rødt - og hvidagtigt; og inden faa Dage fremstod den smukkeste Blomst deraf.

Jeg saa den oftere, og saa dens skjøne blade bøje sig
mod Jorden. Jeg saa de faldt af, og min Blomst, min
smukke Blomst - var ikke mere. Mennisket har nogen
Lighed med Blomsten. Mennisket har ikke ganske Lighed
med Blomsten. Mennisket har noget mere end Blomsten.

Jørgen Nielsen Kjærbølling".

Jeg saa at livet mig kontant, hvad naar jeg
Din i en given, og tænke: Hvad man der bli.
som af sådant lille blad. Efter nogle dage
saa jeg, at der af jorden var indtaget en lille
Blomst, som vist i Gården noget nyt - og frisk,
og lig; og inden naar, da en som det var, midt
i den blomst der af. Jeg saa den oftere, og saa
den blomst der af. Men den sig sig imod jorden,
Jeg saa den faldt af, og min blomst - min smukke
blomst - var nu ikke mere. Blomst der for
nogen tid for med blomsten. Mennisket
for den gave den tid for med blomsten. Men
nå, det for noget mere med blomsten.

Jørgen Nielsen Kjærbølling

Fotokopi af digt skrevet af Jørgen Nielsen Kjærbølling 1802,
gengivet her ovenfor på side 12-13.

Antagelsesbevis

for

Jørgen Nielsen Kierbölling

fra Øsbye, som Skoleholder i Dynnewith, Igen Sogn.

Da den agtbare unge Person, Jørgen Nielsen Kierbölling fra Øsbye Sogn i
Haderslev Amt har ansøgt om, og behørig er bleven bragt i Forslag af Sogne-
præsten Hr. Pastor Ahlmann i Gunderup til det, ved forrige Skoleholder Niels
Nielsens dødelige Afgang ledig blevne Skole Embede i Dynnewith; og bemeldte
Jørgen Nielsen Kierbölling, der har de Egenskaber, Indfødsretten kræver, og
alene har medbragt gode Vidnesbyrd fra de Stæder, hvor han hidtil har beskæf-
tiget sig med Ungdommens Undervisning, om hans udviste Flid, og rætsindige
Forhold; men han ogsaa, ved den, anordningsmæssige med ham anstillede Profel-
se, er befunden at besidde den fornødne Duelighed, til med Nytte at kunne
forestaa en Skole: Saa er nu benævnte Jørgen Nielsen Kierbölling af os antag-
et, og herved antages, til herefter at være Skoleholder i Dynnewith, Igen
Sogn, saaledes at han holder sig de kongelige allernaadigste Anordninger i
Henseende til hans iagtagende Embeds Pligter ved Ungdommens Undervisning i
alle Maader allerunderdanigst efterrettelig, med Kjærlighed, Flid og Troskab
antager sig Skoledistriktets Ungdom uden Forskel, de fattige ikke mindre end
de rige, og i øvrigt viser sig i læreret og Forhold, saaledes, som det

en Kristelig og retsindig Skolelærer angaar og anstaar; Alt saaledes, som han det agter at tilsvare. For saadant Skolehold ägter han de Indkomster, som benævnte Skole tillagte ere, og samme med rette tilhører, og desuden skal han ogsaa, naar Cappelaniet for Igen Menighed efter allerhøjeste Rescript den 8'de Mai 1801 ophæves og nedlægges nyde det, herved derefter Skolen i Dynnewith skal blive tillagt, men derimod ogsaa ifølge benævnte allerhøjeste Rescript være forpligtiget, at afstaa til Skoleholderen i Guderup den samme paa Igen Mark tilhørende Toft af 2 til 3 Skjæpper Lands Størrelse.

Med dette Antagelsesbevis, som skal Sognepræsten i Guderup forevises, findes nu navnbenævnte Jørgen Nielsen Kierbølling som indsat beskikket Skoleholder i Dynnewith, hvor Skole-Ungdommens Undervisning ham er anfortroet.

Sønderborg Amtsstue den 16'de og Nørborg den 17 Aug. 1802

J. v. Döring.

H. Fangel.

Den brave Fader

Jürgen Nielsen Kierbølling (2)

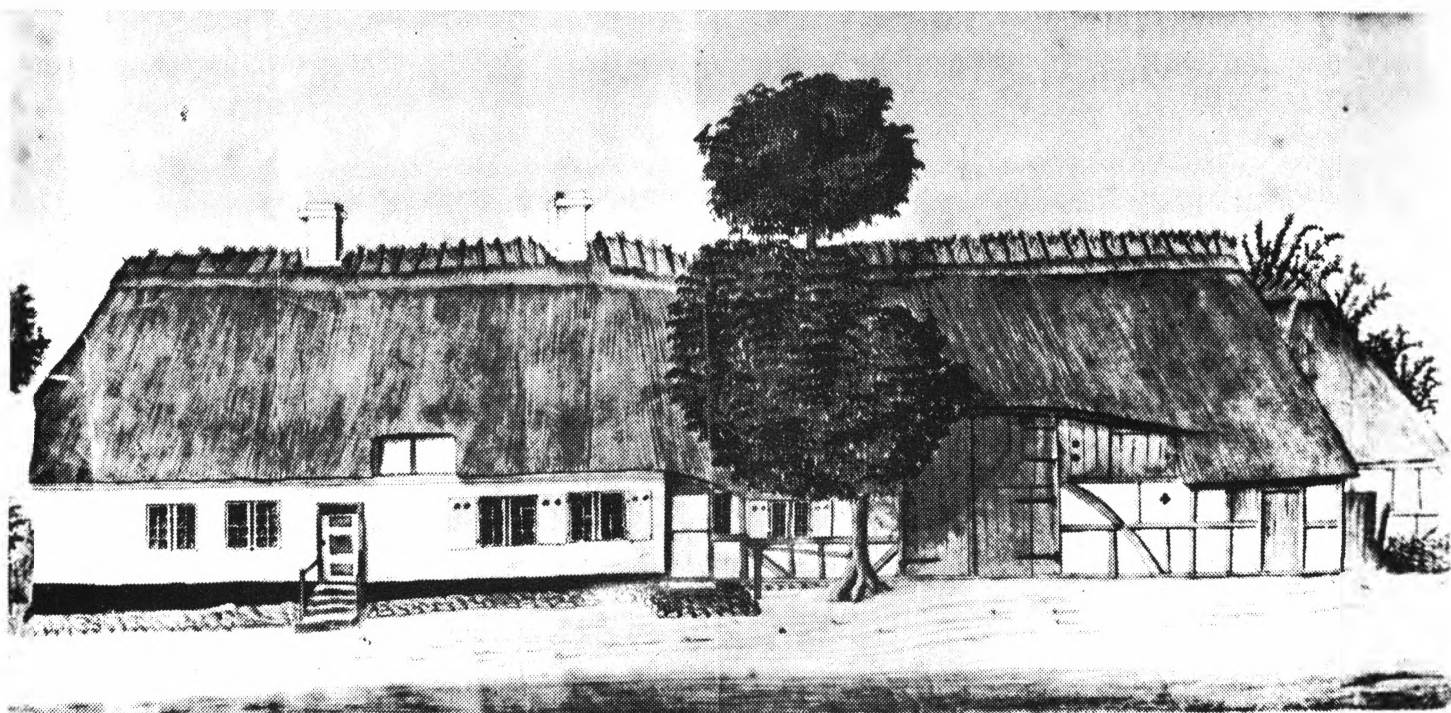
Kaldet "Den brave Fader" af sønnen Niels Kjærbølling, som har tegnet dette billede som ung i hjemmet i Dynneved Skole på Als.

I "Fra Als og Sundeved" VI. hæfte 1932 læser man om udpluk af Egen sogns historie og folkeminder (særtryk af Sønderborg So-

cialdemokrat) blandt andet: "i 1803 blev der opført ny lærerbolig af brandmur i Dynneved, og i 1818 byggedes en stald - over hvis dør man læser indskriften: "Fra Ildebrand og Fjendehaand frie Gud 1818".

Jørgen Nielsen Kjærbølling beskriver selv lærerbolig og skolen således i 1810: "Huset bestaar af 13 fag, 7 fag af nye Brandmuur bygt 1803, og herudi Kirken har betalt 150 Rigsdaler, og 6 fag af gammelt bindingsværk. Haven ved Huset er kuns meget liden, knap en halv Skæppe land. Men et Huus er til sin tiid blevet indbygget deri, og beboerne har et stykke deraf til Kaalgaard yil laans efter den mig fortalte beretning mod 1 Skilling aarligt til skoleholderen, saa længe en af disse lever".

Beboerne som han omtaler uden større entusiasme er, er den, på grund af druk i 1787 afsatte degn Peter Christiansen, som døde i 1806, men konen Sille Hansdatter døde først i 1828.

Dynneved Skole

Dynnewith Skole.

Tegnet af Niels Kjærbølling f. d. 1806, her gengivet i 1:2 (originalen er farvelagt). Bemærk detaljer som fugle og æbler i træet, men ingen inskription over stalddøren, hvorfor billedet må være tegnet før 1818!

I 1813 blev Jørgen Nielsen Kjærbølling tillige kirkesanger ved Egen Kirke, en bestilling han havde varetaget i en længere periode forinden, hvilket bl. a. efternævnte dokumenter fortæller os således:

Hans Højærværdighed Biskop og Ridder Plum
har under 27'de f. m. tilskrevet mig saaledes:

Da Degnen Carstensen i Igen, efter Deres Velærværdigheds Skrivelse af 22 Dec. f. aa. har begjæret sig entlediget fra sine Embeder som Kirkesanger,

Skolelærer og Organist, saa bliver Skolelæreren i Dönned hermed konstitueret til at forestaa Sungen i Igen Kirke indtil videre, hvorimod det fornødne Kaldsbrev for seminarist Jacob Jørgensen paa Organist og Skolelærer Embedet i Guderup kan ventes udfærdiget, saasnart jef fra Deres Velærværdighed har modtaget Efterretning om, at han for Dem har aflagt den befalede Embedsed. -

Hvilken Skrivelse hermed comunikeres Deres Velærværdighed til behagelig Underretning for Dem selv og videre Bekjendtgørelse for den konstituerede Kirkesanger, Skolelærer Hr. Kjærbølling i Dönned.

Svendstrup den 4. Febr. 1813

S.T. Hr. Pastor Ahlmann

F. Ebbesen.

25. / Guds Majestæt Christian den 8de
 af den allernaadigst befalede og
 beordrede Embedsed.

" Hermed! Vi give dig som
 tillid og et blot efter sinne at
 indtægts giort Oplægning
 Oplægning, allernaadigst inden
 den 1ste Dag tilladt, at Skolelæreren
 Jørgen Kjærbølling i Dönned,
 Egen Kirke, saa Stork. Land. Al. O.
 den 1ste Døgnliged. die Skolelæreren
 Embedet og gav udmærket Løn
 og for sinne gav Medlems
 med med medførte. Vi
 lige med at saa Skolelæreren
 Embedet og et andet Oplægning
 og Oplægning die Oplægning
 Skolelæreren og indtægts og
 Embedet. De næste 1ste
 allernaadigst inden
 " medførte og Medlems

Herover ses en fotokopi af første side på skolelærer Jørgen Nielsen Kierbølling's kaldsbrev på kirkesangerembedet ved Egen Kirke, dateret 1.9.1813 i Odense Bispegaard (1:2). - Den fuldstændige oversættelse heraf gengives på side 17 her.

S.T.

Hr. Provst Ebbesen, Svendstrup paa Alsøe.

Hans Majestæt Kongen har under 27 f.M. behaget at aabenbare mig saaledes: Min Gunst; Vi give Dig hermed tilkiende, at Majestæten, efter herom allerunderdanigst gjort Ansøgning og Begiering, allernaadigste Willie har bevillet og tilladt, at Skolelæreren Jørgen Kjærbølling i Dynnet, Igen Sogn, paa Mais. Land Alsøe, om hvis Duelighed til Skolelærerembedet og gode moralske Forhold, ved fremlagte gode Vidnesbyrd, maae med indtræffende Vacance, lige med de paa Skolelærer-seminarium oplærte Seminarister, nyde Adgang til Befordring til Skolelærer og Kirkesanger Embedet. - Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette, og Vedkommende saadant til Efterretning at tilkendegive; Befalende dig Gud.

Hvilket allerhøjeste Rescript hermed kommunikeres Deres Skolenævn. Dig her til behagelig Bekjendtgørelse hos Skolelærer Jørgen Kjærbølling.

Odense Bispegaard, den 1 September 1813
Hansen.

Hans Høiærværdighed Biskoppen har under 20'de d.M. tilskrevet mig således:

Efter at have modtaget Deres velærværdigheds behagelige Betænkning over det fra Hr. Pastor Ahlmann hertil indkomne Forslag til indkomsternes Deling af Igen Degnekald, skulde jeg ikke undlade hermed tjenstlig at melde til behagelig Efterretning og videre Foranstaltning: at jeg efter Omstændighederne anser det passende at Skolelærer Kjærbølling tillægges fra næste Aars Begyndelse som konstitueret Kirkesanger, Akcidentser af Dönned Skoledistrikt, samt 2'de af de fire aarlige Offere, imod, at han i Forhold til sine Indkomster Deltager i alle paa Igen Degnekald hvilende Byrder, og i Øvrigt under Vilkaar, at han fortræder sin Konstitution, dersom hans Ansættelse som virkelig Kirkesanger ei skulde kunne bestaae med Skolevæsenets forestaaende Organisation, eller i al Fald underkaster sig alle de Forandringer, som med hensyn til Skoledistrikternes Inddeling og Skolelønningernes Bestemmelse maatte vorde fastsatte.

I Øvrigt bliver bemeldte Kjærbølling, at tillægge for indeværende Aar en Godtgørelse af 24 Rigsbankdaler, som udbetales ham af Organist og Skolelærer Jørgensen.

Hvilken behagelig Resolution hermed kommunikeres Deres Velærværdighed til egen behagelig Efterretning og Bekjendtgørelse for Organisten og den konstituerede Kirkesanger.

Svendstrup Præstegaard, d. 26 Nov. 1813
F. Ebbesen.

I "Bemærkninger til Organist Jacob Jørgensens Ansøgning af 14 Juni 1814" af Jørgen Nielsen Kjærbølling ser vi kaldene beskrevet i økonomisk henseende ved et "Beviis" udfærdiget 10 Febr. 1814 af Jørgen Nielsen Kjærbølling, men det vil føre for vidt her at komme ind på alle disse detaljer om end de er spændende! - Skulle nogen have lyst dertil, så findes disse sager i "Als Nørre Herreds Provstearkiv" i Landsarkivet i Aabenraa.

En beskrivelse af familielivet i Dynneved Skole findes hos Jørgen Nielsen Kjærbølling's datter Margrethe Luise Kjærbølling; under titlen "Tante Grethe fortæller" på side

Det næste dokument som jeg vil gengive, omhandler Jörgen Nielsen Kierbølling's ansøgning om at få sin svigersøn Peter Hansen som hjælper i embedet ved Dynneved Skole. - Peter Hansen var gift med Cathrine Marie Kjærboilling f.1808 i Dynneved Skole - læs videre om dem i afsnittet: "Dynneved-linien"!

Underdanigst P. M.

Omendskjønt jeg efter 43 Aars Skolehold i de største Skoler i Jylland, Haderslev Amt og i de sidste 32 Aar i Dynnewith - ikke endnu finder mig ubequem til mit Embedsførelse som Kirkesanger og Skolelærer, saa ser jeg mig dog med min tiltagende Alder og især formedelst en besværlig og farlig Hævelse i Benene tjent med at erholde en Medhjælper, naar jeg turde vorde benaadiget og begunstiget med en passende Understøttelse af Kirkemidlerne. Dog vilde en fremmed Medhjælper ved min side liden Tjeneste vorde mig, en alt for stor Byrde i flere Henseender.

Jeg har derimod en Svigersøn, Skolelærer Hansen i Falsled under Grevskabet Hvedholm i Fyen, der er demitteret fra Seminariet med første Karakter og som derefter i nærved 6 Aar har gjort sig fortjent som en duelig Skolelærer; - Han ene kunde støtte mig i min tiltagende Alderdom og være mig ved mine Omstændigheder til Nytte.

Tvende Ønsker byder den Nødvendighed mig at forelægge for den høje Direktion for Als Nørreherred, nemlig: en Konsion, - at jeg maatte beholde Kirkesanger - indkomsten saalænge jeg lever, og som ovenfor meldt, at min Svigersøn, Peter Hansen, maatte gunstigt vorde Skolelærer - indkomsten anbetroet.

Dünnewith d. 3 Sept. 1834

Underdanigst J. Kjærboilling,

Skolelærer i Dünnewith og Kirkesanger i Igen Kirke.

Til

Den høie Direktion for
Als Nørreherreds Skolevæsen.

Peter Hansen får bevilliget skolelærerembedet i Dynneved, men derom under denne i afsnittet: "Dynneved-linien" senere her i bogen. - Jörgen Nielsen Kierbølling lever derefter kun i nogle måneder før han dør 22.11.1834.

Tilminde om faderen skriver sønen Niels Kjærboilling f. 1806 i "Fyens Stifts Adresse Avis" 4.12.1834 side 790 følgende vers:

Kirkesanger og Skolelærer

Jørgen Nielsen Kjærboillings Minde.

"Den retfærdige dør, men hans Ihukommelse lever".

Den Hæder, ædle Lærer; Man dig gav,
den er langt mer end Marmorstenens Minde;
den straaler over Tid og Død - og Grav,
Og trofast Venskab vil din Gravhøj finde.

Du fromme! - jeg i Livet var dig Kjær,
glem mig nu ej i Edens lyse Have.
En lille mindeblomst jeg planter her.
Forsmaa den ej i Edens lyse Have.

Hvor skøn var ej den tabte Lærers Id
- det skønne værk, han røgtede saa trolig-
Selv Rygtet om hans Duelighed og Flid
fra fremmed Egn drog unge til hans Bolig.

Og til at dele Alt i Vel og Ve,
den fromme Kristne uden Skrømt var rede.
Han fra det Punkt, han en Gang lod sig se,
Stod mandigt fast, mens mange vaklede og glede.

Som Lærer - mer end fyrretyve Aar -
i tredive som Ægtemand og Fader
begrædt han ud af Livets Kampe gaar,
begrædt han Hustru, Børn forlader.

Og du, som skattede ej Mandens Værd,
som nægtede hans Flid sin Løn heneden;
naar til forladte du dig vender her,
han vil tilgive dig i Evigheden.

Til Hvile Tiden kalder Slægter bort,
men ædel Virksomhed skal stedse blive.
O, at dit skønne Værk maa sættes fort,
af Hænder, som du ønskede det at give.

Dig - signede - jeg takker for mit Vel;
dig takker jeg for hver en blomst, jeg plukker.
Paa Livets Vej til Hæder og til Held.
- Dit Tab er tungt - Mit knuste Hjerte sukker.

Dog, mens til Støvets Sorgens tunge Baand
os fængsler, hæves Blikket mod det Høje,
hvor hans forklarede og sorgfri Aand
har overvundet Tidens Strid og Møje.

Der, skænkt et Diadem, han bar ej her,
- en Salighed, som ingen her kan fatte -
O - gid vi maatte en Gang samles der
med alle de, hvis Værd saa højt vi skatte.

Niels.

Dynneved Skole, cirka 1940.

Bemærk ligheden mellem billedet herover og billedet på side 15, selvom der er gået henved 125 år. - Til venstre i billedet ses mindestenen for Niels Kjærbølling, samt mindetavlen derover som er indmuret i husets mur - begge ses der fortsat - og er nok et besøg værd, for hvem der vil gæste slægtens gamle hjem.

Haderslev Herred 1652,
 således som det tog sig ud, da C. Danckwerth og Johannes Meyer udarbejdede
 deres "Landesbeschreibung 1652". - Området som kortudsnittet beskriver er
 vor slægts hjemegn gennem flere led bagud og derfor særdeles relevant her.

Bedsteforældre.

(4) Niels Jensen

er efter sin vielsesindførelse i Øsby kirkebog, født i "Tyr-
 strup" og efter alderen ved døden, 68 år, født cirka 1751. -
 Hans dåb er forgæves søgt i Tyrstrup, samt i de omliggende
 sogne, ja i hele Tyrstrup Herred, men altså uden resultat.
 Han døde som "inderste", det vil sige som beboer af et hus, i
 landsbyen "Kvistrup" i Øsby sogn den 30.9.1819, da 68 år gam-
 mel, og blev begravet på Øsby Kirkegaard den 2.10. s.å.
 Se hans forældre (8) & (9) på side 25!

Gift i Øsby kirke den 6.10.1775 med:

(5) Margrethe Jesdatter

der var født på "Aarø-sund-egnen", men er højst sandsynlig den pige som bliver døbt i Haderslev Marie Kirke den 13.11. 1740 (Slesvigske Kirkebogsuddrag af Th. Hauch-Fausbøll, København 1908, side 51) ved navn "Margaretha". - Hun døde uden aldersangivelse på aftægt hos hendes søn i Dynneved Skole på Als den 28.9.1825, og begravedes på Egen Kirkegaard den 3.10. Se hendes forældre (10) & (11) på side 25-29!

Omkring dette ægteskab hersker der megen mystik, som vi har søgt opklaret, dog uden sønderligt resultat. - Blandt vore undersøgelser skal dog nævnes følgende resultater:

I 1789 bliver landsbyen Kvistrup udstykket, og man ser da i udstykningsarkivalierne i Landsarkivet i Aabenraa, at der ikke i 1789 var nogen ved navn NIELS JENSEN, som ejede et hus der, hvorfor vi må skønne, at han var lejer istedet.

Men også deres trolovelse og senere vielse i Øsby Kirke er med til at besynderliggøre dette ægteskab, idet vi læser indførslen i Øsby Kirkebog således: "Trolovet 14.6.1775 en Ungkarl Niels-, Landboelsmanden Jens Nielsen af Tyrstrup og Ann Marie Nielsdatter sammested deres ægtesøn og en pige Margrethe, landboelsmand Jes Knudsen af Beck og Maren Knudsdatter sammested deres ægtedatter. Testes: Hans Christensen i Sverdrup, Andreas Mortensen af Quistrup, Mette Jeppe af Fellum og Elsbe Andreas af Quistrup". (side 223 øverst i KB)

Margrethe's far skulle rettelig være JES JØRGENSEN og ikke Jes Knudsen, som der står i KB. Men præsten må vel have været unøjagtig, for da hendes mor MAREN KNUSDATTER (11) dør i 1797 er faderen korrekt opgivet som Jes Jørgensen!

Margrethe Luise Kjærbølling f. 1816 i Dynneved fortæller i hendes beretning (ses samlet under overskriften "Tante Grethe fortæller") om bedstemoderen således: "Min bedstemor på fædre side var en pæn, meget venlig, temmelig stor kvinde, der ikke gik klædt som bondekone, men gik i silke. Hun blev 85 år gammel, jeg husker hende særdeles vel, hun var født 1740 og var fra Aarø-sund-egnen ved Haderslev. Vi stod i min barndom endnu i forbindelse med familien der. Min bedstemor blev ikke opdraget hos sine forældre, men hos en præst, hvor hun lærte, hvad der hørte til en bedre opdragelse".

Senere skriver Margrethe Luise Kjærbølling, at hendes bedstemor var et uægte barn af Kong Frederik den V som kronprins, samt at moderen skulle være kommet for skade med kronprinsen, medens denne ventede på overfart til Fyn!

Margrethe's dåbsindførsel i Haderslev Marie kirkebog 1740 lyder således: "Corporal Jes fra Major Rosenkrantz Comp. sein kind Margaretha døbt. Testes: Provstinde Tychsen, Hr. Leutnant Rosenkrantz og Jomfru Maria Christina Hundewadt".

Analysere man så fadderne, så giver to af dem følgende oplysninger: Provstinde Tychsen var gift med Johannes Tychsen i Haderslev (se "Gejstligheden i Slesvig og Helsten" ved Otto Fr. Arends, bd.II side 327) han dør 1750 og hun i 1770 - måske det er i dette hjem at Margrethe bliver opdraget, som barnebarnet skriver i sin beretning. - Maria Christina Hundewadt kaldes ved sin død for MADAME, hun dør i "Færgegaarden" i Øsby sogn 24.8.1792, da 70 år mindre en måned og seks dage,

som enke efter Jes Nielsen (Jep Nissen) som 1766 boede i Haderslev, hvor de fik en datter Brigitta Catharina g.i Øsby den 6.1.1766 efter Allerhøjeste Kgl. Cencession af København den 17.5.1766. - Man kan ud af denne fadder se, at Margrethe (5) har haft en konkret forbindelse til FÆRGEGAARDEN - vel Aarøsund Færgegaard som ligger i Øsby sogn; - og dette faktum bestyrker fortællingen, om at hun skulle være en uægte datter af Kong Frederik den V som kronprins - da denne i 1739-40 var på rejse over Aarøsund!

Da vi ved at MARGRETHE (5) er døbt i november 1740, måtte vi kunne finde hendes biologiske far i hoffets rejsekalender i Rigsarkivet i København! - Men det er ikke lykkedes, at finde rejsefortegnelserne for hoffet før 10. maj 1740 - og det var jo for sent!

Legenden eller historien gengives også i en anden version af en anden efterkommer Niels Erik Christian Kjærbølling f. i Valby 1898 - og er gengivet i min bog: "Slægten STOLD's efterkommere i Aabenraa og over den ganske verden", København 1975, side 42 (findes på alle Landsarkiverne og i Det Kgl. Bibl.).

*Kon. Jæns Kongre: maj = foranstaaende Breve fra
1740*

Juni 10de maj fra Frederiksterg om Formidtagende Walloe
d: 11de = 12^{de} = 13^{de} = 14^{de} = 15^{de} = maj Liggens Breve fra Walloe
d: 16de maj om Formidtagende fra Walloe til Bengtstret
d: 17de = om Formidtagende til Soroe
om Formidtagende til Antvorskov
d: 18de = om Formidtagende til Korsør
om Formidtagende om til Hamborg til Odense
d: 19de = Liggens Breve til Odense
d: 20de = om Formidtagende til Middelfart
om Formidtagende til Belling

Uddrag af kronprins Frederik (v)'s rejseaktiviteter 1740 som kan dokumenteres (ikke fuldstændige) fra "Overhofmarskallets Arkiv" i Rigsarkivet i København (I.k. 1a, kongers og kgl. personers rejser 1730-1754). Tilsendt mig af arkivar ved Rigsarkivet's 1. afd. Nils G. Bartholdy, J.nr. 64-326 af 9. april 1986, ref. NB/JC - MW.

Nogle ældre bøger bl.a. en "Skatkist" som har tilhørt kongehuset og en guldmedaljon af kong Frederik den V - findes stadigvæk i slægtens privateje; - og hvordan skulle de være kommet der blandt tilsyneladende fattige inderster og bolsmænd, hvis ikke det var fordi, at legenden talte sandt ?

Men der må jo også være en årsag til at MARGRETHE (5) blev opdraget hos en præst, - ja gik klædt i silke og at det blev hendes "fars" navn som slægten antog som slægtsnavn ?

(6) Lauritz Matzen

er født i "Ringtved" i Magstrup sogn, Haderslev Amt cirka 1735, og døde i "Stenderup" i Sønder Stenderup sogn, Nørre Tyrstrup Herred, Vejle Amt den 11.9.1809.
Se hans forældre (12) & (13) på side 31!

Gift 3. gang i Vejstrup Kirke den 22.11.1777 med pigen:

(7) Karen Poulsdatter

der var født i "Sjøllund" i Vejstrup sogn, Nørre Tyrstrup Herred, Vejle Amt den 25.5.1755 og døde på aftægt hos datteren i Dynneved Skole på Als den 10.1.1848, 94 år gammel. Hun blev begravet på Egen Kirkegaard den 18.1. s.å.
Se hendes forældre (14) & (15) på side 32!

Lauritz Matsen var sognedegn i Stenderup gennem 40 år jævnfør hans dødsindførsel i Stenderup Kirkebog side 390. - Og altså ikke som L.S. Ravn skriver i sin bog: "Lærerne i Nordslesvig 1814-1920", 2.BD. side 459; fra 1772-1809, hvilket også fremgår af hans første vielse i Hoptrup kirkebog 1770, side 230, hvor han da nævnes som degn i Stenderup.

Han var gift 1. gang i Hoptrup Kirke den 6.10.1770 med Anne Margrethe Abel, datter af Johan Abel og hustru Mette i "Diernes" i Hoptrup sogn, Anne Margrethe Abel døde i Stenderup Degnebolig den 18.8.1772, da 37 år og 8 måneder. - I dette ægteskab fødtes sønnen: Mathias Lorentzen i Stenderup den 15.8.1771, døbt 16.8., han døde som kromand i Stenderup den 21.4.1838 og var gift med Anna Poulina Petersen med hvem han havde børnene: Lauritz Peter, Carl Frederik, Jens Peter, Poul August og Anna Cecilia Christiana.

Anden gang var han gift med Margrethe Christine Møller der døde i Stenderup Degnebolig 15.6.1776 da 25 år gammel, hun var datter af tobaksspinder Johannes Møller og hustru Helena von der Hardt (Laut Kgl. Concession in Alt Hadersleben Pfarhoof copuliert).

I sit tredje ægteskab var der udover Cathrine Marie (3) datteren Wolborrig født 1786 og død ved branden i Stenderup 1807; Poul født 1788, døbt i Stenderup 3.10. s.å. og død der den 4.2.1794. - I Stenderup Kirkebog 1807, folie 182 læser vi om Wolborrig følgende:

"Wolborrig Lorentzen, das Küsters in Stenderup Lauritz Matzen und Karen Pouls ehel. Tochter, alt 21 Jahre weniger 19 Tagen. Ausser wenigen Yberbleibende waren ihr Körper ein Opfer des Feurs welches den 27 sten Juni in 2 stunden den grösten und besten Theildes Dorfes in Ashe legte".

Mundtlig tradition i slægten fortæller at hun - da alle udgange gennem døre og vinduer var spærret af det skridende tag - søgte beskyttelse mod ilden i en stor Kiste. Efter branden fandtes på tomten kun få rester af hendes lig.

I "Hjemstavnsbog, Strejflys over Stenderup By og Sogns Historie igennem Tiderne" af F.L. Hansen 1933-34, side 77 - læser vi om branden i Stenderup 1807 således:

"Stenderupgaard rantes sammen med hele byen af en brand om middagen på syvsoverdag den 27 juni 1807. Der herskede den dag en heftig vestlig storm; inden folk kom på benene - alle var henne at sove til middag - havde ilden stor magt og var ikke til at standse. Det fortælles at gni-ster førtes fra Stenderupgaard hen over hele byen. Røgen fra ildebranden

kunde mærkes til Fyn, og svedne Halmstumper blev af blæsten ført over Lillebælt. I løbet af en time var der brændt 18 gårde, 29 bolssteder og huse foruden præstegården og degneboligen, og 79 familier, ialt ca. 400 personer, var husvilde og blottede for det nødvendigeste. Hele skaden ansloges til mindst 36.000 Rigsdaler. De omliggende sogne søgte at hjælpe den første nød, hovedsagelig ved at bringe brødkorn og madvarer, klæder ect.

Allerede dagen efter branden rejste mændene fra Stenderup til Aabenraa for at købe tømmer. De befrygtede, at tømmerprisen skulde stige, naar branden rygtedes. Men dagen efter branden vidste man intet i Aabenraa derom. Efterretningsvæsenet var dengang ikke som nu. Murstenene blev brændt i byen, fra en lergrav på Hundborgvej. Traditionen fortæller at det var en smed, der havde påsat ilden. Denne smed boede lige over for Stenderupgaard og må vel - ligesom smedene i Stenderup 200 år tidligere - have ligget i fjendskab med naboerne. I middagsstunden listede han sig over vejen til Stenderupgaard og stak en gloende jernstang op i taget. Og dermed begyndte den store brand.

I samme bog på side 175-183 læser man generelt om Stenderup Skole, og således kan vi sammenstykke følgende, som har relation til vores ane Lauritz Matzen:

Degneboligen som nedbrændte i 1807 var mere end hundrede år gammel, og fra et syn i denne fra første halvdel af syttenhundredetallet ser vi dens omrids således: "Degnen har salshus lo Fag langt, deraf de 2 Fag ved Øster Enden hører sognet til, de andre 8 Fag er hands egne, saavel som desforuden 8 Fag Ladehus, der hører ham self til. Haver en Kaalgaard ved Nør Siden af Salshuset, og ellers intet andet Jord til sin Degnebolig, hverken Ager eller Eng. Holder 3 Kiør, som hand haver fri Græsning til, undertiden nogle Faar, men nu igen. Haver foruden Offeret til sin aarlige Indkomst af hver Gaard i Sognet 1 Gaas og 1 Skæpper Byg, og hvor hand ingen Gaas bekommer, da 2 Skæpper Byg af hver Gaard. Nyder ud af Sognet Smørrebrød 'som bestaar af Smør, Brød og Ost' den tredie Deel. Udaf hver Par Egtefolk iblandt Landboeler og Husmænd bekommer hand aarlig efter gammel Sædvane 8 Skilling".

De ovenfor omtalte "2 Fag ved øster Enden hører sognet til" er skolestuen. Ved et salshus forståes, at det er i en etage. Offeret er de afgifter som sognets beboer måtte betale degnen for sin undervisning af børnene og sangertjenesten i kirken. - Videre hedder det: "Bønderne glemme dem ikke med foræringer til Julen af Meel, gryn, Flæsk, Kød, Lys og sligt. Børnene lærer godt, det er en Lyst her at høre dem læse, se dem skrive og gøre høje tyske Regninger".

Interessant er det, at der idag findes to velbevarrede møbler i slægtens eje, som stammer fra Degneboligen i Stenderup, nemlig hos Helga Diemer et standur på hvis messingurskive der er et tinskjold med indskriften "Niels Christensen Høy, Seest 1792" (dette navn stammer fra urmageren). Tidligere havde uret været dekoreret på bondeblå baggrund, nogle mener således at der inde i urkassen skal have været malet et mandsbillede, hvilket ikke kan bekræftes på grund af den nuværende bemaling. - Hos søsteren Edel Abrahamsen står det andet møbel, et stort solidt egechartol, der er gjort af meget brede egeplanker - som, hvis de kunne tale, ville kunne fortælle os en masse spændende fra hine tider!

I "Vejle Amts Aarbøger" 1907, 1.del side 130-133 findes der en artikel "Fra de otte Sogne" af P. Eliassen, som omhandler Stenderup (bogen kan lånes på bibl.).

Oldeforældre.(8) Jens Nielsen

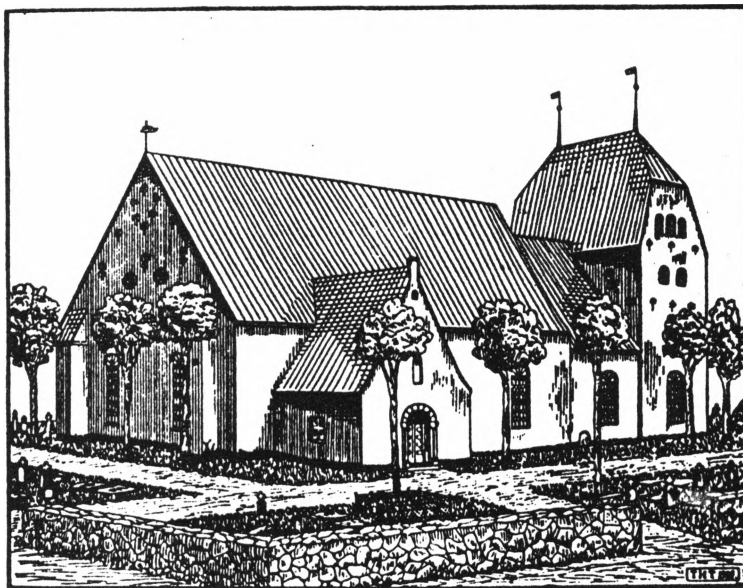
var landboelsmand i "Tyrstrup" vel Tyrstrup sogn i Haderslev Amt. - Han var gift med:

(9) Ann Marie Nielsdatter

De har begge været eftersøgt i hele Tyrstrup Herred, men uden resultat. - Vi kender dem udelukkende fra deres søns vielse i Øsby Kirke, hvor vi læser følgende i Kirkebogen for Trolovede 1764-1821 i Øsby, pag. 223 øverst:

"14.6.1775, en Ungkarl Niels-, Landboelsmanden Jens Nielsen af Tyrstrup og Ann Marie Nielsdatter sammested deres ægtesøn, og en pige Margrethe, Landboelsmand Jes Knudsen af Beck og Maren Knudsdatter sammested deres ægtedatter. Testes: Hans Christensen i Sverdrup, Andreas Mortensen af Quistrup, Mette Jeppes af Fellum og Elsbe Andreas af Quistrup".

Af kilder til Tyrstrup sogn vil jeg nævne: "Tyrstrupbogen, Bidrag til Tyrstrup sogns Historie" af Hans Krog, Trykt 1951 i Christiansfeldt (kan lånes på bibl.), samt: "Kolding Folkeblad" 1907, nr. 149, forsiden: Tyrstrup Affæren, vedr. ægteskabshistorier i det 18. århundrede af P. Eliassen (kan lånes på bibl.).

Den gamle Tyrstrup Kirke, -
som blev nedbrudt 1862. Ill. fra Tyrstrupbogen 1951, side 44.

(10) Jes Jørgensen Kierbølling

er født i Bredsten sogn, Tørrild Herred, Vejle Amt ca. 1703 og døde i "Beck" i Vonsbæk sogn, Haderslev Herred og Amt den 28.1.1773, da 70 år gammel.

Se hans forældre (20) & (21) på side 33-34!

Trolovet i Vonsbæk Kirke den 2.3.1737 med:

(11) Maren Knudsdatter

der var født i "Beck" i Vonsbæk sogn ca. 1711 og døde på af-

tægt hos datteren i "Kvistrup" i Øsby sogn den 17.8.1794, da 83 år mindre 3 måneder. - Se forældrene (22) & (23) side 35!

I Vonsbæk kirkebog ses nednævnte indførsel for Jes Jørgensen Kiærbølling død:

Num.	Dies Mort.	Dies Sepult.	1773 Løsten Register
A	28 Jan	4 Feb	<p>Jes Jørgensen Kiærbølling afdanket krigsmand som fransk kaptajn i Cavaleriet som Curassier og Corporal og ved Infanteriet som Grenadeer udi 32 Aar. Hans Fader Jørgen Sørensen Bonde i Bræsten Sogn i Jylland, hans Moder Magreth Jørgens gift med Maren Knuds Datter i Beck avlet 9 Børn. 70 Aar.</p>

Vonsbæk Kirkebog for døde 1773.

Her tilklippet siderne 243 og 244 til en dødsindførsel (GRN).

Oversættelsen er: "Jes Jørgensen Kiærbølling, afdanket Krigsmand som havde tient ved Cavaleriet som Curassier og Corporal og ved Infanteriet som Grenadeer udi 32 Aar. Hans Fader Jørgen Sørensen bonde i Bræsten Sogn i Jylland, hans Moder Magreth Jørgens, gift med Maren Knuds Datter i Beck, avlet 9 Børn, æt: 70 Aar".

Med så mange oplysninger syntes det ikke, at volde besvær med at finde noget mere om ham! - Men han ses ikke i Koldinghus Rytterdistrikts fæste-, jordebogs- eller skiftearkivalier hvor "Beck" hører under, eller for den sags skyld "Kjærbølling" - han har været eftersøgt i såvel Landsarkivet i Aabenraa, som i Viborg og i Rigsarkivet i København.

Kun kan vi ud fra hans børns fødesteder se, at han har været bosat i Haderslev Frue (Marie) sogn til omkring 1745 og fra cirka 1747 i "Beck" i Vonsbæk sogn, hvor han jo døde 1773.

Af hans "avlet 9 Børn" kendes følgende:

Haderslev Frue (Marie) Kirke.

- 1737, den 23.12, nr. 121: Corporal Jes Jürgensen sein Kind Margretha getauft. Testes: Catrina Hundewadts, Margretha Nielses, Chr. Raben.
- 1739, den 23.3. Corporal Jes sein Kind Margretha getauft. (Th. Hauch-Fausbøll siger 7.4.).
- 1740, den 13.11. Corporal Jes aus Major Rosenkrantz Comp. sein Kind Margretha getauft. Testes: Provstinde Tychsen, Hr. Leutenant Rosenkrantz og Maria Christina Hundewadt.
- 1743, den 27.1. Corporal Jes Jürgensen Kierbölling af Major Rosenkrantz Comp. sein Kind Jürgen getauft. Testes: Jürgen Hundewadt Jun., Josfin Aassen, Hr. Jens Bramsen.
- 1745, den 21.3. Corporal Jes Jürgen Kierbölling af Alefeldts Comp. sein Kind, Bodel Christina getauft. Testes: Dorothea reinholtz, Poul Hansen Jf.

Vonsbæk Kirke.

- 1747, Dom. 7 Post Trin., side 18. Jes Jürgensen aus Beck und sein Frau Maren Jesses deres datter Kirsten. Faddere: Kirsten Eriks, Mads Knudsen, Kirsten M-datter.
- 1750, 4. Søndag i Advent, side 20a, nr.10. Jes Jörgensen og hans kone Maren en søn ved Navn Knud. Faddere: Jørgen Hundewadt, Erik Eriksen aus Bec, Bodel Marie deres Datter aus Fellum.
- 1752, 2. Pinsedag, side 22 nr. 7. Jes Jürgensen Corporal, og hans kone Maren, deres ægtefødte datter Maren.....
- 1756, Am Bustag, nr. 4. Jes Corporal und sein ehl. Maren ein Tochter Maren getauft. Gevatter Eriks alle aus Bech.

NB! hvor oprindeligt ord har været ulæseligt er dette erstattet med et dansk ord eller

Da Maren Knudsdatter (11) døde blev hele familieskabet oprullet i Øsby kirkebog, hvilket vi har meget stor glæde af nu. Kirkebogskopien ses på side 28! - Her følger oversættelsen ordret således:

"Maren Jesses, Jes Jörgensens Enke fra Kierbölling Gaard fød i Beck i Wonsbeck Sogn efterlader 4de Døttre Grethe givt med Niels Jensen i Quistrup har en Søn Jørgen, Bodel givt med Jens Gierndrop i Kiøbenhavn har en Søn Thomas og en Datter Anna Maria, Kirsten givt med Nis Jessen i Sverdrop har ingen Børn, Maren givt med Søren Christiansen Smed i Haderslev har en Søn Christian, Elisabeth som var givt med Peter Detlefsen Linnet i Winderop efterlader 2de Sønner, Jørgen som var Wæver og givt i Eckernførde skal have efterladt sig 2de Døtre, Knud som er reiset til Søes og vides icke om han er levende, den Afdødes alder 83 Aar mindre 3 Maanedes".

Af ovenstående kan vi se, at børnene Elisabeth, Jørgen og Knud var døde ved moderens død i 1794. - Om ovennævnte Kirsten ved vi iøvrigt, at hun blev gift i Øsby (*) kirke den 14. 6.1776 med ovennævnte Nis Jessen, som var søn af gårdmand Jes Jessen og Anne Nisdatter i Stewelt (* vielsen ses også i Vonsbæk Kirke samme dag, side 287!).

Når vi ved datteren Margrethe Jesdatter (5)'s vielse i

Øsby Kirke den 14.6.1775 (trolovelse) ser Jes Knudsen i hendes faders sted, så skyldes det muligvis en fejlskrivning for Jes Jørgensen, eller er der her tale om en halv-morbroder til Margrethe Jesdatter (se side 21 midt på siden) ?

Datteren Elisabeth kender vi hverken født eller død, men fra Th. Hauch-Fausbøll's "Slesvigske Kirkebogsuddrag" side 12-14; idet hun blev gift den 23.3.1773 med sergent under Landmilitzen Peter Detlefsen Linnet. Hendes forældre angives da at være "afdøde Jes Jürgensen paa Kieblinghof i Jylland og Maren, f. Knudt Matzen fra Bæk, Vonsbæk Sogn".

Gården "Kieblinghof" siger landsarkivar Hans H. Worsøe i Aabenraa (april 1986) er helt sikkert den gård som af samme navn som landsbyen "Kjærbølling" ligger i Bredsten sogn i Vejle Amt. Men at skiftet efter denne familie ikke findes i Aabenraa skyldes, siger Hans H. Worsøe, at tyskerne efter krigen i 1864 fik udleveret en lang række arkivalier fra danske magasiner, om hvilke man ikke ved meget udover at de nu skal findes i de tyske arkiver syd for grænsen.

54 17 21. Maren Jesens, Jes Jørgensens datter fra Kjærbølling
 Gaard for i Beck i Wonsbeck Sogn aftraktet 4^{de}
 Hustru Grethe gift med Niels Jensen i Guldstrup
 for nu den Jørgen, Boddel gift med Jens Gjendrop
 i Kiebbenhavn for nu den Thomas og nu hustru
 Anna Maria, Kirsten gift med Niels Jesen
 i Sverdrop for nu ingen børn, Maren gift med
 Søren Christiansen i Haderslev for nu den
 Christian, Elisabeth som nu gift med Peter Detlef
 sen Linnet i Winderup aftraktet 2de den Jørgen
 som nu den Jørgen og gift i Eksersfordel skal for nu aftraktet
 sig 2de Hustru, Knud som nu gift til den og gift med den for
 nu hustru, den aftraktet alder 83 Aar med nu 3 sønner.

Øsby Kirkebog 1794,
 usnit omhandlende Maren Knudsdatters død og begravelse. Oversættelsen ses på side 27 her.

Regimentshistorikeren ved Slesvigske Fodregiment i Haderslev major A. Lindvang skriver som svar på min forespørgsel om Jes'es mulige tilhørsforhold til Haderslev Garnison således:

At Jes Jørgensen Kjærbølling skulle have været både kyrasser og grenader lyder underligt, idet kyrasseren var rytter og grenaderen elite-fodsoldat. I indkvarteringsregnskaberne, hvoraf flere er bevarede fra den sidste Skaanske Krig og frem til slutningen af 1700'tallet, ses ingen rytter indkvarte-

ringer i Haderslev. Dog vides det, at det oprindelige "Ahlefelts Kyraserregiment lå i Haderslev fra 1721-23 under navnet Schubarts Regiment, det flyttedes i 1723 til Fyn, hvor det forblev til 1772.

I "Den Danske Hærs Historie til Nutiden" af O. Vaupell, Kbhvn 1876 bd.II side 15-30 (kan lånes på biblioteket) kan man læse om rytterriets indhold, dets regimenter og mandskabets kår; på side 16-17 ses udførligt hvad rytteren kan nyde i form af gård, så- og ædekorn m.v. Og på side 22 ses under "Kompagniet", at corporalens årsløn var " 45 Rigsdaler, 60 Skilling og en gaard" (vel en fæstegård).

Og det er måske forklaringen på, hvordan Jes Jürgensen Kjærbølling har været bosat i sin mulige fødegård, og måske endda har ejet den efter at Hæren solgte ud af disse gårde i 1760'erne (se ovennævnte kilde side 165). - Nogle år senere har Jes Jürgensen Kjærbølling så muligvis afhændet gården i Kjærbølling og istedet købt sig et hus i Bæk i Vonsbæk sogn, hvor han kone Maren Knudsdatter var fra. - Men som nævnt før her, beviset haves desværre ikke (endnu)!

Kyrasser 1730-1765.

Grenader 1730-1765.

Sådan kunne Jes Jürgensen Kjærbølling have set ud i uniform. Billederne herover forestille tv. en officer og th. en menig, og stammer fra bogen: "Vorstellung der samtlichen königl. Dänischen Armee ..." af Carl Bertram, København 1761 (foto 1:2). Ref.: museumsinspektør Bjørn Nielsen ved "Tøjhusmuseet" i København (J.nr. 059.5-8305 af 21.5.1986 BN/LT). - Bogen kan lånes på biblioteket.

Slægtsnavnet "KJÆRBØLLING", som idag er beskyttet, så kun den der er født eller gift til navnet kan bære det; -

brugtes første gang af ane nr.(10) Jes Jørgensen, som det ses i Haderslev Kirkebog 1743 (side 27 her), og da havde det en praktisk betydning da han jo var soldat. - Samme tradition kendes fortsat blandt danske soldater ved Gardehusarregimentet i Næstved og ved Dragonregimentet i Holstebro!

Med et stednavn påhæftet sit fødenavn, var soldaten let at administrere og råbe op i geledet; således kendes der ikke eksempler på soldater, som har båret samme stednavn på samme tid i samme kompagni eller eskadron.

Omkring 1772 indførte Struense en lov, efter den, skulle alle børn døbes med et slægtsnavn og ikke bare et fornavn og senere bære faderens fornavn efterfulgt et et -søn eller -sen. Og hvad var så lettere for Jes Jørgensen og hans familie end at benytte hans soldaternavn, ja, det var faktisk det man gjorde, og sådan gik det til at efterslægten fik navnet KJÆRBØLLING som slægtsnavn.

Niels Jensen, ane nr.(4), overtog på denne måde sin hustru's slægtsnavn og lod sinne sønner blive døbt KJÆRBØLLING - men kun sønnen JØRGEN overlever barndommen, bliver gift og får afkom som bringer navnet videre til idag.

Struense's lov om faste slægtsnavne blev "prøvekørt" i hertugdømmet Slesvig, men da Struense blev et hoved kortere, varede det mange år, før forordningen blev gennemført i kongeriget.

Desværre begynder Bredsten Sogns kirkebog først i 1727, hvorfor vi ikke kan komme slægtens udbredelse der meget nærmere. - Kun kender vi hans forældre fra hans egen dødsindførsel i Vonsbæk kirkebog, som er gengivet på side 26 her.

Vejle-Colding egnen 1768,
udklip af kort: "Ripensis Tabulam Geographicam" ved Dno Friderico Christiano Rosenkrantz, Hafnia MDCCLXVIII (Det Kgl. Bibliotek i København) - lige vest for Vejle ses en lille sø og lidt længere mod vest en større, midt imellem disse søer skimtes navnet "Bresten" (Bredsten Sogn).

(12) Matz Michelsen

er født i "Jægerup" sogn, Gram Herred i Haderslev Amt 16.. og døde som gårdmand i "Ringtved" i Magstrup sogn før 1751, hvor kirkebogen begynder.

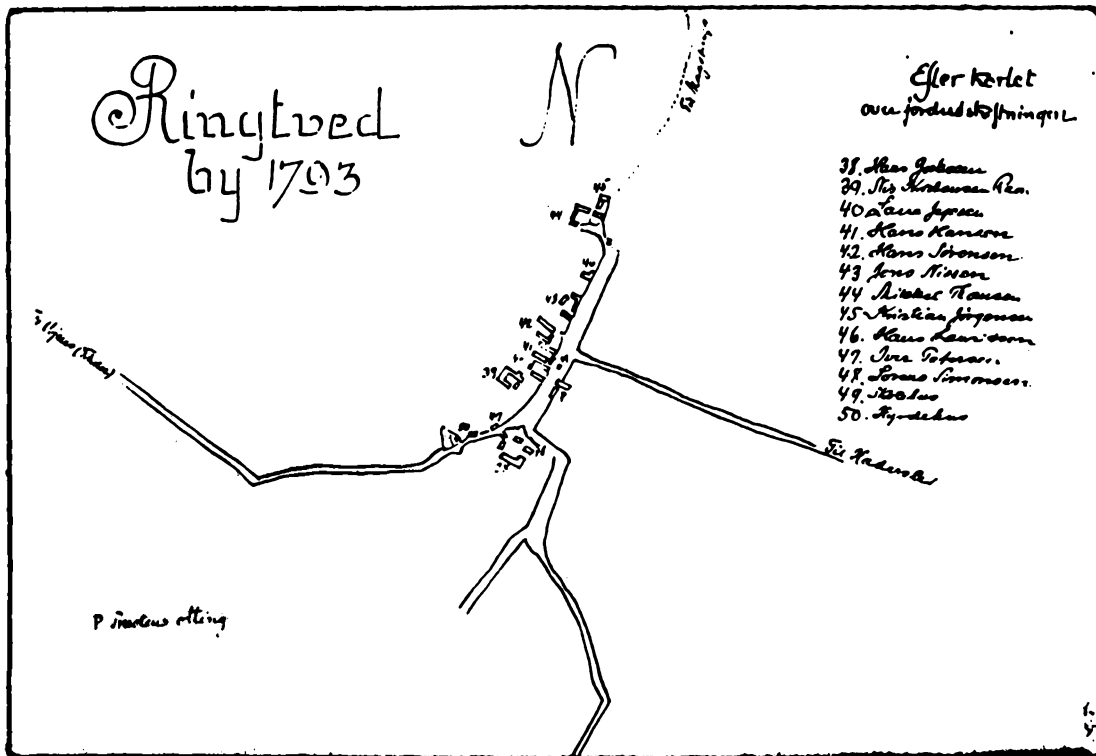
Se hans forældre (24) & (25) på side 37 her!

Gift med:

(13) Maria Lauritzdatter

er født i "Øster-Lindet Degnegaard", Øster-Lindet sogn i Frøs Herred, Haderslev Amt ca. 1694, - døde i Ringtved 19.8.1773 og begravedes i Magstrup den 22.8.1773, da 77 år gammel. Se hendes forældre (26) & (27) på side 37-38 her!

I afdøde pastor Cartsten Pedersen's "Samlinger til Magstrup Sogns Historie", som ligger i manuskript i Landsarkivet i Aabenraa; arkiv nr. 1849 - ses nedennævnte kort.

Ringtved By 1793, efter kortet over jordudskiftningen (1:10). Matz Michelsens gård er nr. 46, som ses liggende på den nordlige vej mod Magstrup (venstre side af vejen) og da beboedes af svigersønnen Hans Lauritzen.

Udover ane nr. 6 Lauritz Matzen på side 23 her, var der også datteren Kirsten Matzdatter, som døde i Ringtved 17.1.1789, da 66 år gammel. Hun var gift med Hans Lauritzen, som overtog gården efter hendes far; hun efterlod sig 4 børn: Lauritz, Jørgen, Hans og Trine Kierstine (jf. Magstrup KB).

Om Magstrup Præstegaard kan læses: Haderslev Stifts Aarbog 1947, side 39-45 "Af en Sønderjysk Præstegaards Saga".

(14) Poul Bertelsen

er født i "Vejstrup" sogn i Nørre Tyrstrup Herred, Vejle Amt den 14.6.1716 og døde i "Sjølund" i Vejstrup sogn den 5.3.1767. - Han var gårdmand i Sjølund.
Se hans forældre (28) & (29) på side 38!

Gift i Vejstrup Kirke den 29.6.1752 med pigen:

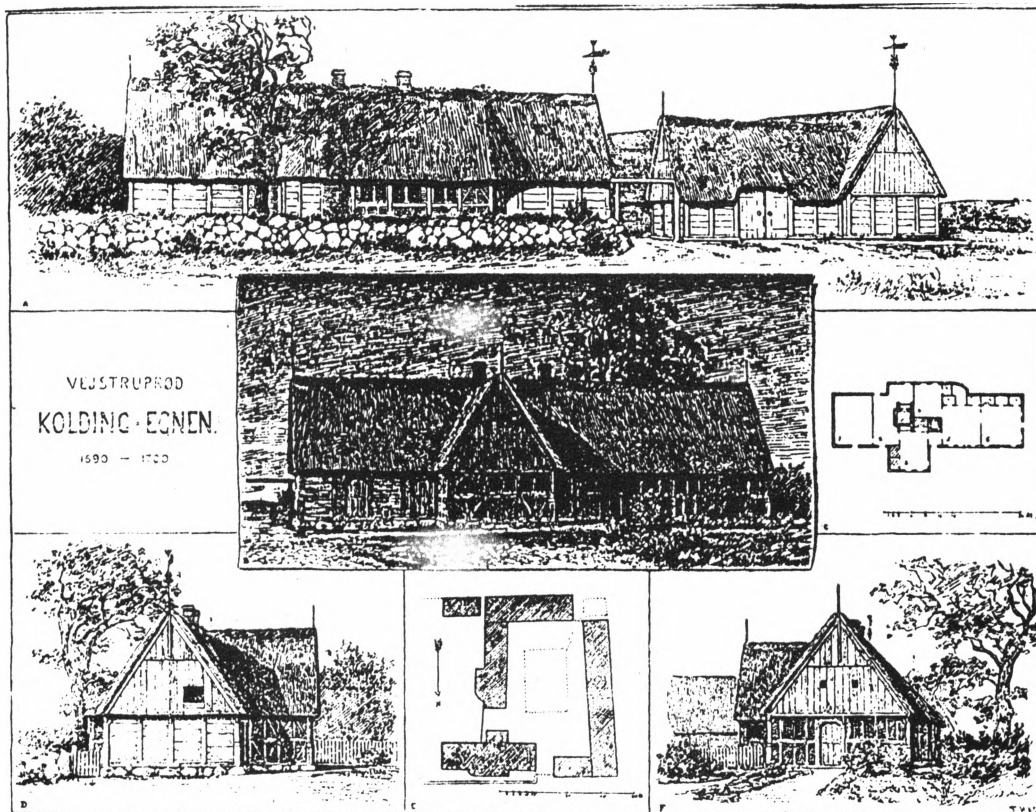
(15) Woldborig Jørgensdatter

der er født i "Vejstrup" sogn og døbt i Vejstrup Kirke den 17.8.1727 og døde efter 1770, men ikke i Vejstrup. - Hun var gift 2.gang med Poul Petersen; forlovet i Vejstrup Kirke den 3.7.1770 (KB Vejstrup: C.478a-4).
Se hendes forældre (30) & (31) på side 38-39!

I "Vejle Amts Aarbog 1926" side 1-61 kan man læse "Træk af Dagligt liv i Vejstrup Sogn omkring 1850" skrevet af K. Kristensen, Grønninghoved.

Vejstrup sogn er iøvrigt kendt for mindesmærket, kaldet "Skamlingsbanke" rejst 1863. Se iøvrigt litt. herom i "Trap Danmark" (kan lånes på biblioteket).

Hvordan Poul Bertelsen's gård i "Sjølund" har set ud på hans tid, kan vi kun gisne om. Og dog har vi bevarret en tilsvarende gård fra nabolandsbyen Vejstruprød, som er beskrevet i værket: "Festskrift i anledning af Hundredeaarsdagen for Stavnsbaandets Løsning den 20 Juni 1888" af R. Mejborg, Trykt Kjøbenhavn 1888 side 114-115. - Herunder side 115.

Gård fra "Vejstruprød" ca. 1720, nabolandsby til "Sjølund" i Vejstrup sogn, hvor ane (14) & (15) herover boede indtil 1767 (kilde ses herover).

TIPOLDEFORÆLDRE.(16) Niels - - - - -(17) - - - - -(18) Niels - - - - -(19) - - - - -(20) Jørgen Sørenssøn

var bonde og gårdmand i landsbyen "Kierbölling" i Bredsten sogn i Tørrild Herred, Vejle Amt; - født før år 1680 og gift med:

(21) Margrethe "Jørgens"

der ligeledes var født før 1680.

Bredsten sogns kirkebog begynder først i slutningen af år 1727, hvorfor de begge godt kan have været døde og begravede inden dette år, idet de ikke ses i kirkebogen derefter.

En gennemgang af: Koldinghus Rytterdistrikts fæste- og skifteprotokoller, samt dito jordebøger, som er i Landsarkivet i Viborg gav intet brugbart, ejheller en gennemgang af de samme arkivalietyper for godserne "Haraldskjær" og "Engelsholm", som begge ejede gårde i Kjærbølling, gav noget resultat. - Men går man så ind i "Matriklen 1688" for Kierbölling Bye i Bredsten sogn, så finder man der at Kierbölling 1688 bestod af 6 helgårde, der alle ejedes af oberst Brinch! - Og det vil nok sige, at samme oberst Brinch havde gårdene udlagt som en del af sin løn, for den tjeneste han udførte for landets daværende konge, Kong Christian den V.

I tre af disse seks gårde hedder medgårdmanden "SØREN" til fornavn, og kan således godt være far til ovennævnte ane (20) Jørgen Sørenssøn - men hvilken af dem? - Når jeg nu siger medgårdmand, så vil det sige, at hver gård bestod af to familier (se den nedfotograferede opstilling af Matriklen 1688 for Kierbölling Bye på næste side), det var ofte far-søn eller svigerfar-svigersøn der var i samme gård.

De tre gårde, som der kan være tale om, hvis det skal være en "SØREN" som har gården i 1688, er gårdene nr. 4, 5, 6. - Gård nr. 5 var udover fæstet til oberst Brinch også i besiddelse af noget ejendomsjord, det vil sige at familierne selv ejede noget af gården, hvilket også ses med ordet under de to mænd som "Selfejer"!

Af kilder skal nævnes: sønnens dødsindførsel i Vonsbæk Kirkebog 1773, som er gengivet på side 26 her; samt "Af Bredsten Sogns Historie" af J.Heltoft, Viborg - genudgivet i

"Vejle Amts Aarbøger" 1929 side 208-213 (kan lånes på Bibl. eller rekvireres på bibl. i fotokopi til hjemmestudium). - Kort over "Coldinghus Rytterdistrekt 1721", hvori ses landsbyen "Kierbölling", findes i Vejle Amts Aarbøger 1915 (kan ligeledes affotograferes gennem bibl. og rekvireres til hjemmestudium).

Proprietarius.	N ^o .	Folio Sart Kort Extr.	Samlet Matrikul Sart Kort			Nye Matrikul Sart Kort		
			Enden	St. Jær.	St. Jær.	Enden	St. Jær.	St. Jær.
Kierbölling Bygd								
Lindmann Ligge	1	194	15	5	11	12	1	1
			6	2		3	1	2
Kierbölling Bygd								
obisid Princk	1	195	3	5	1	4	1	1
			3	5	1	3	7	2
			6	6	2	6	7	3
Lindmann Princk	5	195	9	2	2	8	2	1
			7	2	2	8	2	1
			2	2	2			

Matriklen 1688 for "Kierbölling", her nedfotograferet 1:2 bestående af de siderne 99b-100a, originalen ligger i Landsarkivet i Viborg (Z.9-14aA).

(22) Knud Matzen

er født i "Bæk" i Vonsbæk sogn ca. 1681 og døde der 1743. -
 Han var gårdmand i Bæk, se nedenfor!
 Se hans forældre (44) & (45) på side 39!

Gift med:

(23) Elsebeth Hjerresdatter

som var født i "Feldum" i Vonsbæk sogn ca. 1687 og døde i
 Bæk den 10.2.1772, 85 år gammel.- 10.2. rettes til 10.12.!
 Se hendes forældre (46) & (47) på side 39!

I Rigsarkivet i København har Eva Kjærbølling Brostrøm
 i Viborg fundet følgende i "Rentekammerets Landundersøgelses-
 kommission i Slesvig-Holstein" (G.44 1723-24, side 140-141):
 Protokol über die geh. Untersuch dere in Restanten steende
 Unters. Hadersleben Harte 12/11.1723-14/1.1724:

Knud Matzen in Bech.

(aktiver)

Udsæd	2,5 Tdr. Rug
	5,0 - Byg
	14,0 - Havre
	10,0 Skp. Boghvede
Hør-Blaar	13,0 Tdr. Hør temmelig god
Husdyr	1 Hest med Tøjr, maadelig
	15 Stk. Kvæg der græsser paa Fælleden i Krattet
Bygninger	9 Fag Stuehus temmelig god
	4 - Kostald
	16 - Laden mod Øst, temmelig daarlig
	8 - Laden mod Vest ganske god
	2 - Porthus
	4 - Tørvehus, daarlig, intet værd
Besætning	4 Heste, temmelig
	1 Ung Hest
	2 Føl
	5 Køer, middelmaadige
	6 Stk. Ungkvæg
	3 Kalve
	1 Svin
	6 Grise
	3 Gæs
	1 Brun Stok für Træ
Redskaber	1 Ploug
	2 Vogne, deraf kun den ene daarlig
	4 Senge
	1 Gl. Tinfad - middel
	4 Fade
	1 Lille kobber Brygge-kedel
	2 Smaa messing Kedler
Tilgode	Intet.
Kontante Penge	Ca. 5 Rdl. til at betale Landgilde med.
Rent Korn	Intet
Utærsket Korn	8 Læs Rug, 30 Læs Byg, 30 Læs Havre og 2 Tdr. Boghvede.

Giver i maanedlig Contribution 1 Rdl. og 17,5 Skl.

(pasiver)

Udestaaende Gæld:

An Jørgen Hundewatt i Haderslev	50 Mark
An sin Broder Jess Matzen	100 -
An Nis Michelsen i Wonsbech	80 -
Klatgæld her og der	29 -
endvidere til Knud Petersen i Haderslev	50 -
	309 Mark

På foregående side nederst under "utærsket korn" står der efter mængden "læs", dette skal højst sandsynligt rettes til: TRAVER!

Ønsker man at kigge indenfor i stuen på sådan en gård, kan man låne efternævnte bog på biblioteket, og da læse herom på siderne 218-220: "Nordiske Bøndergaarde i det 16., 17. og 18. Aarhundrede", bd.1 Slesvig, af R. Mejborg. Trykt Kbhvn MDCCCLXCII.

Sum	Died Dies Nordis Sepult:	1772 Ledere Register
8.	210 Decem 13 gund	<p>Elisbethens af Meads gant god og her Hjerred i Tøllum, Markens Told Eriks Datter den første Mar van Knud Matzen gant mand og Stock og mand an ledet den Told og den D af Tømmers som den Mar van Loh og her og i fter b sy den van Loh mand mand Thad: alter her i den søn Elisabeth, Kristin, gift med Jes Jensen søn og Obro,</p>

Vonsbæk Kirkebog for DØDE 1772,
 her sammen-stykket og nedfotograferet 1:2, siderne 241b og
 242a (242a ses øverst på næste side her, sammen med hele o-
 sættelsen).

Gårmand, Boel Marie gift
 med en Hustru i Aller Sogn,
 Maren, Hansa Marie, Den
 anden Søn Hans har efterladt
 sig en Datter Elsbeth. Den 3'die
 Søn Marten
 har efterladt sig en Søn
 Knud, i Ægteskab levede
 hun i 36 Aar og var Enke
 i 29 Aar, og hun har set
 af hendes Afkom 52 - Al. 85.

Vonsbæk Kirkebog for DØDE 1772 - fortsat.

Oversættelsen lyder således: "10.12. (1772) død og 13.1. (1773) begravet Elsbeth Knuds af Beck, hendes fader var Hierre Knudsen i Fellum, moderen Boel Ericsdatter, hendes mand var Knud Matzen Gaardmand udi Beck, og med ham avlet 11've Børn, og en Del af Sønerne som før Moderen døde og haver efterladt sig børn var følgende neml. MADS, efter ham er 5 Børn. ELSBETH, KRISTIN gift med Jes Jessen Kongl. Ober Styrmand, BOEL MARIE gift med Skræder i Aller Sogn. MAREN, HANSA MARIE. Den anden Søn HANS har efterladt sig en Datter Elsbeth. Den 3'die Søn MARTEN har efterladt sig en Søn Knud. I Ægteskab levede hun i 36 Aar og var Enke i 29 Aar, og hun har set af hendes Afkom 52, Æt 85 Aar".

Ovennævnte Kgl. Ober Styrmand Jes Jessen der var gift med datteren Kristin (Christina) boede i Bæk, hvor de havde et barn som blev begravet i Vonsbæk den 21.2.1771, ved navn Jes - 6 år.

Den søn JES KNUDSEN, som nævnes som forlover (?) ved datteren Maren Knudsdatter's forlovelse i Øsby kirke 1775 (se side 28 her, øverst) stammer antagelig fra mandens første ægteskab; hvis da ikke kirkebogsskriveren her ovenfor har glemt en søn da han lavede kirkebogsindførslen i 1772.

(24) Michel Matzen

var gårdmand i "Jægerup" i Jægerup sogn, Gram Herred; og gift med:

(25)

(26) Lauritz Lauritzen

var sognedegn i "Øster Lindet" i Øster Lindet sogn, Frøs Herred i Haderslev Amt og døde før eftermanden Ellum Jacob Thomsen der døde 1752, tiltrådte jf. L.S.Ravn "Lærerne i Nordslesvig ca.

1814-1920" bind-2 side 474. - Lauritz Lauritzen nævnes som afdød, da datteren ane 13: Maria Lauritzdatter døde i Magstrup sogn 19.8.1773.

Gift med:

(27) Maren "Laustes"

Kilde: se datterens dødsindførsel i Magstrup KB.

(28) Bertel Pedersen

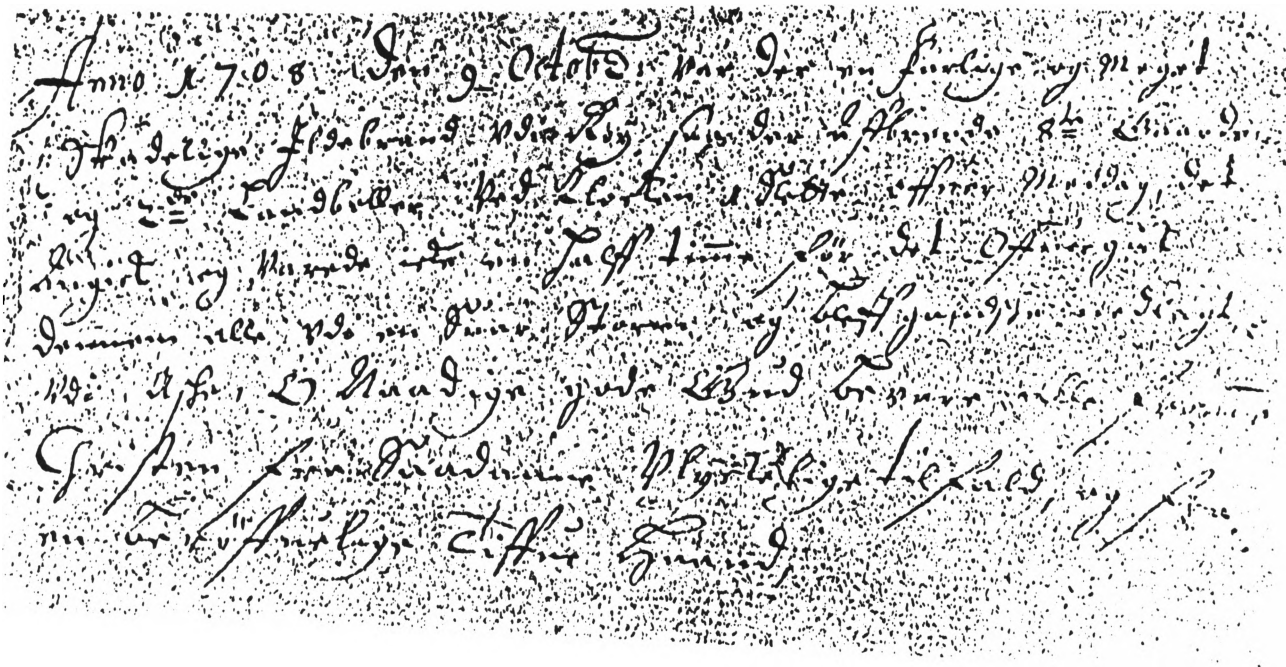
er født ca. 1665 og døde i "Vejstrup" i Vejstrup sogn den 1.5.1729. - Han var gårdmand i "Sjølund" i Vejstrup sogn.

Gift i Vejstrup Kirke den 11.10.1698 med pigen:

(29) Sitzel Hansdatter

der antages at være født i Vejstrup sogn ca. 1676 og døde på "Roy" i Vejstrup sogn den 19.5.1739.

Se hendes forældre (58) & (59) på side 40 her!

Branden i "Roy" den 9.10.1708, er beskrevet af præsten i Vejstrup sogns KB side 14, nederst, og lyder således oversat:

"Anno 1708 Den 9 Octobr. var der en farlige og meget Skadelige Ildebrand udi Röy saa der Afbrændes 8'te Gaarde og 2'de Landboller. Ved Klocken 1 Slett offuer Middag, det Angick og Varede udi en Half Time för det Offuergick demmen alle udi en Svær Storm og blef gandske nedlagt udi Ashe. O Naadige gode Gud bevar alle Christne for Saadanne Ulyckelige tilfald, og fra en Haand".

(30) Jørgen Pedersen

var skrædder i "Vejstrup" sogn; hans død er forgæves søgt. - Se hans forældre (60) & (61) på side 40!

Gift i Vejstrup Kirke den 21.10.1721 med:

(31) Anna Cathrina "Burg"

deres vielse findes i Vejstrup sogns KB i Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg (C.478a-3x).

2 x TIPOLDEFORÆLDRE.

(40) Søren _ _ _ _ _

(44) Matz Knudssøn

han var selvejergårdmand i "Bæk" i Vonsbæk sogn, og gift med:

(45) Kirsten _ _ _ _ _

som døde i Bæk i Vonsbæk sogn 1727.

Fra dette ægteskab kender vi tre børn nemlig: 1/ Knud Matzen der er ane nr. 22 og beskrevet tidligere her i bogen. 2/ Jess Matzen der låner sin bror Knud 100 Mark i 1723. 3/ Catharina Matzdatter der var gift med skipper i Haderslev Jørgen Hunewadt, der døde der 1772, 88 år gammel. Af hendes børn kendes Mathias Hundewadt som var rådmand i København, og Anna Christina Hundewadt (i Øsby KB hedder hun Maria Christina) gift med Jep Nissen i Haderslev - se hende på side 21 nederst!
Kilde: "Slesvigske Kirkebogsuddrag" af Th. Hauch-Fausbøll, Kbh. 1908 side 160, 164 og side 24-25 efterslægt for Mathias H. - Øsby KB 9/8-1765, 6/1-1766, 24/8-1792 og 22/9-1794.

(46) Hjerre Knudzsøn .

var selvejergårdmand i "Feldum" i Vonsbæk sogn og gift med:

(47) Boel Ericsdatter

der var født ca. 1663 og begravedes i Vonsbæk den 7.7.1743.

I "Sønderjysk Maanedsskrift 1943" side 124 ses de omtalt, og det fremgår heraf, at de udover ane nr. 23 havde sønnen Nis Hierresen der er født i Feldum ca. 1695 og døde der 14.6. 1747, hvor han var ejer af en helgård, antagelig faderens gård; han var gift i Vonsbæk 29.6.1723 med Maren Hansdatter der var født i Vonsild 1697 og døde i Feldum 30.1.1788, - de fik stor efterslægt. - Se hans forældre (92) & (93) side 40-41!

(48) Matz _ _ _ _ _

(52) Lauritz _ _ _ _ _

(56) Peder _ _ _ _ _

(58) Hans Jørgenssøn

var gift med:

(59) Karen _ _ _ _ _

som døde "udi Roy" den 29.7.1725, da 81 år gammel. Det vil sige hun må være født ca. 1644.

(60) Peder Christens (-søn)

er muligvis den person som døde (ulæseligt) i Vejstrup den 29.3.1690. - Han var gift med:

(61) Woldborig Thomisdatter

som blev gift 2'gang i Vejstrup Kirke den 17.10.1697 med Hans Christopherssøn. - Kilde: Vejstrup KB C.478a-3x, som ligger i Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg.

Anno 1714 den 14 Aprili kom der Saa Stor en Sne paa Jorden at det Laa gandske Tyck udi Bierge og Dale, og det Sneede noget huer dag; saa det varede og laa at mand icke Kunde døde Jordes udi 5 Dage.

Vejstrup sogns Kirkebog 1714, pag. 21a, hvor man læser præstens notat om en stor snestorm:

"Anno 1714 den 14 Aprili kom der Saa Stor en Sne paa Jorden at det Laa gandske Tyck udi Bierge og Dale, og det Sneede noget huer dag; saa det varede og laa at mand icke Kunde døde Jordes udi 5 Dage".

3 x TIPOLDEFORÆLDRE.

(88) Knud _ _ _ _ _

(92) Knud _ _ _ _ _

som var selvejergårdmand i "Feldum" i Vonsbæk sogn og gift med:

(93) Ellen Nisdatter

der var født på gården "Hundewadt" i Vonsbæk sogn. - De hav-

de gården i Feldum til sønnen ane nr. 46 Hjerre Knudssøn overtog denne efter faderen. - Kilde: "Sønderjysk Maanedsskrift 1943" side 124.

Se hendes far (186) herunder!

4 x TIPOLDEFORÆLDRE.

(186) Nis Jenssøn Hundewadt

besad gården "Hundewadt" i Vonsbæk sogn indtil hans søn Jens Nissøn den 5.10.1635 fik tilskødet gården af sine søskende: Ellen Nisdatter (ane nr.93) gift med Knud i Feldum, Sidzel Nisdatter, Eric Nissøn der 1636 blev borger i Haderslev, Marren Nisdatter gift med Christen Nissøn på "Gymoos". - Sønnen Jens Nissøns hustru var Anna, de havde to døtre, Dorthea og Sidzel; Sidzel blev gift med Claus Nissøn fra Aarup og de overtog så Hundewadt efter hendes far. - Deres søn var Jørgen Claussøn Hundewadt som ejede gården 1729, som også nævnes under ane nr. 45 her.

Kilder: "Sønderjysk Maanedsskrift" 1942 side 156; 1943 side 124. "Trap Danmark" IV.udgave 1930, bind-IX side 124.

Se hans far (372) herunder!

5 x TIPOLDEFORÆLDRE.

(372) Jens Christenssøn Hundewadt

han nævnes som ejer af gården "Hundewadt" i Vonsbæk sogn i 1540, da han udskilte gårdene "Gymoos" og "Kragelund" fra hovedgårdens gods, som han selv beholdte; begge gårde blev overtaget af brødre.

Kilder: se ovenfor under ane nr. 186 her på siden.

Se hans far (744) herunder!

6 x TIPOLDEFORÆLDRE.

(744) Christen Termenssøn

han fik i 1507 hertug Frederiks tilladelse ("frihed") til at beholde (eje) hovedgården "Hundewadt" i Vonsbæk sogn, samt gården "Gymoos" som hans far besad og jorden i "Kragelund". - "Gymoos" blev senere udskilt til sønnen Hans Christenssøn Hundewadt, hvis slægt længe ejede gården. - "Kragelund" overtog en anden søn Eric Christenssøn Hundewadt. - Og endelig fik den tredje søn Jens Christenssøn Hundewadt hovedgården "Hundewadt" efter faderen.

Kilder: se på forgående side under ane nr. 186.

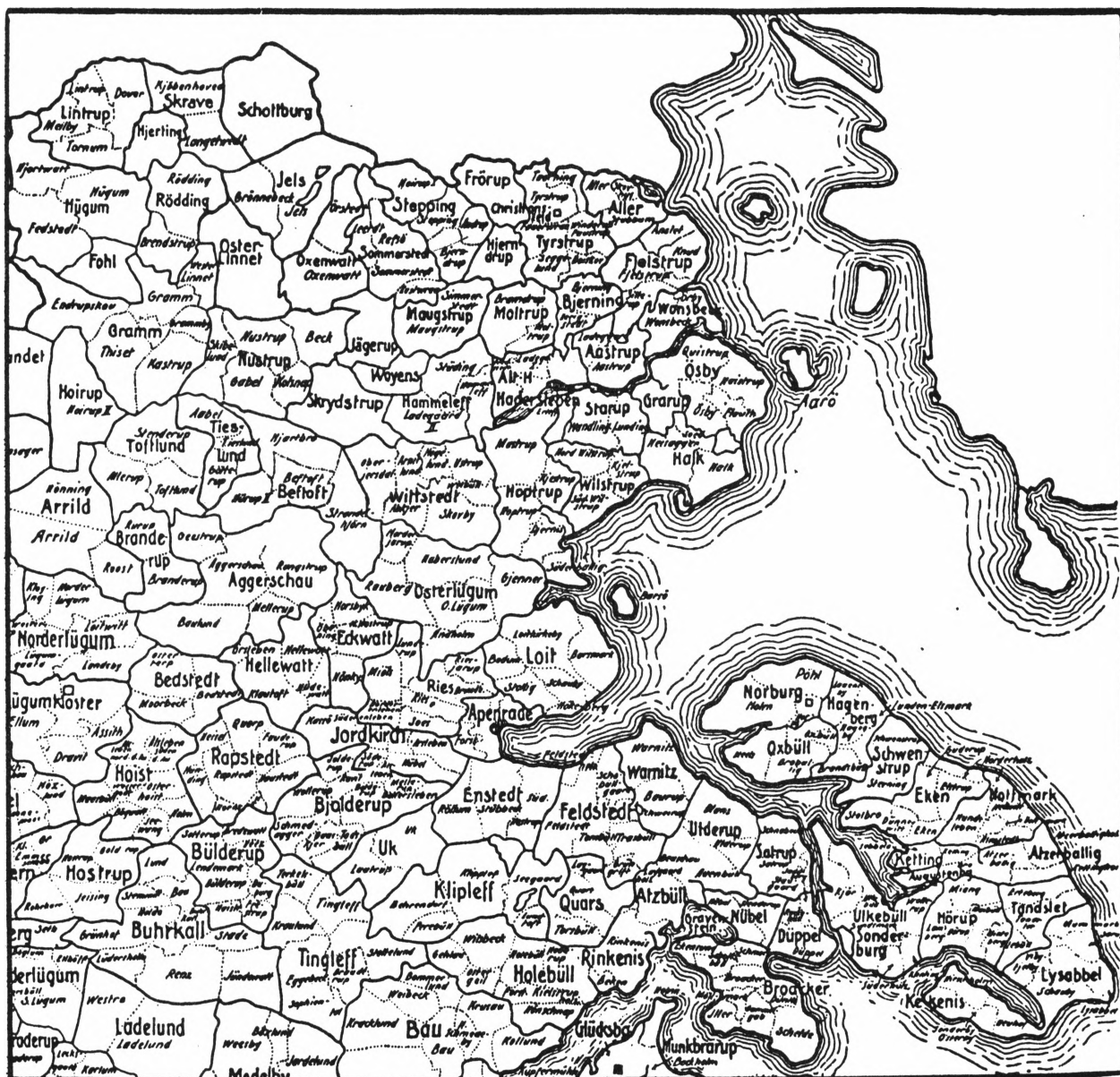
Se hans far (1488) herunder!

7 x TIPOLDEFORÆLDRE.

(1488) Termen Olufssøn

han nævnes i gården "Gymoos" (Judmos) den 2.1.1507, da hertug Frederik gav sønnen frihed til denne gård og hovedgården "Hundewadt" i Vonsbæk sogn. - "Gymoos" ligger i nabo-sognet Aastrup.

Kilder: se på forgående side under ane nr. 186.

Sognekort 1864-1920,
for den nordøstlige del af Nordslesvig, hvoraf det fremgår,
hvor vores aners "hjem-sogne" lå placeret (kopi af original
i Landsarkivet i Aabenraa, 1970).

EFTERSLÆGTSTAVLEN

EN OVERSIGT OVER DE TO FØRSTE GENERATIONER.

(2) <u>Jørgen Nielsen Kierbølling</u> se side 9-19.	I. Niels <u>Kjærbølling</u> grundlægger af Kbhvns Zoo 1859 se side 44-58! gift med: <u>Barbara K. Christiana Ploug Nissen</u>	II. Cathrine <u>Marie</u> <u>Kjærbølling</u> se side 78-85! gift med <u>Peter Hansen</u>	II.B: <u>Jørgen Peter Hansen</u> ejer af bl.a. Graasten Palæ se side 83-85, efterslægt kendes ikke!	
		II.A: <u>Laurits Georg Hansen</u> skolelærer se side 81-82, ingen efterslægt!	I.E: <u>Carl August Kjærbølling</u> død som ung og ugift på Frederiksberg. se side 77.	
gift med (3) <u>Cathrine Marie Lorentzen</u> se side 9-19.	III. Lauritz Georg <u>Kjærbølling</u> skolelærer & kirkesanger i Adserballe på Als se side 86-94! gift med: <u>Anna Maria Becker</u>	III.A: <u>Georg Ernst Kjærbølling</u> gårdejer i Ødis Bramdrup se side 94-96, efterslægt s. 96-115.	III.B: <u>Marie Cathrine Kjærbølling</u> skovfogedkone i Adserballeskov på Als se side 116, efterslægt side 116-117.	
		III.C: <u>Ernst Kjærbølling</u> skolelærer i Ødis Bramdrup se side 117-118, efterslægt s.118-119.	III.D: <u>Cathrine Marie Kjærbølling</u> også kaldet for "TINE" se side 120-123, efterslægt s.124-139.	
		IV. Margrethe Louise <u>Kjærbølling</u> se side 140-144!	///////// ///////// /////////	
		V. Marie <u>Kjærbølling</u> se side 145-157! gift med: gårdejer i Søst <u>Jørgen Hansen</u>	V.A: <u>Hans Jørgen Hansen</u> gårdejer i Søst ved Aabenraa se side 147, efterslægt side 147-150.	V.B: <u>Jørgen Nicolai Hansen</u> gårdejer i Søst ved Aabenraa se side 150-151, efterslægt s.152-154.
		V.C: <u>Lauritz Georg Hansen</u> skolelærer i Fredericia se side 154-155, efterslægt s.156-157.		
(2) <u>Jørgen Nielsen Kierbølling</u> se side 9-19.	I. Niels <u>Kjærbølling</u> grundlægger af Kbhvns Zoo 1859 se side 44-58! gift med: <u>Barbara K. Christiana Ploug Nissen</u>	I.A: <u>Georg Ernst L. Kjærbølling</u> nybygger i USA, gift se side 59-61, efterslægten ej kendt!	I.B. <u>Vilhelm Kjærbølling</u> oberstløjtnant i US-ARMY, ugift se side 61-71, ingen efterslægt!	
		I.C: <u>Marie Kjærbølling</u> død ugift på Frederiksberg se side 71, ingen efterslægt!	I.D: <u>Frederik Hugo Kjærbølling</u> ejer af Zoo og Julianehøj i Brønshøj se side 72-73, efterslægt s. 73-77.	
		II.A: <u>Laurits Georg Hansen</u> skolelærer se side 81-82, ingen efterslægt!	II.B: <u>Jørgen Peter Hansen</u> ejer af bl.a. Graasten Palæ se side 83-85, efterslægt kendes ikke!	
gift med (3) <u>Cathrine Marie Lorentzen</u> se side 9-19.	III. Lauritz Georg <u>Kjærbølling</u> skolelærer & kirkesanger i Adserballe på Als se side 86-94! gift med: <u>Anna Maria Becker</u>	III.A: <u>Georg Ernst Kjærbølling</u> gårdejer i Ødis Bramdrup se side 94-96, efterslægt s. 96-115.	III.B: <u>Marie Cathrine Kjærbølling</u> skovfogedkone i Adserballeskov på Als se side 116, efterslægt side 116-117.	
		III.C: <u>Ernst Kjærbølling</u> skolelærer i Ødis Bramdrup se side 117-118, efterslægt s.118-119.	III.D: <u>Cathrine Marie Kjærbølling</u> også kaldet for "TINE" se side 120-123, efterslægt s.124-139.	
	IV. Margrethe Louise <u>Kjærbølling</u> se side 140-144!	///////// ///////// /////////		
	V. Marie <u>Kjærbølling</u> se side 145-157! gift med: gårdejer i Søst <u>Jørgen Hansen</u>	V.A: <u>Hans Jørgen Hansen</u> gårdejer i Søst ved Aabenraa se side 147, efterslægt side 147-150.	V.B: <u>Jørgen Nicolai Hansen</u> gårdejer i Søst ved Aabenraa se side 150-151, efterslægt s.152-154.	
		V.C: <u>Lauritz Georg Hansen</u> skolelærer i Fredericia se side 154-155, efterslægt s.156-157.		

søskendefætre-kusine

"Niels Kjærbølling og Zoologisk Have".

I: Niels Kjærbølling

er født i "Dyenneved Skole" i Egen sogn på Als den 11.10.1806 og blev døbt i Egen Kirke den 19.10.; konfirmeret i Egen Kirke som nr. 14 i 1822. Døde klokken 9 om formiddagen i hjemmet på Frederiksberg i København den 2.1.1871 og begravedes på Frederiksberg Kirkegaard den 7.1.

Se hans forældre (2) & (3) på side 9-19 her!

Gift i Svanninge Kirke på Fyn den 10.10.1832 med pigen:

Barbara Christiana Ploug Nissen, som var født i "Faaborg" på Fyn den 1.12.1804 og fremstillet i Faaborg Kirke den 18.1.1805. Konfirmeret i Faaborg Kirke den 18.4.1819; og døde på Frederiksberg den 21.6.1878, hvor hun begravedes den 26.6. på Frederiksberg Kirkegaard. - Hun var datter af hattemagermester i Faaborg Lauritz Ploug Nissen født 30.10.1776 og død 1832 og Johanne Margrethe Lundager født ca. 1780 og død 1838.*

Tidligt kunne Niels Kjærbølling skrive og tegnede ligeledes udmærket, hvilket hans ungdomsbilleder af faderen og fødehjemmet på side 14-15 tydeligt viser. Læsningen foregik ofte på biblioteket på Augustenborg Slot. En gang da kronprinsen, den senere kong Christian den VIII gæstede hjemmet og skolen i Dyenneved, tilbød han at holde ham på kunstakademiet, men faderen afslog bestemt.

Kort efter sin konfirmation blev det bestemt, at Niels Kjærbølling skulle være lærer som sin far, hvorfor han i 1824 efter ansøgning blev optaget på Skaarup Seminarium, hvorfra han demiterede som lærer i juni måned 1827, sammen med sin senere svoger Peter Hansen, der efterfulgte hans far i embedet i Dyenneved.

Eksamenen på Skaarup Seminarium stod på i dagene 12-13. juni 1827, han blev eksamineret i 23 karaktergivende fag, med afgangskaraktoren "udmærket" og om hans øvrige forhold skrev rektor Wedel "exemplarisk" på hans eksamensbevis, som endnu findes i familiens eje.

Herefter fulgte nogle år som privatlærer eller huslærer; således en tid i "Grubbe Mølle" i Svanninge sogn ved Faaborg, her traf han sin senere hustru, som da var husjomfru der.

I 1831 tiltrådte han et embede som skolelærer ved Marstal Nordre Skole, hvilken stilling han beklædte til 1836. - Fra Marstal's Nordre Skoleprotokol skal gengives:

"Aar 1832, den 3 September bemærkede jeg ved mit Besøg i Marstalls Nordre skole med Glæde den unge Lærer Kiærbøllings meget gode Gaver til at under vise de Unge, ligesom ogsaa den Flid, Duelighed, Lyst og Orden, som han lægger for Dagen i sin Embedsførelse.

Børnene i sidste Klasse aflagde tilfredsstillende Prøver i alle Undervisningsfagene paa de erhvervede Kundskaber og Færdigheder og jeg fandt mig glædet ved at erfare Børnenes gjorte Fremgang i Retskrivning, ligesom jeg og med megen Fornøjelse saa deres Skjønkskriftprøver. Paa Gymnastikpladsen var det mig kjært at bemærke at Børnene baade mest Lyst og Held deltog i de anstillede Øvelser. Jeg ser i Kiærbølling en duelig, nidkjær, samvittighedsfuld Lærer, der med sine heldige Anlæg og stadige Flid vil end mere

udvikle sig til at vorde den udmærkede Skolelærer.
Tetens".

Tetens gentager sin visitation i skolen den 24.6.1833, hvor han igen finder læreren duelig og flittig. Den 5.11. s. å. er Stephansen som visiterer og skriver ".hvor jeg fandt Undervisningen til min fulde Tilfredshed". - Den 15.12.1834 er det pastor J. Knudsen som visiterer; og den 28.9.1835 er det Christensen som visiterer, og han skriver:

"Jeg fandt Ungdommen lige fortrinligen undervist i alle de i Reglen, af 7. Nov. 1832 § 16 omtalte Fag. Alt vidnede om den troe Lærers Duelighed, Flid og Kjærlighed til det ham betroede vigtige Kald. Herren styrke fremdeles hans fromme Virksomhed og skjænke Velsignelse til al hans Gjerning".

Den sidste visitats vi har bevarret fra Marstal, er efterfølgende:

"Skolecommissionen har den 8'de og 9'de Feb. 1836 med samme Glæde og Tilfredshed bivaanet dette som forrige Aars Eksamen. I det hele aflagde Børnene umiskjendelige gode Prøver paa Fremgang i Alle Undervisnings Gjenstande, under deres duelige og nidkjære Lærer, som vi yde vor hjertelige Tak.

Schaarup. B. Weber. H.A. Hermaansen.

Den 10.10.1832 blev Niels Kjærbølling gift i Svanninge Kirke. Forlovere ved vielsen var hattemagermester L. Ploug Nissen i Faaborg og møller Hansen i Grubbe Mølle. Den 18.1. 1835 fødtes sønnen Georg Ernst Kjærbølling (se senere).

Barbara Christiana Ploug Nissen.

I 1836 ansøger Niels Kjærbølling om en ledig stilling ved Erøskøbing Skole, hvilken han får og bliver tillige kordegn ved kirken. I Erøskøbing bliver der for alvor tid til at hellige sig sine yndlingsinteresser botanik og ornitologi, og således slår han sit navn fast gennem afhandlinger i danske og udenlandske fagtidsskrifter. Her fødtes de næste tre børn: Vilhelm Nicolai Kristian 21.11.1838, Marie 26.2.1842 og Frederik Hugo 21.2.1844.

Til mit Sidsjæm.

Er jeg endvidere mig til den, som jeg
 vil end allejæmt Kæft og norden Jon
 Fortum den for fæder Land, i Gled,
 Ad for yngre vedholdt om,
 Hal jeg ved, min Sang kan og færdig,
 Dertil er for biter vedholdt Mind,
 Jæm med I dog og kendt Tale,
 Du især, der attoner sig, Blind!

Di, allede Eriem! Kæl dit fin
 Dertil, endnu atter vi for Lær
 Er nok fast og fjælt med Hvid og Mær
 Og din Kæmpe for Kæmpe og Jæmt
 Ad! Du længe efter de al fin
 Efter færdig og ender Sidsjæm:
 I Kæl fin, ender færdig Mind,
 Det, jeg glædelig: min Eriem,
 Eriem! nok Mind og min Eriem
 Jæm er mange og vil Eriem
 Gjennem Kæmpe og færdig Dage
 Klar Jæm og Jæm, og Jæm
 Eriem, ender med dit Lær
 Læst, Mær og Jæm, i Jæm Lær!
 Eriem, og de alle Jæm
 Kæmpe, og med færdig færdig Lær
 Dertil, Dæmning Lær, Jæm, Jæm,
 Jæm fljer for din mæde Eriem
 Anden Jæm og færdig færdig
 Dertil Jæm i Jæm Lær Dage
 Jæm, min Lær, min allede Jæm!
 Til færdig, Lær og Anden Lær
 Jæm og Lær med de færdig Jæm
 Lær og færdig Lær Lær

Til fædren, men om jeg ad Lillager,
 Minded om dig her i haafst Engst, Bror,
 Du var fuld i Jordens to Dage
 Til for nu her i Gode Aar.
 For er ingen Kogelom ud fra
 For dit Blod: Det spulter i sine Gange
 Engst og Litterat Standen du min smule
 Sandt sit Værd for den som Lærer gaa.

Naar du holdt dit smule arvelde
 af Gode Læd af Gode ind,
 Læder jeg: mit Læd og ingen Læder,
 Og det er jo dig som gik for Gode
 Gode er Læder: Det er Gode og Læder,
 Læder vi gaa ind i sine Engst,
 Men ingen Læder Læder og Gode
 Gode vinder dig ind i sin Gode.

Mit Læder til sine Læder Læder,
 Gode i Læder den gode Læder i Gode
 Læder Læder: og til sine Læder
 Gode nok Læder, gaa ind i sine Læder
 Naar det Læder at vi for den Læder
 Læder, og Læder til ind i sine Læder.
 Naar vi: Dæder Læder Læder Læder Læder:
 Læder og Læder! gaa ind i sine Læder.

Mjorbølling.

"Til mit Fødehjem";

skrevet af Niels Kjærboelling i anledning af søsteren Cathrine Marie Kjærboelling's død i Dynneved den 10.12.1842; hun var gift med hans seminariekammerat og faderens efterfølger i Dynneved Skole Peter Hansen (se oversættelsen, som gengives her under afsnittet "Dynneved-linien" senere).

I maj måned 1843 udsender Niels Kjærboelling sin første bog "Haandbog i Frilands-Blomstergartneriet", Kjøbenhavn 1843 (kan hjemlånes gennem Statsbiblioteket i Aarhus). - Og kort tid efter tilbyder alsingeren, forstmanden og generalkommis-særen Hans von Riegels, at Niels Kjærboelling kan blive have-inspektør i den af Riegels i 1839 købte "Snoghøj Færggaard"

i Erresø sogn ved Fredericia og i 1842 stiftede "Haveselskabet for Jylland, Fyen og Hertugdømmet Slesvig", da man ville anlægge en planteskole med tilhørende haveanlæg på gårdens marker. - Niels Kjærbølling besøgte Snoghøj flere gange i de forløbne måneder, gav gode råd, men da rejsen var meget besværlig indgav han en ansøgning til biskoppen, om at blive løst fra sine stillinger som skolelærer og kordegn i Ærøskøbing, hvilket blev ham bevilliget. - Biskoppens svar lyder således:

"Brev fra Biskop Tetens til Niels Kjærbølling, Khordegn og Skolelærer i Ærøskjøbing. Dateret 14. Nov. 1843.

Gode Herr Kiærbølling.

Hvad mig Meest som mere end et Rygte var meddelt, men som jeg dog endnu ikke med Sikkerhed og tvivlende havde erfarret angaaende en forestaaende Forandring i Deres Livs Stilling, det har Deres Brev af 20'de f.M. gjort til Vished for mig. Ei behøver jeg at sige Dem, at jeg oprigtigen Deltager i Deres Beslutning, og at jeg inderligen vil glæde mig ved at vide Dem ei alene i en Stilling, som Svarer til Deres ei almindelige Evner, Sjældne Anlæg og hele Tilbøjelighed, men ogsaa i en færden, som kan, under enhver Omveksling være betrykkende for Dem og Deres Familie. I første Henseende vil jeg ubetinget Lykønske Dem, til det Dem gjorte andragende, og i sidste Henseende, for jeg har Tillid til Deres Sindighed og Klogskab, at De ei vover et saa afgjørende Skridt uden nøje, meget nøje, at overveie alle dets mulige Følger. Da jeg ikke kender de Betingelser, under hvilke Pladsen tilbydes Dem, og heller ikke den Sikkerhed, som kan gives Dem for dens Bestandighed og Varrighed: saa er jeg saa meget mindre, i Stand til at tilraade Dem, ligesaa lidt som jeg, efter Deres yttrede afgjorte Tilbøjelighed, bør fraraade dem. De ved hvor kjær, De ogsaa som Skolemand, har været mig: De ved da lettelig tillige, at jeg, ligesom jeg gerne optog Dem i min Kreds, ogsaa gjerne Beholdt Dem i samme, og De vil derfor heller ikke savne Tvivl om, at jeg jo gerne atter modtog Dem, hertil - Hvilket jeg for Deres egen Skyld ei atter ønskede - skulde nogen sinde attraa atter at vorde tilbage til dem. - Saasnart De ufravigelig har antagen det Dem gjorte Tilbud, beder jeg Dem om herom at underrette mig, ligesom ogsaa at meddele mig - hvilket jeg endogsaa snarrest ønsker - en nøiagtig, paalidelig Optegnelse over Deres herværende Embeds Indtægter og Emulomenter, som jeg har grund til at troe, at De almindeligen antager høiere end de virkeligen ere.

Jeg ønsker Dem al Held og Velsignelse i Deres forestaaende Beslutning og Bestemmelse.

Hengivende

Kettinge, den 14 Nov. 1843.

Tetens".

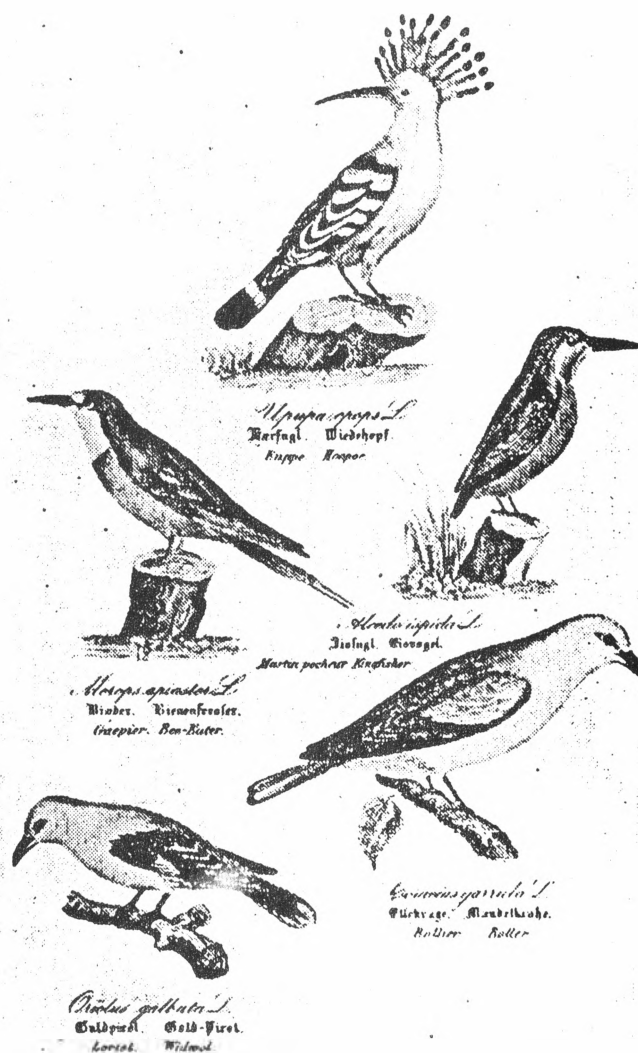
Niels Kjærbølling's datter Marie skriver i sin beretning, skrevet i anledning busteafslørringen 26.8.1903 således om faderens ansættelse på Snoghøj: "Her virkede Fader med utrættelig Iver for Havens Opvækst og Fremgang i 1 1/2 Aar, han var der, hvorom Riegels smukke Skrivelse - han siger selv, Fader er hævet over en almindelig Anbefaling - bærer Vidne. Medens Medlemstallet tiltog, oversteg Arbejdet min Faders Kræfter, og Lægen erklærede, at en Forandring var nødvendig. Hvad der nu skete, skulde blive afgørende for hele hans øvrige Liv. Paa en Rejse traf han Baron Brockdorf, Eier af "Tirsbæk" ved Vejle; de følte sig gjensidig dragne til hinanden ved deres fælles Interesse for Naturen og dens Forskning. Baronen var efter min Faders Opfattelse og Udsagn den nobleste Karakter, han i sit Liv var truffen paa, og han gjorde nu Fader Til-

bud om at tage Ophold paa hans Gods i et Hus som laa umiddelbart ved Gaarden fordi den Tanke daglig at have Fader til Omgang tiltalte ham, der maaske var for fattig til at have Omgang med Adelen. De materielle Vilkaar var efter den Tids Fordringer til Livet saa betryggende, at ingen Vaklen indsneg sig. Fader skulde have lidt Over-Tilsyn med Misbænkene* og saa forøvrigt være sin egen fri Mand. Den dybeste Grund til, at Fader med saa megen Fortrøstning gik ind paa denne for ham saa tiltalende Oværenskomst, var vel nok hans store Kjærlighed til Ornithologien - han udgav her sit fugleværk - den havde slumret i ham fra Dreng og skulde nu give sig Udslag i et Arbejde, der i Sandhed kun har bragt Velsignelse. Her i de dejlige ensomme, skjønne Skove har han uden Tvivl levet sit Livs skjønneste Timer, ene med sin Gud og med sin Kjærlighed til Hans Skabning. Og her vil jeg indflette en Yttring af min Moder, "paa Tirsbæk var der ikke en Sky paa vor Himmel"; den illustrerer bedre end noget andet mine Udsagn. Det var i Krigsaarene, fra 1845 til 49, vi boede der".

Niels Kjærbølling var i en årrække redaktør af "Haveavis, Udgivet af det Praktiske Haveselskab for Jylland, Fyen og Hertugdømmet Slesvig" (disse ligger bl.a. i Statsbiblioteket i Aarhus fra 1844, hvorfra man kan få fotokopierne tilsendt gennem det stedlige bibliotek). - På Tirsbæk udgav han også en "Priis-Courant for Aaret 1846 over Uden- og Indenlandske Havefrøe". - Men mest kendt er dog hans fugletavler, som han begyndte at udgive i 1847 og afsluttede i 1851. Tavlerne samledes med fire i hvert hæfte, som så solgtes, fortrinsvis til forudbestillinger, hvoraf der var 500 til første oplag. - Det var hans havekundskaber, som havde sat ham i forbindelse med den indflydelsesrige præsident for landhusholdningsselskabet Jonas Collin, den samme mand, der tog sig faderligt af H.C. Andersen; og Collin skaffede ham offentlig støtte til fugletavlerne. - Da de første hæfter var udkommet i 1847, anmeldtes de smukt i avisen Dannevirke, hvor de kaldtes "Danmarks og Hertugdømmernes Fugle"; i anmeldelsen hedder det videre, "at man haaber baade den fornemme stand og andre vil købe tavlerne", og tilføjer, at "Bondestanden ikke længere behøver at holde sig tilbage, hvor det gælder om udførelse af nationale Sager og om at forskaffe sig Oplysning og aandeligt Velvære".

Datteren Marie Kjærbølling skriver videre: "Alt var her lagt til Rette for Fader til hans Plans Udførelse. Skovene med sin Rigdom paa Fugle, der endnu levede her i idyllisk Ro, uforstyrrede af Culturen. Fader var en god Jæger, gik ud i Skoven og skjød Fugle, gik hjem og tegnede dem. Vi havde en Kobberstikker i Huset, som stak Tavlerne, som saa blev sendte til København for at trykkes, tilbage igjen for at koloreres o.s.v. Det var med nogen Understøttelse af Kong Christian den VIII, at det blev gjort muligt for Fader, der jo var fuldstændig ubemidlet, at foretage saa omfattende et Arbejde. Men den senden frem og tilbage var jo yderst besværlig og virkede noget hæmmende paa Arbejdets Flugt. Vi havde ikke Inkvateringens Besvær (under krigen) hos os, men derimod var den stærkt repræsenteret i dens forskellige nede paa Gaarden. Vi havde kun saa at sige Fornøjelse af den, idet

idet de danske Officerer, som laa dernede, daglig kom op til os, og efter min Moders Fortælling kunde Fader staa omringet ude i gaarden af mange Militaire, til hvem han kom til at staa i et venskabeligt Forhold. Baronet var tysk og maatte flygte. Fader var ham personligt meget hengiven, trods den forskiellige Nationalitet, saa den Skilsmisse var jo ikke let. Helle den Begivenhed tilligemed alle Krigens Rædsler virkede jo overordentligt betagende - brændende Landsbyer rundt omkring os. Saa kom midt i Rygtet om de 500 Slaver, der var brudt ud, og vi sad alle paaklædte og skulde sejles til Samsø, da Skipperen heldigvis lod sig forlede til for en højere Sum at sejle for en anden Familie. Jeg kan endnu huske at Fader var taget til Vejle den Dag, og Folk sagde til ham, skynd Dem hjem og red Deres Familie, og jeg ser endnu min Fader komme ilende hjem et Par Timer efter at han er taget bort.

Tavle fra Ornithologia Danica 1847
af Niels Kjærbølling.

Baronens Flugt i Forbindelse med Officerernes varme Udtalelser til Fader om, at han skulde bo i Kjøbenhavn, det var ikke en Afkrog for ham at bo i; alt det vejede vel nok tungt i

Vægtskaalen til Fordel for en Ombytning af Opholdssted. Jeg har saa ondt ved at forlade Tirsbæk; jeg ved, hvor som sagt lykkelige de Dage var. Men Afrejsen derfra blev jo realiseret, og nu fulgte et 10 Aar, fra 1849, Ophold i selve Hovedstaden, fulde af Kamp, Møje og Besvær. For vi kom saa at sige med bare Hænder; men om alt skulde briste, saa havde Fader den Udvej at kunne give Undervisning i Skolerne i Naturhistorie og Botanik, en Tilflugt han dog aldrig har tyet til".

I Rigsarkivet i København ligger flere arkivalier, som Eva Kjærboelling Brostrøm med Rigsarkivets hjælp i 1982 har gennemgået; nemlig: Indenrigsministeriet, Offentlige Arbejder, Bygnings- og Havesager, gruppe 11, Palæerne paa Amalienborg 1-1850 nr. 25 og Anlæg- og Bygningssager BJ fol. 358 nr. 55 og fol. 454 nr. 25. Og ud fra disse sager er efterfølgende sammenstykket.

Niels Kjærboelling med familie boede fra ankomsten til* København i 1849 i Kronprinsessegade 397; og herfra indgav han den 23. juli 1850 en ansøgning til Indenrigsministeriet om et arbejdsværelse paa Amalienborg, der lyder således:

"Det Høie Indenrigsministerium i Kjøbenhavn.

I de fire sidste Aar har jeg, siden jeg fratrådte Haveselskabets Bestyrelse paa Snoghøj, udelukkende beskæftiget mig med at samle Materiale til min danske Ornitologi og med sammes Udgivelse, hvortil der allernaadigst forundtes mig offentlig Understøttelse.

Endnu er dette Værk vel ikke fuldenndt, paa Grund af at jeg under begge de sidste Aars fjendtlige Operationer boede i den mest betrængte Deel af Jylland, hvorved min Forbindelse med Hovedstaden ganske var afskaaret og Udgivelsen betydelig forsinket. Men siden Forflyttelsen hertil, er dette saaledes fremskyndet, at hele Værket om et halvt Aars Tid vil være fuldført.

Paa mine med stor Opofrelse og megen Møie foretagne Excurtioner rundt omkring i de danske Provinser, skjød og præparerede jeg en Mængde Fugle, for at kunne faa flere Exemplarer af hver Art til Vejledning ved Afbildningen og Beskrivelsen. I Forbindelse dermed indlod jeg mig i Bytteforbindelse med flere udenlandske Ornitologer, saa jeg for danske og sønderjydske Fugle tilbyttede mig andre europæiske, hvorved min Samling er steget til cirka 3000 Exemplarer, hvoriblandt Sjældenheder, der endnu savnes i det Kgl. Museum. Som Samlingen vandt i Indhold og Størrelse, saaledes tiltog ogsaa Interessen herfor indenfor Ornitologiens Rammer, men ikke mindre tiltog Vanskeligheden at vedligeholde og bevare den Mangfoldighed i mit indskrænkede Lokale, hvor Gjenstandene burde og kunne ordnes og opstilles saaledes, at de kunne være saa beskuelige og tilgængelige for besøgende, som det er ønskeligt.

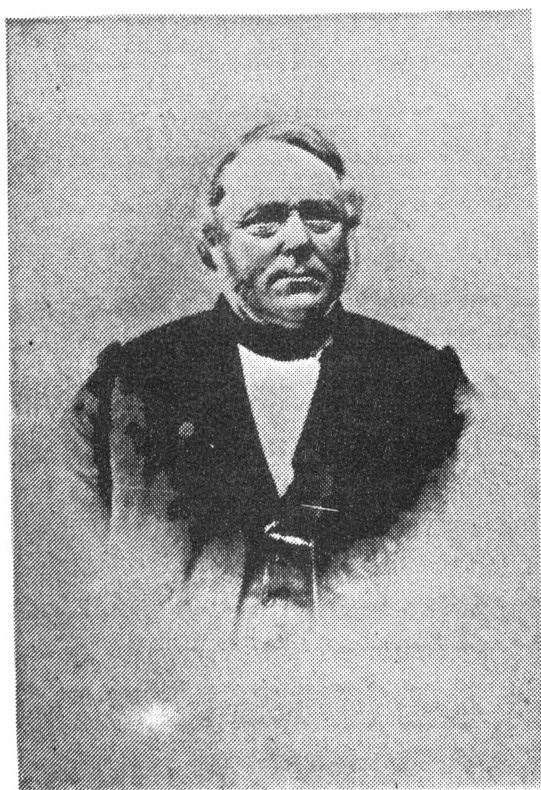
Mine ved den ulykkelige Krig bortsvækkede pekuniære Kræfter, tillader mig ikke at leie et saa stort og passende Lokale, som dertil kunne behøves. Jeg fordrister mig derfor allerærbødigst at ansøge det høie Ministerium om gunstigst overladelse af et undværligt passende Lokale i en af det offentlige, Staten tilhørende Bygninger, for Eks. det for Tiden ubrugte forrige Sølvkammerlokale paa Amalienborg, eller et lignende Lokale i Kjælderetagen, hvori ikke blot Samlingen kunne hensigtsmæssigen ordnes og udstilles til Gavn og Belæring for besøgende, men ogsaa bevares for Undergang. Interessen for denne eneste Samling af Fugle, der ere skudt i hele Danmark, hvor Ornitologien hidtil saa godt som aldeles har manglet Dyrkelse, vil forhaabentlig redde den.

Niels Kjærboelling.

I en intern note den 10. august samme år siger etatsråd Larsen, direktør for 3'departement under Indenrigsministeriet til palaisforvalter Bechmann: Da jeg ønsker at imødekomme hans ønske, har jeg påtænkt at leje ham det store køkken i det såkaldte Chr. den VII's Palais på Amalienborg. Han spørger, om der måtte være noget herimod at erindre.

17. august undlader Bechmann ikke underdanigst at melde, at Kjærbølling, efter at være påvist dette lokale, finder sig tilfreds dermed. Fra Bechmanns side er der aldeles intet herimod at erindre, eftersom køkkenet for tiden har stået ubenyttet, og bemeldte Kjærbølling ganske overser den omstændighed, at der til køkkenet ikke er eller kan anbringes anden indgang end gennem det forrige opvaskekøkken, der nu af Palaisets beboere, især overhofmarschal og kammeråd Sally benyttes til vaskehus. Den inconvenience vil Kjærbølling afhjælpe ved på egen bekostning at anbringe et gardin, der skjuler vaskehusets indre for de eventuelle besøgende.

26. august underskrives lejekontrakten og Kjærbølling skal erlægge en sum af 20 rigsdaler, der betales med halvdel til hvert års april og oktober flyttetider. Der er tre måneders opsigelse fra begge sider.

Niels Kjærbølling.

Med familien boende i Kronprinsessegade 397, nu nr.32, og med arbejdsværelse på Amalienborg som nævnt ovenfor, var han i stand til at fuldende og afslutte fugleværket, efter at ialt 15 hæfter med tilsammen 60 tavler var udsendt under titlen "Ornithologia Danica - Danmarks Fugle i 304 Afbildninger af de gamle Hanner". - De udkom på "Forfatterens Forlag".

Arbejdet fortsattes og fik fine anmeldelser, således i Berlingske Tidende den 10. april 1851, hvor man samtidig anmoder Niels Kjærboelling om at fortsætte udgivelserne. Og således udgav han i 1851-52 tekstbogen til sit tidligere udgivne værk, som blev opfulgt af nogle tillægstavler.

Den højeste Mægt hysendt mine tilføje
 og Lytte for dett. ~~Uindsigtel.~~, grundlagt af
 Ferdinand den fste
 rumæft, 1572, i Leipzig, grundlagt i Ot.
 1557, under unadig Materisdring
 af Lovet hysindtes Manfetingen og hysindten
 af Sachsen, den jerniste D. Suler udsjorden
 og Leipzig, under den endnuværende forlige
 Markte, som den fste og magtige Lygste
 og hysind Carl Frederik, Manfeting af Saxe,
 sen, den Kvarieriers og Brenneriers
 Lygste, Landgrom af Thüringens o. p. o. p.,
 under hysindten som den endnuværende og
 indvæntet dygtige Mand Andreas Theophilus
 Hoffmann, Dr. theol. & phil.: o. p. o. p.,
 under den endnuværende som det dygtige Lygste
 indtætt som den endnuværende indvæntet
 det og fastværfelige Mand Carl Wilhelm
 Goettling, som det dygtige Lygste indvæntet
 hysindten hysindten, som meget volds og lods
 Niels Kjærboelling
 den dygtige Lygste indvæntet og hysindten og
 hysindten, Landgromen endnuværende den dygtige
 Lygste indvæntet og hysindten, som hysindten af samme
 offuelige Lygste som hysindten det dygtige Lygste
 indvæntet hysindten.
 Jena den 24. August 1852.

Niels Kjærboelling bliver
 Eresdoktor ved universitetet i Jena 1852.

Samme år skriver Niels Kjærboelling til "Det Kongelige Ministerium for Hertugdømmet Slesvig" og ansøger om tilskud på et par hundrede rigsdaler til sine kommende boglige udgivelser. Han omtaler i ansøgningen, at han af økonomiske årsager har stillet udgivelserne af to Værker "Danmarks Pat-

tedyr" og "De nordiske Fugles Æg" i bero.

Placat fra universitetet i Jena 1852
udgivet i anledning af Niels Kjærbøllings udnævnelse til
Eresdokter der (1:8).

Men udover penge til sine udgivelser, behøvede han også gode anbefalinger, hvoraf en her skal gengives ordret:

"Da Haveselskabet for Jylland, Fyn og Slesvig før Krigen var i dets fulde Flor, og udbredte Sands for Have- og trækulturen, overtog Hr. Dr. Niels Kjærbølling for mig Ledelsen af de mangehaande Forretninger og Uddelinger der udkrævede en Mand med mere end almindelig Dannelse, ligesom han i samme Tid, 3 Aar, redigerede den Havetidende der i en populær Behandling af Alt til Have- og Trækulturen Henhørende stiftede megen Nytte. - Jeg anser hans Virksomhed dengang for hævet over hvad man kan kalde en Anbefaling, især da hans utrættelige Flid og Virkelyst er noksom bekjendt, men det er ligesaa meget at haabe som at ønske, at han med en talrig Familie og uden nogen bestemt Ansættelse, maatte finde denne i en Stilling, der er passende for ham! Og jeg tillader mig dertil at anbefale ham, især da han muligens endnu er saa lykkelig at være mindet af Hans Majestæt Kongen, som den-

gang allernaadigst hædrede Haveselskabet med at være dets høie Protektor.

Snoghøj den 15'de November 1853.

H. Rigels".

Den økonomiske støtte synes nu at være tilstede til flere udgivelser, og således udsendte Niels Kjærbølling i 1854 endnu 9 hæfter med tilsammen 36 tavler og følgende tittelblad: "Ornithologia Danica - Danmarks Fugle i 252 Afbildninger af de dragtskiftende gamle Hanner - samt de af Hannerne væsentligt afvigende Hunner og unge Fugle".

Sin endelige afslutning nåede hans værk i 1856 med udsendelsen af et andet supplement med 8 tavler og følgende tittelblad "De i det øvrige Scandinavien: Sverig, Norge, paa Island og Færøerne forekommende Fuglearter, der ei ere bemærkede i Danmark, 45 colorerede Afbildninger". - Alle de hidtil publicerede 104 fugletavler solgtes herefter med fællestittelbladet: "Icones Ornithologiæ Scandinavicæ - Scandinaviens: Danmarks, Sverrigs, Norges, Islands og Færøernes Fugle i 600 colorerede Afbildninger, med særskilt Text" af Niels Kjærbølling. Kjøbenhavn. Forfatterens Forlag 1856.

Marie Kjærbølling beretter videre: "Den væsentligste Erhvervskilde af Afsættelsen af Fugleværket i Forbindelse med megen Handel med Tyskland med Naturalier. Fader havde et stort Lokale paa Amalienborg, hvor han kunde samle og opbevare sine Fugleskind, udpustede Æg, Conchylier og lignende Ting, som efterhaanden blev en ret betydelig Samling, som vist ikke faa interesserede er komne og har taget i Øjesyn.

Handlen med tyskland ledte til en ret omfattende Brevveksling med bekjendte Naturvidenskabsforskere - Brehm, Baldamus med flere, hvilket udvikledes til personligt Venskab, da Fader i en længere Aarrække deltog i Naturforskningsmøderne; jeg husker ikke længere hvor i Tyskland. Her imellem disse store berømte Videnskabsmænd, nød min Fader en Anseelse og Imødekommenhed og Velvilje, som langt oversteg den, Autodidakten plejer at nyde; jeg ved for eksempel, naar der var noget, de andre ikke kunde huske, saa sagde de, "spørg Kjærbølling, han ved det". Han boede aldrig paa Hoteller, men blev bedt hos private".

Under sine mange rejser i udlandet besøgte Niels Kjærbølling de store zoologiske haver i blandt andet Hamburg, Berlin og Frankfurt. Derfor modnedes tanken om at starte en tilsvarende i Danmark, da fuglebøgerne havde fundet deres afslutning. En dag får han foræret en levende ørn, og han opfatter dette som et vink om at virkeliggøre sine tanker, hvorfor han sender følgende ansøgning til kongen:

"Kjøbenhavn, Dr. Tværgade 181.
Den 10. Juni 1859.

T I L K O N G E N .

Ornitolog, Dr.phil. N. Kjærbølling ansøger allerunderdanigst om at der allernaadigst maatte overlades ham en passende Plads til Begrundelse af en Zoologisk Have, foreløbeligen fornemmeligen for levende indenlandske og forøvrigt andre nordiske Pattedyr og Fugle.

Medens der ved alle europæiske Hovedstæder og større Byer findes zoologiske Haver, eller Samlinger af levende Pattedyr og Fugle etc., mangler Kjøbenhavn - der ellers saa langt fra staar tilbage hvad Samlinger for Kunst og Videnskab angaar - aldeles en Saadan. At det hos Nationen, og

navnlig Hovedstadens Beboere ikke mangler paa Sands og Interesse ogsaa i denne Retning, de tilkjendegiver sig ved enhver, selv nok saa ubetydelig Leilighed, for Eksempel naar Udlændeene her forevise Deres som oftest kun af meget faae og dertil næsten altid deforme Dyrearter bestaaende Menagerier. Og hvor lærerigt, hvor gavnligt og morsomt baade for Ældre og Yngre er det ikke at beskue levende, hvad man hidtil kun kendte af Omtale, Beskrivelse, Afbildninger eller udstoppede Exemplarer, hvilket endog gjælder om mange indenlandske Dyr, at kjende Dyrenes Bevægelser, Levemaade og saa videre i alle deres Ejendommeligheder, og med det samme ved en sagkyndig Forevisning at lære at kjende deres Nytte og Skade, overhovedet! deres Indflydelse paa den menneskelige Oeko: nomie, deres Rolle i Naturens store og vise Husholdning.

Fra min tidligste Ungdom, har jeg faaet en varm og levende interesse for Naturstudier, mine store Samlinger, fornemmeligen af europæiske Pattedyr, Fugle og Æg, bærer Vidne derom, saavel som min betydelige Samling af danske Planter og mit værk over Danmarks Fugle, der har vundet en stor Udbredelse i Nationen, afgiver det sikreste Beviis for at jeg har forsket i den levende Natur, samt at jeg altsaa maatte være i Besiddelse af den fornødne Dygtighed til at forestaa en Samling af levende Dyr, hvis Tilveiebringelse paa den billigste Maade desuden betydeligt vilde lettes med mine mange Forbindelser baade i Ind- og Udlandet. Allerede har jeg forskaffet mig nogle levende Fugle, deriblandt to af de anseeligste nordiske Rovfugle, nemlig Kongeørnen og Sneueglen, hvilke saavidt mig bekjendt - ikke før have været seete levende her. Hvis jeg maatte være saa lykkelig at der herved maatte forundes mig en passende Plads eller Have dertil vilde jeg i meget kort Tid -navnligen i Juli og August, kunne forøge Antallet af Pattedyr og Fugle betydeligt af indenlandske, senere ogsaa af andre europæiske Arter saa at jeg endnu i denne Sommer kunde gjøre den tilgængelig for Publikum imod en billig Entre, hvilken vel kunde ansættes til 16 a 24 Skilling for Voxne og det halve for Børn.

Allernaadigste Konge!

Deres Majestæts store personlige Interesse for den levende Natur, som for Kunst og Videnskab overhovedet, giver mig det bedste Haab om at min Plan til at begrunde en saadan Samling ved Hovedstaden, vil vinde Deres Majestæts allernaadigste Bifald, saaledes at vedkommende Autoritet snarest muligt maatte uden Godtgjørelse ville overlade mig en passende Plads til mine levende Dyr, for Eksempel den mindre Have, med en Dam i Midten til Vandfugle, som er beliggende imellem Frederiksberg Slot og Planteskolen, eller noget lignende. Bemeldte Have er for en ringe Bekostning til et Stykke Plankeværk strax tjenlig til Øiemedet.

Allerunderdanigst

Dr. N. Kjærbølling".

Marie Kjærbølling beretter videre efter at faderen var bevilliget plads ved Frederiksberg Slot til en zoologisk have, at familien flyttede med og fik en lejlighed stillet til rådighed på slottet: "Den (haven) blev anlagt paa 600 Rigsdaler Gjæld. Uden Midler, snarere Gjæld var de Vilkaar, hvormed den blev grundlagt. Fader fik Prinsesse C og V's Haver ved Slottet frit af Regeringen, ellers intet offentligt Tilskud. Dens begyndelse var jo yderst beskeden; ved ihærdigt Arbejde, en varm Kjærlighed til Sagen og brændende Iver for dens Fremvækst tiltog den Aar for Aar, saavel hvad angaar Arealet som og Anskaffelsen af Dyr til Dyrebestanden. En dygtig og indsigtfuld Hjælper havde Fader i sin Søn Frederik (Hugo) Kjærbølling".

Zoologisk Have blev åbnet den 20. september 1859. Den var den første zoologiske have i Norden, var knapt en tønde land stor. Hundrede år senere var den på 22 tønder land.

Havens dyrestand bestod mest af fugle. Senere kom 3 blåræve og 2 almindelige ræve og en tam sælhund til. Desuden opstillede Niels Kjærbølling en del af sine egne udstoppede fugle, samlingen talte omkring 4000 stykker fordelt over 450 forskellige arter. Alene af jagtfalke havde han over hundrede i forskellige dragter.

Kort før havens åbning udsendte han nedennævnte placat, som blev omdelt eller opklæbet i København:

"Placat anno 1859.

Den nye Zoologiske Have ved Frederiksberg Slot, lige overfor Søndermarken, aabnes for det ærede Publikum Tirsdagen den 20. September, og er fremdeles, indtil videre, aaben hver Søndag Kl. 10-6, Søndag Kl. 12-6, imod en Entree af 16 Skilling for Voxne og 8 Skilling for Børn.

Ærbødigst
Kjærbølling".

I dagspressen skrev han ved åbningen: "jeg beder mine venner og velyndere samt enhver, der maatte interessere sig for sagen, om godhedsfuldt at ville fremme denne ved tilsendelse af saadanne danske-nordiske, vilde levende pattedyr og fugle, der egne sig til at holdes i fangenskab. Dog beder jeg mig behagelig forud underrettet baade om arten og prisen".

Første Pinsedag (24. maj) 1863 var der 2000 besøgende i haven, som to år tidligere var blevet udvidet. Og allerede i 1869 måtte Niels Kjærbølling igen udvide haven, for at der kunne blive plads til de mange dyr og fugle, som hans bekendtskabskreds forærede ham eller som han købte for egen regning og risiko.

Drengene fra slottet, hvor foruden Niels Kjærbølling med familie digteren Hauch boede, var hans hjælper. De gjorde tjeneste som stafetter, og når en eller anden af de befjerede eller behårede fanger i haven var brudt ud, og den korpulente ældre herre ikke selv kunne indfange desertøren, var drengene straks parate. - Om de samme drenge fortæller en af havens senere direktører Julius Schjøtt: "havens Midtpunkt i mere end en Henseende var Abeburet. Af Burets skiftende Beboere mindes mange endnu Veteranen "Gamle Jacob", der tyranniserede alle Aberne og delvis ogsaa de Besøgende. Særlig havde Jacob kig paa Damehatte og Parasoller, og under Jubel fra Publikum, minus Offerlammet, massekrerede han sit Bytte og uddelte højmodig Tøjblomster og Fjer til sine Undersaatter. Hvis Jacob paa en varm Sommersøndag sovende ind, træt af sine Krigstog, var der altid et Par Drenge inde fra Slottet, som ved nogle velrettede Lerklatter fra deres Pusterør fik sat Humør i ham igen, saa at han skred til nye Bedrifter".

Udvidelserne og driften af haven kostede mange penge og gav anledning til ustandselige økonomiske bekymringer. Til sin hjælp havde Niels Kjærbølling bl.a. to dyrepassere ved navn Gulmann og Jacobsen. Gulmann tog sig specielt meget af slægtens børn og unge når de besøgte Zoologisk Have, rundvisningen startede altid ved bjørneburet, der stod lige in-

den for indgangen på Valby Bakke.

Danmarks ydmygelse i 1864 og tabet af sin elskede hjemstavn tog Kjærbølling sig meget nær, og den 2. januar 1871 klokken 10 om formiddagen gjorde et slagtilfælde ende på hans virksomme liv. - Hans mor Cathrine Marie Lorentzen nåede aldrig at se hans livsværk, endsige gæstede ham i hovedstaden til trods for at hun overlevede ham med godt otte år.

Den 26. august 1903 afslørredes en buste af ham i Zoologisk Have lavet af billedhuggeren Alexis Møller. - Men allerede kort efter hans død rejstes der en mindesten foran fødehjemmet i Dynneved (se nedenfor) og i 1934 opsatte Zoologisk Have en mindetavle i husmuren samme steds. Begge disse to minder ses fortsat i Dynneved, og må vel anspore slægtens nulevende medlemmer til at gæste dette mindesmærke når næste ferietur skal planlægges.

Mindestenen i haven i Dynneved på Als.

Mindeplade på husmuren i Dynneved.

Kilder: Eva Kjærbølling Brostrøm's slægtssamlinger. Dansk Biografisk Leksikon, 3.udg. bd.7 side 694-695 (1981). Rigsarkivet i København. Als Nørre Herreds Provstearkiv. Statsbiblioteket i Aarhus. Det Kgl. Bibliotek i København ved overbiblio-

tekar Jean Anker m.fl. Danske Fugle, organ for Dansk Ornithologisk Central, 31.årg. 1979 hæfte 1-2 side 17-20. Al-sisk Kalender 2, udgivet af Alsingegildet 1969 side 17-24. Den frisiske Forsker Bende Bendsen, af Tove Kjærboe, Ærø 1976 side 59-66. Forskellige aviser, Isenkræmmer Jørgen Ipland i Graasten. Kjærbøllings Fugleværk ved Jean Anker 1936. Dansk Ornithologisk Tidsskrift 1930 side 5-16. Zoologisk Have gennem 50 Aar af Julius Schøtt, København 1909. Beziehung der Naturforscherfamilie Brehm zur Universität Jena (Brehm-Studien VII) i Jenaer Reden und Schriften 1965 side 80-133. Naturens Verden af Bent Jørgensen 1977 side 399-405. i samme af T. Wolff 1979 side 41 og 1980 side 420 ff. Danske Fugle XXXI (af) Marie Kjærbølling, 1979 side 17-20. Egne samlinger i mit 1. bibliotek, samt Slægten Stold, bd.I København 1975 side 45 (er i de statslige arkiver).

Børn: I.A. til I.E.

I.A: Georg Ernst Laurentius Kjærbølling

er født i skolelærerboligen i "Marstal" den 18.1.1835; han udvandrede til USA, hvor han formodes at være død. - Herunder gengives to breve han har skrevet til sine forældre i København, og som beskriver hans gøren i det fremmede.

"Eugene City. Octb.5.1867.

Kære Forældre og Sødskende.

Dette brev tjener som Svar paa Eders Breve af 1.8. og 31.8. Jeg skriver først nu, fordi jeg samtidigt vilde sende Eder et bedre Fotografi af mig selv, her er det, en god Del bedre end sidst. Jeg har modtaget Faders, Moders, Fritzs, Maries og Augusts Portraiter, nu vilde jeg blot ønske endvidere at erholde Sophies, Onkel Lauritz, Georg Kjærbøllings, Tines, Trine Ploughs og Jørgen Hansens eet af Gangen, men jeg vil bede Eder, om muligt at sende dem uopklæbede, da jeg selv kan klæbe dem op. Dog faar I dem opklæbede, saa send dem som de er.

Det er godt nok, at Vilhelm er udnævnt til Lieutnant, men jeg ser af et Brev, jeg modtog fra ham i Gaar, at han her kan faa en Stilling som anden Kontorist i Quatermesters Office hos Capt. Mac Gregor. Her kan han faa 125 Dollars om Maaneden. Han taler om, at beholde Stillingen til han skal hjem inden december 1868. Det er dumt af ham at opgive en Stilling til 125 D., det er 1500 Dollars om Aaret - svarende til en Generals Løn hjemme - ikke sandt. Jeg forsøger at faa ham til at opgive Commisionen som Lieutenant, og beholde Stillingen i Boise saa længe som muligt.

Hils Jørgen Hansen venligst fra mig, jeg haaber, Lykken maa være med ham, naar han slutter den nuværende Forpagtning, det er mere end han kan gjøre Regning paa, med saadanne Udgifter. Hils Marie min Kjære Søster, gid hun maa befinde sig vel ude mellem fremmede. Jeg modtog Tegningen af "Grynte" Oksen, disse fremmede Dyr koster en Del, haaber dog I haver Indtægter nok at leve af.

Jeg vil gjøre alt, for at faa mine egne Forhold i Orden. Men I maa vide, at jeg nu kan klare mig selv, saa længe jeg lever. Og Vilhelm ogsaa, hvis han vil.

Jeg vil nu gjøre Eder bekendt med, at jeg efter sundt Overlæg, og af fri Villie giver over min Arveandel fra mit fædrende Hjem. Halvdelen til min Broder Fritz, og resten til min Søster. - Naar I, mine kjære Forældre ikke er mere, ønsker jeg ikke, efter de Tab, jeg i mit vilde og berygtede Liv har forvoldt Eder, at modtage en eneste Skilling fra Eder som Arv af hvad I da efterlade Eder. Søster og Fritz trænger mere

til dem end jeg. - Dette er mit Ønske, og endvidere ønsker jeg, at I vil lade denne min Begjæring blive kendt af alle vedkommende. Gud lade Eder leve mange Aar til Støtte for mine yngre Sødskende, at de kunne groe op i Eders Opsyn, og da vilde de til sin Tid vide, Hvorledes de skulde leve.

Kopistembedet faar jeg ikke, det er givet til en Slægtning af General Appelgale. Men hans Kone betroede mig forleden Dag, at jeg kunde beholde Messengerens Post, saa længe jeg ønskede, og det er i Grunden alt, jeg kan forlange. Jeg tænker ikke mere paa at blive rig, men paa at blive god.

Landet lader jeg for det første ligge, det løber ikke fra mig, til jeg faar Kapital nok til at dyrke det. Hvis jeg kunne sælge det, og faa noget nærmere Byen til Frugt- og Køkkenhave, vilde det være godt. Om et Par Aar vil det være godt at holde Faar, men med mindre end 1000 beta-ler det sig ikke, det kræver en Mands hele Tid at holde Opsigt med dem. Derfor maae jeg vente til jeg ejer 1500-3000 Dollars, som jeg med Guds Bistand vil have om et Par Aar.

Hvis I skriver til onkel Lauritz, maae I takke ham hjertligt for hans Brev. Gud forunde ham helbred igen. Jeg kan ikke skrive mere nu, for at undgaa Overvægt, og jeg har ikke synderligt mere at skrive om. Derfor forgive mig.

Jeg slutter med de kærligste Hilsener til eder alle, ingen at for- glemme.

Eders Hengivne

Georg.

Georg Ernst Laurentius Kjærbølling.

Min Adr.: Georg Brockdorff
Gardener City
Douglass Co. Oregon.

January 1. 1869.

Kære Forældre og Sødskende.

Med stor Glæde modtog jeg eders særdeles kjærkomne Brev for et Par Dage siden med den ikke mindre kjærkomne Hjælp af 290 Dollars 83 Cents American Gold, som jeg fik udbetalt i Eugene City.

Kjære Fritz du har gjort mig saadan en Opofrelse, som jeg ikke skal glemme, saa længe jeg lever, og vær overbevist om, at saa snart jeg kommer mig lidt efter min Feber, skal jeg sende dig dine Penge, med en Prøve af hvor stor min Kjærlighed til dig er, og jeg takker Gud for en saadan Broder.

Hidtil har jeg ikke været istand til at tjene meget, og dette ved at sauge Favnetræ i Kakkellovnsbrænde, som dog bragte mig omtrent 100 Dollars i 3 Maander, nemlig Septr., Oktober og Nov. Jeg er nu igjen hjemme paa mit Land, og har just tagen en Kontract at hugge paa Farmen 75 Favne Træ a' 1,50 Dollars pr. Favn, og jeg skal levere det paa Banken af mit Land langs Bredden af Floden for det Beløb, og jeg har Maple nok, nærved Floden, saa jeg blot har at hugge det, uden at bruge Oxer at køre det. I omtrent 2 Maaneder jeg vil blive disse 112,50 Dollars rigere, men det vil nok koste Sved. Men om Vinteren vil saadant Arbeide blive godt nok.

Jeg har i disse Dage forlovet mig selv med en af Omegnens yndigste Døttre, hun er 18 Aar gammel en god husholderske, og værd over 1000 Dollars. Vi ville gifte os i næste Vinter, naar jeg har faaet et godt Huus bygget, og faar Alt igjen paa det tørre. Hendes Navn er Susie Slocum, en Datter af en værdig Farmer i dette Country, og en Svigerinde til P.P. Palmer, Postmester, Revenue-Kollektør, Kjøbmand og Hotelejer i Gardener. Denne Mand har hjulpet mig en stor Deel og hjalp mig at finde mig en Kone, hvis Billede jeg skal sende Eder næste Gang jeg skriver, og som I sikkert ville tænke den smukkeste Pige, I har set.

Kjære Fader, du ønsker at vide, om Jorden har lidt ved Branden i Mai. Asken er lige saa god som Gjødning, og jeg behøver blot at saae Græs, for at bringe det rigeste Græstæppe, man kan ønske sig. Jorden er Muld og Sand cirka 12-14 Fod dyb. Hvis dette ikke havde været tilfældet, vilde Branden have opbrændt alt hvad godt af Jorden, og jeg vilde have lidt Tab af over 2000 Dollars. Alt hvad der nu er ruineret er tømmer, men tak Gud, jeg har over 1500 000 Fod endnu paa Roden, og naar jeg faaer Kapital igjen, nok til at hugge det, er det en smal Sag at oprette det tabte.

De kjærligste Hilsener til Eder alle fra Eders trofaste Søn og broder

Georg".

Kilde: Eva Kjærbølling Brostrøm's slægtssamlinger og Marstal Kirkebog 1835.

I.B: Vilhelm Nicolai Christian Kjærbølling

er født i skolelærerboligen i "Erøskjøbing" på Erø den 21. 11.1838, og døde som ugift pensioneret oberstløjtnant i US-Army på et veteranalderdomshjem i byen Washington i USA i 1906 (1907).

Fra Vilhelm's hånd findes en række breve sendt til forældrene i København, som jeg herefter vil citere og sammenflette med slægtningen Merete Teisen's ord fra hendes radio-udsendelse (side 74 nederst), således:

Vilhelm blev som sin ældre bror strengt opdraget, man sagde dengang, at det var et led i en god opdragelse.

Engang, da fasteren holdt ham mens moderen pryglede ham, sagde Vilhelm idet han rejste sig op: "Den holdning var ikke meget beventd, jeg kunne ordne jer begge to på en gang, hvis jeg havde villet".

Efter endt skolegang kom Vilhelm på universitetet i København for at studere jura. Han var belevet og velbegavet, ja nogle sagde han var charmerende og populær blandt kvinder. Men sit hjerte tabte han tidligt til en frk. Augusta Møller fra familiens omgangskreds. Han havde nogle gode ungdomsår i København, men juraen kedede ham.

Vilhelm var landkadet, og da prøjsen angreb Danmark i januar 1864 er han med i krigen som officersaspirant, senere som sergent og sekundløjtnant. - Men allerede to måneder efter krigens afslutning melder han sig som frivillig, vel på grund af de trættende studier, under fanerne i nordstaternes hær i USA, og lover forældrene at vende tilbage til Danmark tre år senere. Hans deltagelse i krigen bliver dog kortvarrig, idet krigen opfører den 26.5.1865 med nordstaternes sejr.

Kort efter bliver Vilhelm udstationeret på et "Fort Boise" i staten Idaho; og herfra vil vi høre ham selv fortælle:

"Fort Boise S.T.
Sept. 26de 1867.

Kjære Forældre og Sødskende.

I en speciel Convulut tilsender jeg Eder et Brev til Major Schönning, jeg antager ikke, at det er upassende, at jeg er gaaet en lille Smule udenfor Tjenestereglerne ved Besvarelsen af hans Skrivelse. Det var med stor fornøielse, at jeg læste Beretningerne om Franskmændenes Modtagelse i Danmark. Det maa have været en livlig Tid Hjemme. Jeg antager at det hele var en Demonstration imod Preusen, hvilket noksom viser Stemningen i Frankrig.

Jeg haaber, at Fritz giver mig en Skildring af sine Eventyr i Englands Metropolis, han skal ikke genere sig for at gjøre den vitløftig, jeg faar nok Tid til at gjenneumlæse den.

Med hensyn til mine egne Affærer maa jeg bemærke, at det staar meget godt til. Jeg meddelte Eder i tidligere Breve, at jeg er i Bestyrelse af * store Oplag af Levnedsmidler. Min Foresatte Captain Mac Gregor er tillige Quartermester, og som saadan har han et andet Contoire med Fuldmægtige og andre Civile Ansatte. For nogle Dage siden udspurgte han mig om hvorvidt jeg agtede at blive i Landet, og hvornaar min Tjenestetid var ude. Jeg svarede ham, at jeg kunde blive i Amerika indtil omtrent Sept. 1868 eller saa. Han yttrede derefter at iforsaavidt at han selv blev paa Posten, skulde han saasart min Tjenestetid var ude, give mig en Ansættelse i Quar- teret for Kontoi-ret med 125 Dollars i Guld om Maaneden og alt øvrigt frit, det er et godt næsten glimrende Tilbud. Jeg vil dermed faa en større Løn end den commanderende Officer her i Fortet, og som Captainen ogsaa sagde blive forsynet med gode Reise-penge til Danmark. Det er min mening hvis ellers ingen af disse sene uheldige og uforudsete Hindringer indtræffer, da at gaa ind i 2.M.Contoi-ret fra 1'ste Februar indtil 1'ste September 1868, jeg kan dog lettelig naae at komme hjem til 1'ste December 1868. Et 7 maanedlig Ophold der vil gjøre mig en heel velhavende mand, som I nok kunne* regne ud, men forresten kan det nok gjøres nødvendigt, da papirpengene synke hver Dag lavere og lavere og andre Penge faae vi ikke udbetalt for vor Tjeneste som Soldater. Grunden til Papirets Fald er at President Johnson lader til at ville spille Forræder eller Cæcar imod Republikken, men det gaaer ham da sikket nok galt. Kan de ikke faa Bugt med ham paa anden maade, vil det være let at finde en Brutus for ham.

Der blev i et af Eders tidligere Breve reist det Spørgsmaal, om ikke min Reise tilbage til New York blev betalt for mig, jeg maa dertil svare,

at vi for hver 29 Miil erholde 1 Dollars. Herfra til New York over Prærierne er kun 3000 Miil hvilket giver 150 Dollars i Reisepenge, og dette er alt hvad vi erholde. Men paa Prærierne ere 100.000 Indianere paa Krigsstien og hele Armeer bliver drevne tilbage, altsaa kunne vi ikke ret vel gaae den Vej, men derimod over San Franciskus og Panama til New York. Denne Reise koster mellem 3 og 400 Dollars. For 2-3 Maaneder siden indsendte vi vore velbegrundede Besværinger til Congressen i Washington, og vi haabe endnu at vi vilde blive betalte over Panama eller for 7500 Miil hvilket næsten giver 400 Dollars.

Det er nu næsten mørkt, og jeg vil skynde mig at slutte Brevet med Hilsen og Tak til Frøken Møller for hendes Photographie, det ligner udmærket. Hans Briand de Crevecoeur kjendte strax hvem det var, han kender nemlig baade Frøken Ida og Augusta Møller. Hils Marie, Sophus, Dr. Krieger, Mühlertz, Alberti, Flensborg og alle andre Bekjendte og Venner i Træffer paa.

Jeg vil til Slutning bringe mine bedste Ønsker frem til Eder kjære Forældre i Anledning af den 11'te October.

Eders hengivne Søn og Broder

Vilhelm.

Vilhelm Kjærboelling
i Nordstatsuniform før 1868.

Fort Boise S.T.
October 16. 1867.

Kjære Forældre og Sødskende.

Eders Brev skrevet den 8. September har jeg modtaget. Jeg ser deraf, at Alt staaer omtrent ved det gamle. For mit Vedkommende er der sket Forandringer. Captain Mac Gregor blev da afløst med en Leutenant Barker. I maa af mine tidligere Breve vide, at Captain mac Gregor var min Foresatte, og at jeg stod høit ved ham, imidlertid kjender jeg Leutenant Barker, og jeg antager ikke, at det vil gjøre nogen Forskjel i mine Be-

regninger. Jeg har nu den højeste Rang, som en hvervet Mand kan naae, idet jeg den 1. October d.Aa. blev forflyttet fra Compagnie H og udnævnt til Regiments Commissary Sargeant. Der er her ved ethvert Regiment en Regiments Stab, bestaaende af Regimentscommandeuren, Majoren, Quartermesteren og Adjudanten, disse ere Officerer. Ligeledes hører til Staben, Sergeant Majoren, Commissary Sergeant og Quartermester Sergeanten, disse 3 Underofficerer staar i Rang mellem Secondlieutnant og en Commander Sergeant, omtrent ligesom Overcommandeur Sergeanturen hjemme. Jeg hører altsaa nu ikke mere til noget Compagnie og er aldeles stillet som en civil Mand.

Jeg er ret glad ved min Forfremmelse, da det ser bedre ud paa min Afsked, og desuden hvis alt skulde gaae galt i hjemme i Danmark, vil den samme Rang staae mig aaben i de Forenede Staters Armeé med en rimelig Udsigt til at blive Officer. Der har allerede været slaaet paa, at hvis jeg vilde lade mig hverve igjen for andre 3 Aar, skulde der blive gjort Alt for min Forfremmelse, men jeg kjender Armeen for godt her, til at det er nogen stor Fristelse for mig, jeg vilde, ikke, hvis saadant kunde tænkes muligt, modtage en Udnævnelse til Captain i denne, da det vilde gjøre det nødvendigt for mig at opgive Danmark, som mit Fædreland.

Det undre mig, at jeg ikke fik et brev fra Fritz, han maa dog have en heel Deel at fortælle. Jeg saa af Maries Brev, at Fader bliver tyndere, jeg tænker, det er et godt Tegn, alt det Fedt er i det mindste ingen Nytte til, selv om det ikke hidrører fra Usundhed. Naar I modtager dette Brev vil min Tjenestetid være saa nær ude, at et Brev I tilskrive mig, næppe vilde træffe mig som Militair. Indtil videre kunne I dog adressere dem til Fort Boise ligesom tidligere. Georg har det godt, jeg synes, at hans Breve begynder at blive noget mere menneskelige end de vare tidligere, jeg har i hans sidste Breve ingen Beregninger over Formue modtaget. Jeg tænker, at jeg vil sætte ham Stævne et eller andet Sted ved Columbiafloden, naar jeg gaar hjem. Det kan snart blive 12 Aar siden, at jeg saa hans yndige Aasyn.

For en Ugestid siden blev en Landmand med Kone og to Børn angrebet af Indianerne næppe 4 danske Miil fra Fortet. Han havde været ovre at besøge nogle Naboer og var kjørende hjemefter, da Indianerne angreb ham og hans Familie. Manden blev dræbt af et Skud og Konen dødeligt saaret. Hun var imidlertid i Besiddelse af saa meget Mod og Aandsnærværelse, at hun tog Tømmerne ud af sin dræbte Mands Hænder og fik Hestene sat i Galop. Hun naaede hjem med Børnene, hun døde imidlertid samme Aften af sine Saar. Det kom noget uventet, da man troede Indianerne vare næsten udryddede her paa Egnen. Der er naturligvis nu en stor Klapjagt efter dem, men jeg tror ikke de vil inhente Indianerne, da de have over 24 Timers Forspring.

Jeg venter med at skrive til Marie indtil jeg faaer Svar paa et Brev, jeg sendte hende i Midten af August d.Aa. Hils fru Bøje, Dr. Krieger, Alberti, Irminger, Mühlerts, Frøkenerne Møller og alle andre Bekjendte og Venner. Hils ligeledes Onkel og Tante, jeg antager, at det maa blive skriftligt, da de velsagtens naar dette arrivere ere tagne tilbage til Als.

Mine bedste Ønsker og hilsener til Eder kjære Forældre og Sødskende fra Eders hengivne
Vilhelm".

Vilhelm Kjærbølling vendte hjem til Danmark i 1868 for at anholde om Augusta Møller's hånd, efter at han havde kæmpet for slavernes frigørelse og indianernes udrydelse. Men han fandt hurtigt Københavnerlivet trist og farveløst; og da så frøken Augusta Møller slår hånden af ham og ikke vil gifte sig med ham, beslutter han i skuffelse i 1869 at rejse tilbage til Amerika, hvor han vil forsøge sig som nybygger. Denne

gang giver han ikke forældrene løfte om at vende tilbage inden afrejsen. Turen går denne gang til Hamborg, hvor han rejser med skib til New York for herfra at fortsætte med den nyligt færdiganlagte jernbane mod vest gennem USA til staten California, hvor han slår sig ned, efter at have købt nogle udyrkede landområder ved "San Bernadine"; - og herfra fortsætter hans breve til forældrene:

"D. 21. October 1870.

Kjære Forældre og Sødskende.

Endelig er Huset opført, efter store Anstrengelser lykkedes det mig tilsidst at faae Taget gjort i orden, det faldt ned for mig engang og rev en del af Muren med. Jeg havde alle mine Ting inde i Huset, de vare bogstaveligt begravede under Snavs. Det kostede mig megen Møie, og jeg maatte studere Tyngdens Lov for at faa Taget op igjen, da dets Vægt langt oversteg mine Kræfter og at erholde Hjælp er der slet ikke Tale om her. Grunden hvorfor det faldt ned, var at jeg i min Uvidenhed i den ædle Byggekunst havde forsømt at forene begge Tagsiderne med Tværbjælker eller Brædter, nu staar Huset der imidlertid, bygget med mine egne Hænder, uden nogen Hjælp, hvis det blot vil udholde Regnen ligesaa godt som Storm, er jeg fuldkommen tilfreds med det. Forleden Nat havde vi nemlig en forfærdelig Orkan, men ikke saa meget som en Tagspaan fløi af. Foruden Huset har jeg desuden foretaget en stor Udgravning, der kann forskaffe mig mere end 5 Gange saa meget Vand, som der var tidligere. Jeg vil være i Stand til hermed kunstigt at vande 1 1/2 Tønde Lande, som jeg nu har begyndt at indhegne for dels at lave en Have udaf, jeg vil beplante en stor Del deraf med Viin. I gjøre Eder ikke noget Begreb om hvilken Fuldkommenhed Druen her opnaar, ligeledes vil jeg plante mange Ferskentræer, da disse ligeledes her ere en Handelsartikel og forresten almindelige Havesager. Een ting gjør mig meget ondt, det er at jeg ikke har kunnet opdrive Tobaksfrøe. Hvis I engang vil gjøre mig en Present, send mig lidt tillige med noget Blomsterfrøe, ganske lidt af hver Sort er tilstrækkeligt, da jeg igen kan tage Frø af Blomsterne.

Bregner har jeg ikke set Spor af, men her er sikkert en stor Rigdom af Planter. Foraaret indtræder i Februar, da vil jeg antage, de kommer for Dagens Lys. Det er endnu meget varmt her, næste Maaned, tænker jeg, vil Vinteren begynde, den er imidlertid ikke strengere end at der aldrig falder Sne ned undtagen høit oppe i Bjærgene.

Her findes en urimelig Mængde Fugle af de mest forskjellige Arter, en Slags Fasaner, Californiske Agerhøns, 2 Slags Turdelduer, en utallig Mængde Sangfugle ja endogsaa af Colibrier har jeg to af, Størrelse som Humlebier, siddende hver Aften udenfor mit Vindue, kviddrende deres underlige mutte Sang, den lyder omtrent ligesom eftergjorte Legetøi Sangfugles Quiddren. Fuglene have for det meste smukke Farver, og nogle af dem syngte ligesaa smukt som Nattergalen hjemme. Af Pattedyr har jeg skudt 2 Gange paa Ulve, dog paa for langt Hold, jeg saarede den ene i det venstre Forben. Den flygtede hinkende ind i Bjærgene. Jeg har ligeledes skudt to Dyr der lignede Grævlinger, men disse have en langt større busket Hale. 2 Slags Harer hvoraf jeg har skudt flere, en Slags Egern, den brune og den graae Bjørn har jeg endnu ikke set og Gudskelov heller ikke den saakaldte Bjergløve, formodentlig en Slags Panter, de kalde saaledes. Jeg har dræbt en Klapperslange paa min Jord, jeg er bange for at Foraaret vil bringe en god deel frem af dem, de skyde nemlig ham, og jeg har set adskjellige af disse. Mine faar trives godt, hvorimod alle andres blive maagre, da der ingen regn falder er der naturligvis heller intet Græs. Paa min Jord groer der imidlertid en Busk, der er overfyldt med Torne, de har næsten sønderrevet alle mine Klæder, men det gode er der ved dem, at de frembringe en bønneagtig Frugt, der nu er falden af og som feder Faarene, denne Bønne er meget feed og saavidt jeg kan mærke

olieholdig.

I det hele taget er jeg meget tilfreds med det Land, jeg har taget, og ligeledes med det Foretagende jeg har paabegyndt. Det gjælder kun at holde ud de første 2 Aar, da Indtægterne i disse ville blive meget smaa, især gyser jeg med den voldsomme Appetit, jeg efterhaanden har erholdt. Meel og Flæsk forsvinder med en utrolig Hurtighed, jeg kan naturligvis ikke vente at have nogetsomhelst Udbytte af Haven før end i April, da Vegetabler naturlig ville støtte en god Deel paa de kostbare Fødevarer, som jeg maa lade hente i San Bernadine. Klæderne ere ogsaa i stort Forfald, de to Par lyse Beklæder tilligemed et tredje Par, jeg købte i New York falde reent fra hinanden, jeg maa lappe og stoppe naar Faarene og mine andre Arbejder giver Tid dertil. Jeg har nok at tage vare paa, jeg maa skyde Vildt i Stedet for frisk Kjød, jeg maa bage, vadske, grave, lave Hegn, bygge (jeg vil nu til at bygge et Hønsehus) og tilsidst vogte Faar, hvilket i og for sig er een Mands Arbejde, men det kan alt være det samme, naar det blot vil gaae saaledes at ingen store Uheld skulde indtræffe med Faarene, disse skulde nemlig danne Grundlaget til en vordende Formue.

Min Tid gaar omtrent saaledes: op om Morgenens Kl.6 da gryer Dagen, lave Frokost og spise den indtil omtrent Kl.7. Fra 7-10 tager jeg en Runde med Faarene, at de ogsaa kunne faae deres Frokost. Fra 10-2 er det saa varmt at Faarene intet æde, og jeg driver dem derfor op paa en Høi ved siden af mit Hus, hvor der groer en stor Deel vild Riis, her kunde de finde Skygge og tage dem deres Middagslur. I denne Tid, nemlig fra 10-2 maa jeg hvor ubehageligt det end er paa Grund af Varmen, udføre det meste Arbejde, som jeg har at gjøre og tillige lave Middagsmad.

Kl. 2 driver jeg igjen Faarene paa Græs eller paa Bønner. Der har i Mands Minde aldrig været saa langvarig en Tørke, Græsset pleier at naae en Mand til Hoften paa de Steder, hvor man nu med et Forstørrelsesglas vanskeligt vil finde en Spire. Kl.5 slutter jeg Faarene inde i de Indelukker, jeg har lavet dertil, derpaa tager jeg et Bad, jeg har nemlig gravet en Dam udenfor min Dør, saa at jeg lige kan springe ud i det kolde Kildevand. Dammen er saa dyb at Vandet naaer mig til Skulderen. Efter denne Forfriskning tager jeg igjen fat paa mine forskjellige Arbejder indtil Solnedgang omtrent Kl.6 1/2, derpaa gaar jeg paa Jagd indtil det er mørkt. Saa laver jeg Aftensmad og gaaer til sengs, dog ikke for at sove, men deels for at hvile mig og deels for at lure paa Muus, de og jeg ligger nemlig i evig Strid om Ejendomsretten til Levnedsmidlerne, og for at blive Herre over Situationen har jeg lavet følgende Fælde, en dyb Tintallerken hvori der findes Levninger af Ugens brødbagning, Stegepanden lægger jeg nu over Tintallerkenen og stiller den i Vejret med en lille Pind. Pinden og jeg ere forenede med en Traad, naar jeg hører Musen gnave, kunne I let gjætte Resten. Omtrent Kl.11 falder jeg i Søvn og sover de Retfærdiges rolige Søvn.

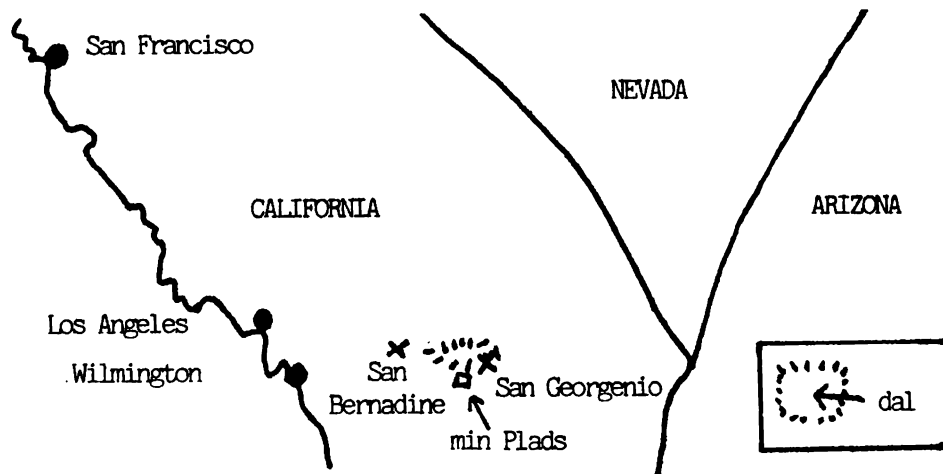
Mit Brev handler kun om mig selv og mine nærmeste Omgivelser, men hvad andet skal jeg skrive om. Franskmændenes forbausende Haandelag ere naturligvis tilstrækkeligt rykkede fjerne og I ere begribeligvis langt bedre underrettede, jeg haaber, at I have sendt nogle Aviser, som jeg bad om i mit sidste Brev, at jeg kan faae lidt tydeligere Begreb om, hvorledes det hele er gaaet til. Jeg vil for en Sikkerheds Skyld igjen opgive min Adresse der er: W. Kjarbolling in care of Post Office, San Bernadine, California U.S. North America.

Jeg vil efter Hukommelsen søge at gjøre Eder begribeligt, hvor omtrent jeg boer, nedenstaaende Tegning vil antyde det.

San Georgenio er Stedet, hvor jeg opholder mig, jeg vil tegne et specielt Kort over min Del. Afstandene ere saaledes: San Francisco til Los Angeles 700 Eng. Miil. Los Angeles til San Bernadine 60 Miil. San Bernadine til mig 30 Miil, denne By ere den nærmeste, da San Georgenio

kun er navnet paa et Pas.

Den lille Dal som I se, at jeg nævner min Plads er omtrent 250 Tdr. Land udmærket Jord, men foruden er det af grundplads over 1 dansk kv. Miil udelukkende til min Disposition som Græsningsjord, da der i den varme Tid af aaret intet Vand findes der, kan der naturligvis aldrig nedsætte sig nogen der. Med Tiden, naar jeg faar Magt dertil vil de 250 Tdr. Land, blive bedre end nogen Gaard jeg ved af i Danmark, til Produktion af al Slags Sæd, Muldlaget er i ethvert Tilfælde over 6 Fod, da jeg ikke har fundet Underlag i den Dybde.

Hils Irminger, Jung, Hansens, Terry hos Jansens, Myhlertz, Frkn. Møller, Bøckmann og forresten alle andre Bekjendte og Venner, I kjære Forældre og Sødskende hilses paa det hjerteligste fra Eders hengivne

Vilhelm.

San Gorgonio, d. 12 Februar 1871.

Kjære Moder og Sødskende.

Desværre kan jeg ikke mere begynde mine Breve med "Kjære Forældre". Jeg modtog Maries Brev, der underrettede mig om Fader Død. Gud glæde hans Sjæl, hvor den end har fæstet Bo. Jeg var forresten forberedt derpaa, i flere Nætter i Rad var jeg i Drømme hjemme, jeg saae og talte med Eder alle med Undtagelse af Fader. Paa mine Spørgsmaal til dig kjære Moder, hvor han var, svarede du meget bestemt, at han var bortrejst. Dette hændte 2 Nætter i Rad, den sidste Nat drømte jeg, at jeg endvidere spurgte dig, naar han kom tilbage? Du svarede, at det vilde vare meget længe. Jeg yttrede til Briand om Morgenen efter sidste Drøm, "enten er Fader eller Een af mine nærmeste død", og inden jeg aabnede Brevet, var jeg vis paa, at det var en Dødsefterretning. Iøvrigt kom denne sørgelige Begivenhed langt fra uventet, Faders hele Constitution lod allerede i flere Aar befrygte, at han vilde døe pludseligt. Det gør mig ondt for dig kjære Moder, at du har mistet din mangeaarige Livsledsager. Du maa nu for Resten af dit Liv see hen til den tomme Plads, en saadan tom Plads existerer i sin fulde Betydning, kun for dig, for os, den afdødes Børn, bliver der ganske vist et Savn, men det er dog ifølge Naturens Orden, at Forældrene døe førend Børnene. Ikke saaledes for dig, han var din Ungdoms Kjærlighed og din Alderdoms Ven, kun din Troe paa et Gjen-syn kan trøste dig. Jeg er i Sorgen glad over, at Fader døde som han gjorde, vi vide alle hvor lidt han kunde udholde Lidelse, og jeg har ofte gyst for, athans død, skulde blive ledsaget af saadan. Min troe er saadan, at jeg ikke kan see Døden i noget egentligt sørgeligt Lys, den afdøde er sandelig ikke til at beklage, det tabte Liv var kun et overstaet Stadium, der er tilbagelagt, og jeg troer og haaber at det

næste bliver et, hvor Tilværelsen henglider under lysere Vilkaar og ledsages af en høiere aandelig Stræben, end den muligt kan blive paa vor lille og ufuldkomne Jord.

Et mærkeligt sammentræf er det, at da jeg blev født, var Fader 32 Aar 1 Maaned og 10 Dage gammel. Accurat samme Alder naaede jeg paa hans Dødsdag, Fader blev nemlig 64 Aar 2 Maaneder og 20 Dage, altsaa nøjagtig dobbelt saa gammel som jeg. Jeg havde skrevet et Brev, som laae færdigt til Afsendelse, da jeg modtog Maries Brev, jeg skal i en senere Skrivelse meddele Eder dets omtrentlige Indhold.

Vi have store Anstrengelser her, men det gaaer iøvrigt ret godt, vi have faaet 700 Lam hvoraf altsaa omtrent 400 ere vore, vi kunde i den nærmeste Fremtid vente omtrent ligesaa mange. Den 1. December 1872 kunne Brian og jeg hver gjøre Regning paa at eie over 1000 Faar, hvilket altid vil være et Grundlag til Velstand om end ikke til Rigdom.

Jeg havde mærket en Deel Planter, som nu bærer Blomster for senere at tage Frøet, nu er det kun med Vemod, at jeg betragter disse mærkede Planter. Ham de var bestemt for, har ikke mere Øie eller Interesse for denne Klodes Blomster. Naar du, kjære Moder planter paa Faders Grav, tag da en Orchis militaris, den eneste Gave jeg veed, at jeg nogensinde har givet Fader, og plant den i mit Navn paa hans Grav. Løget maa tages om Efteraaret, det ligger dybt i Jorden. Fritz veed sikkert hvor den staaer i Haven.

Skriv snart til mig og lad mig igjennem nogle Linier fra dig, kjære Moder, blive forsikret om, at du bærer din Sorg, saaledes som jeg har Grund til at haabe det, du er ikke svag af Karakter og vil sikkert, naar du modtager dette Brev, allerede have ladet Sorgen afløse af den blidere Søster "Vemod".

Bring min Tak og Hilsen til alle Dem, der have viist Eder Venlighed og Deltagelse i denne Tid, min kjærligste Hilsen til Eder, kjære Slægtninge

Vilhelm.

Efter faderens død brister Vilhelms tilknytning til Danmark for alvor. I det næste brev ser vi, at han afskriver sin arveafpart til broderen Fritz og søsteren Marie. Der bliver længere mellem brevene, og det lover ikke godt!

10. Febr. 1872.

Kjære Moder og Sødskende.

Indlagt tilsender jeg Eder min Fuldmagt. Det var naturligvis umuligt for mig at erholde en dansk Consuls Signatur. De to Vidners Underskrift er dog vist nok tilstrækkelig, jeg maatte naturligvis paa Engelsk nedskrive paa Fuldmagten, hvad der var at attestere.

Jeg har haft haard Tid, 2 Maaneder uden Emploiment, narret med tomme Løfter fra Hovedkvarteret afventede jeg Ansættelse fra Dag til Dag uden dog tilsidst at erholde det, jeg vil ikke mere stole paa nogen Slags Protektion. Jeg har nu Ansættelsen igjen med 50 Dollars om Maaned- en, og jeg troer nok jeg kan beholde den idetmindste 4 Maaneder. Stadigt Arbejde er en complet Umulighed her, da de ikke have Arbejde hele Aaret rundt. Med hensyn til de Breve, jeg ikke har modtaget, da tror jeg ikke at det er Briands Feil, men snarere Mrs. Smidts.

Jeg finder det naturligvis komplet retfærdigt at Havens Værdi nu bliver bestemt, da det er aldeles urimeligt at Fritz skulde anvende sin Tid til at forhøie dens Værdi, til fordel for Georg og mig, der ere herrer over vor egen Tid og kan bringe ud af den, hvad Lykken og vi selv ville, men fordi min mulige pecuniære Interesse i Haven vil ophøre med denne Taxation, vil det dog være mig kjært fra Fritz at høre lidt om den og om hvad andet han kan have at fortælle.

Min Tid er knap og Arbejdet haardt, men troer endnu paa, at jeg vil have Lykken med mig i Arizona. Det var snart paa Tiden at den indfinder sig jeg har havt daarlig Lykke nok for en lang Tid, men jeg er ikke let at forknytte. Naar jeg en Dag har bedre Tid skal jeg tilskrive Eder et længere Brev.

Hils Venner og Bekjendte, I selv kjære Moder og Sødskende hilses paa det kjærligste fra Eders hengivne

Vilhelm.

Presscot D. 5. Maj 1872

Pap. stempl. Harrison Mills

Kjære Moder og Sødskende.

Jeg modtog Eder Brev dateret d. 22 Marts og jeg kan ikke nægte, at det glædede mig meget at erfare at Fritz er forlovet med Hilda Heide, der er flere Grunde hvorfor det glæder mig, for det første glæder det mig at Fritz i det hele taget gifter sig, jeg vilde ikke gjerne have at ingen Efterkommere af Fader skulde blive set ind i Verden. Jeg vil nu forhaabentlig for mit vedkommende være fritaget for at spekulere paa Ægteskab af den Grund. For det andet glæder det mig for Fritz egen Skyld et ordentligt husligt Liv vil bedst stemme overens med hans ikke meget store Helbred. For det tredje og sidste glæder det mig mest af alt, at han har valgt og er bleven modtagen af Hilda, deres Forlovelse støtter sig paa et langt Bekjendtskab, intet overilet er gjort paa nogen af Siderne. At Hilda er en god og elskværdig lille Pige har jeg altid været overbevist om, og jeg er glad ved at offere mine bedste Ønsker om Held og Lykke saavel til dig min Broder, som til din Forlovede. Jeg haaber Hilda vil ikke forglemme at sende mig hendes Photographie, jeg skal altid opbevare det som et kjært Minde om min Slægt og mit fjerne Fædreland.

Her er Tiderne forfærdelige. Indianerne myrder hvide Mænd, Kvinder og Børn i Hundredevis. Sidste Aar blev der kun myrdet cirka 1000 af en Befolkning paa 10 000 Indbyggere, men dengang vare Indianerne erklærede at blive fredelige, nu ere de derimod i aaben Krig med de Hvide, ikke en Dag gaaer hen uden at talrige Mord blive begaaede. Regjeringen gjør intet for at beskytte Befolkningen. Grant og hans Slæng tænker kun paa at bestjæle Nationen, jeg vilde ikke bryde mig om at risikere min Skalp, hvis jeg kunde vinde noget derved, men gaae fremad i pekunier Henseende under de nuværende Forhold er en complet Umulighed, men som oftest bliver daarlige Tider efterfulgte af gode, imidlertid maa de skynde sig at komme, ellers vil den nuværende Befolkning her ikke nyde godt af dem af da et Aars fuldført Myrden complet vil udrydde den.

Jeg vil ikke nærmere gaa mine private Affairer, det kjæder mig at dvæle ved dem, naar de ikke ere gode, det bedste jeg kan meddele er, at mit Helbred er udmærket. Jeg correspondere ikke med Georg, jeg hader at skrive Breve under de nuværende Forhold. Jeg skriver til Eder alene for at have Fornøielsen af at modtage Eders Breve. Skriv lange Breve, naar det gaar bedre her skal jeg forsyne Eder med Lecture. Mine bedste Hilsener til Eder alle

Vilhelm.

Fort Riley, Kansas

March 9. 1877

Kjære Marie.

I gaar den 8. Marts modtog jeg dit Brev dateret d. 4. December. Det har ligesom Hansens Brev, rejst over Halvdelen af Nord Amerika. Af mit Brev til Hansen vil du se, at jeg var med General Cook i hans Vinterfelttog imod Indianerne. Vi havde en good Del af Strabadser at udføre men bevarede dog baade Humør og Heldbred.

Det glæder mig at høre, at Moders Helbredstilstand er bedre. Med

Hensyn til Eders pecuniere Forhold kan jeg ikke forstaae hvad der menes med Aktiernes nedadgaaende Værdi. Hvad Slags Aktier have I? Nationalbanken hvis den gik Fallit maae nødvendigvis være i Stand til betale sine Creditorer, næsten det hele af deres tilgodehavende Beløb, da jeg veed at dens Fundats Capital var meget betydelig, endogsaa her i Landet, naar en Bank gaaer fallit, erholde Creditorerne sjældent mindre end 80% af deres Capital.

Jeg ved intet om Fritzes Gaard, hvor stor er den, og hvor meget Hartkorn staar den for. Jeg tvivlede aldrig om at Eriksen var en Slynge, Fader yndede ham ikke, han brugte naturligvis Fritz som et Redskab til selv at have Control over Zoologisk Have, og da han opnaaede dette, havde han Fritz afskediget. Det maa være ubehageligt at blive brugt som et Værktøi af en tvetunget Skurk. Det er ikke nogen videre pæn Ligtale, jeg holder over Eriksen, men hvis jeg nogensinde havde mødt ham i Live, vilde jeg have givet ham min Mening om ham, og den vilde ikke have blevet bedre end den nuværende.

Du skriver, at Fritz har 2 Døtre, det er godt med Døtre, men det synes mig at det er paa Tiden at han faaer en Søn, der er paa denne Planet et forfærdeligt Overskud af kvinder, hvis der ikke bliver taget Forholdsregler imod dette, ved jeg sandelig ikke hvad Enden skal blive.

For mit eget vedkommende befinder jeg mig vel baade fysisk og pecuniært. Jeg er for Tiden Commandeer Sergeant, den tidligere havde udtjent sin Tid, det er tvivlsomt om han kommer tilbage, da han har Familie i New York. Forskjellen i Lønning er 5 Dollars mere om Maaneden, som Commandeer Sergeant har jeg allerede tidligere nægtet at modtage Udnævnelser, da jeg som saadan er mere bunden til Kvarteret, og paa samme Tid er der saa godt som ingen Beskæftigelse forbundet dermed. Dog har jeg en Skrivelse, at hvis han ikke kommer tilbage vil jeg alligevel have at tage imod Stillingen.

De forenede Stater har nu en nye President ved Navn Hays, det havde nær kommet til en Borgerkrig, da det demokratiske og republikanske Partie havde det samme Antal Stemmer for deres respective Candidater. Det blev imidlertid ordnet ved Voldgift, hvad sandsynligvis var det bedste for Landet.

Min Adresse er: Serg. W. Kiarbolling, 23'de US Inftry, Fort Rilev. Kansas. U.S. North Amerika.

Giv mine bedste Hilsener til Moder og den øvrige Familie, og glem ikke snart at tilskrive din hengivende Broder

Vilhelm".

Kort tid efter skiftede Vilhelm efternavn til ROCKBOLL, da "Kjærbølling" hverken var til at stave eller udtale på amerikansk, og slægten tabte nu korespondancen og forbindelsen med ham.

I 1907 rejste Vilhelm's fætter søn Lauritz Georg Kjærbølling (se side 97 her) til USA på studierejse og mødtes der med fætteren Lauritz Georg Kjærbølling (se side 119), som ligesom Vilhelm havde deltaget i invasionen på Cuba i 1898; og han fortalte, at Vilhelm var på et veteranalderdomshjem, han var gammel og træt, ja skulle hele tiden lede efter de danske ord.

Vilhelm var forblevet ugift. Han talte mest om oprøret på Cuba i 1898, hvor han havde deltaget som oberstløjtnant i det amerikanske ekspeditionskavaleri "Rough Riders" under Teddy Roosevelt.

I 1906 da Lauritz Georg Kjærbølling besøgte Vilhelm ejede denne kun en seng, for hvis ende stod hans kiste med de

få ejendele på, som han ejede. Vilhelm var blevet en skuffet mand, der kunne have trængt til at vende hjem til sit fødeland Danmark. - Han havde søgt lykken, men en lykkeridder blev han aldrig.

Kilder: Eva Kjærboelling Brostrøm's slægtssamlinger. Merete Teisen's beretning i Danmarks Radio 15.3.1983, program 1. klokken 16. Lauritz Georg Kjærboelling's brev- og postkort-samling fra USA-rejsen. GRN/båndsamling. C.F. Schiöppffe's samling til Rigsarkivets Håndskriftsamling J.nr.: H.nr.832 C.nr.5950 af 23.3.1973 (GRN/-32 s.147).

I.C: Marie Kjærboelling

er født i skolelærerboligen i "Ærøskjøbing" den 26.2.1842 og døde ugift på Frederiksberg ved København den 16.6.1915, begravet på Frederiksberg kirkegaard den 22.6.

Marie Kjærboelling tog sig efter faderens død i 1871 af moderen til denne døde i 1878, hun overtog derefter forældrenes bopæl i Allegade 8.B. på Frederiksberg. *

I anledning af busteafsløringen i Zoologisk Have den 26.8.1903 nedskrev hun en række levnedsskildringer, som jeg har gengivet uddrag af på siderne 48-49, 49-51, 55, 56.

Kilder: Eva Kjærboelling Brostrøm's slægtssamling. Danske Fugle, organ for Dansk Ornithologisk Central. 1979, hefte 1-2 side 17-20. Det Kgl. Bibliotek's Kjærboelling-samling.

Marie Kjærboelling.

I.D: Frederik Hugo Kjærbølling

kaldet "Fritz", er født i skolelærerboligen i "Ærøskjøbing" den 21.2.1844 og konfirmeret i Frue Kirke i København den 17. Søndag efter Trinitatis 1858. Døde af hjerteslag i Frederiksberg Have den 24.6.1904 og begravedes på Frederiksberg Kirkegaard den 30.6.

Gift i Frederiksberg Kirke den 17.6.1873 med pigen:

Hilda Heide, der var født i "Puerto de Cabello" i Venezuela den 17.5.1854, døbt der 6.12 s.å. og døde i Pilealle 18.B på Frederiksberg den 18.11.1929, begravet på Frederiksberg Kirkegaard den 23.11. - Hun var datter af ass. pharmarie og Dansk Vicekonsul i Puerto de Cabello Kristian Anker Rudolph Heide født i Hørsholm 1.2.1821 og død i København 26.10.1859 (søn af forstprokurator i Hørsholm Alexander Severin Heide født 1794 - død 1831 og Inger Marie Lassen født Hørsholm 13.2.1799 og død der 10.10.1849), og Ida Frederikmine Suhr født i Nysted 10.3.1825 og død på Frederiksberg 5.2.1899 (datter af købmand i Nysted Hans Hornemann Suhr født Maribo 29.4.1794 - død Nysted 1.1.1851 og Dorothea Abigal Christensen født 1___ og død 12.6.1827).

Fritz bistod faderen med driften af Zoologisk Have, og efter faderens død drev han den videre som privat foretagende i et par år, for derefter at afhænde den til et Aktieselskab, hvis direktør og haveinspektør han var i to. Men på grund af samarbejdsvanskeligheder med Eriksen (se Vilhelms brev side 70 her) trak han sig helt ud af Zoologisk Have, og helligede sig helt og holdent driften af sin gård "Julianehøj" i Brønshøj, som han købte i 1875. *

Hilda Heide og Frederik Hugo Kjærbølling.

Gården "Julianehøj" drev Fritz frem til 1903, hvor han solgte den. Derefter købte de en villa på Kocksvej 19 på Frederiksberg. Af pengene der var tilbage efter handlerne, ville Fritz betale sin bror Vilhelm hans arvepart efter faderen tilbage, hvorfor Vilhelm blev efterlyst over hele USA, men uden resultat, man vidste jo ikke at Vilhelm havde skiftet sit efternavn "Kjærbølling" ud med "Rockboll". - Og da endelig familien fik kontakt med Vilhelm på veteranhjemmet i Washington i 1906-07 havde Fritz været død i flere år.

Nogen tid efter Fritz'es død flyttede Hilda Heide til en lejlighed i Pilealle 19.B., hvor hun døde i 1929.

Deres fire børn er I.D.1 - I.D.4.

De tre søstre Kjærbølling fra Julianehøj 1899, fra venstre Anna Astrid, Ida Kirstine, Ingeborg med sin forlovede Rasmus Brostrøm.

I.D.1: Ingeborg Kjærbølling

er født i Direktørboligen i Zoo den 3.4.1874, døbt den 2.9. s. å., konfirmeret af provst l. kock i Brønshøj Kirke 14.4.1889 og døde i Viborg den 13.9.1941, begravet 18.9.

Gift i Brønshøj Kirke den 15.9.1899 med ungarl:

Rasmus Brostrøm, der var født i Viborg 8.2.1871, døbt i Viborg Domkirke 30.4. s.å., konfirmeret der 18.4.1886 og døde 84 år gammel i København den 7.12.1955, begravet i Viborg 13.12., som søn af planteskoleejer i Viborg Carl Jacobsen Brostrøm * født i "Kasarød", i Skaane 4.2.1836 og død i Viborg 12.7.1917 (søn af Jacob Jacobsen Brostrøm født 9.9.1796 i Billinge - død som bødker i Kasarød 17.6.1844, og Karna Eshildsdatter født 30.12.1800 i Kasarød - død der 1873), og Georgine Marie Rasmussen født i Haasum Præstegaard 2.7.1835 og død i Viborg 25.10.1907, gift i Hem Kirke 30.7.1864 (hun datter af sognepræst i Haasum Rasmus Hansen Rasmussen født Krabbesholm 1.5.1787 - død Haasum 1.7.1849, og Ane Elisabeth Dyhrberg født i Haasum 19.2.1809 - død i Hem 22.2.1807).

Ingeborg Kjærbølling var i en årrække formand for Dansk Kvindesamfunds Viborg-afdeling. - Rasmus Brostrøm var gartnererelev dels hos sin far i Viborg og dels i H.C. Bredstedts planteskole i Odense. I vinteren 1889-90 var han på Askov Højskole, der kom til at betyde meget for ham. Siden blev han havebrugskandidat på Landbohøjskolen.

Efter endt studium blev Rasmus Brostrøm medhjælper og derefter overgartner hos sin far. I 1896 var han i England, hvor han dels studerede havebrug og dels gik på et aftenkursus i "Art & Craft" i Bath. Efter sin vielse i 1899 studerede han fra 1900-04 "Art & Design" på bl.a. Goldschmidts Institute i London.

I 1901 flyttede Ingeborg med datteren Brita over til ham. Fra 1905 arbejdede Rasmus som kunstner på den Kgl. Porcelænsfabrik, Bing & Grøndahl samt Ipsens Enkes Terrakotta-fabrik. I 1909 rejste familien tilbage til Viborg, hvor han overtog hele driften af faderens planteskole. Han anlagde i tidens løb adskillige haver for private eller f.eks. i tilknytning til museer stilhaver.

Rasmus Brostrøm var i mange år bestyrelsesmedlem i Viborg Stiftsmuseum.

Kilde: Eva Kjærbølling Brostrøm's slægtssamlinger.

Børn: I.D.1.a - I.D.1.c.

I.D.1.a: Brita Kjærbølling Brostrøm

er født i Viborg den 28.7.1900 og døde i København den 12.4.1960. - Gift på Viborg Raadhus den 28.7.1925 med Flemming Teisen der var født i København 12.1.1899 og døde i Kgs. Lyngby den 23.2.1979.

Brita gik på malerskole i nogle år, kom derefter på akademiets dekorationsskole, hvor Joakim Skovgaard var professor med Wilhelm Wancher som assistent. Brita var også uddannet væverske hos Johanne Siegumfeldt, hun havde selv væveskole. Var under krigen, som sin mand meget aktiv. Efter 1945 gik Brita ind i administrationen af den private husmoderafløsning, som senere blev overtaget af arbejdsanvisningen.

Flemming var arkitekt A.A. og en af pionerene inden for byplanlægning.

Deres datter er:

I.D.1.a/I: Merete Teisen

der er født i Viborg den 26.2.1928; gift i København 26.9.1953 (skilt) med Knud Erik Svendsen der er født i Tønder 1.12.1906 og er cand.polit, professor, leder af Institut for Udviklingsforskning.

Merete er uddannet på Kunsthåndværkerskolen. Har boet mange år i Tanzania. Free lance journalist og foredragsholder. Medredaktør af "Tanzania vil selv" for Mellempøkeligt Samvirke. Har skrevet "Tingatinga" og "Kongolo - en landsby i Sukumaland" for Nationalmuseet, samt sendt en radioudsendelse i DR's program-1 den 15.3.1983 (kl.16) om Vilhelm Kjærbølling. - Har adoptiv-sønnen: Kasper Teit Svendsen der født 23.1.1966 og nu er boghandler. - Merete bor: Hælderne 9. 2850 Nærum.

I.D.1.b: Karl Jacob Kjærbølling Brostrøm*

er født på Frederiksberg den 30.11.1905 og døde i Aarhus den 30.9.1965. - Gift på Københavns Raadhus den 3.9.1936 med Ebba Johanne Juul Busch der er født den 16.7.1911 og døde i Hillerød den 17.7.1970; hun er uddannet i vævning hos Frk. Magdahl Nielsen, var beskæftigelsesterapeut.

Karl blev i 1935 cand.mag. i fysik og blev straks efter tilknyttet Københavns Universitets Institut for Teoretisk Fysik (Niels Bohrs Institut). De sidste tre år som afdelingsleder. Hans største indsats var konstruktion og bygning af to "van de Graaf acceleratorer" til kerneforsøg, de var på henholdsvis 2 og 4 mill. elektronvolt.

Under arbejdet med planlægningen af en ny og større tandem-accelerator, der skulle opføres på Risø, rejste han på studieophold i USA i 1956-57. I 1959 blev han udnævnt til professor og leder af det fysiske institut i Aarhus, hvor han deltog i planlægningen og udbygningen af det nye fakultet.

Karl var en overgang formand for Fysisk Forening i København. Fra 1960 var han medlem af Akademiet for de Tekniske Videnskaber.

Deres 2 sønner er:I.D.1.b/I: Jørn Brostrøm

er født i København 5.2.1939 og døde 30.9.1976, begravet i Aarhus. Blev cand.med 1.6.1968 - var læge, og Gift i Svendborg 3.6.1961 med Karin Nellemann Rasmussen der er født i Svendborg 16.2.1939. Blev cand.med 1.6.1968 og er nu speciallæge i pediatri og 1'reserve-læge. Bor: Bakke-draget 12.I. 3400 Hillerød. - Deres 2 børn er:

I.D.1.b/I.A: Peter Brostrøm

der er født i Aarhus den 11.12.1961; er førststuderende, og bor: Lyøvej 5.IV. 2000 København F.

I.D.1.b/I.B: Søren Brostrøm

der er født i Aarhus den 4.6.1965; er stud.med. og bor: Landskronavej 9.B. 2100 København Ø.

I.D.1.b/II: Mogens Brostrøm

er født i København den 19.4.1942; gift i Aarhus den 13.5.1976 med Grethe Sofie Hald der er født i Hinnerup den 26.2.1944 og er børnehøveder. - De bor: Skodshøjen 18. 8240 Risskov.

I.D.1.c: Eva Kjærbølling Brostrøm

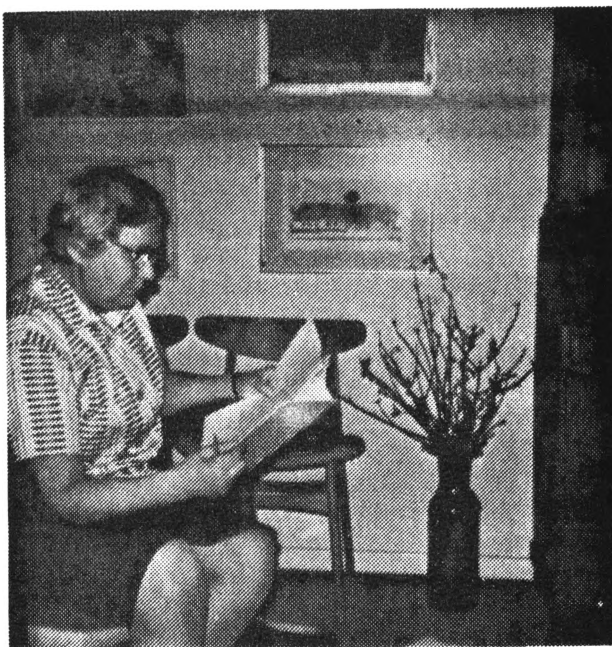
er født i Viborg den 12.2.1912, er ugift. - Indtil 1979 ergoterapeut på Folkekuren ved Hald og Fysiurgisk Hospital Hald. Studierejse i USA 1948-49.

Eva har gennem adskillige årtier interesseret sig for vores slægt, og det er da også hende, som jeg har benyttet som hovedkilde til anetavlen her i bogen, hvor alle de renskrevne dokumenter m.v. stammer fra hendes flittige og grundige forskerhånd, således også en stor

del af billedmaterialet beror på Eva, bl.a. hænger originaltegningerne af "Den Brave Fader" på side 14 og slægtshjemmet "Dynnewith Skole" på side 15, der er farvelagte, på vægen hjemme hos Eva.

Men også alle dataer og samlinger, som er benyttet i dette afsnit fra side 44 til 77, stammer fra Eva's travle hånd og store gennembearbejdede slægtssamling, som i indhold og beskaffenhed kun de færreste er i besiddelse af.

Uden Eva's store hjælp med denne bog, var det sikkert blevet en mager skildring, hvilken hjælp og indsigt vi ikke kunne have været foruden. - TAK EVA.

Eva Kjærbølling Brostrøm, fotograferet i hendes lejlighed: Ellekonebakken 44 i Viborg cirka 1973. - Bemærk billedet på vægen bag Eva, som er originaltegningen af "Dynnewith Skole".

I.D.2: Ida Kirstine Kjærbølling

er født på "Julianehøj" i Brønshøj den 20.2.1876 og døde ugift i København den 12.9.1934, begravet på Frederiksberg Kirkegaard 18.9. s.å. - Hun kaldtes i daglig tale for "Søster", se hende på side 73 sammen med sine søstre; hun var det meste af livet syg.

I.D.3: Ejnar Anker Kjærbølling

er født på "Julianehøj" i Brønshøj 17.6.1880 og døde s.å.

I.D.4: Anna Astrid Kjærbølling

er født på "Julianehøj" i Brønshøj den 29.6.1883 og døde i København den 10.1.1947 ugift og begravedes på Frederiksberg Kirkegaard 14.1. s.å. - Hun kaldtes i daglig tale for "Nan", se hende på side 73 sammen med søtrene. - I en årrække bestyrede hun sommerpensionatet "Gilbjerg Hoved", der nu er kursuscenter. Hendes adresse var Pilealle 19.B. sammen med moderen.

Kilde til ovennævnte: Eva Kjærbølling Brostrøm's slægtssamling.

I.E: Carl August Kjærbølling

er født i "Snoghøj" 1845 og døde ugift i forældrenes hjem på Frederiksberg ved København den 1.4.1864.

Rettelser & TilføjelsertilEfterslægt-I.

- side 44. Barbara Christiana Ploug Nissen, rettes til "Barbara Kirstine Christiane Ploug Nissen (EKB).
- side 49. 1'afsnit: Misbænkene rettes til "Driverierne"; og i 10.linie ændres: - han udgav, til " - han paabegyndte". 2'afsnit 2.linie rettes: paa min Himmel, til "paa vor Himmel" (EKB).
- side 51. 3'afsnit: i bogen "ZOO" af Bent Jørgensen, udgivet af forlaget Rhodos 1984; skrive denne at Niels Kjærbølling med familie "først flyttede ind på Nørrebro uden for voldene" (EKB).
- side 52. Tilføjelse nederste linie: "Omkring 1866 sælges restoplaget og forlagsretten til L.A. Jørgensen der i 1871 udsender abonnentindbydelse (EKB).
- side 62. Forklarring til 3'afsnits 2-3'linie, hvor der står: jeg er i Bestyrelse af store oplag af Levnedsmidler. D.v.s., at han var leder af et stort levnedsmiddellager. - I samme afsnit s 7'linie rettes maanedlig til "maaneders" (EKB).
- side 69. Brevet af 5.5.1872, sidste afsnits første linie, første sætning skal lyde: "Jeg vil ikke gaa nærmere ind paa mine private Affairer".
- side 71. I.C: Marie Kjærbølling boede i 1899 på Peder Bangsvej 6, hvorfra et af hendes breve er skrevet (EKB).
- side 72. Sidste afsnits 5'linie rettes, med Eriksen, til "med bl.a. Eriksen".
- side 73. I sidste afsnit rettes stednavnet Kasarød til "Kosarød" (EKB).
- side 75. Karl Jacob Kjærbølling Brostrøm kaldtes i daglig tale for "Karl Jacob", hvorfor det skulle have været med i afsnit 2 og 4 (EKB).

"Dyenneved-linien".II: Cathrine Marie Kjærbølling

er født i "Dyenneved Skole" i Egen sogn på Als den 4.2.1808, døbt i Egen Kirke den 7.2.1808 og død i Dyenneved Skole den 10.12.1842, begravet på Egen Kirkegaard den 16.12. s.å. Se hendes forældre (2) & (3) på side 9-19 her!

Gift i Egen Kirke den 12.10.1831 med ungkarlen:

Peter Hansen, der er født i "Svendborg" på Fyn den 29.9.1806 og døde på sønnens gård "Mariendal" (nuværende Falkoneralle) på Frederiksberg ved København den 8.11.1874.

Blev den 13.9.1848 udnævnt til Dannebrogsmænd. - Han blev gift 2.gang med Anna Dorthea Hansen der var født i 1805, hun var enke efter degn i Dybbøl Christian Hinrich Jørgensen - der døde i Augustenborg 1856. - I familien kaldtes Anna Dorthea Hansen for "Dine"; fra dette hans andet ægteskab vides kun at hun oppebar enkepension efter hans død.

På side 18 her læste vi, Peter Hansen bliver foreslået til medhjælper og senere afløser for skolelærer Jørgen Nielsen Kjærbølling i Dyenneved Skole, da denne på grund af alder og tiltagende sygdom trænger til en afløser.

Peter Hansen var som nævnt på side 44 og 47 demiteret fra Skaarup Seminarium i 1827 med "Første Karakter", sammen med svogeren Niels Kjærbølling. - Han var derefter skolelærer i "Falsled Skole" i Svanninge sogn på Fyn i næsten syv år til han blev kaldet til "skolelærer og kirkesanger" i Dyenneved Skole. - Blandt hans anbefalinger ses følgende:

"Til den høje Skoledirektion for Als Nørreherred.

Da vor gode, tro og flittige Skolelærer, der nu 32 Aar har undervist vore Børn og tildels os selv, formedelst en i afvigte Sommer paakommen vattersotig Hævelse, der sandsynligvis snart vil have Døden til følge, har andraget paa og ønsket at faa sin Svigersøn, Skolelærer Peter Hansen i Falsled i Tilfælde af hans dødelige Afgang maatte vorde han Efterfølger i Embedet - og da samme Peter Hansen er os bekjendt som en meget duelig og retskaffen Mand, der har særdeles gode Beviser saavel fra Seminariet som sine Foresatte, under hvis Opsigt han i den senere Tid har arbejdet, saa forener vi vor Bøn med vor syge Skolelærer Kjærbølling om at ovennævnte Peter Hansen maatte vorde Embedet anbetret efter hans Død, hvilket vilde være en sand Glæde at erfare for Skoledistriktet og især en Trøst for Kjærbøllings Familie, der efter hans Død ville savne ham dobbelt, da hans formueomstændigheder ikke er de bedste.

Igen, Dünnewith og Stolbro den 20'de Nov. 1834.

Christen Jørgensen Synsmand

Jørgen Jørgensen Skoleforstander

Jacob Wrang Tolvmænd

Hans Jørgensen Tolvmænd

Jørgen Christiansen tilforordnet

Hans I Frederiksen Skoleforstander

For os og hele Skoledistriktets vegne.

At de i denne Ansøgning anførte Kendsgerninger er sande, og at jeg forener mine Ønsker med forbenævnte Skoleforstandere og Tolvmænd, attesteres herved af H. Ahlmann, Guderup 31 Nov. 1834".

I tilknytning til Peter Hansens ansøgning om embedet i Dynneved Skole afgiver han følgende erklæring:

"Til den høie Skoledirection for Als Nørreherred!

Da jeg af Indrykkelsen i Hempelske Avis om Dynnewith Embedets Vancanse seer, at den Søgende til dette ledige Embede maa kunne spille Orgelet i Kirken og jeg, som underdagnigst har været at indlevere til den høie Direction en Ansøgning desangaaende, ikke har denne Egenskab nu, saa forpligter jeg mig herved til, saafremt samme ledigtblevne Embede naadigst maatte mig vorde mig anbetroet, at lære at spille Orgelet i kirken inden et Aars forløb, hvilken Forpligtigelse jeg allerede mundtlig har aflagt for Hr. Pastor Ahlmann i Guderup, som gjorde mig opmærksom paa, at Skolelæreren i Dynnewith mueligen engang vilde komme til at forestaa Orgelet i Kirken.

Falsled Skole d. 28 December 1834

underdanigst

Peter Hansen
Skolelærer".

Den 10.12.1842 døde Cathrine Marie Kjærbølling, og til hendes begravelse skriver broderen Niels Kjærbølling et digt til hendes minde, hvis original ses på siderne 46-47 her, og lyder således:

"Til mit Fødehjem.

Tør jeg nærme mig til dem, som græde -
- vil en velkendt røst ej vække gru -
Fordum den hos Eder toned Glæde,
ak hvor ganske anderledes nu.
Vel jeg ved, min Sang kan ej husvale,
dertil er for bitter Smertens Stund.
Høre maa i dog en Broders Tale;
du især, der attraar sidste Blund.

Du elskte Trine - skal dit Øje
briste, inden atter vi ser Vaar ?
Er vor Jord opfyldt af Strid og Møje
og din kamp for Kronen tung og haard.
Ak - du længes efter Ro at finde,
efter hedengangne Faders Smil.
I skal hvile under samme Minde,
der' jeg plantede min Taarepil.

Taarepil, vær minde om min Klage,
hun er mangan ærlig Taare værd.
Gennem Rækker af forsvundne Dage
var hun os saa elskelig og kær.
Kummertaarer ved dit Leje bæve
Elskte Mand og, ak de kære Smaa
Gamle Moder, og de Alle hæve
Blikket op mod Himlens Blaa.

Brystets Dødningsklokke, Hosten lyder.
Sønnen flyer fra din matte Krop.
Aanden sig ved Himmeltanken fryder,
Svinger sig i syge Blund derop.
Ja, min lidende, min elskte Søster:
Il forud - bered os andre Sted;
Snart vi lande ved de samme Kyster -
Livets Aftenstjerne daler ned.

Il forud, mens ømt hos os tilbage
 Mindet om dig bor i trofast Barm.
 Du var huld i Jordelivets Dage -
 il fra os til Jesu aabne arm -
 Her er ingen Lægedom at hente
 for dit Støv - det synker i sin Grav -
 Karsk og Lutred Aanden den maa vente
 paa sit Kald fra den, som Livet gav.

Naar den kolde Død saaledes vrister
 dyrebare Led af Kæden ud -
 Tænker jeg, mit Liv og en Gang brister.
 Og - der er jo dog saa godt hos Gud.
 Hvad er Livet? - Det er Storm og Torden
 - vi evigt gaar ved skøre Krykkestav.
 Mangen lønlig Taare væder Jorden,
 ingen rinder dog ned i din Grav.

Mit Farvel til hine bedre Lande,
 hvor i fryd den gode Fader bor.
 - Elskte Trine! og til hine Strande
 gaar vort Livssuk, gaar vort sidste Ord.
 Naar det hedder, at vi herfra rømme,
 skal vi vandre til vort rette Hjem,
 - naar vi Dødens bedste Kalk skal tømme
 - lad os, Jesus! gaa til dem.

NKjærbølling.-"

I 1860 reguleredes skoleembedernes indkomster for hele Als Nørreherred og blev ansat i rigsdaler, mark og skilling. Originalen til disse indkomsters størrelse findes i "Elstrup Skolearkiv" under Als Nørreherreds Provstearkiv; og lyder således for Dynneved Skole:

"a. Løn som Lærer	64	Rdl.	0	Mrk.	0	Skl.
b. Løn af Kirkekassen	17	-	2	-	0	-
c. Offer og Assidenser	100	-	4	-	0	-
d. 4 Tdr. 6 Skp. Rug	23	-	4	-	8	-
e. 8 Tdr. Byg	32	-	0	-	0	-
f. 5 Tdr. Havre	15	-	0	-	0	-
g. 6 Tdr. 4 Skp. Land	104	-	0	-	0	-
h. 2 Favne Brænde	12	-	0	-	0	-
	368	-	4	-	8	-
+ Enkepension	32	-	0	-	0	-
(rest til læreren)	336	Rdl.	4	Mrk.	8	Skl".

I "Egen Sognekronik" som opbevares i Als Nørreherreds Provstearkiv ses også følgende side 341b om Peter Hansen:

"...hans Fader var Vognmand i Svendborg; var først Sømand, men blev ked deraf, og gik (forlod) 1827 Skaarup Seminarium lærer i Dyndved 1835 til 1873, da han søgte Afsked. Hansen skrev mange af dengang brugelige Bryllupsdigte, med en særdeles fiin Haandskrift".

Kilder: Eva Kjærbølling Brostrøms slægtsamling, Als Nørreherreds Provstearkiv i Landsarkivet i Aabenraa. Lærerne i Nord-slesvig ca. 1814-1920, 1.halvbind, Aabenraa 1978 side 121 og 174. Egne samlinger i mit 1. bibliotek (se seddelregister).

Deres to børn er: II.A. - II.B:

II.A: Laurids Georg Hansen

er født i "Falsled", Svanninge sogn på Fyn den 2.5.1832 og døde i Dynneved, Egen sogn på Als den 15.12.1857.

Ved hans begravelse talte provst Jørgen Hansen, senere biskop for Als og Ærø, og sagde således:

"Herre vor Gud. Vi ville ikke oplade vor Mund, Thi Du Herre gjorde det. Du ledsagede den hensovende gennem Barndommens sorgløse og Ungdommens glade Aar, Strøede mangan en Blomst paa hans Vej og aabnede hans Øje for det ene fornødne, og da han troede sig stærk til at virke i din Vingaard, for dit Rige, lod du Aftenen komme for ham og kaldte ham herfra for at finde en Hvile og Fred, som han dog ikke vilde have fundet herved. Herre du gjorde det, og vi bøje os under din Villie. Amen.

Sørgende Forsamling. Det falder saa naturligt for mig og vist for mange af de forsamlede, at tænke tilbage paa, hvad der idag for 15 Aar siden skete paa dette Sted. Da var ogsaa dette Huus et Sorgens Huus, vi stode ved en Kiste, som gemte Støvet af den for tidlig bortkaldte kærlige Hustru og Moder, af hende, der havde baaret denne Hensovende, hvis Støv vi idag ville ledsage til Gravens Fred - under sit Hjerte. Ved hendes Kiste stod den nedbøjede Ægtefælde med de 2 smaa Søner, ogsaa disse græd, Thi de vidste ogsaa, at Moder var død, men de sørgede som Børn, de forstode og fattede ikke dengang ret, hvad det har at betyde, at miste saa tidligt en Moder, en saadan Moder. Men de lærte at forstaae det, De kom til Erkendelsen om, at en Faders Omsorg og Trofasthed, den være nok saa stor, ikke kan udfylde Savnet af en Moders Æmhed og Kjærlighed.

Deres bekymrede Fader stod nu ene med dem, og han saae, at den ældste af Sønerne tidlig vilde give ham noget at tænke paa, naar Drengens Videbegjærighed, kraftige Villie og varme Følelse skulde udvikles i en Retning, der kunde blive til Velsignelse og Glæde for dem begge; det gjaldt om, at danne ham til et lige saa dygtigt som retskaffent Menneske. Faderen arbejdede trolig med ham og for ham, og lagde i hans Sjæl en god Grundvold, hvorpaa der kunde bygges videre. Men nu trængte han til andres hjælp og var saa lykkelig at finde den nærved. Hans første Foresatte tog sig med faderlig Godhed og Overbærenhed af den unge ubefæstede, og i Biskoppens Hus, hvor han i flere Aar næsten daglig gik ud og ind og følte sig som hjemme, vandt han ved belærende Omgang og ved den fortrinlige Undervisning, som der blev ham tildelt, den videnskabelige Sans, der stedse beredte ham saa mange lykkelige og glade Timer, ligesom han, ved den hele Maade, hvorpaa han blev behandlet, vandt i Selvstændighed og Frihed.

Han kunde nu sendes bort fra Hjemmet for særligen at dannes til Lærer, og vende tilbage med det hæderligste Vidnesbyrd om en samvittighedsfuld benyttelse af den ham forundte Tid og Lejlighed. Han begyndte da sin Gerning i Skolens Tjeneste, og var lykkelig men den hos ham vakte Trang efter grundig Kundskab lod sig derfor ikke afvise, han begjærede Lys mere Lys, og Forsynet formede det saa vel for ham, at det blev ham muligt, at tilfredsstille sine varmeste Ønsker, at berige Aanden med saadanne Skatte, som Møl og Rust ikke kunde fortære.

Nu stod Ynglingen der, vel rustet, med det lyse Blik, det varme Hjerte og den alvorlige Villie, at ville aagre med sit Pund, der midt i Freden paa-kom ham en Bitterhed, han tænkte, at nu skulde hans Dag ret begynde, og da det blev Aften for ham, en Orm gnavede paa hans Helbred, og hans Kræfter lammedes, han maatte opgive sin kære, vante Virksomhed, opgive Fremtidens Haab og tye til Hjemmet, for der at modnes langsomt men sikkert til Graven.

Hvor tungt, og dog skulde han, selv i dette Mørke skue Lys, lære at kende

Guds uendelige Miskundhed. Nu da han ellers mest savnede og trængte til en Moders Kjærlighed, skjænkede Forsynet ham en Moder, ej blot af Navn, men af Gavn. Med en Moders Udholdenhed, Overbærelse, Æmhed og Deltagelse plejede hun ham tidlig og sildig og den Syge vandt hende ogsaa kjær, og det faldt ham naturligt og let, at kalde hende Moder, og Overbevisningen herom vil være hende den bedste Løn for den Møje, og de Savn, hun saa snart skulde indvies til, da hun drog ind i dette Hus.

Nu hviler han, den elskede Søn, Broder og Ven i Fred. Der ligger ikke længere en tung Byrde paa hans bryst. Han Vandrer nu frit i bedre Egne, hvor Sorgen ikke kendes. Hans Sygdom var langvarrig, dog forskaanedes han for et tungt Sygeleje og blidt og roligt sov han ind. Tungt har det været for Ynglingen, der med stærke Baand var knyttet til Livet, at blive fortrolig med Tanken om Døden, men ved Guds Naade blev han det dog og da Tvivl, der nu og da viste sig truende i hans Hjerter tabte dog mere og mere af deres Braad. Otte Dage før hans Død taledede jeg alvorligt med ham om hans nære Bortgang, og han bekjendte da, at nu var han temmelig fattet og rolig. Kun Guds eget Ord, - sagde han, kan berolige og trøste mig. Trøsterig, sagde han, er dog Frelserens Ord, at han forlader de 99 og gaar efter den fortabte indtil den findes.

Aftenen før sin Død sagde han til sin Fader: Jeg er ifærd med at betænke denne Verdens Forfængelighed, og da hans Fader lettede ham denne Betragtning ved at læse Psalmen: Far Verden far-vel - takkede han og sagde: nu har jeg nok at tænke paa i Nat. Næste Morgen kæmpede han første gang med Gud i Bønnen og sov roligt ind.

Hvormed skulde jeg trøste dig, der med hans Bortgang mistede en elsket, haabefuld Søn. Saa mange Forhaabninger, som Faderhjertet blev tilintetgjorte ved hans død, men dog vilde du ikke oplade din Mund, men kun sige: Du Herre gjorde det. Du vil midt i Sorgen takke Gud, som gav og tog, men du vil betænke, at Gud ikke har ladet sig uden Vidnesbyrd for dig, idet han atter skjænkede dig en kjærlig Ledsagerinde, der vil hjælpe dig at bære Tabet og Savnet.

Du har endnu en Søn, der skjønt fraværende dog er tilstede med sine Tanker og sin Sjælesmerte. Ham vil Gud bevare dig og lade dig fremdeles have Glæde af ham. Du vil ogsaa finde Trøst i den Tanke, at du har været for den hensovende kjære en god, trofast Fader, og at han kun er gaaet forud til det Land, hvor Aanderne mødes, hvor de bortgangne kjære bor, der Land hvor Qual forsødes, hvor Hjertet først har evig Ro.

I den hensovendes Navn takker jeg alle, der som hans Ven kom ham imøde med Kjærlighed, Velvillie og Venskab. Alle som besøgte ham i hans Sygdom, og Eder alle, der have forsamlet Eder om hans Kiste, som ret følge hans Støv til Graven.

Som født, hensovede Kjære; ogsaa mig og Mine var du nær og kjær, og dit minde skal bevares af os i Kjærlighed. Med Agtelse og Vemod følger vi dig alle til dit Hvilested.

Der du slumre skal Trygt,
Der skal Sorg eller Frygt
Ikke banke paa muldrende Kiste,
Og din Sjæl have sin Flugt,
Nu dit Øje er lukt,
Skal vi græmmes, ved hvad der forliste".

Laurids Georg Hansen blev begravet på Egen Kirkegaard den 18.12.1857. Han var seminarieuddannet lærer og ugift; - flere af hans bøger findes fortsat i slægtens eje, givet af faderen til minde om hans søn.

II.B: Jørgen Peter Hansen

er født i "Falsled" i Svanninge sogn på Fyn den 17.3.1834, konfirmeret i Egen Kirke den 1.4.1849, død den 10.12.1908 i hans hus i Borgergade 4 i Graasten, begravet fra kremat. i Hamborg.

Gift før 1869 med Elise Sophie Frank, om hvem kun vides at hun lykønskedes af hendes scigerfar i 1870, hun boede cirka 1872 på "Mariendal" på Frederiksberg og anses for død i Zirkøbing i Sverige, hvor Jørgen Peter Hansen havde en gård. - Landsarkivet i Aabenraa meddeler at skiftet ikke findes under Graasten Amtsrets skifter eller testamenter, men nok skal søges i Flensborg, hvorunder Graasten hørte dengang. (LAA J.Nr.: 6-227-86/LH af 3.6.86)

Jørgen Peter Hansen vides derimod at have boet sammen med sin stuepige fra "Mariendal" fra omkring 1885 til sin død. Hun kaldtes i daglig tale for "tante Fine" idet hun hedder Josephine Louise Sophie Greve, født i Slesvig den 2.4.1844 og død i Graasten 27.8.1934, som datter af skrædermester Johan Joseph Greve og Sophie Amalie Johanna Mommesen. - Fra tante Fine har vi bevarret et gammelt lærred, hvorfra jeg vil citere følgende:

"Han fik en landbrugsuddannelse paa hovedgaarden "Fischebeck" ved Graasten fra 1849-1853. Derefter var han forvalter i nabosognet Rinkenæs fra 1853-1854. Gjorde tjeneste som soldat ved 1.Regiments 2.batteri i København fra 1854-1855. Saa forvalter og bestyrer ag Gravensteiner Gutshof fra 1855 til 1857, og fra dette aar og frem til 1862 var han privat sekretær for Baron Zypten-Adler paa Dragsholm-Adelersborg Gods ved Holbeck.

Fra 1862 til 1869 var han forpagter af hovedgaarden "Demstrup" i Raaby sogn ved Randers. Fra 1869 og til omkring 1900 drev han en gaard i Zirkøbing i Sverige; og ejede en kort aarrække gaarden "Mariendal" ved Frederiksberg (nuværende Falkoner Alle'), hvor hans far døde.

I 1883 købte han gaarden "Graasten Palæ" inde i graasten By med 120 tdr. land jord til, her boede han til 1902, hvor han solgte palæet og flyttede til sit hus i Borgergade 4 i Graasten, og boede her til sin død".

I et tyskskrevet hæfte fra 1926 "Allerlei aus Gravenstein" hedder det; at Jørgen Peter Hansen solgte "Graasten Palæ" til Vilhelm Maxmillan Hansen. - Siden overtog staten palæet og indrettede det til Garderkaserne for vagten ved Graasten Slot. - Hvilket bekræftes af Graasten lokalhistorikeren Poul Andersen i Munkemølle ved Graasten.

Jørgen Peter Hansen's faster Margrethe Louise Kjærbølling, der var ugift boede hos ham fra 1889 til 1907; og det er i den periode at hun har fortalt "tante Fine" om sin slægt, som denne igen har vidergivet Ida Kirstine Kjærbølling (læs herom under afsnittet "Tante Grethe fortæller").

Fra hans far Peter Hansen (se side 78) er bevarret tre breve, hvoraf jeg herefter gengiver de to således:

"Dynnewith, d. 17. Marts 1850.

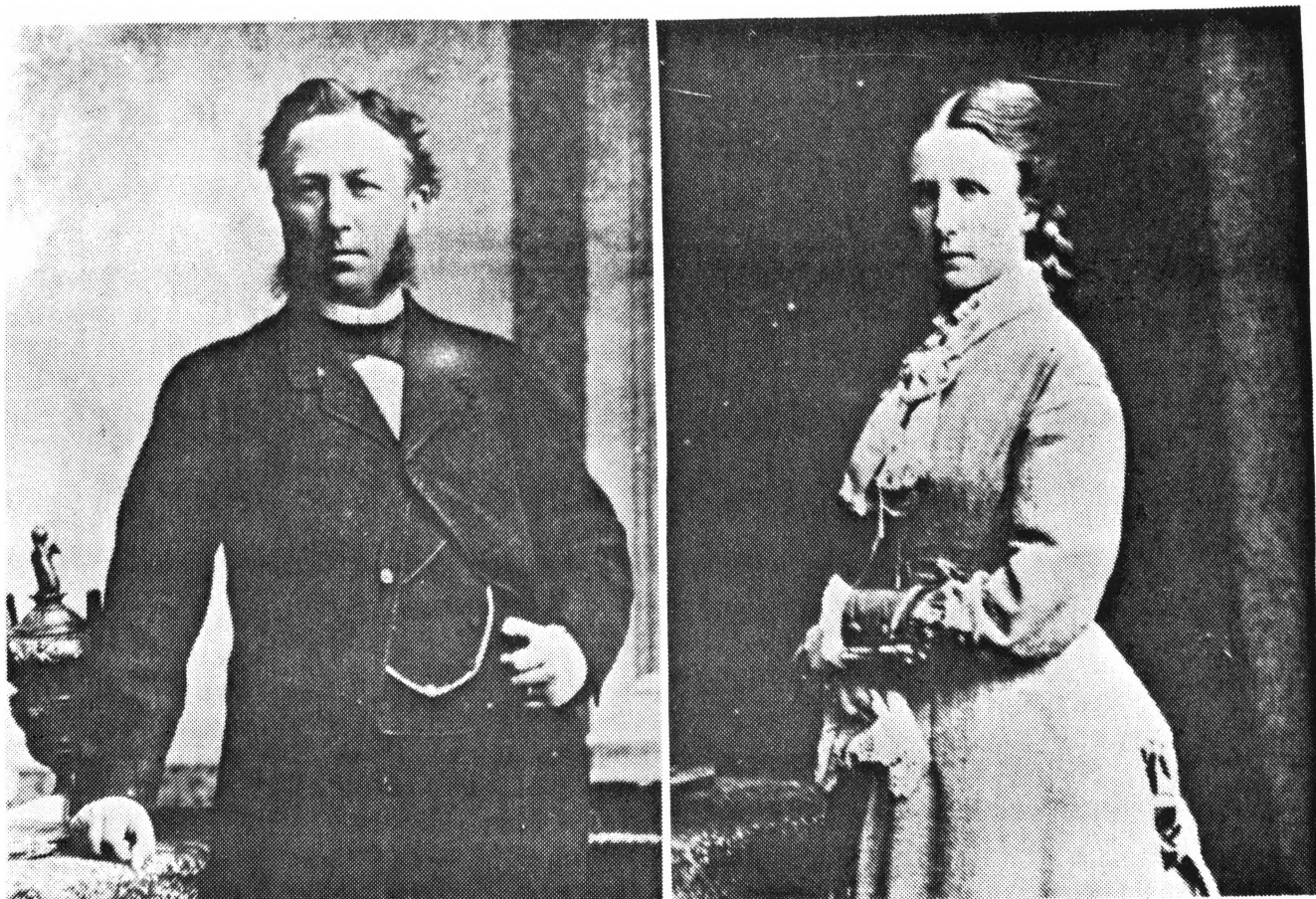
Min Kjære elskede Søn!

I Dag paa din 16'de Fødselsdag, vil jeg give Dig min faderlige Velsignelse, tillige med følgende Formaning, som jeg beder Dig bevare i Dit Hjerte, og tage med som en Kjærlig Veile der paa Livets store Reise, som Du om faae Dage skal begynde.

Hvo sin lid til Gud har sat
aldrig blev af ham forladt.

Kast derfor al din Sorg paa Herren, thi han haver Omsorg for dig. Og vaag og bed og bliv ikke træt i Bønnen thi vor kjærlige Frelser har jo selv sagt: Matt. 7.7.: Beder, saa skal eder gives, leder, saa skulde I finde; banker, saa skal der lukkes op for eder.

Din trofaste og kjærlige Fader
P. Hansen".

Jørgen Peter Hansen og Josephine Louise Sophie Greve cirka 1875,
(var ej gift) han var ejer af "Graasten Palæ" fra 1883 til 1902.

"Dynnewith d. 17 Juli 1870.

Min elskede Datter; jeg ønsker Dig:
En glad og fornøielig Dag
Paa Sundhed og Fryd og Lykke riig,
Og frie for Livets Sorger og Nag!
Gid med din Mage i mange Aar
Du leve i Glæde og Fred,
Da er jeg glad: jeg veed da Du naaer
Al Jordens Lyksalighed.

Se kjære elskede Datter. Dette er vort Ønske til dig paa denne Din Fødselsdag, hvorved vi saa gjerne vilde have været tilstede, og som jeg veed I saa gjerne ønskede; men dette lader sig nu ikke gjøre og vi komme til at glæde os ved i Aanden, at være hos Eder og deltage i Eders Glæde. Desuden trøste vi os med, at det nu, med Guds naadige Hjælp og Bistand, ikke skal gaae mange Uger hen, inden vi skal have den Fornøielse at gjeste Eder i flere Dage og da kan vi jo rigtig faae Tid til at tale om Alt hvad der ligger os paa Hjertet og hente Stof for den kommende Vinter til behagelig Underholdning. - Lev nu vel! Det ønskes af Moder og mig, Eders oprigtig hengivne Fader. P. Hansen".

Det vides ikke om Jørgen Peter Hansen havde nogen børn; kun ved vi at han ofte rejste bl.a. til Hamborg og Wiesbaden, hvor han tilsyneladende besøgte familie.

"Graasten Palæ" cirka 1900,
da det ejedes af Jørgen Peter Hansen.

Kilder til II. med hele efterslægt side 78-85:

Søst-liniens samlinger. Jørgen Ipland i Graasten. lokalhistorikeren Poul Andersen i Graasten. Eva Kjærbølling Brostrøm's slægtssamling. Trap Danmark IV. udgave bd. IX side 472 (fotos). Graasten KB. Landsarkivet for de Sønderjyske Landsdele i Aabenraa 1986. Egne samlinger i mit 1. bibliotek (se seddelregister).

Rettelser & Tilføjelser
til
Efterslægt-II.

"Adserballe-linien".

III: Lauritz Georg Kjærbølling

er født i "Dyenneved Skole" i Egen sogn på Als den 24.11.1810 konfirmeret i Egen Kirke 1826 som nr. 1, og døde på aftægt hos datteren og svigersønnen i "Adserballeskov" den 30.3.1888, begravet på Adserballe Kirkegaard langfredag, hvor hans gravsten forsat her i 1986 er bevaret af Adserballe Menighedsråd; gravstedet vil blive restaureret i 1986-87.

Se hans forældre (2) & (3) på side 9-19 her i bogen!

Gift i Adserballe Kirke den 26.2.1836 med pigen:

Anna Maria Becker, der var født i "Adserballe Skole" den 17.4.1816, hjemmedøbt den 21.4 s.å. og døde på aftægt hos datteren og svigersønnen i "Adserballeskov" den 2.7.1890, begravet på Adserballe Kirkegaard, hvor gravstenen forsat her i 1986 er bevaret af Adserballe Menighedsråd.

Anna Maria Becker var datter af degn og kirkesanger i Adserballe Ernst Jacobsen Becker døbt i Adserballe 26.12.1779 og død der 20.10.1835 (søn af bolsmand der Jacob Christiansen Becker døbt der 24.7.1729 - død der 30.4.1805, gift der 12.10.1764 med Anna Maria Ernstatter døbt der 14.7.1743 - død der 30.11.1815); gift 2.gang i Adserballe Kirke den 23.6.1810 med pigen Cathrine Hansdatter døbt i Adserballe 16.9.1781 og død der 26.11.1873 (datter af gårdmand i Adserballe Hans Søgaard født ca. 1740 - død der 12.3.1788, gift der 2.gang 26.6.1772 med Anne Cathrine Jacobsdatter døbt der 23.4.1747 - død der 18.2.1784, som datter af Jacob Corinth i Adserballe, begravet der 14.3.1764).

Ovennævnte Jacob Christiansen Becker døbt 24.7.1729 i Adserballe, var søn af Christian Jeppesen "Becker" der blev gift i Adserballe kirke den 17.10.1728 med Mettha Christensdatter der døde i Adserballe 11.5.1741.

Ovenstående Anna Maria Ernstatter døbt 14.7.1743 i Adserballe, var datter af Ernst Jørgensen døbt der i december 1700 - død der 1.1.1777 (som søn af Jørgen Ernstssøn gift i Adserballe 15.9.1699 med Kiersten Thomasdatter); gift i Adserballe 23.9.1731 med Anna Christensdatter der begravedes i Adserballe 23.7.1769. - Læs videre side 87 om BECKER!

Lauritz Georg Kjærbølling demiterede som lærer fra "Skaarup Seminarium" i 1830; var derefter huslærer et par steder til han den 24.1.1832 blev kaldet til lærer ved skolen i Adserballeskov, hvor han var til 13.2.1836, da han overtog svigerfaderens embede som skolelærer og kirkesanger ved Adserballe Skole.

I 1863 pådrog Lauritz Georg Kjærbølling sig en hjerneblødning, der delvis kostede ham forligheden og arbejdsevnen, så at han i 1865 søgte og fik sin afsked fra Adserballe Skole og kirke.

Fra slægtens brevsamlinger, historiske årbøger og fra Adserballe Egnshistoriske Arkiv ved gårdejer Kaj Wulf i Adserballeskov følger nu en sammenstykket beretning om familien og Lauritz Georg Kjærbølling's virke i Adserballe.

Anna Maria Becker og
Lauritz Georg Kjærbølling
fra Adserballe Skole ca. 1861.

Ved Lauritz Georg Kjærbølling's vielse i 1836 med Anna Maria Becker blev endnu to lærerslægter kædet sammen. - Idet Anne Maria's far jo var forgængeren i embedet i Adserballe Ernst Jacobsen Becker der var gift 1.gang i Adserballe Kirke 28.9.1805 med Anna Maria Pedersdatter som døde der 11.2.1809 i barselssengen efter sønnen Peders fødsel den 8.2.; ved vielsen var Ernst Jacobsen Becker ungkarl og foged på gården "Verteminde" i Adserballe sogn. I 1805 fødtes sønnen Jacob Becker den 30.12, han var altså halvbror til Anna Maria her ovenfor. Ved Anna Maria Pedersdatter's begravelse læser vi i kirkebogen, at han Ernst Jacobsen Becker "var en haabefuld Seminarist paa Bernstofminde".

Sønnen Jacob født 1805 skriver om sin barndom i lærerhjemmet i Adserballe således: "Min Stedmoder, der nedkom med en Datter, Anna Maria den 17 Apr. 1816, blev sengeliggende hele Foraaret; dog havde vi den Glæde, den paafølgende Sommer at hende helbredet. Men min Faders Sundhed, som han formodentlig havde undergravet ved formeget Arbeide, var borte. Vinteren nærmede sig, men Fader blev bestandig svagere, Skolen maatte opsættes, og vi saavel som han selv troede, at see Døden nærme sig med stærke Skridt. Nu aabnede sig de mørkeste Udsigter for os. Døde min Fader, hvo skulde da ernære en sørgende Enke og 3 smaa Børn? Kummer og Sorg nedboiede min Moder, saa hun nær havde bukket under for sine Lidelser. Dog dennegang var det ikke Herrens Villie at kalde ham her-

fra; thi det følgende Aar 1818 begyndte han at samle nye Kræfter, endskiøndt han dog endnu var meget svag. Hans økonomiske Forfatning var saa slet, at det faldt ham meget tungt at ernære sin Familie. Jeg maatte derfor de 3 følgende Sommere tiene hos Bønderne, hvor mit Arbeide var at vogte Kreature, kiøre Plov o.s.v."

Den 20.2.1832 blev han efter overstået seminarietid kaldet til degn og skolelærer i Lysabild sogn på Als. Han blev samme år den 29.6. gift i Augustenborg Kirke med pigen Charlotte Juliane Ross der var født 18.4.1807 i Egen sogn, som datter af møller Christopher Knudsen Ross og Sophia Amalia Georgine Steingart. - Efterslægten efter dette par ses i bogen: "Efter Barndoms og øvrige Livs Erindringer" af Ernst Becker, lærer og senere præst (i Aller sogn). Trykt i Viborg 1915 på (sønnen) Sophus Beckers Forlag.

Lauritz Georg Kjærbølling havde efter søsteren Margrethe Luise's udsagn en smuk sangstemme, han var velbevrandret i sprog og god til at skrive, hvilket bl.a. afstedkom, at han kort tid efter krigen 1848-50 nedskrev sine bemærkninger hertil i Adserballe præsteembedes kopibog, som her gengives efter den senere sognepræst i Adserballe Tage Brummer's afskrift, som ligger i Adserballe Egnhistoriske Arkiv.

"Historiske Bemærkninger fra Krigsaarene 1848-1850.

Dengang Ständerinstitutionen i 1834 kaldtes ilive, bekymrede man sig her paa Øen meget lidet om det offentlige Liv; den slesvigske Presse havde ikke endnu udøvet nogen gavnlige Virksomhed i denne Retning. Ständerinstitutionen modtoges derfor ogsaa her i Sognet med Kulde og Ligegyldighed, og man hørte ikke sjælden Folk sige: "det kommer an paa, om det ogsaa kan betale sig at have en saadan Indretning".

Hertil kom den Omstændighed, at den stænderske Valglov kun tillod meget Faa at afgive Stemme ved Valgene, hvorimod det store Flertal, omtrent 5/6 af Sognets bosatte Mænd, vare udelukkede som Vælgere og Valgberettigede. Dog troede de Samme, der havde Valgret, at varetage deres Interesser bedst ved at vælge til Deputeret en Mand, der ikke stod i Afhængighedsforhold til Hertugen af Augustenborg, Godsherren, og ikke var en personlig Ven af denne Fyrste. Den Ømfindtlighed og Uvilje, som Hertugen saa tydeligen lagde for Dagen ved Udfaldet af det første Valg forøgede ikke lidet Interessen for Institutionen, og denne steeg naturligtvis, da Hertugen senere, tildels af politiske Grunde, blandede sig saa meget i Valgsagen. Men hvor meget der end directe og indirecte, blev gjort fra denne Side for at indvirke paa Valgene, her i Sognet valgte de dog, med Undtagelse af nogle Faa, stedse paa gode, danske Mænd, og de Faa, der tildeels med Trudsel tildeels ved Løfter lode sig forføre til at fornægte Deres bedre Overbevisning, have bitterligen angret dette Skridt, og senere sluttet sig til Sognets øvrige Vælgere.

Under Krigen Aar 1848, da et Folkeraad for Øen oprettedes, valgtes der efter samme indskrænkede Valglov; men da der i Slutningen af 1849 oprettedes en Repræsentantforsamling for hele Øen, der skulde styrke Folkeraadet og oplive Almueaanden, og hvortil enhver Mand i Sognet, der havde egen Disk og Dug, kunde vælge, mødte fra Adserballig Sogn 115 Vælgere og afgave deres Stemme.

Det loyale, danske Sind, som ved de omtalte Valg havde gjort sig gjældende, fandt til forskjellige Tider, og især under Krigen, Næring og Styrke i de mange Petitioner og Adresser, affattede i ægte dansk Aand, der, forsynede med talrige Underskrifter, bleve indgivne til høje Vedkommende.

Meget ofte bleve Sognemændene anmodede af Sognets Skolelærere om at give Møde i saadanne Anliggender, og Anmodningerne bleve altid med Glæde efterkommet.

Det samme Sind gjorde sig gjældende, naar den augustenborgske Sangforenings Medlemmer drage omkring i Egnen for at præsentere deres tyske Fane og afsynge tyske og slesvigholstenske Sange. Kun Faa indfandt sig ved saadanne Lejligheder, og de Samme for det meste kun for at tilkjendegive deres Uvilje mod og Afsky for saadanne Optog. Ved en afholdt Jagt her i Sognet blev Hertugen opmærksom paa en Bondekarl, hvis Pibehoved var prydet med en Tegning af det danske Flag, og idet han forlangte at faa Piben, spurgte han med Uvillie, hvor dette Pibehoved var bleven kjøbt.

Saameget varslede om, at man havde Ondt isinde, og man hørte ofte En og Anden sige: "Det bliver vist galt, hvis Kongen ikke passer paa itide". Og det gik saaledes! Det Onde kom i Form af et organiseret Oprør; da Fæstningen Rendsborg var tagen af Oprørerne d. 23. Marts 1848, vidste man det her 2 Dage senere, og Efterretningen herom virkede som et elastisk Slag. Budskabet kom fra Præstegaarden; den unge Pastor Schlaikier, en særdeles begavet og venlig Mand, der i den korte Tid, 1 Fjerdingaar, han havde været Menighedens Præst, havde vundet megen Agtelse og Yndest, men sværmede for Tysklands Storhed og for Slesvigs Indlemmelse i Tyskland, havde paa en Reise til Tønningen været i Rendsborg og med egne Øjne seet Oprørernes Triumph. Han kom hjem, beruset af Glæde, og ubekjendt med den Følelse for Konge og Fædreland, der boede i hans Sognebørns Bryst; med synlig Glæde fortalte han, at Rendsborg var falden, at den danske Konge var i Fangenskab, at de danske ikke kunde gjøre nogen Modstand. Og øjeblikkelig organiseredes der en frivillig Landstorm af Unge og Gamle, selv 60 aarige Mænd gik med. Nu troede Præsten at han burde fra Prædikestolen paa en Fasteonsdag tale derimod og opfordrede til at "stikke Sværdet i Skeden". Med Et var al Tillid til Præsten borte, men man lod ham dog i Fred; han blev d. 7'de April suspenderet og den 15'de April bortført for ikke mere at vende tilbage som Menighedens Præst.

Under den 3'aarige Krig, i Aarene 1848, 1849 og 1850 viste ogsaa denne Menighed, som de andre Menigheder paa Øen, en urokkelig Troskab mod Konge og Fædreland, og en ligesaa stor Forbittrelse mod Oprørerne. Hvad der af forskjellige Autoriteter forlangtes for at sikre Øen mod Overfald, eller i andre militaire Øjemed, præsteredes uden Knur, og skjønt Adzerballig Sogn er lidet i Størrelse, det tæller ikke 800 Sjæle, og lidet velhavende, saa er det altid blandt de første til at yde frivillige Bidrag til Krigens Førelse, til Saarede og Qvæstede og Faldnes Efterladte og til de Sognebørn, der gjorde Felttogene med, og de Summer, der saaledes ofredes paa Fædrelandets Alter, udgjorde vel over 300 Rdlr.

Spændingen under Krigen var stor; paa Skolerne meddeltes Sognebeboerne, hvad Bladene og den nære Telegraph ved Almsted berettede om Krigens Gang. Da Efterretningen om den ulykkelige Tildragelse i Ekernførdefjord Skjærtorsdag 1849 naaede hertil, bleve alle nedslagne, og Mange kunde ikke holde Taarerne tilbage; Da Fredericia-slaget og Isted-slaget vare vundne var der almindelig Jubel.

Saa vel i 1848 som 1849 laae en stærk Afdeling af den russiske Østersøflaade i vore Farvande, og i længere Tid havde den Station imellem Als og Ærø. Flere Sognebeboere vare da ombord paa russiske Skibe og bleve særdeles vel modtagne.

Efter Slaget ved Slesvig Paaskedag 1848 og Armeens Retraite til Als, kom 11'te Batalion, der bestod af Jyder, her til Sognet. Der udspandt sig snart et meget venligt Forhold imellem disse gjæve trofaste, godmodige Folk og Sognets Beboere. Efter 5'te Juni Slaget og indtil midt i Maaned- en blev en Afdeling af Herregaardsskytterne indquarterede her; flere Adelige, deriblandt Grever og Baronier, vare med i dette Chor. I Slutning- en af December havde vi 1'ste Batalion Kulsviere. Fra Begyndelsen af

1849 til Slutningen af Martz 3'die Forstærknings-Batallion; i de første Dage af April 2 Compagnier af 2'den Reservebatallion. Længere hen Maaned- en laae Fodgarden her i nogen Tid; i Slutningen af Aaret og i den første Halvdel af 1850 endeel Mandskab af Reservetraindepotet og til samme Tid 3'die Reserve Jægerchor; til forskellige Tider havde vi ogsaa Dragoner af 4'de Regiment og Artillerister af 3 Batterier.

Forholdet imellem Militairet og Værterne var i det hele venligt og godt, og der hørtes sjælden Klage paa nogen af Siderne. Alt blev punktligt og ret godt betalt, og det kan næppe med Grund paastaaes, at der var Tab forbunden med Indquarteringen; især Smaafolk havde i den Tid lettere ved at faa rede Penge.

For Husmødrene var det imidlertid en meget stræng Tid, og Børneopdragel- sen blev forsømt; det manglede paa Tid og Ro hertil.

Ogsaa Skoleundervisningen leed tidt Afbræk, dog samlede ogsaa Børnene, ved at see saa meget nyt og leve i et saa bevæget Liv, endeel gavnlig Er- faring. Sædeligheden leed tilsyneladende ikke meget ved den lange Ind- quartering; vi havde i Krigsaarene kun 2 uægte Fødsler at beklage!

Af Adzerballig Sogn deltog 17 Soldater i Krigen til lands og 18 Søli- miter fra Adzerballigskov.

Saa vel af de Første som af de Sidste vare ikke Faa Familiefædre; de Fami- lier, som ved Forsørgernes Fjernelse vare blevne brødløse, bleve godt understøttede fra Sognets Side. Paa 2 nær, hvoraf den Ene døde paa Augu- stenburg Lazareth af Typhus, den Anden ved en Kanons Sprængning fandt sin Død i Nyborg, vendte alle tilbage til Hjemmet. Kun 2 Soldater bleve saarede, den Ene let, den Anden mistede ved en Strejfkugle Synet paa det ene Øje og erholder som Invalid en aarlig Understøttelse.

Efter Krigens Ophør vendte tilbage til Sognet 2 fremmede Soldater, som nu begge ere gifte og bosatte. Bortrejst fra Sognet er een Pige, som har Ægtet en Soldat, der har hjemme i Fyen.

En Soldat af 2'det Reserve-Jægerchor, som for en begaaet Forseelse fik Arrest i en Lade, skjød sig selv og ligger begravet paa Kirkegaarden. Og- saa hændte den Ulykke, at en lille Dreng, der endnu var aldeles ubekjendt med Virkningen af et Skud, fik fat paa en ladt Pistol og skød en anden lille Dreng, sin Legekammerat, en Kugle gennem Hovedet, der strax endte hans Liv.

Krigen er lykkelig endt, og Mand og Kvinde kunne atter i Fred og Ro passe deres Gjerning. Gid vi Alle, idet vi paaskjønner dette Gode, maa vedbli- ve at styrke og pleje i os det Borgersind, der gjerne bringer Fædreland- et ethvert Offer i Fred og i Krig.

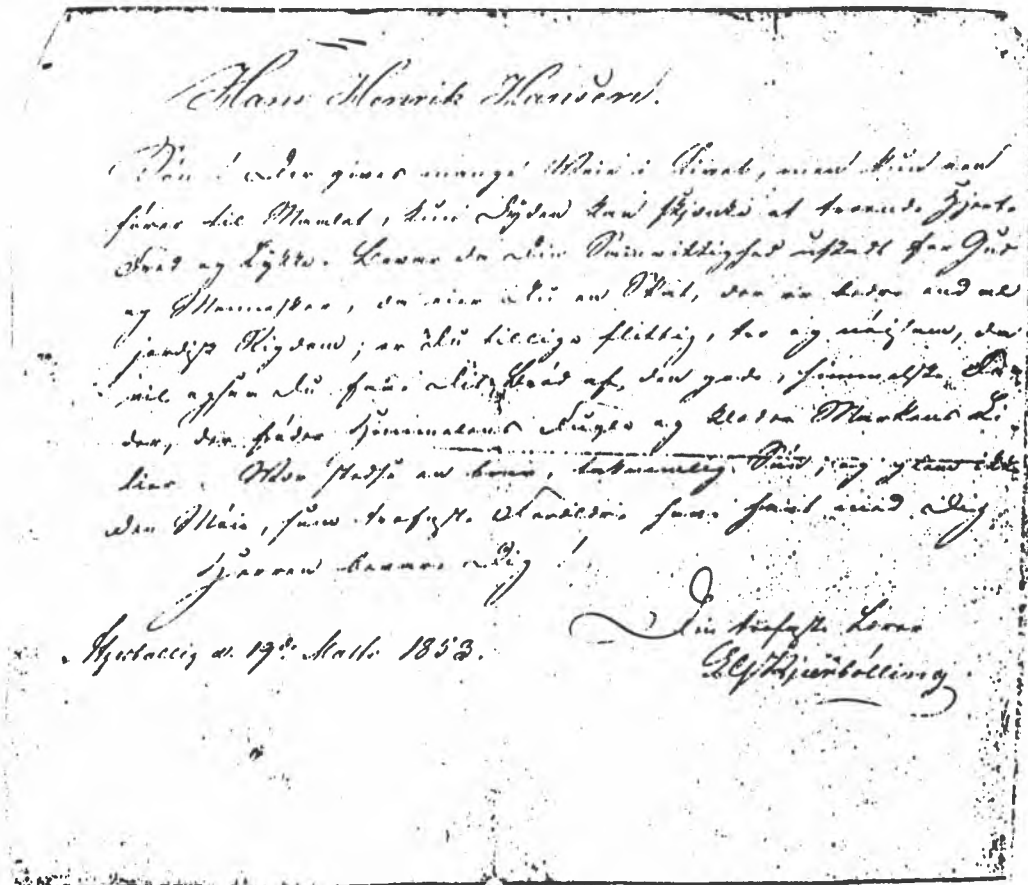
Lauritz Georg Kjærbølling".

Til konfirmation, bryllup og begravelse skrev Lauritz Georg Kjærbølling formaninger, vers og mindetaler til de på- gældende. Et af disse digt ses i nedfotograferet gengivelse på næste side; originalen findes fortsat i den pågældendes slægts eje i Adserballe, hvor man med stolthed fremviser det for den besøgende.

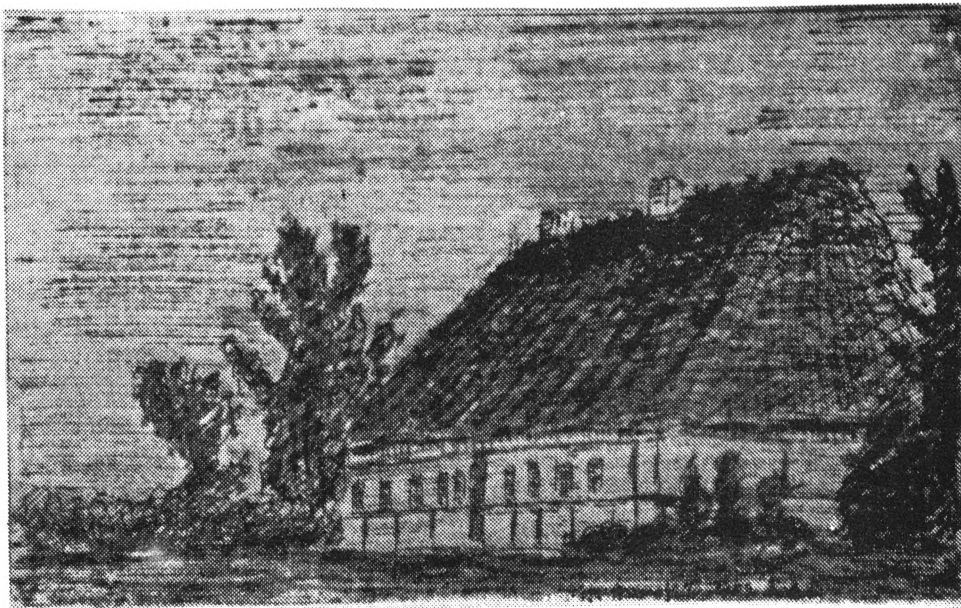
I 1861 besøgte Kong Frederik den VII og Grevinde Danner Als. - Avisen "Freja" skrev bl.a.: "i Sønderborg bragtes der Dem et Fakkeltog. Degnen Lauritz Georg Kjærbølling holdt i den anledning en Hyldningstale. Kongen takkede og tilføjede, at det var ham en Glæde, at man ogsaa havde paatænkt Grevin- den i de gode Ønsker der var ham til mens".

Kort tid derefter blev Lauritz Georg Kjærbølling udnævnt til "Dannebrogsmænd".

Efter sin farmor arvede Lauritz Georg Kjærbølling en fin guldmedaljon af Kong Frederik den V, sønnen Ernst Kjær- bølling, lærer i Ødis Bramdrup arvede denne igen.

Herover ses et konfirmationsskrift til drengen Hans Henrik Hansen; skrevet af "Din trofaste Lærer L.G. Kjærboelling" og date-Adzerballig d. 19'de Marts 1853.

Adserballe Skole og Lærerbolig tegnet cirka 1850 af skovrider Sabroe på Boller. Originalen foræret i 1960'erne til Adserballe Egnshistoriske Arkiv af tidl. sognepræst i Adserballe, senere i Glud Tage Brummer.

Under krigen 1864 måtte Lauritz Georg Kjærbølling med familie flere gange forlade hjemmet og skolen på grund af krigens rasen, og flygte over til datteren og svigersønnen i Adserballeskov, hvor de gemte sig til det blev mere fredeligt og de kunne vende hjem igen.

Engang da han var på tur til fastlandet for at tale de danskes tarv, gjorde hans kusk holdt ved Dybbøl Mølle for at betragte udsigten over Als idet han sagde "Aldrig havde jeg troet at Danmark var saa stort!" - Kusken en gårdejer i Adserballe havde aldrig tidligere været på den modsatte side af Alssund.

I 1865 fik han sin afsked med en lille pension fra Adserballe Skole, efter at han to år tidligere ved en hjerneblødning havde mistet en stor del af førligheden og arbejds- evnen. - Lauritz Georg Kjærbølling og Anna Maria Becker fik herefter ophold og aftægt hos datteren og svigersønnen i Adserballeskov Skovfogedgaard, hvor de levede i henholdsvis 23 og 25 år; for efter deres død at blive begravet på kirkegården i Adserballe.

Det meget venskabelige forhold Lauritz Georg Kjærbølling havde til Adserballepræsten Frederik Ludvig Bang fortsatte gennem en livlig korespondance, efter at pastor Bang med familie i 1863 flyttede fra Adserballe til Horsens. - Vi ved således, at Lauritz Georg Kjærbølling meget levende skrev til pastor Bang i Horsens om krigens hændelser og kår i Adserballe i 1864; og det er vel fra denne brevsamling, at præstesønnen Herman Bang har hentet materialet til blandt andet sin roman "Tine", som i 1964 blev filmatiseret.

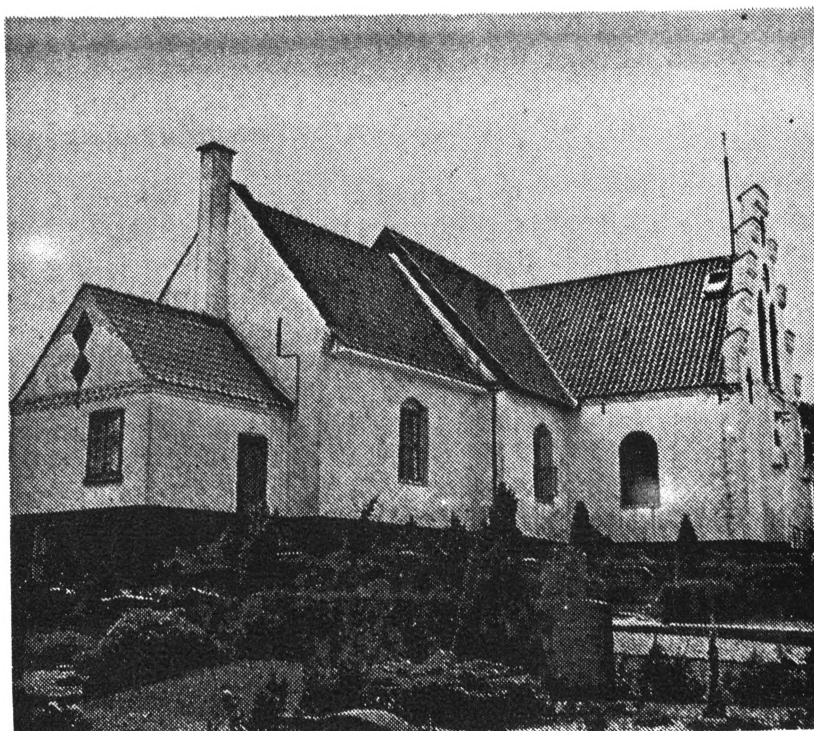
Men også til efterfølgeren i præsteembedet i Adserballe, pastor Nissen, havde Lauritz Georg Kjærbølling et venskabeligt forhold til, hvilket bl.a. ses af billedet herunder.

Adserballe Præstegaard cirka 1870, her i haven foran stuehuset ses fra venstre pastor Nissen og hustru, Cathrine Marie Kjærbølling (Tine) med forældrene Anna Maria Becker og Lauritz Georg Kjærbølling; bemærk at sidstnævnte har en lang tobakspibe i sin venstre hånd.

Adserballe Skole og lærerbolig nedbrændte ifølge dagbladet "Dybbølposten" for den 22.6.1877: "Natten mellem d. 20 og 21 er Adserballe By bleven hjemsøgt af en større Ildebrand. Ilden der opstod i Kroen henved Kl. 11, forplantede sig til Kroens nabobygninger, hvis tørre Straatag fænged i rivende fart. Foruden Kroen er Degnegaarden, tre Kaadnersteder og en til en gaard tilhørende Lade gaaet op i Luer. De brandlidte skulde næsten intet have reddet. Aarsagen til Ildens opstaaen er ubekjendt". - Men da var Lauritz Georg Kjærbølling og Anna Maria Becker jo for forlængst fraflyttet dette deres første hjem.

På pladsen, ligger over for kirken, hvor den nedbrændte skole og lærerbolig havde ligget, blev i 1878 plantet et blodbøgetræ, som endnu eksisterer der.

Adserballe Kirke 1984,
hvori Lauritz Georg Kjærbølling fra 1836 til 1865 var kirkesanger og kordegn.

Kilder: Adserballe Egnshistoriske Arkiv ved gårdejer Kaj Wulf, Adserballe KB i Landsarkivet i Aabenraa. Oldebarnet Niels Erik Christian Kjærbølling's samlinger. Efter Barndoms og øvrige Livs Erindringer af Ernst Becker, Viborg 1915. Avisen Freja 18 61. Herman Bang i Dansk Biografisk Lek. 3.udg.bd.I side 403-407. Sønderjydske Maanedsskrift 1947 side 72-77. Jydske Tidende 1930 (Morten Kamphøveners artikel om "Herman Bang og den virkelige Tine"). Jydske Tidende 9.2.1964. Sønderjydske maanedsskrift 1943 side 41-49. Gejstligheden i Slesvig og Holsten ved Otto Fr. Arends bd.I side 30. Lærerne i Nordslesvig af L.S. Ravn 1978 bd.I side 18,174,186 og bd.II side 385,429. Møller på Als af Hans Linow og Jens Lampe, 1966 side 58-59. Personalhistorisk Tidsskrift 1881 side 36-39. Sønderjydske Aarbøger 1958 side 90-93. Slægten Stolds Efterkommere af GRN 1975 side 47,58 (findes i alle statslige arkiver og biblioteker i DK). Egne samlinger i mit 1. bibliotek (se seddelregister).

Gravstenene på Adserballe Kirkegaard 1985 af fra venstre Anna Maria Becker og Lauritz Georg Kjærbølling - gravstederne er fredede og vedligeholdes af Adserballe Menighedsråd. Indtil cirka 1940 var hver gravsten tillige prydet med et marmorkors, som ikke længere eksistere.

Børn: III.A. til III.D.

III.A: Georg Ernst Kjærbølling

er født i "Adserballe Skole" på Als den 10.1.1837 og døde på Frederikssund Sygehus den 13.9.1898, begravet på Udesundby Kirkegaard den 18.9.1898.

Gift i Aabenraa den 6.4.1865 med pigen:

Caroline Catharina Nielsen, der var født i "Ramsherred i Aabenraa den 16.2.1843 og døde i "Bøgevang" i Holte den 5.12.1924 og begravet på Vester Kirkegaard i København. - Hun var datter af storkøbmand, teglværksejer m.m. i Aabenraa Jens Nicolai Christian Nielsen Stold der er født i Sct. Jacobi i Varde 26.3.1807 og død i Aabenraa 31.1.1882, gift i Kolstrup ved Aabenraa 23.1.1835 med Anna Maria Lund født i "Petersborg" i Bevtoft sogn 20.6.1804 og døde i Aabenraa 20.4.1886.

STOLD-slægten findes beskrevet med arer og efterslægt i bøgerne: "Slægten Stolds Efterkommere ..." af GRN, 1975-77, bd.I & II, som findes i alle danske statslige arkiver og biblioteker; således også slægten LUND. - Jens Nicolai Christian Nielsen Stold var medstifter af de dansksindedes klub i Aabenraa 1848 ved navn "Frederiksklubben".

Georg Ernst Kjærbølling kom kort efter sin konfirmation i Adserballe Kirke på "Rødding Folkehøjskole" i 1852, her valgte han at blive landmand. - I 1855 rejste han til Skot-

land, hvor han var landvæsenselev i et år. Under opholdet i Skotland førte han med sirlig hånd en yderst velskreven dagbog, som fortsat findes i slægtens eje; og hvis indledning lyder således:

"Min Reise til Skotland 1855.

Da jeg havde modtaget Svar fra hr. Thomsen i Kolding, at min Rejsfælde Hr. Ousen og jeg i det seneste maatte forlade mit Hjem den 10'de, og Ousen desuagtet ikke var kommet til Adserballig den 9'de om Aftenen, red jeg til Sønderborg, for at meddele ham det. Jeg traf han der og bliver der om Eftermiddagen, han kom med mig hjem; Vi vare hjemme den 11'te, og den 12'te tidlig morgen forlod jeg det kjære Hjem ledsaget af Lykønskninger og kjærlige Formaninger. Min Faders Vogn kørte os til Sønderborg, her blev vi indsatte i en stor Ugevogn, og kørte snart sønder og kom endelig efter mange Besværligheder til Flensborg om Aftenen. Herfra gik vi med et lignende Befordringsmiddel fra Flensborg igjennem Slesvig til Rendsborg. Vi gik nu med Jernbanen til Altona, her kom vi om Formiddagen, og leiede os ind på et Hotel, fik nogen Penge vexlede og fik Seiltiden for Dampskibet.

Det skulde imidlertid ikke gaae før næste Dags Formiddag, og jeg havde derfor lidt Tid at bese mig i Hamburg, hvor jeg fandt Alt fiint undtagen de Snavsede Gader. Den 14'de (Løverdags) kom jeg ombord paa Dampskibet, og det var en nydelig Seilads ud af Elben, for det første vii saae Hamburg med Havnen og den store Mængde Skibe at tabe sig i det fjerne, og for det andet, at see Kyststrækningerne paa begge Sider".

På godset "Carsin House" i Skotland deltog Georg Ernst Kjærbølling i alt slags landbrugsarbejde, som sammen med andre oplevelser i det fremmede er beskrevet i den 126 sider store dagbog.

Efter hjemkomsten fra Skotland i 1856 blev han forvalter på herregården "Palsgaard" ved Vejle Fjord, som da ejedes af godsejer Lund, og hvor hans faster Margrethe Luise Kjærbølling var husbestyreinde for godsejeren.

På "Palsgaard" var han i en årrække, og her traf han sin senere hustru Caroline Catharina Nielsen, som var husholdningselev hos hendes slægtning der. Kort før han rejste blev de forlovet. Fra Palsgaard rejste han til "Ryegaard" i Hornsherred på Sjælland, hvor han var driftsleder til han i 1865 blev gift i Aabenraa med Caroline Catharina Nielsen.

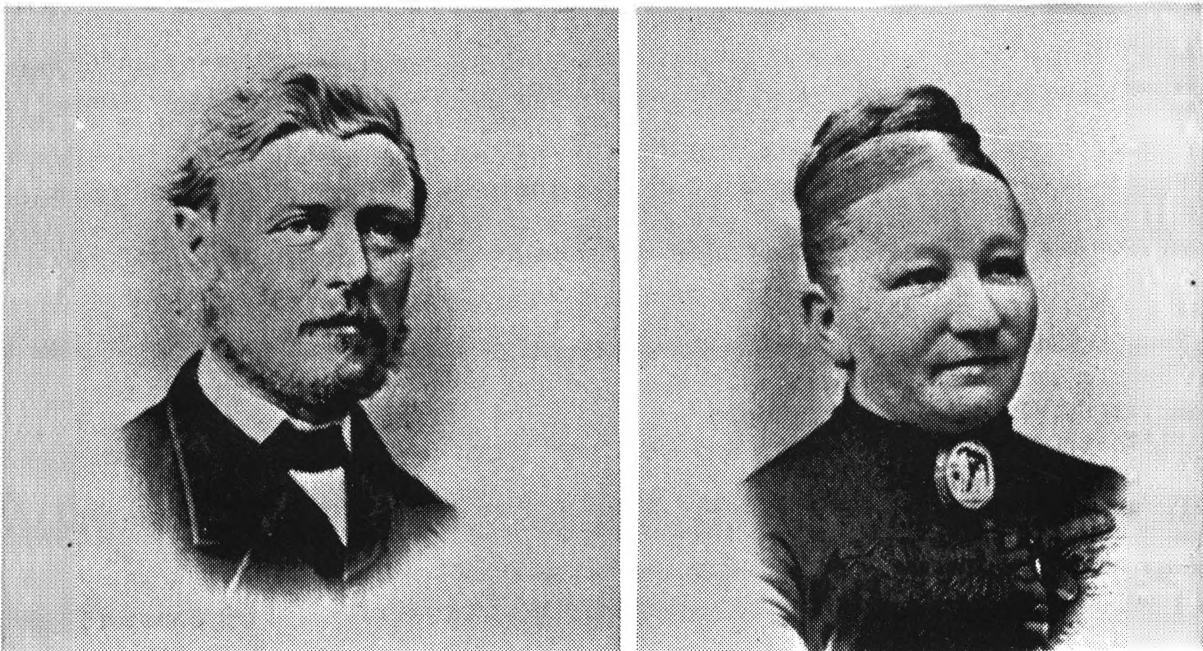
Efter vielsen tilbød grev Skeel der ejede "Ryegaard", at Georg Ernst Kjærbølling kunne forpagte "Ryegaard" af ham, men det ville han ikke - og sådan gik det til, at Caroline Catharine's far købte gården "Pilegaard" i Ødis Bramdrup til dem.

"Pilegaard" var en stor firelænget gård på omkring 200 tønder land, som ligger inde i landsbyen den dag idag. Men da dyrkningen af 200 tdr. land ikke kunne tilfredsstille Georg Ernst's behov for udfordringer, blev han tiere og tiere gæst i kroen, der lå få skridt fra gården. Det dårlige selskab der, kortspillet og tvivlsomme forretninger foranledigede, at der kom lån i den ellers gældfrie gård, da svigerfaderen efter gentagne kontante gaver, således en gang på 6.000 Rigsdaler, standesede sin økonomiske hjælp til dem, og gjorde Caroline Catharina arveløs.

I 1885 blev Caroline Catharina bevilliget skilsmisse fra Georg Ernst. Gården, eller resterne af denne blev solgt og hun fik med bistand fra faderen i Aabenraa købt en høkerforretning på hjørnet af Lyngbyvej og Haraldsgade (nuværende Ragnagade) hvortil hun flyttede med den store børnefolk.

Beboelsen som hørte til forretningen lå på adressen Lyngbyvej 27. I 1905 solgte hun ejendommen og flyttede til "Scholdans Stiftelse" i Hørsholmsgade. Men køberen af forretningen kunne ikke klare afdragene, hvorfor handelen gik tilbage og sønnen Laurids Georg Kjærbølling købte den og Caroline Catharina flyttede ind som vicevært.

Hos Caroline Catharina stod dørene altid åbne for familien, og hun arrangerede gerne udflugter til museer, Tivoli, Søerne, Voldene og til Zoologisk Have, hvortil hun havde fri adgang lige så tit hun ville. Efter et par år flyttede hun ind hos sønnen på Gl. Carlsbergvej 14. I 1914 flyttede hun med til villa "Bøgevang" på Hjortholmsvej i Holte, som sønnen havde købt og som de fraflyttede i 1917 for derefter at flytte til ejendommen Trekronergade 25 i Valby. Men i 1922 var hun igen tilbage i "Bøgevang" i Holte, hvor hun døde den 5.12.1924.

Georg Ernst Kjærbølling og hustru Caroline Catharina Nielsen, fotograferet henholdsvis 1865 og 1880.

Georg Ernst Kjærbølling rejste efter skilsmissen og salget af "Pilegaard" til København, hvor han i en årrække var forvalter på "Oliemøllen", men heller ikke dette gik. I midten af 1890'erne fik han ophold på et hjem i "Skibby" i Hornsherred på Sjælland, hvor han i 1898 blev syg og indlagt på Frederikssund Sygehus, hvor han døde den 13.9.1898.

Børn: III.A.1. til III.A.6.

III.A.1: Laurids Georg Kjærbølling

er født i "Pilegaard" i Ødis Bramdrup 15.8.1867, konfirmeret i Bramdrup Kirke 2.10.1881 og død i Trekronergade 25, Valby den 27.1.1934 og begravet på Vester Kirkegaard i København 3.2.

Gift i Sct. Jacobs Kirke i København 14.12.1897 med Kusinen:

Anna Cathrine Petersen, der var født på "Skeglinge" i Skaane i Sverige den 5.6.1871 og døde i København den 6.7.1953, som datter af Christian Petersen og Cathrine Marie Kjærbølling (Tine).

Sønnen Niels Erik Christian Kjærbølling skriver bl.a. følgende om sine forældre:

"Min far Laurids Georg Kjærbølling blev da han var konfirmeret, sendt til sin onkel og faster på godset "Skeglinge" i Sverige, - for der at blive klar over hvad han ville lære, han fandt trods familiens andre ønsker ud af, at han ville være noget med mekanik at gøre. Derfor kom han i lære som maskinsvend hos Aabenraa-firmaet Bastiansen i Aabenraa. -Fars anbefalinger var meget fine. Under læretiden i Aabenraa boede far hos sin morbroder kaldet "Nik-Nik" i Aabenraa.

Far tog eksamen som maskinmester og sejlede i en del år. Et sted i en notesbog har jeg set, at Far var glad for et job som fjerde maskinmester - det var nok hans første stilling, lønnen var da 45 kroner om måneden. I 1894-95 var far første maskinmester ved Kryolitbrudet i Ivigtut på Grønland. Lønnen var 2000 kroner om året. I 1896 blev far ansat ved Bryggeriet Carlsberg. Han begyndte som maskinmester til 85 kroner om måneden, for kort tid efter at blive mester til 125 kroner om måneden. Den 14. december 1897 blev far og mor gift og flyttede ind i ejendommen Valby Langgade 44. I 1900 flyttede de til et hus i Trekronergade 25 i Valby, som de havde ladet bygge. Forøvrigt har jeg som etårig lagt grundstenen til dette hus. Der boede vi til far blev overmaskinmester på Carlsberg, da vi flyttede til villa "Valborg" på Gl. Carlsbergvej 14.

Far var en meget energisk mand og der er ingen tvivl om, at han sled sig op i sit arbejde på Carlsberg. Altid var han på bryggeriet før arbejdstids begyndelse og kom først hjem langt efter arbejdstids ophør. Dengang var den normale arbejdstid fra 06 morgen til 18 aften.

Når vi havde spist til aften sad Far på sit kontor og regnede og tegnede ofte til klokken 03 morgen. Hans arbejdstid blev ikke kortere, da Gl. Carlsberg og Ny Carlsberg i 1905 blev sluttet sammen og han overtog alle maskinerne på begge virksomheder.

Far konstruerede alt hvad der hed maskiner i den nye aftapningshal, kaldet "Tap", det var en meget stor rationalisering og forbedring. I 1907 var far på rejse i USA for at studere bryggerimaskiner. 1914 flyttede vi fra Gl. Carlsbergvej samtidig med at far tog sin afsked fra bryggeriet på grund af tiltagende sukkersyge. Men også mor var syg, hun havde en tid haft lungebetændelse, og var derfor i 1910-11 på Vejlefjord Sanatorium. Fra 1914 og til 1917 boede vi i villa Bøgevang i Holte, derefter flyttede vi tilbage til ejendommen i Trekronergade 25 .

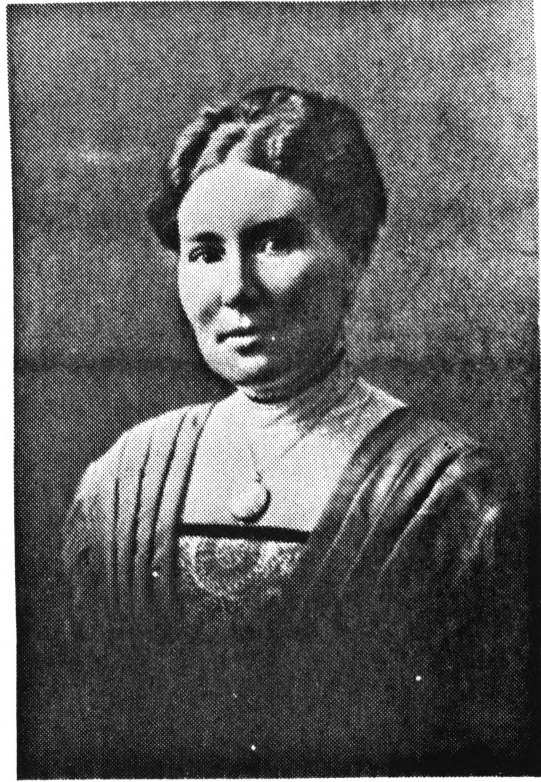
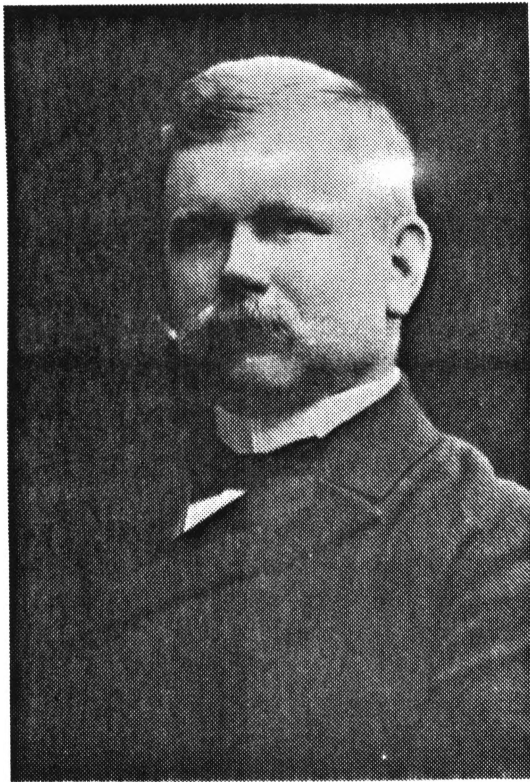
I 1917 havde far overtaget et Bryggeri-argentur i humle og andre bryggeri-artikler efter grosserer Valdemar Nielsen. Min fætter Kresten Mortensen kom senere ind i forretningen, som han nogle år senere overtog og førte videre. I 1922 flyttede far og mor tilbage til villa Bøgevang, som imidlertid havde været udlejet til skolebestyrer Hunøe i Holte. Der boede de til de atter i 1931 flyttede tilbage til Trekronergade.

Far og mor gjorde i 1929 en rejse ud til Hertha og mig i Argentina, samme rejse blev gentaget i 1932. Far var da alvorligt syg og rejsen måtte afkortes. De kom hjem til Danmark og levede der endnu et års tid sammen indtil far endelig fik evig hvile den 27.1.1934.

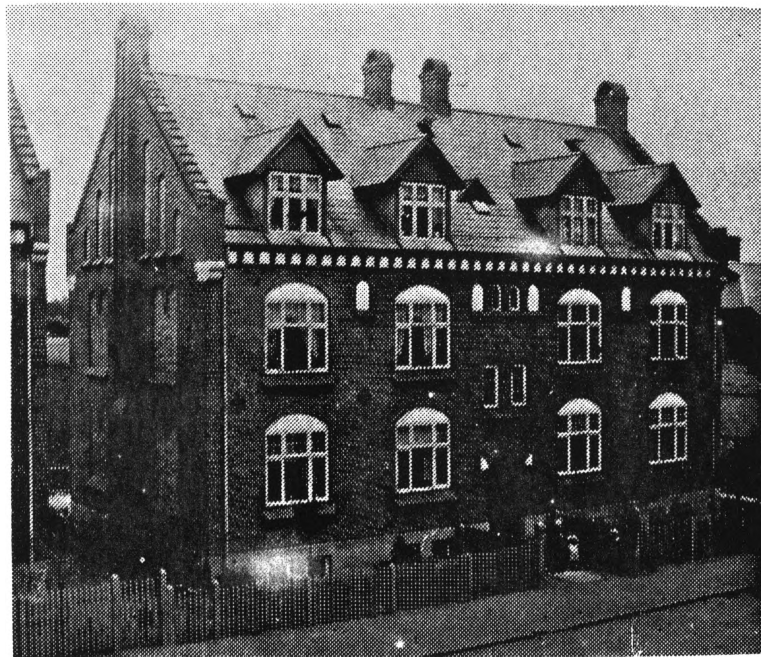
Året efter fars død rejste mor for tredje gang ud til os i Argentina, og var hos os i halvandet år inden hun atter rejste til Danmark. - Efter at Hertha og jeg kom hjem fra Argentina i 1939 var mor ofte på besøg hos os her i Lumsaas på Sjællands Odde. Mor døde den 6.7.1953 på Bispebjerg Hospital i København og blev begravet sammen med far på Vester Kirkegaard".

I 1907 da Laurids Georg Kjærbølling var på studierejse i USA traf han blandt andre faderens fætter Vilhelm Kjærbølling (se side 70 nederst her), eller var det fætteren af samme navn, som fortalte ham om Vilhelm Kjærbølling - det vides ikke med sikkerhed. Men ihvertilfælde var det dette afsnits

Laurids Georg Kjærbølling, som havde oplysningerne om den savnede slægtning Vilhelm Kjærbølling med hjem til Danmark i 1907. - Se fætteren III.C.2 senere her i bogen!

Laurids Georg Kjærbølling og hustru Anna Cathrine Petersen.

Ejendommen "Trekronergade 25" i Valby,
som endnu er i slægtens eje.

Børn: III.A.1.a til III.A.1.b.

III.A.1.a: Niels Erik Christian Kjærbølling

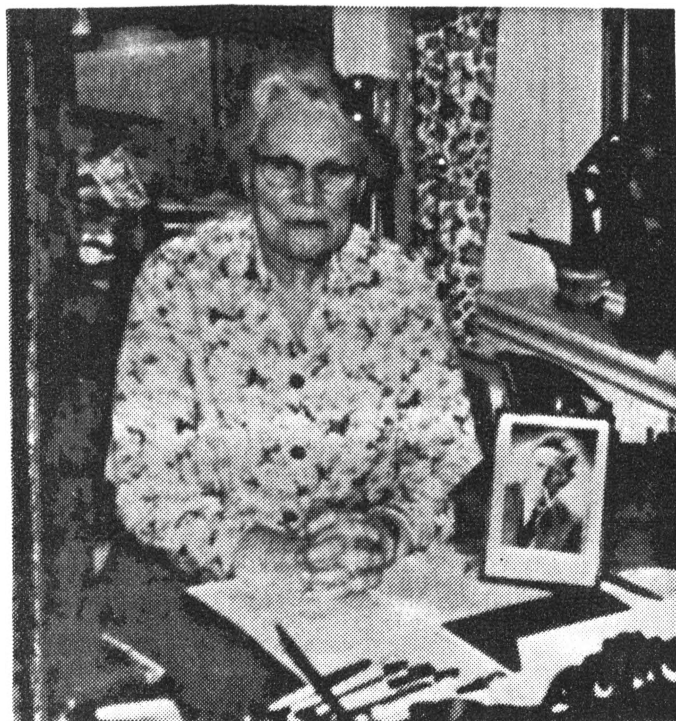
er født i "Valby" ved København den 29.11.1898 og døde i "Bymosegaard" i Lumsaas på Sjællands Odde den 27.3.1969.

Gift i Buenos Aires den 5.10.1926 med pigen:

Hertha Qvistgaard Bay, der født i "Estvadgaard" ved Skive den 17.6.1903; og bor nu her i 1986 i "Bymosegaard", Kjærbøllingvej 1. Lumsaas. 4500 Nykøbing Sj.

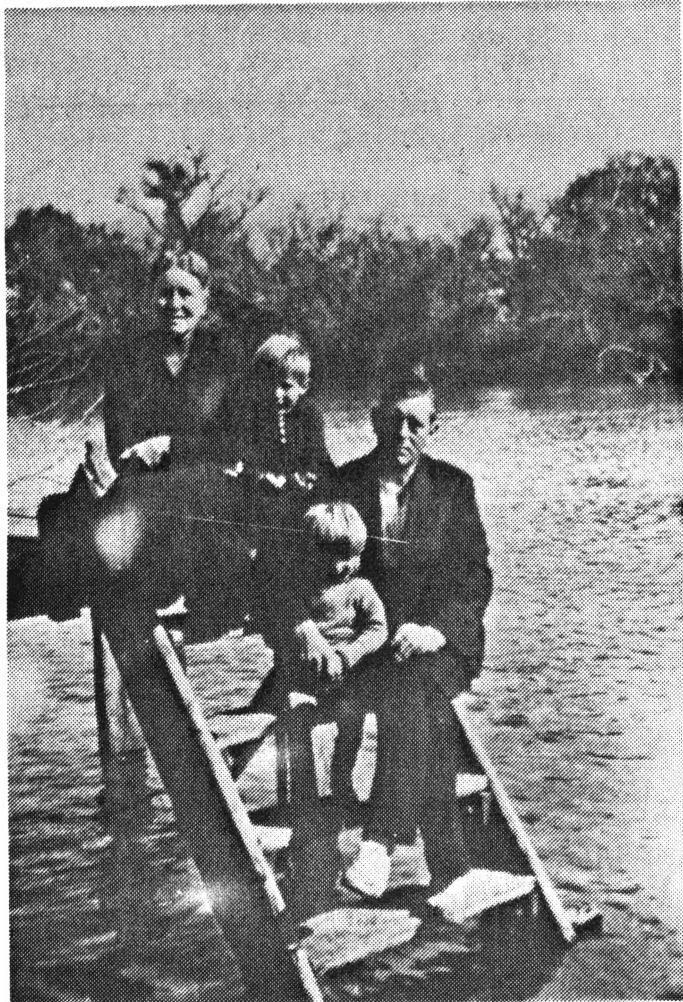
Hertha er matematisk naturvidenskabelig student, og datter af ejer af "Estvadgaard", senere "Falkenhøj" ved Ruds Vedby på Sjælland Alf Qvistgaard Bay født i "Follerupgaard" ved Vejle 11.8.1873 og død i Sorø 31.12.1951, gift i Odense (skilt 1923) med Anna Margrethe Grøndlund Rasmussen født i København 18.12.1878 og død i Valby Langgade 265.I. den 4.1. 1966, deres vielsesdato var 13.10.1901. - Anna Margrethe Grøndlund Rasmussen var datter af Johannes Marius Rasmussen født 24.6.1847 i Odense - død der 6.4.1927 og begravet på Odense Assistents Kirkegaard sammen med hustruen Anna Dorthea Grøndlund født i Odense 1852 og død der 15.7.1912, hun var datter af sølvsmed i Odense Laurids Grøndlund født 1820 og død Odense 29.12.1897, og hustru Anna Struckmann født i Bremen i Tyskland 1822 og død i Odense 1891, som datter af Helmrich Struckmann i Bremen født 1792 og hustru Anna.

Hertha's fædrende slægt er beskrevet i bogen: "Stamtavle for Langelandsslægten Bay" af Wilhelm Bay fra Godsejer Christian Bay, Follerupgaard, Maj 1925. - I bøgerne "Slægten STOLD's Efterkommere ..." af GRN 1975 & 1977 (bd.I og II) side 90-138 (findes i de statslige arkiver og biblioteker) ses på side 90-138 Hertha's erindringer fra deres ophold i Argentina 1920-1939, som er en pragtfuld beretning om en dansk families nybyggerliv i det tyvende århundredes Argentina.

Hertha Qvistgaard Bay.
fotograferet i "Bymosegaard" ved Lumsaas i 1973. På bordet ses et billede af hendes mand Niels Erik Chr. Kjærbølling.

Niels Erik Christian Kjærbølling's beskrivelser og skildringer af slægtens historie ses flere steder her i bogen, men iøvrigt henvises til bd.I-II af "Slægten Stold's Efterkommere ..." af GRN 1975 og 1977.

Fra anløbsbroen til hjemmet i Argentina, ses fra oven Anna Cathrine Petersen, Niels Erik Kjærbølling og Niels Erik Christian Kjærbølling med den anden søn Poul Kjærbølling på sit knæ. Fotograferet af Hertha Qvistgaard Bay 1935.

Børn: III.A.1.a/I til III.A.1.a/III.

III.A.1.a/I: Niels Erik Kjærbølling

er født i "Buenos Aires" den 20.5.1929; er uddannet maskinmester og nu ansat som værkfører ved Carlsberg Bryggerierne i København. - Gift i Mariakirken den 27.6.1953 med Anne Levang der er født i Rosenvængets sogn i Kbh. 23.5.1929, som datter af Kristen Conrad Christensen Levang født 2.7.1896 og gift på Kbhs. Raadhus 27.12.1927 med Henny Lucia Rasmussen og nu bor på Frederiksberg. Niels & Anne bor: Korallvej 28. 2650 Hvidovre. - Deres 2 børn er:

III.A.1.a/I.A: Lars Kjærbølling

er født i København den 23.5.1955, student, er ud-

dannet forstkandidat på Landbohøjskolen i København, er nu skovfoged ved Ry. Litt.: Tidsskriftet "Skoven" december 1980.

III.A.1.a/I.B: Tine Lisbeth Kjærbølling

er født i København den 24.3.1957; er uddannet afspændingspædagog og har sønnen:

III.A.1.a/I.B.1: Martin Kjærbølling

der er født den 28.9.1981

III.A.1.a/II: Pablo Kjærbølling

er født i Argentina den 27.1.1933 og omkommet ved M/S Hans Hedtofts forlis den 30.1.1959 under sejlads til Grønland, hvor Pablo var maskinassistent.

III.A.1.a/III: Jens Kjærbølling

er født i Argentina den 15.7.1936 og konfirmeret i Asnæs Kirke den 1.10.1950; er nu værkmester i Vestre Fængsel i København. - Gift på Københavns Raadhus den 19.2.1966 med Karin Ellen Jensen der er født i Rye sogn ved Holbæk den 5.8.1945, som datter af parcelist Aage Jensen født i Vestervig sogn i Thy den 30.12.1911 og gift med Anna Dorthea Vilhelmsen der er født i Skamstrup i Mørkøv sogn ved Holbæk den 15.7.1913, og nu boende i Kirke Saaby.

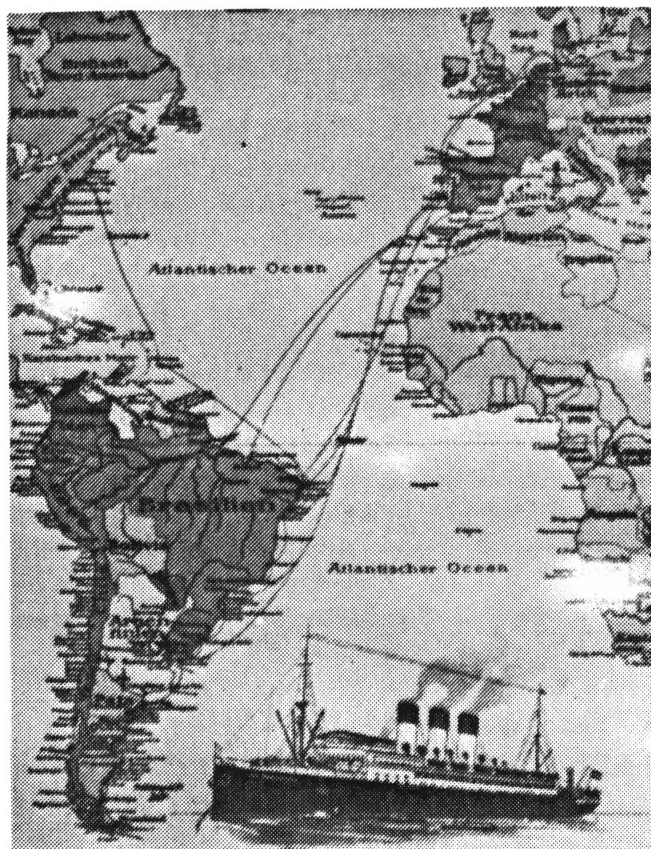
Jens & Karin bor:

- Deres datter er:

III.A.1.a/III.A: Kirsten Kjærbølling

III.A.1.b: Hans Gustav Kjærbølling

er født i Valby ved København den 14.9.1900 og døde af tuberkulose i hjemmet i Valby den 15.3.1903.

Postkort fra sejlturen til Argentina (Hamburg-Buenos Aires) 1926.

III.A.2: Anna Maria Alexandra Kjærbølling

er født i "Pilegaard" i Ødis Bramdrup den 14.1.1866 (og er den ældste af denne børneflokk!) - og døde i 1906 formegentlig i København. - Gift med:

Carl Vedel der er født den 14.5.1865 og døde formegentlig i København. Han var tilskærer; de boede først i Aarhus, men flyttede senere til "Østerbro" i København.

Børn: III.A.2.a til III.A.2.c.III.A.2.a: Carl Laurids Vedel

er født den 30.4.1891; han var først på en herregård på Fyn, købte senere en leverpostej- og pølseforretning på Amager.

III.A.2.b: Elsa Vedel

er født den / - 1897; var ansat i en forretning i Istedgade i København.

III.A.2.c: Ernst Vedel

er født den / - 1899; var chauffør i Gentofte i 1930.

III.A.3: Jensine Marie Kjærbølling

er født i "Pilegaard" i Ødis Bramdrup den 5.4.1872 og døbt i kirken den 15.5. s.å., død i villa "Eiram" i Oppe-Sundby på Sjælland den 27.4.1957.

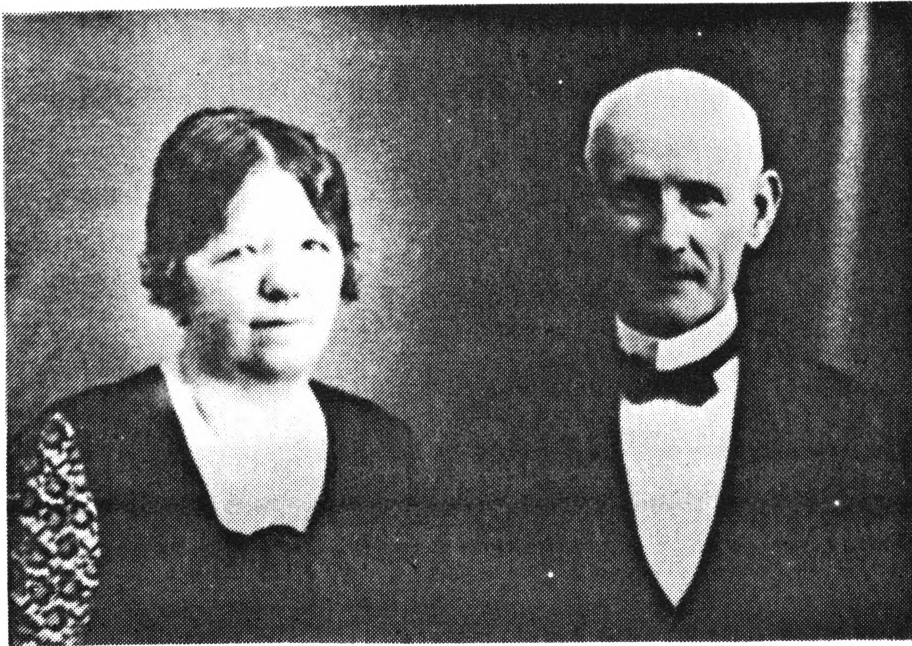
Gift i Gentofte Kirke den 3.12.1892 med:

Niels Christian Mortensen, der var født i "Trimmelskovgaard" i Grønbæk sogn ved Gudenaen den 20.1.1863 og døde i villa "Eiram" den 29.9.1945; som søn af gårdejer og Dannebrogsmænd m.v. af "Trimmelskovgaard" Christen Nielsen Mortensen født der 20.1.1821 og død der 15.2.1889, gift 1851 i Grønbæk Kirke med Maren Christensdatter Bang der var født i "Skibelund Mølle" den 4.5.1834 og døde på alderdomshjemmet "Solhjem" i Gentofte den 24.9.1918, hun var datter af kroejer m.v. af "Kongensbro Kro" ved Gudenaen Christen Michelsen Bang.

Jensine Marie Kjærbølling var som ung i huset hos sin tante Kirstine Olling i Aabenraa. Niels Christian Mortensen ejede sammen med sin bror et handelsgartneri i "Jægersborg" ved København, men i en tidlig alder solgte han sin andel i gartneriet og hans gård "Meütegaard" i Jægersborg og flyttede til Oppe-Sundby ved Frederikssund, hvor han købte villa "Eiram" på Roskildevej.

Niels Christian Mortensen's far var som nævnt Dannebrogsmænd, han havde deltaget i krigene 1848-50 og i 1864, var medstifter af en række andelsforetagender i Ans By og Bjerringbro. En del af "Trimmelskovgaards" marker blev solgt fra, da man i sidste århundrede opdæmmede Gudenaen og dermed anlagde "Tange Sø" til vandkraftsudnyttelse.

Fra Niels Christian Mortensen's mødrende tipoldefar er bevarret en dagbog, som Landbohøiologisk Selskab i København i 1969 lod trykke, bogen kan lånes på biblioteket og hedder: "Fæstebonde i Nr. Tulstrup Christen Andersens Dagbog 1786-1797" (186 sider) udg. 1969 af Landbohøiologisk Selskab, Kbhvn.

Jensine Marie Kjærbølling og mand Niels Christian Mortensen, der ejede "Meütegaard" i Jægersborg, senere "Eiram" i Oppesundby ved Frederikssund.

Børn: III.A.3.a til III.A.3.b.

III.A.3.a: Kristen Nielsen Mortensen

er født i "Meütegaard" i Jægersborg den 27.10.1893, døbt i Gentofte Kirke og død i Jægersborg den / - 197_

Gift i Ordrup Kirke den 8.7.1922 med pigen:

Helga Henriette Borrebye Bjering der er født i København den 10.10.1895 og døde i Jægersborg den / - 19__, som datter af grosserer i københavn Emanuel Borrebye født der 14.12.1859 og død der 4.11.1900, og hustru Marie Luise Sørensen der døde i København 6.10.1944; hun gift 2'den gang med bandagist Knud Bjering i Frederiksberggade 19, København. - Læs videre om disse slægter i "Slægten Stold's Efterkommere...." af GRN, bd.2 side 139-163, Slagelse 1977.

I samme bog om slægten Stold, har Kristen Nielsen Mortensen redegjort for sin barndom, uddannelse og hele levned.

Kristen Nielsen Mortensen var medstifter og senere formand i en årrække for Jægersborg Vuggestue. Var Frimurer i København, og sammen med Helga ivrige støtter til bygningen af en kirke i Jægersborg (1941). - Han fik en alsidig landbrugs- og gartneriuddannelse, blev maj 1913 forvalter på Schæfergaarden i Smørumnedre, var derefter indkaldt til Livgarden. Og fra 1919 ansat i L.G. Kjærbølling's forretning (se side 97 her) og gik samtidig på "Paalmanns Handelsskole" i Stormgade, kunne dog intet lære der og holdt op. Fra 1922 medindehaver af L.G. Kjærbøllings forretning, og fra 1925 medforpagter af Nordisk Kronenkork Fabrik i Viborggade på Østerbro, senere ejer af samme som producerede ølkapsler. Opfandt i 1928 en maskine til fremstilling af aluminiumsmælkekapsler, og producerede et år 60 mill. kapsler inden fabrikationen standsedes i 1968.

Børn: III.A.3.a/I til III.A.3.a/III.

"Meütegaard" i Jægersborg,
 hvor Jensine Marie Kjærbølling og Niels Christian Mortensen
 havde deres hjem i mange år. Fotograferet cirka år 1900.

III.A.3.a/I: Annelise Mortensen

er født i Trekronergade 25 i Valby den 27.9.1923, konfirmeret 1938 i Gentofte Kirke. - Gift Jægersborg Kirke den 22.6.1951 (skilt senere) med major ved Sjællandske Livregiment i Slagelse Jens Henrik Valdemar Fugmann Høyer der er født i Kgs. Lyngby 1.3.1928.

Annelise bor: Søndermarksvej 37.II. 4200 Slagelse. -
 Deres 3 børn er:

III.A.3.a/I.A:Lillian Merete Høyer

er født på Horsekildevej i Valby 10.1.1952; gift på Slagelse Raadhus 6.1.1973 med forretningsbestyrer i Slagelse Mogens Endahl Nielsen født i Munkebjergby 14.12.1949, som søn af Carl Endahl Nielsen og Erna Marie Hansen i Munkebjergby. - Lillian bor: Bøgeparken 27. Forlev. 4241 Vemmelev. - Deres barn er:

III.A.3.a/I.A.1: Camilla Endahl Nielsen

III.A.3.a/I.B: Hans Henrik Fugmann Høyer

er født i Sct. Thomas sogn på Frederiksberg den 7. 7.1953; er nu indehaver af tømrerforretning i Slagelse og bor: Nordre Ringvej 28. 4200 Slagelse.

III.A.3.a/I.C: Niels Christian Fugmann Høyer

er født i Helsingør den 27.7.1958 og konfirmeret i Slagelse 10.9.1972 og bosat der.

III.A.3.a/II: Inge Bodil Mortensen

er født i Jesuskirkens sogn i København den 11.9.1924 og gift i Jægersborg Kirke den 25.3.1949 (skilt 1965) med landmand på Nellesødal i Ganløse Kristian Richardt Holm født i Vallø By den 16.7.1926, som søn af stiftsfuldmægtig på Vallø Peter Richardt Holm født St. Hedinge 19.1.1900 og død i Vallø By 26.12.1961 (var i flere år sognerådsformand i Vallø), gift i Frederiksberg Kirke 20.2.1926 med Thora Marie Hansen født i Konsted sogn 16.9.1905 og død i Vallø By 7.2.1971. Inge Bodil er uddannet husholdningslærerinde og er nu tegner; bor: Parkvej 38.I.th. 4600 Køge. - Deres 2 børn er:

III.A.3.a/II.A: Marianne Holm

er født i Ganløse sogn den 26.2.1950, nu sekretær ved Vallø Kommune. - Gift i Højrup Kirke den 9.4.1976 med kontorassistent Bent Jørn Olsen der er født Taastrup på Stevns 26.3.1947, som søn af Alfred Ejvind Olsen født i Lurehuset, Vallø 10.12.1905 og gift i Hellested Kirke den 9.5.194 med Mary Nielsine Nielsen der er født i Kjollerup ved Ringsted 15.10.1918; bor nu i Vallø. - Marianne bor: Kirkevej 12. Magleby. 4672 Klippinge. - Deres 2 børn er:

III.A.3.a/II.A.1: Louise Holm Olsen

er født på Fakse Sygehus den 13.4.1979

III.A.3.a/II.A.2: Marlene Holm Olsen

er født på Næstved Sygehus den 24.10.1981

III.A.3.a/II.B: Søren Holm

er født i Ganløse sogn den 22.5.1952, er nu premierløjtnant og maskinmester i Søværnet. - Gift i Karise Kirke den 18.10.1980 med Vibeke Pedersen der er født i Bergen i Norge den 28.2.1952, som datter af vagtmester på Bryggen Museum i Bergen Svend Gustav Pedersen og Aasa Vehild Dyve. - Søren bor: Hemmingsvej 35. 4653 Karise. - Deres 2 børn er:

III.A.3.a/II.B.1: Morten Holm

der er født på Fakse Sygehus den 18.6.1982

III.A.3.a/II.B.2:

der er født

III.A.3.a/III: Mogens Iller Mortensen

er født i Christians sogn i København den 27.9.1925, og gift i Jægersborg Kirke den 2.5.1951 med Kirsten Rosie Nielsen der er født i Gentofte den 2.8.1930, som datter af kommunelærer Carl Johan Nielsen født på Frederiksberg 19.10.1897 og død Gentofte 18.6.1954, gift i Gentofte Kirke 18.10.1924 med Rosie Erna West født i Sct. Johannes sogn i København 21.7.1903 og død i Gentofte 30.9.1960. - Mogens er fabrikant og bor: Pilevænget 3. 2800 Kgs. Lyngby. - Deres 3 børn er:

III.A.3.a/III.A: Birgit Elisabeth Mortensen

er født i Sct. Thomas sogn på Frederiksberg den 20.1.1952

er nu skolelærer ved Ølstykke Skole; gift i Christians Kirken i Kgs. Lyngby den 3.10.1965 med programør Allan Parsbo der er født i Gentofte 30.10.1952, som søn af disponent Jack Parsbo født i København 26.2.1919 og gift i København den 17.12.1950 med Lis Jytte der er født i København 27.5.1927. - Birgit bor: Finlandsvej 20.B. 2800 Kgs. Lyngby. - Deres 2 børn er:

III.A.3.a/III.A.1: Christina Parsbo

er født i Gentofte 11.2.1982

III.A.3.a/III.A.2: David Parsbo

er født i Gentofte 12.12.1985

III.A.3.a/III.B: Lisbeth Vibeke Mortensen

er født i Sct. Thomas sogn på Frederiksberg den 9.5.1954; gift i Christians Kirken i Kgs. Lyngby den 6.12.1980 med reklametegner Horst Dubiel der er født i Freiburg i Østtyskland den / - 19___. - Lisbeth bor: Vester Brogade 187. 2000 Frederiksberg. - Deres 2 børn er:

III.A.3.a/III.B.1: Regina Dubiel

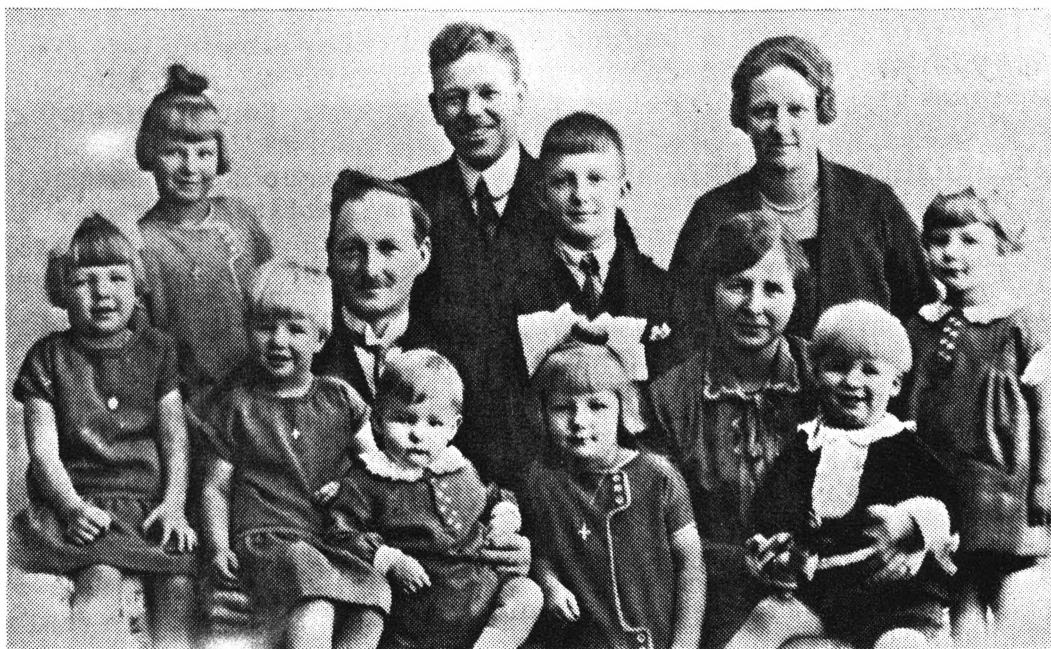
er født på Frederiksberg Hospital den 11.6.1981

III.A.3.a/III.B.2: Louise Dubiel

er født på Frederiksberg Hospital den 7.5.1984

III.A.3.a/III.C: Karsten Iller Mortensen

er født på Rigshospitalet i København den 14.4.1961; er bygningsingeniør og bor: Budinge Hovedgade 166. Søborg.

De to familier fra "Meütegaard", fotograferet cirka 1928. Fra venstre: Annelise Mortensen, Inge Mortensen, Niels Chr. Ravn, Kai Erik Ravn, Kristen N. Mortensen, Kristen G. Ravn, Kirsten Ravn, Helga H. Borrebye Bjering, Anna A.M. Mortensen, Mogens I. Mortensen og Anna Elise Ravn (de understregede er født i "Meütegaard").

III.A.3.b: Anna Alexandra Margrethe Mortensen

er født i "Meütegaard" i Jægersborg den 18.1.1897 og døbt i Gentofte Kirke, død i villa "Eiram" i Oppe-Sundby den 23.12.1968 og begravet i Oppe-Sundby den 30.12 s.å.

Gift i Gentofte Kirke den 23.6.1916 med hendes fætter:

Niels Christian Nielsen Ravn der var født i "Kirstinesminde" i Grølsted i Skorup sogn ved Hammel den 23.3.1892 og død i "Vaaningstedgaard" i Oppe-Sundby den 16.1.1941, begravet i Oppe-Sundby den 23.1 s.å.; som søn af gårdejer af Kirstinesminde Christen Nielsen Ravn født i Vejerslev sogn 1.11.1859 og død i Thorsø 23.3.1921, gift 2'den gang i Skorup Kirke den 16.10.1888 med pigen Nielsine Ingeborg Henriksen Munch der var født i Grølsted 11.6.1867 og døde i Thorsø 12.2.1930. - Læs videre om deres slægter i "De Nørre-Jydske Slægter Ravn & Munch" af GRN, Kbhvn. 1974 side 54 og 32-37 i 1.del og side 3-4c i 2.del.

Om Anna Alexandra Margrethe Mortensen's opvækst og ungdom læs da i "Slægten Stolds Efterkommere..." af GRN, Slægelse 1977 side 141-144 og 164-165. Hun var med da pigespejderbevægelsen blev grundlagt, hvilket et kønt fotografi tydeligt viser, iført lang nederdel, bredskygget spejderhat og med en lang stav i hånden.

Niels Christian Nielsen Ravn havde været på "Lyngby Landbrugsskole" og aftjent sin værnepligt ved Livgarden. I 1916 købte de gården "Vaaningstedgaard" i Oppe-Sundby, som fortsat er i slægtens eje her i 1986. Niels Christian Nielsen Ravn var en årrække sognefoged i Oppe-Sundby.

Børn: III.A.3.b/I til III.A.3.b/V.

III.A.3.b/I: Kristen Georg Ravn

er født i "Vaaningstedgaard" i oppe-Sundby den 6.3.1917; uddannet i Frederikssund & Omegns Bank i Frederikssund, flyttede 1.12.1939 til Kolding Folkebank i Kolding. Avancerede gennem graderne til underdirektør i Aktivbanken. Pensioneret fra 1.4.1984. - Gift i Kristkirken i Kolding den 29.8.1942 med Vera Lillienborg Mortensen der er født i Brørup sogn den 26.3.1922 og døde i Kolding den 26.1.1964, som datter kørelærer i Kolding Anton Peter Mortensen er født i Varde den 3.6.1898 og død i Kolding, gift med Martha Marie Jensen Bonde der er født i gården "Ebbasminde" i Kolstrup ved Nimtofte den 2.4.1897 og bor fortsat i Kolding. - Georg bor: Mårvænget 2. Strandhuse. 6000 Kolding. - Deres 2 børn er:

III.A.3.b/I.A: Niels Ravn

er født i Kolding den 5.2.1945, - nu civilingeniør og bor: Springbanen 113. 2820 Gentofte.

III.A.3.b/I.B: Annette Ravn

er født i Kolding den 26.4.1948; er uddannet tandlægeklinikassistent, senere tasteoperatør og er ansat som sådan i Dresdner Bank i Hamburg. - Gift på Altona Raadhus den 30.1.1974 med Michael Winterboer der er født i Hamburg den 1.11.1949 som søn af Peter Winterboer og Louise i Elmshorn, tidligere i Hamburg.

Annette bor: Fritz Reuter Strasse 24. D 2000 Hamburg 71.

III.A.3.b/II: Erna Ellen Inge-Marie Ravn

er født i "Vaaningstedgaard" i Oppe-Sundby den 13.12.1919; Gift i Oppe-Sundby Kirke den 8.6.1940 med grosser i frugt og grøntsager Aage Pedersen der er født i "Snostrup Præstegaard" den 17.3.1915, som søn af gårdejer af Snostrup Præstegaard Jørgen Pedersen født i Skænkelsø 19.10.1887 og død i Jørlunde 19___, gift i Jørlunde Kirke den 4.5.1913 med Laura Andrea Andersen der var født i Jørlunde 15.2.1888 og døde der den 3.8.1966.

Inge-Marie og Aage's tilværelse ses beskrevet i bogen: "Slægten Stolds Efterkommere ..." af GRN, bd.II side 181-184 (bogen findes på alle statslige arkiver og biblioteker). Inge-Marie bor: Sækkedamsvej 120. 3500 Værløse. - Deres 3 børn er:

III.A.3.b/II.A: Kurt Pedersen

navneforandring maj 1973 til "Kurt Ringgaard". - Født i Brønshøj den 21.5.1942, konfirmeret i Brønshøj Kirke 1957 og død på sygehuset den 20.7.1982 efter længere tids sygdom. - Gift i Herlufsholm kirke den 27.12.1969 med kommuneassistent Hanne Ringgaard Bro der er født i Herning den 5.12.1948, konfirmeret i Herlufsholm Kirke 1962, som datter af disponent Ole Henry Ringgaard Bro født i Egvad sogn 18.9.1911, gift i Herning 25.6.1944 med Ellen Nielsen født i Vor Frue sogn i Aalborg den 1.11.1917 og sidst boende i Næstved.

Kurt var sølvsmed hos "Georg Jensen Sølv" i København; og boede: Tulipanhaven 41 i Maaløv. - Deres datter er:

III.A.3.b/II.A.1: Trine Ringgaard

er født på Rødovre Fødeklínik den 28.5.1975.

III.A.3.b/II.B: Henning Pedersen

navneforandring 1967 til "Henning Ravn". - Født i Brønshøj den 23.5.1945, konfirmeret i Brønshøj Kirke 16.10.1960; er handelsuddannet og nu forretningsfører i "Perchs Thehandel" i København. - Gift i Gentofte Kirke den 3.2.1968 med bankassistent Annelise Bergishagen Hincheldey der er født i _____ sogn den 8.4.1947, datter af thehandler Hans Henning Bergishagen Hincheldey født 9.6.1915, gift 4.7.1939 med Else Karen Wichmann Hansen født 17.7.1919. - Henning bor: Poppelhøj 12. 2900 Hellerup. - Deres 2 børn er:

III.A.3.b/II.B.1: Christian Jacob Hincheldey Ravn

er født i _____ den 30.9.1969, konfirmeret i Gentofte kirke den 29.4.1985; gymnasieelev 1986 og navneforandring til "Christian Jacob Hincheldey".

III.A.3.b/II.B.2: Stine Louise Hincheldey Ravn

er født i Gentofte den 9.11.1972 og døbt i Gentofte Kirke den 24.2.1973.

III.A.3.b/II.C: Jørgen Pedersen

er født i Brønshøj den 8.3.1949; er uddannet arkitekt og arbejder som sådan. - Gift i _____ den 19 _____ med skolelærer Gunvor Birgitta Wain Mortensen der er født i Stephan sogn i København den 12.9.1953, konfirmeret i Brønshøj Kirke 7.4.1968, som datter af major i Hjemmeværnet Bruno Wain Mortensen født i Kapernaum sogn 10.9.1918, gift på Københavns Raadhus 11.9.1949 med Anne Birgitta Bengtzen der er født i Tossende i Sverige den 3.10.1926. - Jørgen Pedersen har fået navneforandring til "Jørgen Ravn".
Jørgen bor: Dyrlægegaardsvej 184. 3600 Frederikssund. - Deres 2 børn er:

III.A.3.b/II.C.1: Lotte Katrine Ravn

er født på Frederiksberg den 10.5.1975

III.A.3.b/II.C.2: Rasmus Wain Ravn

er født i Herlev den 23.2.1981

III.A.3.b/III: Kirsten Ravn

er født i "Vaaningstedgaard" i Oppe-Sundby den 28.1.1923, konfirmeret i Oppe-Sundby Kirke 15.10.1937; Kirsten er uddannet sygeplejerske og arbejder som sådan. - Gift i Oppe-Sundby Kirke den 28.12.1948 med læge Børge Johannes Sejtved, født Jensen i Nødebo sogn den 19.11.1920, vaccineret 17.6.1922 i Aabenraa og døde i Hellerup den 19.10.1973 som privat praktiserende læge; han er søn af skovfoged i Nødebo, senere i Gejlåa ved Aabenraa Carl Christian Marius Jensen og Elise Sophie Margrethe Kristine Marcussen der er født i Gadevang i Frederiksborg Amt den 7.8.1896 og død i Hillerød i august 1958. - Litt.: "Den Danske Lægestand", se da under Børge Sejtved.
Kirsten bor: Frederiksberg Alle 78.I.tv. 1820 Frederiksberg C. Deres 2 børn er:

III.A.3.b/III.A: Ulrik Sejtved

er født i Esbjerg den 14.2.1953, konfirmeret i Frue Kirke i Aarhus den 19.3.1967; er uddannet bygningsnedker og arbejder som sådan. - Gift på _____ Raadhus den 18.2.1978 med Else Werner, der er født i Hellerup den 9.3.1957 som datter af Kai Werner og Ulla _____ i Hellerup.
Ulrik bor: L.I. Brandes Alle 9.IV.tv. 1956 Frederiksberg C. - De har datteren:

III.A.3.b/III.A.1: Trine Werner Sejtved

der er født den 23.3.1985 i

III.A.3.b/III.B: Bodil Sejtved

er født på Rigshospitalet i København den 19.12.1957, konfirmeret i Margrethe Kirken i Hellerup i oktober 1971; er uddannet sygeplejerske og arbejder som sådan. - Gift på Københavns Raadhus den 16.7.1983 med læge Mads Torkild Hansen der er født i København den 9.3.1953, som søn af Kjeld Hansen og Jane _____ i København.
Bodil bor: Hjemmevej 42. 2860 Søborg.

III.A.3.b/IV: Anna Elise Ravn

er født i "Vaaningstedgaard" i Oppe-Sundby den 17.3.1925, konfirmeret i Oppe-Sundby Kirke den 10.10.1939; uddannet yogalærer og arbejder som sådan. - Gift i Oppe-Sundby Kirke den 23.6.1944 med forstkandidat på Frijsenborg Kaj Oscar Hans Nørgaard født i Sct. Thomas sogn på Frederiksberg den 16.10.1911, konfirmeret i Frue kirke i København den 24.4.1924, som søn af driftschef på bryggeriet Hafnia (Carlsberg) Hans Johansen Nissen Nørgaard født i Toftlund sogn 3.4.1871 og død i Fuglebjerg den 5.1.1955, gift med Betty Hansine Mathilde Philipsen født i Hellerup den 12.8.1879 og død på Frederiksberg den 16.12.1934. - Kaj er nu regnskabsfører for Schackenberg Gods i Møgeltønder; læs om hans egen slægt i bogen "Stamtavle og Efterslægtstavle for Kaj Oscar Hans Nørgaard boende i Porthuset i Møgeltønder" udarbejdet af GRN, Oksbøl 1981 (kan lånes gennem alle biblioteker i Danmark). Elise bor indtil juli 1987: Schackenberg. Møgeltønder. 6270 Tønder. - Derefter: Lærkevej 9. 6840 Oxbøl. - Deres 2 børn er:

III.A.3.b/IV.A: Gert Ravn Nørgaard

er født på "Hammel Sygehus" den 3.1.1947, konfirmeret i Hammel Kirke i oktober 1961; udsendt for FN i Melleløsten 1968, 1973-74, nu instruktør ved Hærens Kampskole i Oxbøl med pension 1990, forfatter af en række historiske bøger og artikler, indehaver af firmaet Lokalhistorisk Værksted, udgiver hvert efterår "Vardesyssel Aarbog", som kan lånes på alle biblioteker. - Gift i Lem Kirke i Salting den 3.7.1976 med nu lærer ved Brorsonsskolen i Varde Margit Sandahl Nielsen der er født i Næstild i Oddense sogn den 18.10.1951, konfirmeret i Lem Kirke 17.4.1966, som datter af gårdejer af "Klausagergaard" i Lem Aage Nielsen født i Grynnerup 26.6.1928, gift i Durup Kirke den 15.10.1950 (skilt 1974) med Mildred Sandahl Kristensen født i Chicago, USA den 6.2.1929; læs videre om denne slægt i "Ane- & Efterslægtstavle for Husmand i Solbjerg på Mors Peder Sandal Christensen død Storup 1907 og hustruer" bd.I udg. 1983 og bd.II udg. 1984 af GRN. (kan lånes på alle biblioteker). - Gert bor: Granvænget 3, Aal. 6840 Oxbøl. - Deres 2 børn er:

III.A.3.b/IV.A.1: Christen Ravn Nørgaard

er født på Slagelse Centralsygehus den 9.7.1978, døbt i Sct. Michels Kirke i Slagelse den 15.10 s.å.

III.A.3.b/IV.A.2: Marie Ravn Nørgaard

er født på Sct. Josephs Hospital i Esbjerg den 24.11.1985, døbt i Aal Kirke Påske Søndag 1986 (30.4)

III.A.3.b/IV.B: Inger Ravn Nørgaard

er født på Hammel Sygehus den 9.4.1952, døbt i Hammel Kirke i juni s.å., konfirmeret i Hammel Kirke i april 1966; er uddannet sekretær og arbejder som sådan ved medicinalfirmaet Rhone-Poulenc Pharma Norden a/s. Inger bor: Fuglebakkevej 41.I. 2000 København F.

III.A.3.b/V: Kaj Erik Ravn

er født i "Vanningstedgaard" i Oppe-Sundby den 13.11.1926, konfirmeret i Frederikssund Kirke i oktober 1941 og døde på Hillerød Sygehus den 11.7.1982 og begravedes på Oppe-Sundby Kirkegaard den 15.7.1982. - Gift i Jørlunde Kirke den 21.4.1951 med kontorassistent Birgit Jensen født i Jørlunde By den 28.3.1929, konfirmeret der 3.10.1943, som datter af propperitær i Jørlunde Holger Jensen født i Slangstrup 2.3.1893 og død i Jørlunde 25.2.1968, gift i Jørlunde Kirke 22.3.1927 med Tove Olsen født i Jørlunde 17.12.1902 og død i barselssengen i Jørlunde 15.12.1930.

Erik overtog gården "Vaaningstedgaard" i Oppe-Sundby efter sin mor og drev denne i mange år til han på grund af sygdom måtte sælge en del af jorden fra. Nu har datteren og svigersønnen gården. Birgit er nu forretningsleder i "la Glace" i København og bor: "Vaaningstedgaard", Roskildevej 173. Oppe-Sundby. 3600 Frederikssund.

Birgit's slægt er beskrevet forhv. politimester i Grenaa Jens Andersens slægtsbøger: "Nittebjergslægten", hvis stamfader er Lars Larsson født 9.8.1621 besad gården "Nittebjerggaard" i Sundbylille ved Frederikssund. - Deres 3 børn er:

III.A.3.b/V.I: Henriette Ravn

er født i "Vaaningstedgaard" i Oppe-Sundby den 3.5.1952, konfirmeret i Oppe-Sundby Kirke 15.5.1966; er uddannet lærer og arbejder nu som sådan på "Aabjergskolen" i Oppe-Sundby. - Gift i "Vanningstedgaard" den 14/10 - 1978 med skoleinspektør ved Jægerspris Sogneskole Jørgen Solgaard der er født i Varde den 25.5.1939, som søn af gartneriejer Svend Larsen og Edith Solgaard i Aarslev på Fyn. Henriette bor: "Vaaningstedgaard", Roskildevej 173. 3600 Frederikssund. - Deres datter er:

III.A.3.b/V.I.a: Signe Ravn Solgaard

der er født i Jørlunde den 15.8.1978

III.A.3.b/V.II: Jens Ravn

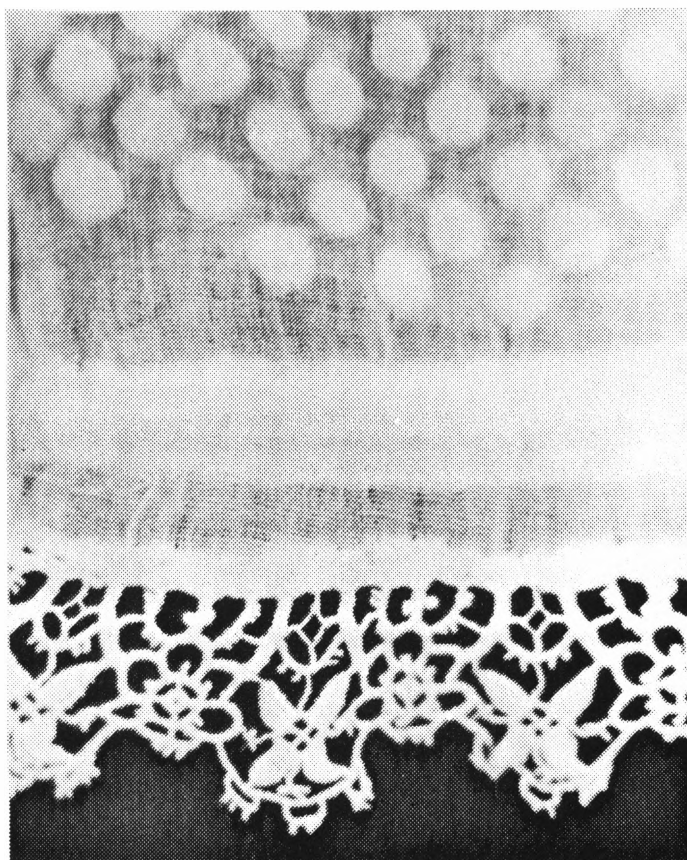
er født på Frederikssund Sygehus den 6.1.1955, konfirmeret i Oppe-Sundby Kirke 11.5.1969; er uddannet arkitekt og arbejder som sådan i København. - Jens bor: Borthigsgade 11. 2100 København Ø. - Jens'es datter er:

III.A.3.b/V.II.a: Natanael Ravn

er født den 20.4.1983 i København, navngivet i Sions sogn der 22.10.1983; har skiftet efternavn til Waade.

III.A.3.b/V.III: Anne Ravn

er født på Frederikssund Sygehus den 17.11.1958, konfirmeret i Oppe-Sundby Kirke 6.5.1973; er kunsthåndværker, har været på studierejse til bl.a. Indien, er nu sidsteårselev på Skolen for Brugskunst i København som keramikker. - Anne bor: Pilestræde 28. København.

Kniplingsbord på slægtsdåbskjolen fra 1856, som i sin tid blev lavet til Caroline Catharina Nielsen's konfirmation i Aabenraa (se side 94 her), og senere omsyet til dåbskjole og brugt som sådan i efterslægterne III.A og III.D, sidst den 30.4.1986.

III.A.4: Alexandra Kjærbølling

er født i "Pilegaard" i Ødis Bramdrup den 17.12.1873; hun var kunstmaler, malede bl.a. fajance, død i Sydafrika. - Gift med diamantgraver Peter Dahl-Hardt født i Ødis Bramdrup, som søn af gårdejer Hans Madsen Dahl-Hardt og Nicoline Jensen der.

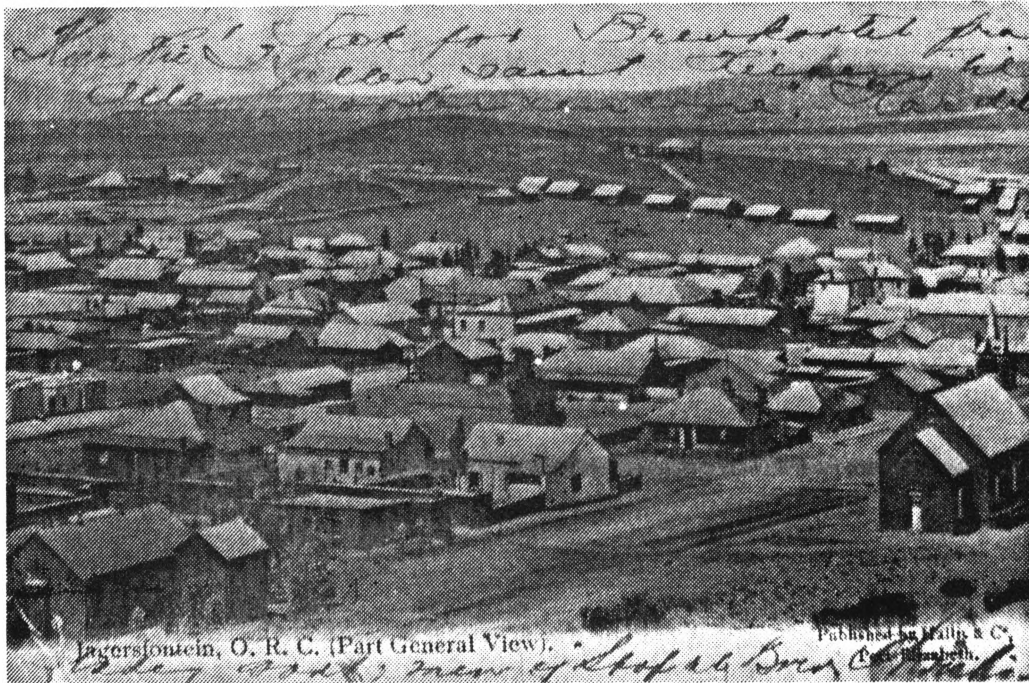
De havde efter vielsen først en landejendom i "Aktrup" ved Kolding. Peter Dahl-Hardt tog derefter sammen med en ven til Sydafrika for at grave diamanter. Senere blev landbruget i Aktrup solgt og familien emigrerede til Sydafrika, hvor de købte hus i "Jagersfontein" nær Johannesburg (se billedet på side 113 her). - Deres 2 børn er:

III.A.4.a: Sophie Kjærbølling

hun blev gift Bothmann, besøgte sommetider sin svigerinde i "Skibby" på Sjælland (?), skæbne ukendt.

III.A.4.b: Laura Dahl-Hardt

kaldet "Lolla", var en tid hos mommoderen i København, men flyttede senere til Sydafrika, skæbne ukendt.

"Jagersfontein" i Sydafrika 1910,
 hvor Alexandra Kjærbølling med familie boede, og hvorfra bro-
 deren Jens Nicolai Christian Kjærbølling sendte dette post-
 kort til søsteren Jensine Marie Kjærbølling
 i Jægersborg.

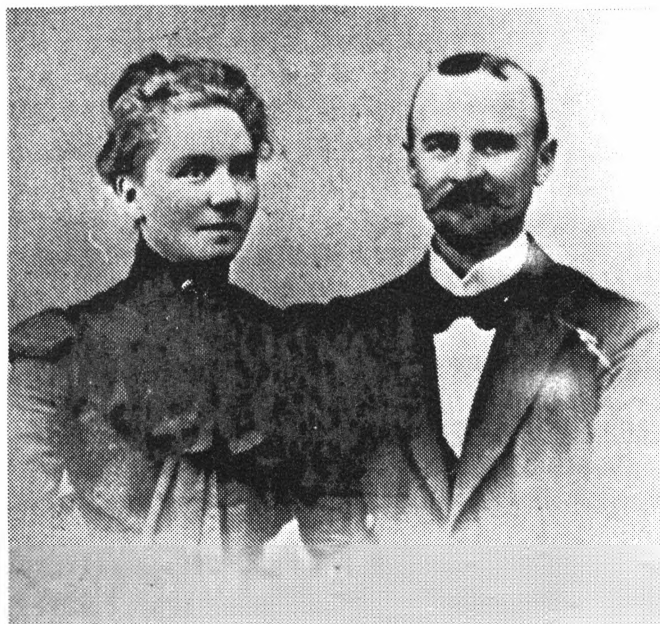
III.A.5: Margrethe Luise Kjærbølling

er født i "Pilegaard" i Ødis Bramdrup den 21.10.1875 og døde
 i Sct. Lucas sogn i Aarhus den 29.9.1957.

Gift i København den 16.10.1900 med:

Martin Peter Sørensen, der er født i Sions sogn i København
 den 23.12.1873 og døde i Sct. Lucas sogn i Aarhus den 13.7.
 1955, han var søn af toldformand i København Carl Sørensen
 født 23.3.1840 og Marie.

Martin Peter Sørensen var i mange år toldassistent ved
 Aarhus Toldkammer; se deres billede herunder.

BØRN: III.A.5.a til III.A.5.b.III.A.5.a: Ella Marie Caroline Sørensen

er født i Frue sogn i Aarhus den 29.1.1906; - Gift i Sct. Pouls Kirke i Aarhus den 28.10.1938 med toldassistent i Aarhus Erik Niels Christian Nielsen født i Sct. Nicolai sogn i Vejle den 30.1.1905 og død i Aarhus den / - 19__ , som søn af kunstdrejer Sophus Nielsen boende i Torvegade 14 i Vejle. Ella bor: Højkoldvej 10. Hasle. 8210 Aarhus V.

III.A.5.b: Gerda Margrethe Sørensen

er født i Sct. Pouls sogn i Aarhus den 5.6.1918, konfirmeret i Sct. Pouls Kirke der den 2.10.1932 og gift Balslev sogn i Vend Herred den 9.10.1946 med politiassistent i Middelfart Børge Rasmussen, der er født i Sct. Hans sogn i Odense den 17.5.1915 og døde i Strib på Fyn den 11.9.1985, som søn af værkfører ved Sydfynske Jernbaner Jens Laurits Rasmussen født i Sct. Knuds sogn i Odense 17.8.1880 og død i Sanderum sogn 21.10.1954, gift i Nyborg 11.3.1911 med Johanne Kierstine Hansine Hansen født i Nyborg 3.2.1889 og død der 9.1.1919 (se videre i "Slægten Stold 's Efterkommere ..." af GRN 1977 bd.II side 167-169). Gerda bor: Kastanievej 5. Strib. 5500 Middelfart. - Deres 3 børn er:

III.A.5.b/I: Anne-Marie Rasmussen

er født i Sct. Nicolai sogn i Middelfart den 23.10.1946, konfirmeret i Middelfart 2.10.1960; er uddannet fotograf og arbejder som sådan i Helsingø på Sjælland. Anne-Marie bor: Egekrogen 10. 3200 Helsingø.

III.A.5.b/II: Helle Vibeke Rasmussen

er født i Sct. Nicolai sogn i Middelfart den 13.7.1949, konfirmeret den 7.4.1962 er uddannet ekspeditrice; - Gift i Røgleskov Kirke den 15.6.1984 med radio- og TV'tekniker Jan Ryborg der er født i Strib den 21.10.1947, som søn af gartner Søren Ejvin Andersen og Poula Ryborg boende Nørre Alle 61 i Strib. - Helle bor: Andekæret 12. 5300 Kerteminde. - Deres søn er:

III.A.5.b/II.A: Christian Ryborg

er født i Helsingø på Sjælland den 22.2.1984

III.A.5.b/III: Lars Bo Rasmussen

er født i Vejlby sogn på Fyn den 7.4.1955, konfirmeret i Strib den 13.4.1969; er uddannet tømrer, nu faglærer som sådan i Ejby. - Samlever med Mette Heinze der er født på Nørrebro i København den 3.4.1958, som datter af vinduespudsermester på Nørrebro Edvard Heinze og Else Nielsen. Lars bor: Nyskovvej 3. Røgleskov. Strib. pr. 5500 Middelfart.

III.A.6: Jens Nicolai Christian Kjærbølling

er født i "Pilegaard" i Ødis Bramdrup den 27.4.1883, konfirmeret i Sct. Jacobs Kirke i København den 3.10.1897 og død formegentlig i Chicago i USA efter 1940, da familien på grund af 2. Verdenskrig mistede forbindelsen med ham. - Sidstkendte adresse 1932: 1244 North La Salle Street. Chicago. USA. - Hans navn anførtes da som "Christian Kiar"!

Han var jævnfør hans soldaterbog indkaldt til Livgarden og havde nr. 185/1902; han gjorde tjeneste ved Liniebataljonens 3. Kompagni. Hans samlede indkaldelse varede i 515 dage inklusive 10 sygedage, hvilket resulterede i, at han kun fik udbetalt hjemsendelsespenge for 505 dage, ialt 35 kroner og 35 ører, som han fik udbetalt ved hjemsendelsen den 8.10.1903.

Kort tid efter hjemsendelsen rejste han ned til søsteren og svogeren i Jagersfontein i Sydafrika, hvor han arbejdede i nogle år; kom så hjem til Danmark igen, for omkring 1920 at udvandre til USA, hvor det ikke gik ham særligt godt de første mange år, at dømme efter hans breve til broderen Laurids Georg Kjærbølling i Valby. Denne sendte ham næsten hver måned en check på 100 US\$. - Se videre i "Slægten Stold's Efterkommere" GRN 1975 bd.I side 68-70. (Kan lånes på de statslige arkiver og biblioteker i Danmark).

Jens Nicolai Christian
Kjærbølling.

Kilder til III.A med efterslægt side 94-115:

Spørgeskemaer udsendt til slægten 1975-1986, besøg hos denne og afskrift fra dennes samlinger, som findes i egne samlinger i mit 1. bibliotek (se seddelregister) samt i samlinger nr. 2,3,5,6,7,10,11,12,16,17,18,32,35,246,247,478-1,589 og 721, samt min korespondancesamling og billedsamling. Vardesyssel Aar-bog 1985 og 1986 heri anetavle for degn Peder Jensen Brandt og hustru som vedrører III.A's svigerfamilie.

III.B: Marie Cathrine Kjærbølling

er født i "Adserballe Skole" på Als den 11.10.1838 og døde i sogn den / - 18__.

Gift i Adserballe Kirke den 16.10.1857 med ungkarl:

Stephan Jørgensen Schmidt der var født i "Søren Mølle" i Adserballeskov den 31.12.1822 og død på "Langedahl" ved Augustenborg på Als som pensioneret "førster" eller overskovfoged den 17.12.1893 og begravet den 23.12. s.å. på Adserballe Kirkegaard. - Han var søn af grynmøller, senere skovfoged i Adserballeskov
Hans Jørgen Schmidt der døde i Adserballe knapt 64 år gammel den 2.10.1851, og gift med Helene Marie Jørgensdatter født i "Sørens Mølle" i Adserballe og døde i Adserballe 17.12.1862, da 68 år gammel; hun var datter af Jørgen Ernstsens i "Sørens Mølle". - Se denne slægt på side 86 her i bogen!

Stephan Jørgensen Schmidt og Marie Cathrine Kjærbølling.

BØRN: III.B.1 til III.B.2.

III.B.1: Helene Schmidt

er født i Adserballeskov på Als den 15.10.1858, konfirmeret i Adserballe Kirke den 6.4.1873 og døde af skarlagensfeber hos mosteren på "Skeglingegaard" i Skaane den 30.7.1879, begravet i Skeglinge den 3.8.; ugift.

III.B.2: Anna Thora Schmidt

er født i Adserballeskov på Als den 8.7.1861; døbt i Adserballe Kirke den 1.9.1861, faddere var: "Pastorinde Thora Bang, Degn og Skolærer Jacob Becker i Lysabild, Hestehandler Jørgen Jørgensens Hustru Dorte Sophie i Adserballeskov, Ungkarl Jacob Henrich Jacobsen i Randersgaard,

Jomfrue Sophie Becker i Lysabild". - Konfirmeret i Adserballe Kirke den 25.3.1877 og døde i Kolding den 1.10.1931.

Gift i Adserballe kirke den 2.8.1885 med ungkarl:

Niels Bengtson der var født i "Westerstad församling" i Sverige den 24.5.1857 og døde som ejendomshandler i Vamdrup ved Kolding den 18.5.1934. - Han var ved vielsen forvalter på "Majbølgaard", senere var han gårdejer og proprietær, sidst ejendomshandler. De boede i Kolding på følgende adresser: Østerbrogade 13, Fredensgade 13 og sidst i Fredensgade 9.

Deres datter er:

III.B.2.a: Marie Eleonora Bengtson

er født i Ulkebøl sogn på Als den 30.12.1889; flyttede 20.4.1933 til fredensgade 9 i Kolding, og døde der den 15.2.1966. - Efterkommere har forgæves været eftersøgt!

III.C: Ernst Kjærbølling

er født i "Adserballe Skole" på Als den 15.12.1841 og døde i Ødis Bramdrup Skole den 27.9.1875, begravet i Ødis 2.10.s.å.

Gift i Ødis Bramdrup Kirke den 20.9.1868 med pigen:

Dorothea Margrethe Christensen der er født i "Stepping" i Stepping sogn den 20.9.1844 og døde i USA den / - 19__, der var datter af skolelærer og degn i Stepping Christen Lauritsen Christensen født i Bjolderup 19.10.1814 og døde efter 1867 da han afskediges på grund af edsnægtelse til tyskerne. Gift 19.10.1842 med Inger Sørensdatter Schmidt født i Stepping. - Christen Lauritsen Christensen demiterede fra Skaarup Seminarium 1836; ved hans afskedsfest, som sognet holdte for ham den 11.9.1872 forbød en tysk gendarm festdeltagerne af synge "Vift stolt paa Codans bølge".

Ernst Kjærbølling,
skolelærer i Ødis Bramdrup 1862-1875.

Ernst Kjærbølling var demiteret fra Tønder Seminarium i 1862, hvor han demiteredes som nr. 1339. Han var fra 1862 til sin død i 1875 skolelærer i Ødis Bramdrup, og kom således til at undervise sin broders børn. - Dorothea Margrethe Christensen modtog mange penge fra sønnen Laurids Georg, da denne i 1890'erne var clark og senere handelsmand på Manilla.

Dorothea Margrethe Christensen
og datteren Anna Marie Kjærbølling
i Ødis Bramdrup Skole.

BØRN: III.C.1. til III.C.4.

III.C.1: Anna Marie Kjærbølling

er født i Ødis Bramdrup Skole den 8.7.1869 og døbt i Ødis Kirke den 29.8.1869; videre skæbne ukendt.

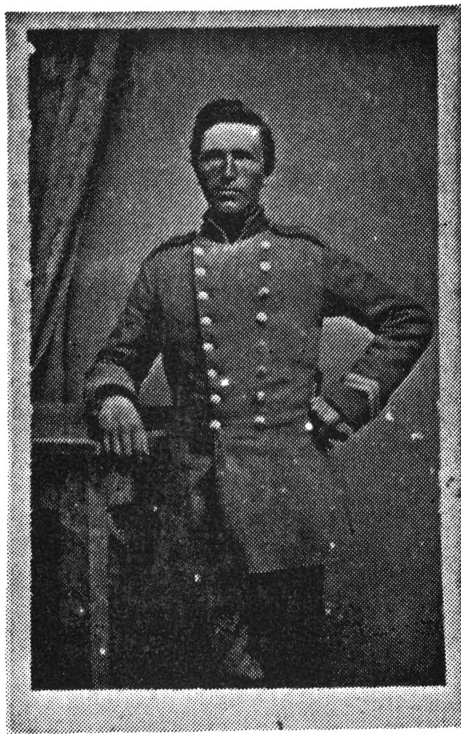
III.C.2: Laurids Georg Kjærbølling

er født i Ødis Bramdrup Skole den 6.2.1871 og døbt i Ødis Kirke den 1.4.1871; - død antagelig i USA 19__

Laurids Georg Kjærbølling var først postassistent her i Danmark, rejste så til Manilla, hvor han var "clark" og senere handelsmand, tjente mange penge og sendte en del af disse hjem til moderen i Danmark. - I 1898 var han sammen med slægtningen Vilhelm Kjærbølling (se side 69 her) i det amerikanske ekspeditionskorps "Rough Riders" og deltog i invasionen på Cuba samme år, hvor han såredes kort efter at være kommet i land på Cuba. Se hans billede i uniform fra US-Army på næste side her.

I 1907 mødtes han med sin fætter Laurids Georg Kjærbøl-

ling (se side 97 her), da denne var på studierejse til USA, og fortalte denne om deres slægtning Vilhelm Kjærbølling, der var på et veteranhjem for pensionerede officerer i Washington, - hvor Vilhelm Kjærbølling boede som pensioneret oberstløjtnant i US-Army.

Laurids Georg Kjærbølling
underofficer i US-Army;
deltog 1898 i invasionen på Cuba i
ekspeditionskorpsset "Rough Riders".

III.C.3: Ingrid Kirstina Kjærbølling

er født i Ødis Bramdrup Skole den 12.8.1873, døbt i Ødis Kirke den 13.10. s.å.; - hun blev gift med en malermester og udvandrede til USA, videre skæbne ukendt!

III.C.4: Cathrina Carolina Kjærbølling

er født i Ødis Bramdrup Skole den 20.5.1875, døbt i Ødis Kirke den 9.7. s.å., videre skæbne ukendt!

Kilder til III.B og III.C med efterslægt side 116-119:

Lærerne i Nordslesvig 1814-1920 ved L.S. Ravn, Aabenraa 1978 side 51 nr. 422, side 186 nr. 1569. Slægtsoptegnelser og Minde af Niels P. Juhl, 1912 side 14. Morten Kamphøveners artikel i Jydske Tidende 1930. Kolding Folkeregister 8.3.1976 og pastor H. Damgaard i Asserballe Pastorat 1976; egne samlinger i mit 1.bibliotek (se seddelregister), samt min billedsamling.

III.D: Cathrine Marie Kjærbølling

i daglig tale kaldet for "TINE"; er født i Adserballe Skole på Als den 30.1.1847 og døde i Hälsingborg i Sverige den 5. 12.1921, begravet i Hälsingborg.

Gift i Ketting Kirke på Als den 18.11.1870 med ungkarl:

Christian Petersen der er født i "Bro Møllegaard" i Ketting sogn på Als den 3.1.1836 og døde i Hälsingborg i Sverige den 14.7.1917, begravet i Hälsingborg.

Cathrine Marie Kjærbølling.

Cathrine eller Catharina Marie Kjærbølling som nogle også skriver hendes navn, er opkaldt efter sin farmor på side 9 her. Hun kom ofte, ja næsten dagligt i Adserballe Præstegaard som jo lå lige over for hendes barndomshjem Adserballe Skole, kun adskilt af en græsmark; hvilket bekendtskab forfatteren Herman Bang der er født i Adserballe Præstegaard 1857 senere benyttede sammen med hendes fars breve, til at skrive romanen "Tine", som senere er blevet filmatiseret.

Hendes barnebarn Niels Erik Christian Kjærbølling (se side 99 her) skriver i sine erindringer bl.a.:

"Mormor han intet med romanen Tine at gøre. Da Herman Bang sidste gang saa Mormor var hun 16 Aar og han kun 6 Aar, men man skal ogsaa lige huske at

Oldefar og Herman Bang's far Pastor Bang var gode venner, saaledes forærede Pastor Bang min Oldefar til julen 1851 bøgerne "Mynsters Betragtninger I & II", som jeg har arvet.

Egentlig ved jeg ikke meget om Morfars familie, dog ved jeg at Morfars Far havde været gift to gange og at Morfar var eneste barn af andet ægteskab, hans Far var 70 Aar gammel da Morfar blev født i 1836".

Om Cathrine Marie Kjærbølling fortæller hendes svigersøn Hans Chr. Hagnell følgende i Sønderjydsk Maanedsskrift 1947:

"Min Svigermor var aldrig i Tjeneste hos Pastor Bangs. Derimod var hun, mdens hun endnu som ung Pige opholdt sig i sit Forældrehjem meget ofte i Præstegaarden, hvor hun delvis gik Fru Bang til Haande med lidt af hvert og dels af hende fik Undervisning i finere Haandarbejde m.m. Hun talte endnu paa sine gamle Dage om, hvor venlig Fru Bang altid var mod hende. Krigstiden i Aaret 1864 tilbragte hun paa en langt mindre romantisk Maade end den, hvorpaa Herman Bang har udmalet det i "Tine". Hele Tiden, medens Krigsoperationerne fandt Sted paa Als, laa hun nemlig tilligemed sin Familie svært Syg af Tyfus, hvorfor ogsaa al Adgang til "Degneboligen" ved store Plakater uden for Huset var strengt forbudt.

Min Svigermor har aldrig opholdt sig i Nordsjælland. Derimod kom hun i Aaret 1867 som Husholdningselev til Palsgaard i Jylland, ikke saa langt fra Horsens. Paa denne store Gaard, som da forpagtedes af senere Godsejer N.I. Lund (død ugift i København omkr. Aar 1915), var dengang en søster til Degn Kjærbølling, Margrethe Kjærbølling, Husbestyrerinde, og hun (Tine) kom altsaa til sin Faster for af hende at lære Husholdning.

Paa Palsgaard lærte hun Christian Petersen at kende, som dengang var Forvalter hos Forpagter Lund. Nytaarsdag 1868 blev han og Tine Kjærbølling forlovede.

Min Svigerfar kendte den senere Direktør Anton Chr. Jacobaeus, som fra Danmark var flyttet over til Skaane, hvor han af Baron v. Schwerin forpagtede det gamle Adelsgoods Skarhult i Nærheden af Eslöv. Ved Jacobaeus' Mellekomst overtog min Svigerfar i Foraaret 1870 som Forpagter en Gaard, der hører under Skarhult: Skeglinge paa omtr. 400 Tdr. Ld., beliggende 10 km Nord for Lund. Og samme Aar om Efteraaret, den 18. Nov., blev saa Christian Petersen og Tine Kjærbølling viiede i Ketting Kirke nede paa Als, hvorefter de nygifte slog sig ned paa Skeglinge. Min Svigermor kom altsaa første Gang som nygift Frue her til Sverige.

I Foraaret 1888 købte min Svigerfar af Godsejer Hage (bosat paa Nivaa-gaard i Nordsjælland) Herresædet Wideröra i Ottarp Sogn, omkr. ved 20 km Sydøst for Hälsingborg, med omkr. 500 Tdr. Lad. Jord, og bosatte sig der med sin Familie, hvorefter han i Foraaret 1892 afstod Skeglinge, som han indtil da havde dyrket ved Siden af Wideröra".

Niels Erik Christian Kjærbølling fortsætter:

"Morfar var en meget dygtig Landmand, en af de endnu i Sverige omtalte danske landmænd der i 1870'erne og deromkring kom til Skaane og sadte skub i det gamledagse Skaanske landbrug. Han udførte saaledes fra Skotland den i dag kendte malkerace "Ayrshire" ko, en ret lille rød og hvidbroget ko, en fin malker med et højt proteinindhold i mælken. Ogsaa marken sadte han skub i, da han købte "Wideröra"; da var gaarden meget forsømt, fuld af tislere, alt for mange store sten, smaa og snævre marker og saa videre. En del Aar efter købet skal Morfar have sagt: "Jeg vil give Jer en krone for hver tidsel i kan finde paa markerne". Og Morfar klattede ellers ikke med pengene.

Selv har jeg været paa "Wideröra" mange gange og det var et dejligt sted at komme, der var saa meget interessant at se paa. Malkebesætningerne var i slutningen af 1890'erne paa 120 stk. malkekvæg og der var 16 spand heste til gaardens markarbejde foruden flere rideheste. Morfar købte mange Sporvognsheste i København. Hestene var unge og stærke, men havde delvis

ødelagte ben efter den haarde Københavnske stenbro, hvorimod de til markarbejde var udmærkede.

Christian Petersen.

Siden 1890'erne var Mormor vist altid syg. Hun var i lange perioder indlagt paa Dr. Maaløes klinik i Valby, og opholdte sig derefter en tid hos Fr. Worm som havde et hus i "Klemmen", som det hed dengang, det laa ind til Søndermarken, bagved "Krarups Have", som dengang var sommerrestaurant og forlystelsessted. Fra "Videröra" kan jeg huske, at Mormor gik meget besværet med to stokke, naar hun skulle ud, kørte hun i rullestol. Ellers sad Mormor altid i et sofhjørne. I de sidste aar mens de boede i Helsingborg, kunne Mormor slet ikke gaa.

De villa i Helsingborg hed "Helios". Ogsaa der har jeg ofte besøgt dem, det var jo ikke nogen lang rejse fra København. Under Verdenskrigen 1914-18 kan jeg huske, at vi altid havde smør og sukker med til Dem, det skulle smugles ind, det var forbudt at have det med over til Sverige. I det hele taget kned det med mad derovre under første verdenskrig, modsat under krigen 1939-45, hvor Sverige havde rigeligt.

Det er saa typisk for Morfars beskenhed, at der paa gravstenen paa kirkegaarden i Helsingborg staar: "Landbrugeren Christian Petersen" og ikke Godsejeren!"

Hans Chr. Hagnell afslutter således sin beretning:

"I Foraaret 1907 solgte mine Svigerforældre Wideröra, hvorefter de bosatte sig her i Hälsingborg, hvor min Svigerfar døde den 14. Juli 1917 efter nogle Maaneders langsom Hensygnen og min Svigermor den 5. Dec. 1921 efter mangeaarige Lidelser. Allerede i Aaret 1899 blev hun nemlig ramt af et Slagtilfælde, som gjorde hende delvis lam i højre Side. Siden den Tid, altsaa i mere end 22 Aar, kunde hun kun med Vanskelighed gaa omkring indendørs, støttet til en Stok, medens hun undendørs altid maatte køres omkring i en Rullestol. Men med vidunderlig Taalmodighed bar hun sin lange Lidelse. Gennem de mange Aar, da jeg næsten daglig var sammen med hende,

hørte jeg aldrig et klagende Ord gaa over hendes Læber. Hun var forøvrigt, saavel hvad Hjertet som Hovedet angaar, en sjældent rigt udrustet Kvinde, lige til det sidste vaagen og interesseret for alt, hvad der rørte sig i Tiden".

BØRN: III.D.1. til III.D.6.

Hovedbygningen på "Wideröra" i Ottarp sogn i Skaane 1980.

En af staldlængerne på "Wideröra" 1980.

III.D.1: Anna Cathrine Petersen

er født på gården "Skeglinge" i Skaane den 5.6.1871 og døde i København den 6.7.1953. - Læs videre om hende og hendes efterslægt på side 96-98 her!

III.D.2: Fritz Lauritz Petersen

er født på gården "Skeglinge" i Skaane den 14.2.1873 og døde i Rødovre den 30.10.1957.

Gift i Ordrup Kirke den 14.4.1902 med pigen:

Sophie Jensen der er født i København den 28.2.1879 og døde i Rødovre ved København den 21.7.1942; hun var datter af partrikulier Rasmus Jensen født 1812 og død 1892, gift med Emilie Lund født 1847 og død 1905.

Fritz Lauritz Petersen var først elev på gartnerskolen "Vilvorde" i Danmark, siden blev ham som udlært gartner lærer der. - Købte i 1900 en landejendom i "Istedmark" i Rødovre sogn, som han omdannede til handelsgartneri og drev det som sådan i 50 år, til en datter og svigersøn overtog det i 1951.

Sophie Jensen og
Fritz Lauritz Petersen i Rødovre ca. 1939.

BØRN: III.D.2.a. til III.D.2.g.

III.D.2.a: Elisabeth Marie Petersen

er født i Rødovre den 10.5.1903; er uddannet lærer og nu pensioneret overlærer og bor: Tagensvej 54.IV. 2200 København N.

III.D.2.b: Inger Johanne Petersen

er født i Rødovre den 23.6.1905 og døde på Bispebjerg i København den 2.3.1952. - Gift i Rødovre Kirke den 5.11.1932 med vulkanisør i Hellerup Peter Hansen der døde i København den / - 1973. - Deres datter er:

III.D.2.b/I: Vera Inger Hansen

er født den 3.7.1943; er gift

III.D.2.c: Gudrun Christiane Petersen

er født i Rødovre den 12.9.1907 og døde der den 28.6.1984; hun var børnehavelærer og ugift.

III.D.2.d: Karen Margrethe Petersen

er født i Rødovre den 13.11.1909 og døde ugift og syg i Nykøbing Sjælland.

Fritz Lauritz Petersen's hjem i Rødovre 1909,
Foran huset ses børnene Inger, Gudrun og Elisabeth.

III.A.2.e: Anna Sophie Petersen

er født i "Islev" i Rødovre sogn den 18.12.1911. - Gift i Brønshøj Kirke den 19.5.1933 med Axel Hesselberg Thomsen der er født i Mathæus sogn i København den 28.1.1901 og døde den 17.11.1979, som søn af Niels Hansen Thomsen og Christiane Hesselberg i Mathæus sogn i København.

Anna bor: Lindegaardsvej 5. 3520 Farum. - Deres 5 børn er:

III.D.2.e/I: Hans Hesselberg Thomsen

er født på Frederiksberg den 1.9.1936; er uddannet ingeniør og arbejder som sådan; bor: Egevej 17. 3400 Hillerød.
- Hans'es 2 børn er:

III.D.2.e/I.A: Søren Hesselberg Thomsen

er født i Hillerød den 4.11.1966

III.D.2.e/I.B: Claus Hesselberg Thomsen

er født i Hillerød den 29.12.1971

III.D.2.e/II: Lise Hesselberg Thomsen

er født på Frederiksberg den 1.9.1936. - Gift i Farum Kirke den 5.10.1957 med gårdejer Knud Svendsen-Tune der er født i Holte den 26.7.1934. - Lise bor: "Kærvang", Arnborgvej 9. 6900 Skjern. - Deres 3 børn er:

III.D.2.e/II.A: Ellen Svendsen-Tune

er født i "Aalsgaard" den 10.4.1959, er uddannet sygeplejerske og gift i Skjern kirke den 4.6.1983 med statsau. revisor Bjarne Madsen; - de bor: Holbergsvej 10. 8723 Løsning.

III.D.2.e/II.B: Anders Svendsen-Tune

er født i "Aalsgaard" den 12.6.1960, er uddannet landmand og er nu ansat hos Volvo i Esbjerg. - Gift i Sulsted Kirke den 23.7.1983 med Inge-Merete Engholm Pedersen. - Anders bor: Storegade 58. 6862 Tistrup. - Deres 2 børn er:

III.D.2.e/II.B.1: Lene

er født den 1.10.1984

III.D.2.e/II.B.2: Flemming

er født den 16.3.1986

III.D.2.e/II.C: Niels Erik Svendsen-Tune

er født i "Aalsgaard" den 4.8.1962, er uddannet landmand og arbejder nu som sådan nær Horsens.

III.D.2.e/III: Kirsten Hesselberg Thomsen

er født på Frederiksberg den 3.8.1938 og døde den 12.6.1968. - Gift i Farum Kirke den 28.7.1962 med lærer først i Ans og nu i Helsingør Ejvind Flensted-Jensen der bor: Tornevej 7. 3200 Helsingør. - Deres 3 børn er:

III.D.2.e/III.A: Lars Flensted-Jensen

der er født i Ans i Grønbæk sogn den 5.5.1963

III.D.2.e/III.B: Michael Flensted-Jensen

der er født i Ans i Grønbæk sogn den 12.9.1965

III.D.2.e/III.C: Mette Flensted-Jensen

der er født i Ans i Grønbæk sogn den 18.3.1967

III.D.2.e/IV: Bodil Hesselberg Thomsen

er født i Solbjerg sogn i København den 2.5.1940; er uddannet sygeplejerske og arbejder nu som områdesygeplejerske og bor: Søtoften 4. 2820 Gentofte.

III.D.2.e/V: Niels Hesselberg Thomsen

er født i Virum den 17.2.1952; samlever med Susanne Nielsen

født 12.1.1954. - Niels er overstyrmand og bor: Akacievej 8. 3400 Hillerød.

III.D.2.f: Cathrine Marie Dorothea Petersen

er født i Rødovre den 28.6.1915, er uddannet kontorassistent. - Gift i Rødovre Kirke den 10.1.1937 med gartner og gartneriejer i Rødovre Olle Elion Nirell der er født i Malmø den 12.9.1909, som søn af Oscar Olsson og Anna Olsson i Nyköping i Sverige. - Slægtsbog findes i denne slægt: "Helje Mattsson i Kumlatofta" Sverige.

Marie bor: Rødovrevej 318. 2610 Rødovre. - Deres 3 børn er:

III.D.2.f/I: Kai Georg Nirell

er født i København den 12.7.1939, er uddannet akademiingeniør. - Gift i Houston i Texas den 16.2.1977 med Elisabeth Grissla der er født i Stockholm i Sverige den 15.4.1946, som datter af Bo Grissla og Brita Grissla i Stockholm. - Kai bor: Friendswood. Texas.

III.D.2.f/II: Helga Agnete Nirell

er født på Frederiksberg den 21.1.1942, er uddannet kontorassistent og bor: Rødovrevej 315. 2610 Rødovre.

III.D.2.f/III: Ulla Nirell

er født i Lindevang sogn den 23.3.1945, er uddannet som bogholderassistent. - Gift i Svenske Gustafskyrkan den 20.5.1967 med Sven Poulsen der er født i Godthåbs sogn i København den 1.5.1939, som søn af Poul Christian Peter Poulsen og Grethe Lütken Poulsen i Islev ved København. Ulla bor: Tværstræde 6. Slagslunde. 3660 Stenløse. - Deres 3 børn er:

III.D.2.f/III.A: John Nirell Poulsen

der er født den 19.11.1968

III.D.2.f/III.B: Sonja Nirell Poulsen

der er født den 14.11.1976

III.D.2.f/III.C: Britta Nirell Poulsen

der er født den 23.10.1978

III.D.2.g: Ida Agnet Marie Petersen

er født i Rødovre den 8.8.1922. - Gift i Kirke den / 1952 med Kurt Hansen.

- Deres søn er:

III.D.2.g/I: Jens Henrik Hansen

er født i Rødovre den 30.1.1955. - Gift i den / - 19__ med Anne Rasmussen der er født i København den / - 19__.

Jens bor: Chr. Winthersvej 36.B. 2800 Kgs. Lyngby.

III.D.3: Georg Kjærbølling Petersen

er født på gården "Skeglinge" i Skaane de 31.12.1874 og døde i Esbønderup sogn ved Græsted den 8.7.1931.

Gift i Slagelse Kirke den 5.4.1909 med pigen:

Petra Ellen Mayntz Clausen der var født på Fyn den 25.2.1882 og døde den 25.1.1971, som datter af godsejer på Fyn Mads Martin Clausen født 1833 og død i Odense 1905, gift med Sophie Gertrud Mayntz født 1847 og død 1914.

Georg Kjærbølling Petersen ejede først gården "Hellegaard" i Gørløse sogn, fra hvilken periode slægtingen Kristen Nielsen Mortensen (se side 103 her) fortæller i bogen "Slægten Stold's Efterkommere" af GRN 1977, bd.II side 144-145:

"Den 6. August 1908 begyndte jeg paa "Hellegaard" ved Borup Holdeplads paa Frederiksværkbanen. Jeg blev inden godt forsynet med Tøj baade til daglig og fint Brug, og alt blev sendt med Banen i et højt smalt Skab og en flad Kasse. - Gaardejeren var min Mors Halvfætter Georg Petersen, søn af Tine, født og opvokset i Skaane, han havde forresten sin lidt yngre Bror Christian Petersen, som Medhjælper paa Gaarden.

Mor fulgte mig fra Jægersborg til "Hellegaard", jeg var jo kun en lille Dreng ikke fyldt 15 Aar. Vi naaede Gaarden om Formiddagen og spiste Middag Klokken 12, derefter tog min saakaldte Onkel Christian mig med i Marken, og da vi senere paa Dagen kom hjem til Gaarden, var Mor taget hjem til Jægersborg. - Det har sikkert været svært for mor at sige farvel til sin lille Dreng, og derfor mente hun, at vi kom lettest over det paa den Maade. Jeg husker ikke, at jeg Græd, det var jo mit eget Ønske at gaa den Vej, men maa-ske havde jeg nok knebet en lille Taare, hvis Mor havde trykket mig til sig, da hun skulde afsted.

Mange Dage varede det ikke, før jeg fik Brev fra Mor med adressen: "Hr. Landvæsenselev". Jeg var stolt af den Titel. Det var næsten altid Mor der skrev breve til mig. Jeg skrev breve hjem hver Søndag, og Mor svarede omgaaende. - Af og til var der lidt Skænderi mellem Brødrene, og deres ordskifte lød i mine Ører meget Skaanskt og ustyrlig morsomt. Hvis jeg saa grinede alt for kraftigt, raabte Onkel Georg: "Hold tjæft med Dig Pog". Ja det var herligt. Der var mange Episoder af den slags, og det lavede gevaldigt op i den daglige Tilværelse.

Det var egentlig en ret stræng Plads, jeg havde faaet. De første to Maaneder blev jeg vækket Klokken halv seks om Morgenen, men senere blev jeg det en Time før Klokken halvfem. Arbejdstiden gik til Klokken 19 Aften, og efter Aftensmaden Klokken halvni skulde Hestene fodres og der skulde Strøes under dem. Det var en lang Dag, men jeg kunde aligevel lide det, og jeg lærte meget der, for de talte altid om Landbrug. - Onkel Georg's Kone var i omstændigheder, og det generede hende at have mig i Hjemmet, saa jeg rejste fra "Hellegaard" den 1. Februar 1910. Det var ellers meningen at jeg skulde have været blevet der til 1. Marts samme Aar".

I 1923 købte Georg Kjærbølling Petersen sammen med sin yngre bror Christian Ernst Petersen gården "Voxtrupgaard" i Esbønderup sogn ved Græsted.

BØRN: III.D.3.a. til III.D.3.f.

III.D.3.a: Kristian Valdemar Voxtrup Petersen

er født i "Hellegaard" i Gørløse sogn den 7.3.1910, er uddannet landmand og har været gårdejer i en længere årrække. - Gift i Birkerød Kirke den 16.7.1937 med Karen Baumgarten Richter der er født i Birkerød den 2.6.1915, som datter af Sven Baumgarten

Richter og Marie Richter i Birkerød.

Kristian bor: Kollemortensvej 6. 7173 Vonge. - Deres 5 børn er:

III.D.3.a/I: Sven Voxtorp

er født i "Voxtrupgaard" den 8.9.1938; er nu orlogskaptain i Søværnet, og bor: Engledet 1. 8320 Mårslet. - Sven's 4 børn er:

III.D.3.a/I.A: Marie Louise Voxtorp

er født i Birkerød den 23.4.1966

III.D.3.a/I.B: Christian Voxtorp

er født i Birkerød den 25.1.1968

III.D.3.a/I.C: Peter Voxtorp

er født den 11.2.1983 i Herning

III.D.3.a/I.D: David Voxtorp

er født den 21.2.1985 i Mårslet

III.D.3.a/II: Niels Voxtrup Petersen

er født i "Voxtrupgaard" den 20.7.1940; er uddannet lærer, har været højskolelærer i en årrække og er nu campingplads-ejer og bor: Fjand Campingcenter. 6990 Ulfborg. - Niels'es 2 børn er:

III.D.3.a/II.A: Bente Voxtrup Petersen

er født i "Sejs" ved Silkeborg den 12.9.1963

III.D.3.a/II.B: Flemming Voxtrup Petersen

er født i "Sejs" ved Silkeborg den 1.1.1965

III.D.3.a/III: Knud Voxtrup Petersen

er født i "Voxtrupgaard" den 2.9.1944, er landbrugsuddannet og nu farmer i Coaldale, Alberta. Canada. - Knud's 3 børn er:

III.D.3.a/III.A: Leslie Petersen

er født i Canada den 16.1.1973

III.D.3.a/III.B: Nicole Petersen

er født i Canada den 19.11.1975

III.D.3.a/III.C: Elisabeth Petersen

er født i Canada den 25.11.1978

III.D.3.a/IV: Henrik Voxtrup Petersen

er født i "Voxtrupgaard" den 13.1.1946, læser i øjeblikket til tekn. ingeniør og er bosat i Odense. - Henrik's datter er:

III.D.3.a/IV.A: Kirsten Petersen

er født den 12.11.1972

III.D.3.a/V: Jens Voxtrup Petersen

er født i "Voxtrupgaard" den 29.5.1951 og nu ansat ved Københavns Kommunes Bedriftssundhedstjeneste som miljøtekniker og bor: Trepkafsgade 4.IV. København Ø. - Jens' es datter er:

III.D.3.a/V.A: Nanna Ryberg Petersen

er født i København den 6.6.1980

Georg Kjærbølling Petersen
og
Petra Ellen Mayntz Clausen.

III.D.3.b: Ingeborg Petersen

er født i "Hellegaard" i Gørlose sogn den / - 1911 og er gift i Nødebo Kirke den / - 1939 med nu gårdejer af gården "Skovgaard" Dan Seidenfaden der er født i den / - 1910. - De bor nu: Marelundsvej 6. Ll. Torøje. 4640 Fakse. - Deres 3 børn er:

III.D.3.b/I: Inga Elisabeth SeidenfadenIII.D.3.b/II: Jørn Harald Seidenfaden

er uddannet landmand og ejer efter faderen af "Skovgaard".

III.D.3.b/III: Poul Ole Seidenfaden

er cand. jur.

III.D.3.c: Margrethe Sofie Catrine Petersen

er født i "Hellegaard" i Gørløse sogn den 17.8.1913, er uddannet husholdningslærer, nu pensioneret overlærer, ugift. - Grethe bor: Petersborgvænget 16.st.tv. 3400 Hillerød.

Grethe Petersen fortæller selv under overskriften "Tildragelser": "Som en af seks søskende der mistede deres Far meget tidligt, måtte jeg arbejde syv år for at spare op til min uddannelse. Efter endt uddannelse var der ikke mange stillinger at få i 1940, så jeg underviste om vinteren i aftenskoler på Møn og i sommerhalvåret var jeg huslig lærer på Københavns Hjelpekolors Ferie- og Svagbørnskoloni i Kalvehave.

I 1946 gik jeg ind i hjælpearbejdet i udlandet, først i "Red Barnet" senere i Røde Kors, det var i perioden efterår 1946 til april 1947, blev så kaldt hjem for at blive leder i Slesvig By; der var jeg i næsten to år, en kort periode var bespisningen indstillet, og jeg havde da ansvaret for en Røde Korsferiekoloni for 70 Københavnske drenge i Ry ved Silkeborg.

Efter arbejdet i Sydslesvig gik jeg ind i aftenskolearbejdet i København, men også som faglærer i Københavns kommuneskoler, hvor jeg efter nogle år opnåede at blive tjenestemand. - I 1947 fik jeg Røde Korsmedaljen overrakt i hovedkontoret i Neumünster og i 1954 modtog jeg på Amalienborg Red Barnets Æresmedalje af Dronning Ingrid".

III.D.3.d: Hans Holger Bertel Petersen

er født i Ulvelse sogn den 6.5.1917; er uddannet som landbrugsmedhjælper, nu folkepensionist og bor: Fredskovhellet 2.J.I-85. 3400 Hillerød.

III.D.3.e: Georg Kjærbølling Mayntz Petersen

er født i Lyngby den 8.2.1920; er uddannet elektro-installatør og er nu indehaver af en elinstallatørforsretning i Helsingør. - Gift i Blaahøj Kirke den 17.10.1948 med Karen Østergaard Therkildsen der er født i Gl. Blaahøj den 1.10.1924, som datter af Hans Christian Østergaard Therkildsen og Signe Gejl i Gl. Blaahøj. - Georg bor: Kirkegade 13. 3200 Helsingør. - Deres 2 børn er:

III.D.3.e/I: Finn Mayntz Petersen

er ansat ved Horsens Sygehus som læge

III.D.3.e/II: Jann Kjærbølling Petersen

er ansat i Hillerød som EDB-operator

III.D.3.f: Poul Martin Mayntz Petersen

har taget navneforandring til "Poul Mayntz"; er født i Lyngby den 8.2.1920. Er uddannet radiomekaniker og arbejder nu med samme på Amager. - Gift på Københavns Raadhus den / - 1945 med Grethe Nielsen der er født i den / - 1927. - Poul bor: Randkløvealle 58. 2300 København S. - Deres 2 børn er:

III.D.3.f/I: Erik Mayntz

er flyver

III.D.3.f/II: Inge Mayntz

er gift Munch

III.D.4: Thyra Marie Petersen

er født på gården "Skeglinge" i Skaane den 12.1.1877 og døde i Lund den 30.12.1970.

Gift i Helsingborg Kirke den 2.8.1907 med teol. och fil.kand.:

Hans Christian Hagnell der er født i Ottarp sogn den 20.6.1874 og døde i Helsingborg den 28.11.1935, som søn af sognepræst i Ottarp Jöns Hagnell og hustru Eva Brunnström i Lund.

Thyra Marie Petersen og Hans Christian Hagnell.

BØRN: III.D.4.a. til III.D.4.d.

III.D.4.a: Eva Thyra Catharina Hagnell

er født i Helsingborg den 25.8.1908; - gift på Lund Raadhus den 1.11.1939 med professor Bo Oscar Gerle der er født i Göteborg den 10.11.1907, som søn af Frans Oscar Gerle og Isabella Sandberg i Göteborg.

Eva bor: Förningsgränden 1. 222 51 Lund. Sverige.

Eva fortæller således om sine forældre, se ovenfor: "Min far tjenstgjorde som læroverksadjunkt vid Helsingborgs högre läroverk till sin död 1935. Utöver sin filosofiska examen vid Lunds universitet hade han även en teologisk kandidatexamen. Som präst tjenstgjorde han ofte som vika-rie för sin fader, som var kyrkoherde i Ottarps församling utanför Helsingborg. Han var mycket intresserad av kommunalpolitik och innehade ett flertal uppdrag bl.a. som stadsfuldmäktig i Helsingborg.

Efter hans bortgång 1935 sålede min mor sin villa i Helsingborg och flyttade till Lund där flertalet av hennes barn bodde. Mor hade i sitt hem fått sin utbildning av en guvernant som brukligt var på en stor gård på landet. Hon förestod delvis också hushållet under Tines sjukdom, liksom hennes systrar Anna och Fanny. Mor avled 1970".

Fra bogen "Vem är det 1985" læser vi følgende om Eva og Bo Gerle's arbejde og uddannelse:

Gerle, Bo O., professor emer. Med lic Lund 36, med dr 43, doc i rättspsykiatri Lund 46, i psykiatri 50-70, olika läkförordn 36-43, aman o underläk psykiatr klin Lund 44-45, överläk rättspsykiatr avd St Lars sjh 46-48, överinsp f sinnessjv 49-50, överläk o sjhchef St. Lars 50, chefsläk 62, prof i psykiatri särsk rättspsykiatri Lund o överläk stat rättspsykiatr klin 70-74. Sakk straffrättskomm 52-53, led komm f översyn av häls- o sjv i riket o mentalsjv-deleg 55-58, socstyr vetensk råd 59-77, hedled Sv psykiatri o rättspsykiatri. Skr i psykiatri o rättspsykiatri.

Gerle, Eva T.C., förste bibliotekarie, Lund. Fil mag Lund 31, fil lic 36, fil dr 39, aman Lunds univbibl 36 (eo 32), 2e bibl 39, 1e bibl 59-74 (eo 57). Nämndemann 67-78. Skr Are frode o hans författarskap (drsavh 38), Lunds univ matrikel (68), Lunds univ matrikel 1834-47 (78), Lunds univbibl hist (84).

Eva og Bo's 4 børn er:

III.D.4.a/I: Agneta Gerle

er født den 12.9.1941, er nu företagsläkare. - Gift med hälsovårdschefen Eric Fröier, og bor: Borrby 59. 270 52 Borrby. Sverige.

III.D.4.a/II: Susanne Gerle

er født den 26.6.1945, er jur. kand. kronofogde. - Gift med direktör Håkan Holmström, og bor: Slogstorp. 240 33 Löberöd. Sverige.

III.D.4.a/III: Mårten Gerle

er født den 12.8.1948, er överläkare. - Gift med sjuksköterskan Anne-Marie Linder, og bor: Westmans väg 14. 152 00 Strängnäs. Sverige.

III.D.4.a/IV: Louise Gerle

er født den 5.3.1952, er sjukhuskurator. - Gift med ingeniör Ulf Andersson, og bor: Trädgårdsgatan 21. 332 00 Gislaved. Sverige.

III.D.4.b: Ingrid Hanna Maria Hagnell

er født i Helsingborg den 11.3.1910. - Gift 1.gang i Lund Kirke 1940 med Alve Persson, og 2.gang i Lund Kirke 1951 med Oskar Swärd. - Ingrid er uddannet toldtjänsteman, og pensioneret tullöverkontrollör. Ingrid bor: Råbyvägen 32.B. 223 57 Lund. Sverige.

Ingrid's 3 børn er:

III.D.4.b/I: Mats Hagnell

er født 1941 og er nu universitetslektor i Lund.

III.D.4.b/II: Jan Hagnell

er født 1943 og er nu apotekare i Malmö

III.D.4.b/III: Knut Swärd

er født i 1951, og er nu fil.stud. i Malmö. - Knut bor:
Herslowsgatan 11.D. 211 47 Malmö. Sverige.

III.D.4.c: Karin F. G. Hagnell

er født i Helsingborg den 16.1.1913. - Gift i Lund Kirke den
27.7.1943 med professor Stig J.H. Borgström der er født i
Borås den 26.9.1911, som søn af bokhaandlere Harald Borgström
og Gurli Sjöberg i Borås.

Karin bor: Parkgatan 15. 502 65 Borås. Sverige.

Karin tog i 1941 disputerat f.fil. doktorgrad i historie,
er nu pensioneret efter at have tjænstgjort som lektor, senest
ved universitetet i Umeå. - Karin fortæller selv: "Var under åre-
ne 1931-61 bosatt i lund, da jeg studerede och senere tjænstgjorde som lä-
rare vid Katedralskolen. Då min man som er läkare blev professor i kirurgi
ved universitetet i Umeå, flyttede vi dit. Efter bådas var pensionering
flyttade vi in i min mans gamla föräldres hem i Borås. Jeg syslar - foruten
med huset - med alt atarbete och hålla radiofordrag. I serien "Va.. alt
veta" i Sveriges Riksradio P.I, har jeg haft med en del danska ämnen, f.ex.
"Leonora Christine", "Struense", "Fru Heiberg" och "Europas Svarfar". Både
min man och jeg trivs med vore pensioner; hans hobby er trädgårdsarbete och
silversmide. Vi reser mycket, helst till Italien. Det er bäst at passa på
så länge hälsen står oss bi".

Karin og Stig's 3 børn er:III.D.4.c/I: Eric Borgström

er født 1948; er läkara (urolog) ved Karolinska Sjukhuset
i Stockholm. - Eric's 2 børn er:

III.D.4.c/I.A: Johannes Borgström

er født 1978

III.D.4.c/I.B: Olof Borgström

er født i 1982

III.D.4.c/II: Håkon Borgström

er født 1951; er tandläkara i Borås, ugift..

III.D.4.c/III: Ann Borgström

er født 1952; er tandläkara. - Gift med advokat Paul
Ryther, og bor i N.Y. i USA. - Deres 2 børn er:

III.D.4.c/III.A: Christian

er født 1978

III.D.4.c/III.B: Cathrine

er født 1980

III.D.4.d: Gertrud Elisabeth Hagnell

er født i Helsingborg den 24.1.1916 og døde den 21.1.1953; hun var uddannet med.kand. og var i mange år læge. - Gift i Ottarps Kirke i juni 1939 med överläkare Stig Zethraeus der er født i Halmstad den 28.11.1913 og døde i Borås den / - 19 - Gertrud boede sidst i Lund i Sverige.

Gertrud og Stig's 2 børn er:

III.D.4.d/I: Märta Magdalena Zethraeus

er født i Lund den Malmö den 23.5.1941; er uddannet jurist og nu ansat som notarie ved Länsrätten i Vänersborg. - Gift i S:T Maria Kirke i Helsingborg den 17.11.1962 med nu Sveriges ambasadør i Kairo Axel Lave Kristian Johnsson der er født i Helsingborg den 6.3.1936, som søn af Carl-Henrik Johnsson og Ella Michaelsen i Helsingborg.

Lena bor: Kungsgatan 21.B. 462 00 Vänersborg. Sverige. Deres 2 børn er:

III.D.4.d/I.A: Eva Gertrud Kardlina Johnsson

er født i Lund den 3.2.1965 og studerer nu ved Lunds Universitet.

III.D.4.d/I.B: David Magnus Johnsson

er født i Stockholm den 16.9.1966; er agronomkonsulent i Suffolk, England. Gift der.

III.D.4.d/II: Johan Ierhard Zethraeus

er født i Lund den 26.9.1946; er uddannet agronom i Sverige, nu Crop Consultant. - Gift i Battisford Kirke i Suffolk, England den 18.3.1978 med Stella Patton der er født Cadishead i Lancashire den 11.3.19 , som datter af John Patrick Patton og Betty Morgan der bor i Battisford, Suffolk.

Johan bor: Kestrel Cottage, Churchroad. Battisford. Nr. Stowmarket. Suffolk JP 14 2 HE. England. - Deres 2 børn er:

III.D.4.d/II.A: Emily Magdalena Zethraeus

er født i Nottingham, England den 11.12.1980

III.D.4.d/II.B: Clara Eileen Zethraeus

er født i Ipswich, England den 18.4.1982

III.D.4.e: Ella Anna Ingegerd Hagnell

er født i Helsingborg den 1.10.1918; er apotekeruddannet. - Gift i VäxjöKirke den 20.5.1951 med apotekerchef Karl-Rickard Ljungdahl der er født i Ørsjö den 18.8.1919 som søn af Rickard Ljungdahl og Elsa Bäckman i Vetlanda. Ella bor: Björn Gottliebs väg 4.H. 590 30 Borensberg. Sverige.

Deres 3 børn er:

III.D.4.e/I: Eva Maria Elisabeth Ljungdahl

er født den 17.11.1952, er uddannet som jur. kand., nu ansat som byrådsdirektør. - Gift med byrådsdirektør og fil. kand. Arvid Göran Ek der er født den 16.9.1948.

Eva bor i Stockholm. - Deres 2 børn er:

III.D.4.e/I.A: Johan Carl Christian Ek

er født den 26.10.1982

III.D.4.e/I.B: Anna Catharina Cecilia Ek

er født den 29.3.1984

III.D.4.e/II: Ingrid Anna Viveka Ljungdahl

er født den 24.2.1954, er uddannet og arbejder som socio-nom. - Gift med fil.kand. socionom og nu adjunkt i Motala Jan Erich Paul Hammarstrand der er født den 11.12.1953.

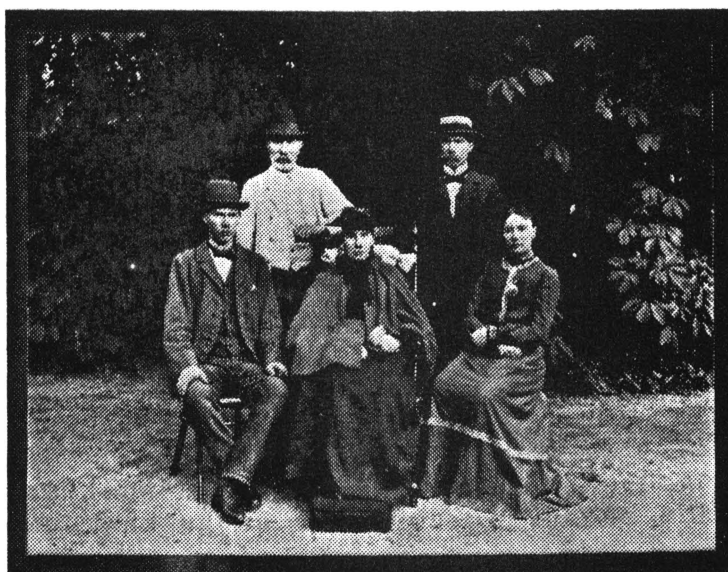
Viveka bor i Motala. - Deres datter er:

III.D.4.e/II.A: Louise Cecilia Marie Hammarstrand

der er født den 28.10.1982

III.D.4.e/III: Marianne Karin Cecilia Ljungdahl

er født den 13.11.1959, er uddannet og arbejder nu som socionom; bor i Finspång.

I haven på "Videröra" i Skaane før 1907 ses fra venstre: Christian Petersen, faderen Christian Petersen og moderen Cathrine Marie Kjærbølling, Georg Petersen og Tyra Petersen gift. Hagnell.

III.D.5: Fanny Petersen

er født på gården "Skeglinge" i Skaane den 28.6.1878 og døde på Lennings Sjukhem i Norrköping den / - 1967.

Gift i Kirke den /6 - 1905 med ungarl:

Knut Holmgren, der er født i Helsingborg den 23.10.1877.

Fanny's datter Dagny fortæller om sine forældre: "Mina föräldrar skildtes i 1919, vi barn flyttade med vår Mor till Helsingborg och bodde hos Mormor "Tine" i hennes änkehem. Med vår Far hade vi icke någon förbindelse". - Fanny ligger begravet på Donationskyrkogården i Helsingborg.

Fanny's 3 børn er:III.D.5.a: Dagny Siri Edith Holmgren

er født i Helsingborg den 30.6.1906 og uddannet som kartriter-ska. - Gift i Göteborg Kirke den 1.4.1934 med Alf E. W. R. Thomander der er født Vartofta-Åsaka den 2.4.1902, som søn af Ivar E. Thomander og Laura Schmid v. Schwarzenhorn (hun er født i Augustenborg på Als).

Dagny bor: Mirabellbacken 22. 162 36 Vällingby. Sverige. - Deres 2 børn er:

III.D.5.a/I: Karin Margareta Thomander

er født den 6.6.1935, er uddannet som kosmetolog og nu indehaver af "Institut de Beaute' Karin Herzog". - Gift med Paul Herzog som er forsker og konstruktør af "Engstrøms Respiratorn" med flere medicinske apparater. Delågere: Laboratoire de Recherches Chimiques Dr. med. et Mme Paul Herzog i St. Légier.
Karin bor: St. Légier, Schweiz.

III.D.5.a/II: Ingrid Cecilia Thomander

er født den 13.7.1941, er uddannet fotograf. - Gift med afførsman Göran Stenström.

Cecilia bor:

Deres 3 børn er:

III.D.5.a/II.A: Pia Stenström

er født den 25.8.1963 og nu gift

III.D.5.a/II.B: Ylva Stenström

er født den 27.3.1969 og går nu i gymnasiet

III.D.5.a/II.C: Asa Stenström

er født den 25.7.1972 og går i mellemskole

III.D.5.b: Eric Axel Christian Holmgren

er født i Helsingborg den 24.9.1907, er uddannet søingeniør og nu pensioneret som sådan, og bor: 30. Langstone Drive. Exmouth Ex 8-4 JA England.

Alf Thomander fortæller om Eric: "Gick till sjöss vid 15 års alder, läste till maskinist, sjöingeniörsexamen. Blev under sista världskriget som maskinchef på svenska fartyg utanför Skagerack-Spärren toppederad två gånger. Tjänsgjorde sedan efter kriget som "chef" på oljetankers till pensionsåldern då han bosatte sig i England".

III.D.5.c: Anna Elvira Elisabeth Holmgren

er født i Helsingborg den 28.1.1911 og døde den 6.12.1968. - Gift i Göteborg den /12 - 1934 med civilingeniør og lektor David Gustav Roger Agrelius der er født i Uddevalla den 27.9.1911 som søn af Gustav Agrelius og Albertina Agrelius i Uddevalla. - Roger bor: Karlsby, Motala. Sverige. - Deres 4 børn er:

III.D.5.c/I: Ingrid Birgitta Agrelius

er født i Göteborg den 1.6.1935, er uddannet folkeskolelærer og nu lærer i Kungälv. - Gift i Norrköping Kirke den 20.6.1959 med Arne Martin Bäckius der er født i Sandarne den 31.3.1934 og døde 1984, som søn af Stina og Martin Bäckius i Vallvik, Söderhamn. Ingrid bor: Nätstigen 9. 442 35 Kungälv. Sverige. - Deres 2 børn er:

III.D.5.c/I.A: Lena

er født i Trollhättan den 27.11.1961

III.D.5.c/I.B: Göran

er født i Kungälv den 23.2.1963

III.D.5.c/II: Erik Gunnar Agrelius

er født i Västerås den 14.2.1937, er uddannet tekstiltekniker (köpmanslinje) med examen vid Lennings Textiltekniska Institut i Norrköping 1958; er nu Försäljare i Herrkonfektionsaffär. - Gift i S:T Olai Kirke den 24.2.1962 med Monica Elisabeth Ekholm der er født i Norrköping den 1.7.1944, som datter af Gunborg Elisabeth og Karl-Erik Ekholm i Norrköping. Gunnar bor: Hamndalsvägen 15. 616 00 Åby. Sverige. - Deres 2 børn er:

III.D.5.c/II.A: Peter Gunnar Agrelius

er født den 6.6.1962

III.D.5.c/II.B: Thomas Roger Agrelius

er født den 13.3.1965

III.D.5.c/III: Ake Lennart Agrelius

er født den 13.1.1939

III.D.5.c/IV: Barbro Elisabet Agrelius

er født i Norrköping den 13.8.1941, er uddannet vårdbi-træde og er nu orderkontorist på Junesco. - Gift i Borg Prästgård den 13.12.1959 med Nil Anders Johnsson der er født i Västra Husby den 25.3.19 , som søn af Anna og Nils Johnsson i Norrköping. Barbro bor: Pl. 2311 Tostaboda. 280 70 Lönsboda. Sverige. - Deres 3 børn er:

III.D.5.c/IV.A: Anders Mikael Johnsson

er født den 16.6.1960, og gift med Elisabeth. - Deres datter er:

III.D.5.c/IV.A.1: Anna Elin Johnsson

er født den 1.4.1984

III.D.5.c/IV.B: Bo Stefan Johnsson

er født den 8.5.1963

III.D.5.c/IV.C: Eva Annika Johnsson

er født den 14.11.1966

III.D.6: Christian Ernst Petersen

er født på gården "Skeglinge" i Skaane den 4.2.1885 og døde
 ugift på "Voxtrupgaard" i Nordsjælland den 22.8.1958 og
 blev begravet på Esbønderup Kirkegaard den 27.8.1958.

Christian var sammen med broderen Georg Kjærbølling
 Petersen (se side 128 her) medejer af "Voxtrupgaard" i Esbøn-
 derup sogn ved Græsted.

Kilder til III.D med hele efterslægt side 120-139:

Sønderjysk Maanedsskrift 1947 side 72-77. Morten Kamphøveners
 artikel i Jydske Tidende 1930. Dansk Biografisk Leksikon, 3.
 udgave, bd.I side 403-407. Sønderjysk Maanedsskrift 1943 side
 41-49. Sønderjyske Aarbøger 1958 side 90-95. Jydske Tidende
 den 11.3.1973. Adserballe Egnshistoriske Arkiv. Korespondance
 med Tine's efterkommere. Egne samlinger i mit 1. bibliotek (se
 seddelregister). Se iøvrigt under "kilder" på se 93 her!

Rettelser & TilføjelsertilEfterslægt-III.

"Tante Grethe fortæller".

IV: Margrethe Louise Kjærbølling

er født i "Dyenneved Skole" i Egen sogn på Als den 13.1.1816 og døde på "Schvesterhaus" i Flensborg, Tyskland den 8.11.1909, - da 93 år gammel og ugift. - Se forældrene (2) & (3) side 9-19!

Margrethe Louise Kjærbølling alias "Tante Grethe" boede fra 1889, da frk. Greves mor døde, hos nevøen Jørgen Peter Hansen og dennes veninde Josephine Luise Sophie Greve, først i "Graasten Palæ" og senere i et hus i Graasten (se side 83 her).

Tante Grethe har gennem årene fortalt "tante Fine" om sin slægt og sit liv. Tante Fine lader i et par breve fra tiden før og efter første verdenskrig tante Grethe selv fortælle niecen Ida Kirstine Kjærbølling dette.

Fra bevarede breve i "Søes-linien" stammer endnu nogle oplysninger fortalt af tante Grethe og tante Fine. - Alle disse fortællinger er herunder sammenstykket til en historie, bearbejdet af Eva Kjærbølling Brostrøm i Viborg, og redigeret af mig og lyder således:

"I mit barndomshjem boede begge mine bedstemødre, her døde de og ligger begravet ved hinandens side på Egen Kirkegaard. Min bedstemor på fædrenes side: Margrethe Jesdatter var en køn meget venlig og ret stor kvinde. Hun klædte sig ikke som bondekone men gik i silke. Hun blev 85 år gammel. Jeg husker hende særdeles vel, hun var født 1740 og var fra Aarøundegnen ved Haderslev. Vi stod i min barndom endnu i forbindelse med familien der. Min bedstemor blev ikke opdraget hos sin mor eller sine forældre, men hos en præst, hvor hun lærte, hvad der hørte til en bedre opdragelse, og havde således gået i latinskole, idet hun ifølge traditionen skulle være datter af Kong Frederik den V da denne som kronprins ventede på overfart til Fyn. Senere blev hun gift med Niels Jensen. Hendes far havde i mange år tjent ved militæret og havde fået en gård af kongen.

Derimod var min mormor Karen Pouls, der var gift med degnen Lauritz Matzen i Stenderup, klædt som bondekone. Hendes familie havde været velhavende bønder, men mistede alt dels ved Stenderups brand i 1807 og dels ved Statsbankerotten. Den ulykkelige brand var ikke blot en økonomisk katastrofe for degnefamilien, men også en menneskelig tragedie. Mundtlig tradition i familien beretter, at mors søster Wolborrig, der da var 21 år gammel fandt alle døre og vinduer spærret af det skridende stråtag, resolut søgte hun beskyttelse i en stor standkiste, hvor hun omkom.

Min far var en smuk mand med krum næse og kønne øjne. Min bror Lauritz lignede ham meget, det gjorde provst Jørgen Hansen også. Han havde en meget smuk sangstemme, som Lauritz og ikke mindst Marie arvede.

Far var meget selskabelig anlagt, vort hus var ofte samlingssted for mange mennesker. Ofte kom de i hele vognfulde. Det passede ikke altid mor, thi det bragte jo både extra arbejde og extra udgifter mig sig. Da der igen en dag kom en vogn med uventede gæster, sagde min bror Niels. "Giv dem noget rigtig tarvelig mad - pilkartofler og saltet sild - så skal de nok blive væk en anden gang".

Fars penge lå løst i lommen, han lånte penge ud til højre og venstre uden kvittering. Senere, da mor overtog kassen, blev der mere forslag i pengene, men da far døde mistede vi meget, fordi der ingen gældsbeviser fandtes.

Vi havde ret megen jord, 6 tønder og 4 skæpper, holdt køer, får og svin. Derudover fik vi smør, gæs, høns og flæsk af bønderne. Vi klarede os godt med mad, penge var det derimod småt med. Far gødede ikke sin jord,

og skønt bønderne pløjede for ham, som de skulle, lod han gødningen ligge, da han jo ikke som efterfølgeren var landmand.

Hertugbørnenes huslærer kom ofte hos os. Far var velbevandret i sprog, magtede både fransk, engelsk, latin og naturligvis tysk, og ofte havde vi 6 unge mennesker boende. Han underviste dem til optagelse på højere skoler. Jürgen Carstens, apothekersøn fra Augustenborg ligeledes. Han døde som præst i Flensborg 1903.

Far underviste også pastor Ahlmanns sønner - han betalte aldrig - selv om han skyldte far mange hundrede mark. Da far døde og mor havde det småt med den lille pension, satte min bror Niels et digt i avisen - alle vidste hvem skyldneren var. Bønderne kaldte præsten "Hanse bach a Kirch", han var lidet elsket i sognet. I virkeligheden kunne Ahlmann slet ikke undvære far, der besørgede en stor del af hans embedspligter. Louise Ahlmann var min gudmoder.

Far havde aldrig gået på seminarium, men begyndte som hjælpelærer, han slap på den måde for militærtjeneste, da studerende slap fri.

Margrethe Louise Kjærbølling.

Mine forældre lærte hinanden at kende i Stenderup, men mor måtte ikke få ham, og blev derfor som 18'årig sendt til København - men jeg fik min Kjærbølling, sagde hun med et glimt i øjet. Hun var en stor modsætning til far, men de kom overordentlig godt ud af det med hinanden.

Da far døde levede mormor endnu, og de boede sammen til mormor døde. På sine gamle dage boede mor hos min søster Marie, der var gift med landmand Jørgen Hansen i Søest ved Rise. Marie og hendes mand var sjældent gode mennesker, og mor havde det godt der, trods de små kår. hun spandt endnu som gammel kone, læste avisen og fulgte med i politik. Ofte sagde mor "Der er jo kun een verden".

Marie fortalte mig, at når hun og manden i deres yngre år gik ud og

drak kaffe hos naboerne, hvad forresten sjældent skete, fortalte mor altid den næste dag, om den og den, der måtte gå fra hus og hjem, fordi de gik ud og drak kaffe i stedet for at arbejde.

Mor bar en såkaldt salopdug - helst med røde bånd. Hun var forfængelig og spejlede sig gerne. På sine gamle dage havde hun en vorte på næsen, hun kom let til at kradse på den, og måtte så til sin store fortrydelse gå med plaster på næsen. Mor gik sjældent ud - kun lidt i haven. Hun sagde ikke meget, men kunne være meget slagfærdig.

Der var i sin tid et gammelt standur i Søest, hvori der var malet et portrait.

Farmor havde haft 9 søskende. Da jeg var 15 år gammel, kom jeg til en tante i Haderslev. Det var en anstrengende rejse, vejret var koldt. Turen gik med vogn over Aabenraa. Vejen var dårlig og rejseselskabet slet. Kusken havde fået penge for at have opsyn med mig. Da der skulle skiftes heste undervejs, bedede vi i en kvalm lille krostue, hvor værten sad i skjortearmer og med pibe i munden. Dog alt kommer til en ende, således også denne tur.

Tante tog selv imod mig, de drev avlsbrug og var holdne folk. De havde haft en datter, der blev gift på Fyn. Hun døde i barselsseng. Barnet Marie Hendrichsen blev opdraget i Haderslev hos bedsteforældrene. Faderen giftede sig igen. Bedsteforældrene blev ude af sig selv, da han skrev, at han ville komme med næste færg, for at hente sin datter. Han var med færgen fra Assens til Aarøsund, men den gik ned med 21 mennesker ombord - og så beholdt de Marie.

Jeg havde en meget svær og anstrengende tid i Haderslev, på den anden side var jeg meget taknemmelig for opholdet. Sammen med Marie, der var lidt yngre end jeg, gik vi på håndarbejdsskole, hvor vi lærte at spinde og kniple. Vi lærte også at danse. Onkel var en meget venlig mand noget yngre end tante. Marie blev senere gift med en Petersen, hvis far kaldte sig "Agent P." han ejede Petersens Hotel i Haderslev.

Så kom jeg hjem. Far led meget et par år, men der var stor glæde da Kathrine blev trolovet og siden gift i Alslev på Fyn. Peter Hansen var kommet på besøg hos os med broder Niels, da de gik på seminariet. Far led af vattersot, han var oppe til det sidste, men døde pludseligt "als das Wasser über Hertz ging".

Jeg var hos Kathrine i Alslev, da Jørgen Peter Hansen blev født. Hos min bror Niels var jeg også i flere år på Ærø, de havde det pragtfuldt. De første tre år havde de ingen børn. Georgs fødsel var meget vanskelig. Han blev tangforløst, hans hoved var så deformt, at jeg tvivlede på, han blev normal. Da børnene var små, tålte min svigerinde ikke, at de blev straffet. Senere fik de så meget desto mere prygl. Engang måtte jeg holde Vilhelm, medens hun slog ham. Han var over 13 år. Bagefter sagde han til mig, den holden var ikke meget beventd, jeg kunne have ordnet jer begge to.

Min svigerinde gik ofte klædt i hvidt. Hun var myreflittig og meget dygtig og sparsommelig. Når bror Niels studerede, hjalp hun med til familiens underhold ved at have pensionat.

I 1841 tjente jeg som husholderske i Notmark Præstegaard. Derefter kom jeg i huset hos pastor Jørgen Hansen i Egen - den senere biskop, der gik det meget sparsommeligt til, dog var alt flot og rigeligt, når der var gæster. Til daglig fik vi om morgenen kaffe med fedtebrød og havregrød. Om aftenen fik vi bygvandgrød, dertil om sommeren tykmælk og om vinteren kun smør og mælk. På den tid hærgede pesten, som jeg også blev angrebet af - mange døde. Pastorinde Hansen mistede flere af sine søstre. Man troede en overgang heller ikke, at jeg ville overleve.

Så blev jeg forlovet med Kristian Nielsen. Der var seks års forskel mellem os. Han blev senere diakon på Fyn. Jeg var da med familiær stilling hos Købkes ved Horsens. Jeg havde det særdeles godt der og blev kaldt jomfru. Købkes og fruens søstre kom ofte på besøg. Vi sagde du til hinanden. De var forlovet med officerer, jeg med Nielsen. De kom på ugentlige besøg - en lykkelig tid.

Herunder ses Margrethe Louise Kjærbølling's testamente, dateret Guderup på Als 9.7.1872, arvinger var søsteren Marie og broderen Lauritz Georg.

Kæri Thales Skjal er mine smukke søster
Guderup, den 10. Juli 1872
Præsigelse af Margr. Louise Kjærbølling

10. Jul.

Guderup 9 Jul. 1872.

I Guds Navn!

Jeg underskriver Margrethe Louise Kjærbølling, den 10. Juli 1872, at jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger.

1. At jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger.

2. At jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger.

3. At jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger.

Guderup den 9. juli 1872
Jon Nielsen

Margrethe Louise Kjærbølling,
H. S. Frederiksen som Lægen

Lauritz Georg
Jon Nielsen

Det er bekræftet ved fuld offentlig og retlig underskrift af mig som søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger, og jeg har offentlig og retligt bekræftet min søster Marie og min søn Lauritz Georg som mine arvinger.

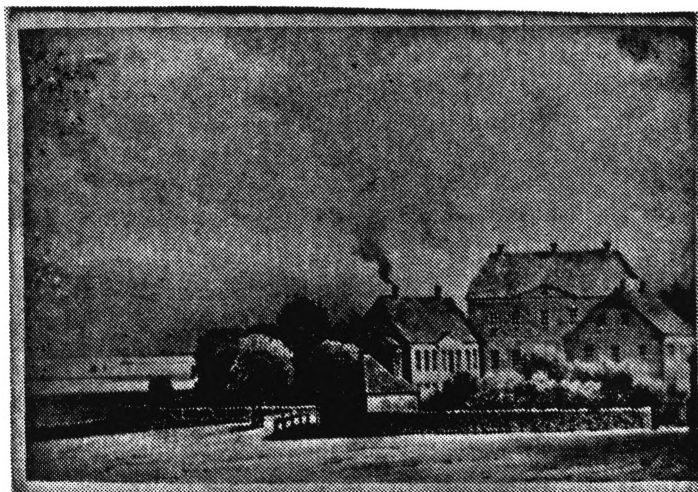
Jon Nielsen
[Redacted]

Ved sådanne lejligheder var husholdningen meget vanskelig, fru Købke forstod sig ikke derpå. Så måtte jeg forestå vask, slagtning, bagning, brygning og lysestøbning m.m. Jeg måtte også spinne og sy. Det var dog skønne aftener, når vi alle sad i storstuen. Pigerne spandt, karlene var i folkestuen ved siden af, de snittede pølsepinde og flettede bånd til at binde negene med i høstens tid. Om morgenen stod vi tidligt op. Om vinteren gik karlene straks over i langloen for at tærse - en hel række - dette klip - klap frydede mig. Kort efter daggry spiste de morgenmad og gik så til udearbejdet, når der var noget. Jeg fik gigtfeber og var syg i tre måneder før jeg kunne genoptage arbejdet.

Der var flere, der sagde, at min kærreste Nielsen aldrig ville drive det til noget. Så skiltes vi - til hans store fortrydelse. Bror Niels skrev at jeg skulle komme til København.

Medens jeg var hos familien Otzen, han var forpagter hos hertugen af Augustenborg, kom hertugen dertil på jagt med kok og hele sit følge. Der fik jeg lejlighed til at lære "det finere køkken" at kende. Det var en svir for hertugen at få alle til at smage rævesteg - også køkkenpersonalet. Når det lykkedes, blev der blæst i horn - mig fik han dog ikke med på den spas.

Derpå kom jeg til Møller på Gammelgaard i Kettinge sogn. Så blev Kristian Nielsen diakon på Als i 1859 og jeg måtte derfra.

Godset "Palsgaard" ved Horsens.

Herefter fulgte fjorten år på Palsgaard, hvor jeg var husholderske for forpagter N.I. Lund. Engang vi skulle have høstfest og smøre adskillige hundrede stykker smørrebrød, blev køkkenpigen utilbens, og jeg måtte selv skære det meste. Jeg mærkede ikke noget med det samme, men næste morgen var det helt galt. Lægen sagde, der var sprunget en scene og forbød mig at arbejde. - Da jeg kun kunne sidde på en stol og se til, rejste jeg derfra".

"Søest - linien".V: Marie Kjærbølling

er født i "Dynneved Skole" i Egen sogn på Als den 12.2.1822 og død i "Søes" i Rise sogn ved Aabenraa den 9.5.1897; gravstedet er endnu bevarret på Rise Kirkegaard.

Gift i Egen Kirke på Als den 30.5.1850 med ungkarl:

Jørgen Hansen, som var født i "Dynnewith" i Egen sogn den 2.9.1820 og døde i "Søes" i Rise sogn den 12.6.1902, ligger begravet på Rise Kirkegaard. - Han var søn af gårdmand i Dynnewith Hans Jørgensen født i "Stolbro" 1785 og død i Dynnewith den 4.6.1870, gift i Egen Kirke den 5.9.1817 med Kirsten Nissen Wrang der var født i Dynnewith 1799 og døde der den 13.5.1864.

Hans Jørgensen var søn af gårdmand i Stolbro i Egen sogn Jørgen Lauritzen født 1759 og død i Egen sogn 14.7.1848, gift 1. gang med Cathrine Hansdatter født i "Elstrup" 1756 og død i Stolbro den 29.8.1813. - Jørgen Lauritzen var søn af Lauritz Jørgensen født ca. 1729 død i Stolbro 5.8.1811 og Ann.

Kirsten Nissen Wrang var datter af selvejer i Dynnewith Nis Hansen Wrang født ca. 1761 og død Dynnewith 9.10.1815, gift 22.2.1794 med Kirsten Nisses der er født ca. 1760. - Se iøvrigt om Wrang-slægten i "Sønderjydske Maanedsskrift" 1954 side 120-123 og side 143!

Marie Kjærbølling og Jørgen Hansen i Søest.

Som så mange andre alsinge flyttede de kort efter vielsen i Egen til fastlandet, da der ikke var nogen passende gård at købe på Als; her havde Jørgen Hansen mens de var forlovet købt en gård i "SØES" i Rise sogn ved Aabenraa, hvis købekontrakt lyder således:

"Kjøbecontract.

Gjøres hermed bekjendt og vitterligt at undertegnede dato imellem mig Gaardmand Jes Jessen i Søes som Sælger paa den ene, og mig Jørgen Hansen fra Dynnevith paa Als som Kjøber paa den anden Side, efterskrevne Kjøbecontract aftalt, indgaaet og sluttet.

1. Jeg Jes Jessen sælger og afstaar hermed for mig og mine Arvinger den mig efter Contract af 24de Mai 1842 tilhørende i Søes Bye beliggende Ejendomsgaard med alle derpaa staaende huusbygninger og hvad i samme jord, muur og nagelfast findes, saa og med alle dertil hørende Rigtigheder, Pligter og Byrder, til ovennævnte Jørgen Hansen af Dynnevith og dennes Arvinger, saaledes at han strax maa tage bemeldte Eiendomsgaard og det, som dermed videre er solgt, nu strax i besiddelse og gjøre sig samme saa nyttig og gavnlig som han finder for godt og tilladeligt være kan, imod at han derfor udreder den (aftalte) Kjøbesum og fra Tiltrædelsesdagen suarer, yder og betaleder Alt, hvad deraf suares, ydes og betaales bør, til hvilken Ende han har at lade sig, som Eier undskrive paa alle behørigte Steder.

2. For saadant Salg og slig Afstaaelse forpligter Kjøbereren Jørgen Hansen af Dynnevith baade for sig og Arvinger, og det med Pantehæftelse af alt sit hørende og bekommende, bevægelige og ubevægelige Gods, den herved tilkjøbte Eiendom med indsluttet

at betale i Kjøbesum 1900 Rdl., skriver nitten Hundrede Rigsdaler Sles-Holst. Cour; eller 3040 Rigsbankdaler Sølv Mønt hvor af de 900 Rdl. Cour. udredes nu strax ved Tiltrædelsen og de øvrige 1000 Rdl. Cour. til 1ste Novb. 1850 indtil hvilken Tid de forrentes med 4 pr. Cent pr. Anno.

3. Skal Sælgeren være skyldig hvortil han sig ogsaa forpligter, at give Kjøbereren naar Kjøbesummen er udbetalt, derfor ikke allene lovgyldig Quitting, men ogsaa at levere ham det Solgte quit og frie fra al hemmelig og offentlig Gjæld følgelig med vaart Fotium i Skyld og Panteprotocollen.

4. Alle med denne Contracts Expedition forbundne Gebyrer og Omkostninger betaales af Kjøbereren allene

At nu Contrahanterne saaledes er forenede og saadant nøie at efterleve og opfylde pligtige, sligt stadfæstes da, under alle Udflugters begivelse, formedelst egenhændige Underskrifter, med sømmelig begjæring til de Kongelige Officiales for Ries Herred at underskrive og lovmæssig at udfærdige Summa.

Skeet i Søes d. 9de Mai 1850

Jes Jessen
Sælger

Jørgen Hansen
Kjøber".

Den 6.7.1850 blev der skrevet endeligt skøde på gården i retten i Aabenraa. - Jørgen Hansen og Marie Kjærbølling drev derefter gården i godt 30 år, til de den 18.12.1880 afstod den ved "Kjøbecontract" til sønnen Jørgen Nicolai Hansen der var gift med Maria Black; i uddrag følger herefter indeholdet af denne købecontract:

"De overtog alle på gården hvilende byrder, samt al bog- og vekselgæld og skulle endvidere udbetale:

1/ til sin broder Laurits Georg Hansen 600 Mark

2/ til sin afdøde broder Hans Jørgen Hansen's søn Jørgen Marius

Hansen, ligeledes 600 Mark;
 og forrente disse beløb fra 1.11.1880 med 4%, opsigelsesfrist: et halvt år. Til forældrene og den afdøde broders kone Anna Thaysen skulle der ydes aftægt, så længe forældrene levede. Der skulle i gården indrettes en aftægtsbolig for dem, bestående af: stue, sovekammer og køkken, og de skulle have det nordvestlige hjørne af haven overladt til brug som kålgårdsjord. I naturalier skulle årligt udleveres dem:

300 pund rug, 50 pund hvede, 50 pund byggryn, 75 pund boghvedegryn,
 300 pund kartofler, 98 pund røget flæsk og 6 pund talg.

Tillige skulle de have 1 pund smør om ugen og 2 liter mælk om dagen fra 1. maj til 1. november, og fra 1. november til 1. maj kun 1 liter mælk om dagen. Desuden skulle de hvert år have 14 pund hør.

Når en af forældrene døde, bortfaldt halvdelen af de ovenfor nævnte opregnede ydelser. Dette gjaldt derimod ikke brændslet, idet der årligt skulle leveres 15 hovlæs tørv og 1 hovlæs kvas. Fire gange om året skulle der stilles en velforspændt vogn med kusk til rådighed for dem, dog ikke i den travle høst- og pløjetid. Ved alderdomssvaghed og sygdom skulle der ydes dem kærlig pleje og drages omsorg for dem ligesom at lægeregninger skulle betales for dem. De skulle have fri adgang til vaskehuset og brønden, og der skulle leveres dem sand til gulvet. Det skulle stå dem frit, om de ville holde 4 høns og indrette sig plads til disse.

Aftægtens årlige værdi sattes til 252 Mark. Gårdens samlede bog- og vekselgæld angaves til 3.200 Mark, dens areal opgaves at være 14 hektarer 96 ar og 13 kvadratmeter".

Gården i Søest, som landsbyen nu staves, er fortsat her i 1986 i familiens eje; den ligger smukt i det bakkede østjyske landskab, kun et par pileskud fra den gamle navnkundige "Hærvej" der forbinder Hedeby med Viborg.

BØRN: V.A. til V.C.

V.A: Hans Jørgen Hansen

er født i "Søes" i Rise sogn den 12.3.1851 og døde der den 8. 11.1879 efter uventet, at være blevet angrebet af en rygmarvs-sygdom, som efter få dages lidelser endte hans unge liv.

Gift i Rise Kirke den 23.11.1875 med pigen:

Anna Thaysen, der er født i "Smedager" i Bjolderup sogn den 21. 2.1852 og døde i den / - 19 , som datter af gårdmand i Smedager, senere ejer af gården "Mønterhøj" i Søes Jørgen Thaysen død på "Nybro" i Aabenraa 3.10.1900, gift i Smedager K. den 7.1.1851 med Maria Clausen født i Smedager 1.1.1829 og død på "Mønterhøj" den 6.5.1872 (datter af gårdmand i Smedager Peter Hansen Clausen og Dorthea Catharine Ketelsen). - Jørgen Thaysen blev gift 2.gang med Maren Cathrine Christensen der var født i "Lund" i Burkal sogn 13.9.1838 og døde i Aabenraa 1920, som datter af smed i Lund Chresten Chrestensen og Anna Christine Iversen.

Anna Thaysen blev 2.gang gift i Rise Kirke den 29.6.1882 med ungarl Jørgen Jessen der var født i "Søes" den 4.10.1843, som søn af gårdejer Jes Jessen og Anna Margrethe Jespersen i Søes (dem som havde gården før Jørgen Hansen og Marie Kjærbølling!

Deres enebarn er V.A.1.

V.A.1: Jørgen Marius Hansen

er født i "Søes" i Rise sogn den 4.2.1876 og døde i Aabenraa den 24.6.1965.

Gift i Haderslev den 17.10.1902 med pigen:

Caroline Elisabeth Clausen, der var født den 24.6.1883, som datter af tømremester A. Clausen og Sophie i Haderslev. - Caroline Elisabeth Clausen døde i Aabenraa den 5.9.1965.

Jørgen Marius Hansen var i handelsslære et år i Graasten hos H.C. Davidsen Jr., og tre år hos Hans Danielsen i Aabenraa. Var på Jyllands Handelsakademi i Aarhus som den første sønderjyske elev fra 1897-1898. Derefter ansat i firmaet Nicolai Outsen i Haderslev og Christiansfeldt fra 1899-1909.

Blandt Jørgen Marius Hansen's mange offentlige hverv skal nævnes: Medlem af bestyrelsen for Den Nordslesvigske Folkebank i Aabenraa 1919-1942. Formand for bestyrelsen 1942-1951. Medlem af Sønderjydske Valutaraad efter genforeningen. Byrådsmedlem i overgangsårene til dansk styre 1919-1920. Overligningskommissær fra Genforeningen til 1950. Kongelig Norsk Vicekonsul for Aabenraa og Tønder Amter fra 1922-1952. Repræsentant for Ny Jydske Kjøbstad-Creditforening siden Genforeningen. - Dekorert med: Ridder af Dannebrog og Ridder af St. O. I.

BØRN: V.A.1.a. til V.A.1.e.

V.A.1.a: Hans Jørgen Hansen

er født i Haderslev den 13.7.1906 og døde i Aabenraa den 7.12.1953. - Gift i Brüssel i Belgien den 16.7.1932 med kontorist Theresa Alexandrine Augustine Lemaire der er født i Brüssel den 12.9.1907; og nu bor Haderslevvej 93. 6200 Aabenraa. - Hans Jørgen Hansen var maskinhandler i Aabenraa. - Deres søn er:

V.A.1.a/I: Jørgen Francois Hansen

er født i Aabenraa den 23.4.1952

V.A.1.b: Henrik Anton Hansen

er født i Christiansfeldt den 11.4.1908 og døde som forretningsmand i Cagnes i Frankrig den 2.1.1985. - Gift i Montreux sommeren 1932 med Marcelle Besnard, som bor i Cagnes i Frankrig. - Deres 2 børn er:

V.A.1.b/I: Dominique Aage Hansen

er født den 7.6.1933; er nu konsulent og gift i Stokkemarke Kirke den 29.7.1961 med Hanne Elnegaard der er født den 17.7.1940. - De bor: Kamstrupvej 9. 4000 Roskilde. - Deres datter er:

V.A.1.b/I.A: Camilla Elnegaard Hansen

er født på Frederiksberg den 2.5.1968

V.A.1.b/II: Alain Jørgen Hansen

er født i Tunis den 3.1.1937; og bor nu Nørager 1.c. 6400 Sønderborg.

V.A.1.c: Karl Aage Hansen

er født i Aabenraa den 20.5.1910 og døde ugift i Aabenraa den 6.1.1932.

Hans Jørgen Hansen
født i "Søes" 12.3.1851

V.A.1.d: Helga Margrethe Hansen

er født i Aabenraa den 4.3.1913; uddannet stenograf og dansk-fransk-tysk korrespondent. - Gift på Københavns Raadhus den 3.1.1947 med Frode Diemer der er født i Stockholm den 3.7.1909 som søn af lektor Anders Mathiesen Diemer og Sigrun Pedersen Sams der boede i Stockholm til 1920, derefter i Haderslev. Helga bor: Christiansgave 43. 2960 Rungsted Kyst.

Helga fortæller om det gamle standur på side 24 her, som hører til et af de ældste klenodier der fortsat findes i slægtens besiddelse.

Børn: V.A.1.d/I. til V.A.1.d/II.

V.A.1.d/I: Nils Henrik Diemer

er født den 6.6.1945; er nu Dr.med. og hjerneforsker på Rigshospitalet i København. - Gift med Bodil Friis Petersen. - Nils bor: Bisp Pedersvej 4. 2830 Virum

V.A.1.d/II: Inger Diemer

er født den / - 19 ; er kunstner og keramiker, er uddannet på Skolen for Brugskunst og på Kunstakademiet i København.

V.A.1.e: Edel Gudrun Hansen

er født i Aabenraa den 26.9.1923; uddannet korrespondent. - Gift Kasted den 28.6.1957 (skilt 1964) med læge Peter Due Abrahamsen der er født i Bedsted Lø den 13.2.1912, som søn af

Arthur Eskild Abrahamsen og Johanne Birgitte Due i Bedsted Lø.
Edel bor: Nypøls­gade 8. Nypøl. 6470 Sydals. - Deres 2 børn er:

V.A.1.e/I: Anne Birgitte Abrahamsen

er født i Sct. Ansgar sogn i Odense den 7.7.1958; er ny­
sprog­lig student og læser på Handelshøjskolen i Aarhus.

V.A.1.e/II: Hans Eskild Abrahamsen

er født i Sct. Ansgar sogn i Odense den 7.11.1961; er
mat. fys. student og nu ingeniørstuderende.

V.B: Jørgen Nicolai Hansen

er født i "Søes" i Rise sogn ved Aabenraa den 20.8.1853, kon­
firmeret den 14.3.1869 i Rise Kirke og døde i "Søest" den
1934. - Han overtog fødegården efter sine forældre i 1880, læs
herom på side 146 her i bogen.

Gift i Rise Kirke den 24.10.1881 med pigen:

Maria Black, der er født i "Søes" i Rise sogn den 13.6.1848 og
døde i Søst den 14.2.1932, som datter af gårdejer i Søst Niels
Black født 1816 og død Søst ca. 1900 og Ingeborg Bundesen født
1818 og død i Søst 1902.

Mindeord om Jørgen Hansen.

Efter et længere Sygeleje hensov
i Gaar en af Ris Sogns kendte Skik­
kelsere, Gdr. Jørgen Hansen, Søst,
i en Alder af godt 80 Aar.

Han hørte i sine unge Aar til dem,
der efter Krigen i 1864 troede paa
Opfyldelsen af Paragraf 5 og opte­
rede af den Grund for Danmark. Her
var han en Aarrække Forvalter paa
Stensballegaard, men vendte tilbage
for at gifte sig med Marie Blok fra
sin Fødeby, hvis Gaard har overtog.
Det lykkedes ham aldrig paa Grund
af sit udprægede danske Sindelag
at blive preussisk Undersaat, og
hermed kom heller ikke de store
aandelige Evner, hvormed han var
udrustet, hans Hjemegn tilgode, som
han maaske selv havde ønsket. Det
var forfærdeligt at leve som Optant
i Ris Sogn under Preusservældet,
læser i Kællerperioden.

Men kunde Jørgen Hansen intet
udrette udadtil i national Henseen-

de, saa kunde man dog ikke hindre
ham i at virke i det stille. Og
hans Hjem, hvor læser hans udmær­
kede Hustru, en Kusine til Redaktør
Jessen i Flensborg, var en god Med­
hjælp, blev en af de faste Borge for
den nationale Sag i vort Sogn. Jør­
gen Hansen oplevede sine Længsler
Drøm, Genforeningen med vort Mo­
derland. En Søn og Svigersøn var
blandt de mange, som mangles i vort
Sogn. Efter Genforeningen var Jør­
gen Hansen Medlem af det første
Sogneraad. Han var en Mand, der
tænkte før han talte, og han var ud­
styret med en klar Forstand. Paa
Grund af Alder tog han ikke mod
Genvalg til Sogneraadet, og i de se­
nere Aar har han været i Hjemmet
høt en Søn.

For et Par Aar siden kunde han
og hans Hustru fejre deres Guldbryl­
lup. Kort efter døde hun, og nu sav­
nes ogsaa hans kloge, særprægede
Ansigt paa Hjemegnen. Men hans
Minde vil blive holdt i Ære baade af
Slægt og Naboer.

N. N.

Børn: V.B.1. til V.B.4.

Jørgen Nicolai Hansen, Børn af
 Quædine fr. Jørgen Hansen: Søes: Jø-
 tingmandt røsting, for mædt for mig: 1/2
 Alen for et lev Landvæsen; og en Røsting
 godt fundet et Landvæsen for det 1. 1/2
 Landvæsen. Godt det godt, det Landvæsen
 angaar, de Alen for mædt røsting for
 faldende Alenide med Røsting, og for god
 med Alenide mædt og faldende Røsting, og
 og Landvæsen for Landvæsen. Godt for i det 1. 1/2
 for for mædt for mig faldende Landvæsen
 med Røsting og faldende Røsting. Godt for
 med det gode Landvæsen for for god med mædt
 for mædt med mædt for, for alting mædt
 for det mædt med Landvæsen, med for for
 med det et Alen spinnend og god for
 med det for den for med det med mædt
 for med det for det for Landvæsen for for
 for i Landvæsen med det for Landvæsen, med
 med et med Landvæsen at for, for mig
 med Røsting, de faldende Landvæsen, med det
 med mædt og faldende Landvæsen.

Gode Brønde den 20. Januar 1872.

G. Kjøbenhavn

Anbefaling for Jørgen Nicolai Hansen i Søes,
 fra hans tid som landvæsenlev på "Pilegaard" i Ødis Bramdrup hos
 hans fætter Georg Ernst Kjærhølling; se side 94 her.

V.B.1: Niels Black Hansen

er født i "Søst" i Rise sogn den 2.5.1884 og døde i Aabenraa den 13.6.1960, begravet på Rise Kirkegaard.

Gift i Rise Kirke den 6.3.1942 med pigen:

Theodora Metha Ipland, der er født i "Søst" i Rise sogn den 13.1.1895, konfirmeret i Rise Kirke 10.3.1910 og døde i Aabenraa den 13.12.1981, begravet på Rise Kirkegaard. - Hun var datter af gårdejer i Søst Christian Theodor Ernst Ipland født i Angel og Mette Christensen født i Søst.

Forhv. landsarkivar Peter Kr. Iversen i Aabenraa skriver om Niels Black Hansen i bogen "Sønderjyske Historikere efter 1864" udg. 1976 af Historisk Samfund for Sønderjylland; da side 54-55, blandt andet:

"Niels Black Hansen blev student fra gymnasiet i Flensborg i 1905 og læste derefter klassisk filologi ved universiteterne i Kiel og Berlin, sidstnævnte sted under den berømte professor v. Wilamowitz-Moellendorffs vejledning. Han blev cand.phil. 1909, men udnyttede ikke eksamen, idet han efter at have været indkaldt til militærtjeneste under krigen i 1919 blev ansat ved det danske gesandtskab i Berlin, hvor han blev leder af paskontoret. I sin studietid sendte han uden at blive afsløret oplysninger om forholdene i Nordslesvig til den tyske oppositionspresse. Omtrent samtidig med Hitlers magtovertagelse søgte han tilbage til hjemstavnen som rentier, og økonomisk uafhængig kunne han drive frie studier inden for sprog og historie. De sønderjyske folkemål og stednavne havde hans særlige interesse. Ud fra sit lokale kendskab kritiserede han i en lærd afhandling i Dansk Folkemål 1943 den behandling og fortolkning, stednavnene i Rise sogn havde fået i Sønderjyske Stednavne, og han fortsatte denne kritik i artikler i Sønderjysk Månedsskrift 1946 og 1947 og i Sønderjyske Aarbøger 1953. Om Rise-præsten Christian Petersen, død 1795, skrev han i Sønderjysk Maanedsskrift 1946, og i Sønderjyske Aarbøger 1947 en større afhandling om Aabenraa-provsten Georg Hübschmann og hans samtid. Han udgav, oversatte og kommenterede 1954 Aabenraa-Analer, 1525, 1584-1694, der omfatter vanskeligt læselige optegnelser af provsterne Johannes Generanus og Georg Hübschmann. Hans anonyme dagbladsartikler på folkemålet havde et humoristisk tilsnit, men med stank af alvor. Han har efterladt sig optegnelser og manuskripter vedrørende Rise sogn, især et stort manuskript om Risgaards korte historie".

V.B.2: Jørgen Black Hansen

er født i "Søst" i Rise sogn den 22.11.1889 og døde som tysk værnepligtig under 1. verdenskrig i Rusland den 1.8.1915.

V.B.3: Anders Black Hansen

er født i "Søst" i Rise sogn den 27.2.1893 og døde ugift i Søst den 30.3.1968. - Anders var landbrugsuddannet og overtog slægtsgården i Søst, som han drev til sin død, hvorefter brødrene Ipland overtog gården, den ældste bror V.B.4.a Christian Theodor Ipland er idag ejer af gården, som dennes søn Finn bebor her i 1986.

V.B.4: Maria Black Hansen

er født i "Søst" i Rise sogn den 16.2.1887 og døde i Graasten den 8.3.1955.

Gift i Rise Kirke den / - 19 med ungarl:

Jacob Christian Christensen Ipland, der er født i "Søst" i Rise sogn den 21.4.1887 og døde i Nørre Hostrup den 26.4.1915, som søn af gård ejer i Søst Christian Theodor Ernst Ipland født i Angel i Sydslesvig, og gift i Rise Kirke 1887 med Metta Christensen, der var født i Søst, som datter af gård ejer i Søst Jacob Christian Christensen født 30.8.1827 - død 18.4.1897, gift med Anna Jepsen født i Søst 30.4.1827 - død der 6.6.1886. - Christian Theodor Ernst Ipland var søn af skovfoged i Mølkjær ved Aabenraa Johan Detlef Ipland født 19.12.1819 - død 13.11.1895, gift med Louise Magdalene Iversen født 14.9.1820 - død 5.7.1905.

Jacob Christian Chr. Ipland var gård ejer; hans farfar Johan Detlef Ipland's slægt stammer fra gården "Ipland" i Treja sogn i Sydslesvig. Faderen havde, i flere år været ansat på Schackenborg i Møgeltønder, hvor han lærte sin hustru Louise Magdalen Iversen at kende. I 1848 meldte han sig frivilligt til de Jydske Herregaardsskytter og deltog således ved slaget den 6. juli i Fredericia.

Børn: V.B.4.a. til V.B.4.c.

V.B.4.a: Christian Theodor Ipland

er født i "Søst" i Rise sogn den 17.5.1912 og døde i Vedbæk den 11.11.1980; han ejede Rødovre Mejeri. - Gift i Sct. Knuds Kirke i Odense den 28.6.1940, med Kate Hoff der er født i Odense den 28.3.1918, som datter af Hans Christian Hoff og Kathrine Fogdahl Petersen i Odense.

Kate bor: Plejehjemmet Hegnsgården i Nærum. - Deres søn er:

V.B.4.a/I: Finn Ipland

er født i København den 1.3.1941; er konsulent og gift i Vedbæk Kirke den 28.8.1961 med Dorit Andersen der er født i København den 5.2.1942, som datter af Viggo Andersen og Ellen Larsen i Vedbæk. - Finn bor: Søst Bygade 15. 6230 Røde Kro. - Deres 2 børn er:

V.B.4.a/I.A: Hans Christian Ipland

er født i Vedbæk den 29.1.1962; er fuldmægtig i FDB, og bor: Ellesøpark 38. 2950 Vedbæk.

V.B.4.a/I.B: Lars Ipland

er født i Vedbæk den 19.1.1965; er nu i handelslære, og bor: Ellesøpark 38. 2950 Vedbæk.

V.B.4.b: Jørgen Nicolai Hansen Ipland

er født i "Søst" i Rise sogn den 28.3.1914; er uddannet Købmand og ejede i en længere årrække isenkramforretning i Graasten. - Gift i Frederiksberg kirke den 18.8.1942 med Elin Skovlund Rasmussen der er født i Vordingborg den 21.3.1916, som datter af A.P. Rasmussen og Astrid Skovlund i Vordingborg.

Jørgen bor: Herles 6. 6300 Graasten. - Deres 2 børn er:

V.B.4.b/I: Claus Peter Ipland

er født i København den 25.9.1945, er elektrotekniker og gift på Aarhus Raadhus den .11.1972 med Inger

Merete Hansen, der født i Randers den 13.10.1945 og nu er afdelingssygeplejerske.
Claus bor: Østergårdsvej 231. 8355 Solbjerg. -
Deres 2 børn er:

V.B.4.b/I.A: Hanne Ipland

er født på Aarhus Kommunehospital den 17.2.1973

V.b.4.b/I.B: Søren Ipland

er født i Aarhus den 17.2.1976

V.B.4.b/II: Hans Jørgen Ipland

er født på Faxe Sygehus den 18.11.1949; er handelsråd ved Ambasadens i Budapest. - Samlever med Frosulla Petersen, der er født på øen Cypern i Middelhavet den 17.2.1947.
Hans bor: i Budapest.

V.B.4.c: Jacob Christian Ipland

er født i "Felsted" den 22.8.1915; er direktør og har været gift med Anne-Lise Eltong, der er født i København den 11.12.1921.

Jacob bor: Harsdorffsvej 12. 1874 København V. - Deres søn er:

V.B.4.c/I: Jan Ipland

er født i København den 1.6.1946; er uddannet arkitekt og nu ansat som stadsingeniør på Tønder Raadhus. Gift i Rise Kirke den 23.7.1977 med lægesekretær Grethe Hviid, der er født i Randers den 13.7.1946.
Jan bor: Bispegade 17. 6100 Haderslev (1986 til Tønder).

V.B.4.c/I.A: Anne Louise Ipland

er født i Holbæk den 18.1.1979

V.B.4.c/I.B: Jacob Christian Ipland

er født i Sønderborg den 5.8.1981

V.C: Lauritz Georg Hansen "Fosholm"

er født i "Søes" i Rise sogn den 5.12.1857 og døde i hjemmet på Frederik den III's vej i Fredericia den 18.1.1940.

Gift i Rise Kirke den 29.12.1891 med pigen:

Marie Christine Christensen, der er født i "Søes" i Rise sogn den 3.11.1863 og døde i Fredericia den 2.12.1931, som datter af gårdejer i Søes Jacob Christian Christensen født 30.8.1827 og død i Søes den 18.4.1897 og gift med Anna Jepsen født i Søes den 30.4.1827 og død der 6.6.1886.

Efter seminariet var Lauritz Georg Hansen en kort tid lærer i København, fik i 1890 ansættelse som lærer i Fredericia. I 1899 ansattes han som lærer og inspektør ved Danmarksgades Skole, og underviste tillige også i en årrække på Fredericia Handelsskole. I 1927 tog han sin afsked og gik på pension. -

Lauritz Georg Hansen og hans børn fik i 1915 bevilliget navneforandring fra Hansen til FOSHOLM. - Blandt flere avisudklip i familiens gemmer, ses efterfølgende der omhandler Lauritz Georg Hansen's svigerfar Jacob Christian Christensen's "Eftermæle".

Nis, den 25. April. Eftermæle. I Gaar stodes til Hvile paa Nis Kirkegaard under stor Deltagelse de jordiste Levninger af forhenlevende Gaardejer Jakob Chr. Christensen i Søst. Han døde som Njæxtsmand paa sin Fædrenegaard, hvor ogsaa hans Bugge havde staaet og udenfor hvilken han aldrig havde haft fast Opholdssted. Trofasthed i Venstab og Aabenhjertighed i Omgang med sine Medmennesker, parret med inderlig Fromhed og Gudsfrøgt vare fremtrædende Karaktertræk hos den Afsøde.

Han døde som Kirkealdste for Nis Sogn, hvilken Tillidspost han har beklædt i en Række af Aar, og som han samvittighedsfuldt forvaltede. Han var en brav dansk Mand, der altid var rede til at staa et Slag for Bevarelsen af vort Modersmaal og det fra Fædrene overleverede og nedarbejdede, enten der saa skulde kæmpes ved Valgurnen eller paa anden Maade for det, som er os kjær og dyrebart.

Ligesom mange andre af denne slægts medlemmer i 1920 rejste til valgstederne i Sønderjylland for at stemme Nordslesvig tilbage til Danmark efter tyskernes besættelse i 1864; rejste Marie Christine Christensen fra Fredericia ned og stemte. Hendes legitimationsbevis fra afstemningen ses gengivet herunder i halv størrelse.

LEGITIMATIONSSCHEIN – LEGITIMATIONSBEVIS

Politi-Abt. Fredericia

Hierdurch wird bescheinigt, dass
Herved attesteres, at

5/11 20
Christen Fosholm

geboren den 3-11-63 in *Søst. Nr. København.*
født den i
wohnhaft in *Fredericia, Danmarksvej 77.*
bosat i

in den Abstimmungslisten der Gemeinde (Stadt, Bezirk)
er opført i Afstemningslisterne i

Søst

unter der Nummer *II/5*
Kommune (By, Distrikt) under Nr.
eingetragen ist.

Søst, den 22 Jan 1920

Chr. Nielsen
Vorstand des Abstimmungsausschusses.
Formand for Afstemningsudvalget.

Hierdurch wird bestätigt, dass der Inhaber dieses Legitimationsscheines die durch die Photographie dargestellte Person ist.

Herved attesteres, at Indhaveren af dette Legitimationsbevis er den paa vedhæftede Photographi fremstillede Person.

Fredericia 5/12 1920

Siegel
Segl

Polittimesteren
Fredericia Købstad og Elbo m. H. Herredet

Christen Fosholm
Unterschrift – Moderskrift

DIESER SCHEIN GILT ALS PASS. – DETTE BEVIS GÆLDER SOM PAS.

BØRN: V.C.1. til V.C.3.

V.C.1: Jacob Christian Hansen Fosholm

er født i Fredericia den 10.7.1895 og døde i Tønder den 3.11.1953. - Fik i 1915 navneforandring fra Hansen til FOSHOLM.

Gift i Trinitatis Kirke i Fredericia 10.2.1921 med pigen:

Johanne Marie Magdalene Petersen, der er født i Trinitatis sogn i Fredericia den 10.5.1894 og døde på Tønder Sygehus den 28.7.1969, sidste bopæl var Leosalle 24 i Tønder. Hun var datter af bogholder i Fredericia Hans Claus Petersen født 16.8.1860 og død i Fredericia 30.9.1928, og gift med Birtha Johanne Marie Hansen født 5.10.1866 og død i Fredericia 20.5.1930.

Jacob Christian Fosholm er uddannet jurist og var først sagførerfuldmægtig i Vejle. Den 1.7.1920 kom han som dommerfuldmægtig til Tønder. Efter 26 års forløb afbrød han sin juridiske løbebane, da han i 1939 var blevet medlem af Tønder Sparekasses Tilsynsraad. Og den 1.11.1949 blev han direktør for Tønder Sparekasse, hvilket han var til sin død i 1953.

Børn: V.C.1.a. til V.C.1.b.

V.C.1.a: Dan Georg Fosholm

er født i Tønder den 30.11.1923 og døde der den 24.3.1924.

V.C.1.b: Birte Helene Fosholm

er født i Tønder den 26.2.1926; student fra Tønder Stats-skole, fysioterapeut fra Teilmands Kursus 1948, skoleleder LOF 1971-72 og næringsbrev juli 1974 og medindehaver af "Svikmøllen" til 1979. - Gift i Sct. Jacobi Kirke i København den 22.6.1948 med major ved Prinsens Livregiment i Viborg, nu amtsligningsrådsformand i Viborg Poul-Erik Hedemann Holst, der er født i Roskilde den 13.5.1923, som søn af kaptajn i Hæren Erik Christian Emanuel Holst der er født i "Koed" pr. Kolind den 23.4.1893 og døde efter at være blevet skudt af Gestapo i København den 1.3.1945; gift i Gevinge Sø 24.9.1920 med Edele Elisabeth Eugenie (Didden) Hedemann født i "Lindholm Skovridergaard" den 6.5.1893 og død 16.8.1967 i København.

Af litteratur om Birte Helene Fosholm's svigerfamilie skal nævnes: Hedemann i Danmarks Adelskalender 1898. Faldne i Danmarks Frihedskamp side 179. Holst-slægten i Biografisk Slægtsregister over de indbyrdes beslægtede familier Sangaard, Buntzen, Koch og Jørgensen ved Frode Jørgensen og Poul Hennings udg. Tanning & Appel 1910. Slægten Begtrup af Johannes Cartor, Viborg 1932.

Birte bor: Gl. Skivevej 59. 8800 Viborg. - Deres 2 børn er:

V.C.1.b/I: Kirsten Holst

er født i Helsingør den 30.3.1950; student fra Viborg Katedralskole 1968, lærereksamen fra Skive Seminarium 1973, ansat ved Søndermarksskolen i Vorup 1973-82. Cand.jur. fra Aarhus Universitet 28/1-1984, nu dommerfuldmægtig i Kjellerup. - Gift i Vester-vang Kirke i Viborg 31.7.1971 med kaptajn af reser-

ven, cand.merc. 1979, nu stats.aut. revisor (eget firma) Hans Thorup der er født i Hørup sogn den 4. 8.1948, som søn af elværksbestyrer på Gudenaacentralen i Tange Knud Børge Thorup født Helgenæs 22.4. 1917 og Johanne Regitze Nielsen født i Haslev 2.2. 1921.

Kirsten bor: Elmehøjvej 76. 8270 Højbjerg. - Deres 2 børn er:

V.C.1.b/I.A: Jacob Thorup

er født i Skive den 2.5.1973, døbt i Højbjerg Kirke ved Tange den 22.7.1973

V.C.1.b/I.B: Christian Thorup

er født i Randers den 13.10.1976, døbt i Kristrup Kirke den 5.12.1976

V.C.1.b/II: Astrid Holst

er født i Helsingør den 6.7.1952; student fra Viborg Katedralskole 1971, mag.art. 1975, cand.phil. 1979, nu ansat på "Svalegangen" i Aarhus, ugift.

V.C.2: Jørgen Fosholm

er født i Fredericia den 14.7.1898 og døde som ugift arbejdsmand i Fredericia den 22. .1965.

V.C.3: Anna Marie Fosholm

er født i Fredericia den 28.8.1900 og døde ugift som pens. postassistent i Fredericia den 29.1.1964

Kilder til V. med hele efterslægt side 145-157:

Rise Kirkegaard (gravsten). Jørgen Ipland i Graasten. Niels Black Hansen's personarkiv i Landsarkivet i Aabenraa nr. 264(H). Carl Langholz i Skive. H.V. Gregersen i Haderslev. Korrespondance med slægtens efterkommere. Egne samlinger i mit 1. bibliotek (se seddelregister).

Rettelser & Tilføjelser

til

Efterslægt-V.

UDGIVET AF :

LOKALHISTORISK VÆRKSTED®

v/ Gert Ravn Nørgaard
Granvænget 3, Aal
DK - 6840 Oxbøl

ISBN 87-87797-17-8